

Letno poročilo 2023

Sava, d.d., in Poslovna skupina Sava

Kazalo

Uvodna predstavitev

1. Nagovor predsednika uprave	4
2. Osnovne informacije o družbi Sava, d.d.	5
3. Lastniška sestava Save, d.d.	6
4. Predstavitev Poslovne skupine Sava	8
5. Pomembnejši podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava	9

Korporativno upravljanje

1. Organi vodenja in upravljanja	12
2. Poročilo nadzornega sveta Sava, d.d.	13
3. Izjava o upravljanju družbe	18
4. Izjava o nefinančnem poslovanju družbe	25

Analiza poslovanja

1. Splošna gospodarska gibanja	40
2. Dejavnost turizem v letu 2023	41
3. Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2024	42
4. Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava	44
5. Trajnostni razvoj	55
6. Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2023	64

Računovodsko poročilo

1. Ločeni računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d.	68
2. Konsolidirani računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava	107

Osebe za stike	165
----------------	-----

Uvodna predstavitev

- 1.** Nagovor predsednika
uprave 4
- 2.** Osnovne informacije o
družbi Sava, d.d. 5
- 3.** Lastniška sestava
Save, d.d. 6
- 4.** Predstavitev Poslovne
skupine Sava 8
- 5.** Pomembnejši podatki
in kazalniki za Poslovno
skupino Sava 9

1. Nagovor predsednika uprave

Spoštovani,

leto 2023 je bilo za Poslovno skupino Sava zadnje leto uresničevanja strategije, pripravljene za obdobje 2019–2023. V zahtevnih in nestabilnih gospodarskih okoliščinah izvajanja te strategije smo vključno z letom 2023 dosegli ključne cilje, ki omogočajo nadaljnjo rast in razvoj skupine Sava.

Poslovanje družbe Sava Turizem, d.d., ki predstavlja pretežni del poslovanja Poslovne skupine Sava, je bilo v letu 2023 po rasti prihodkov prodaje nad pričakovanji. Prihodki od prodaje so za 20 % presegle načrtovane in hkrati za 12 % presegle prihodke leta 2022. Število nočitev je bilo v letu 2023 za 2 % višje kot leto pred tem. So se pa ob teh dosežkih močno povečala tveganja na strani rasti stroškov. Stroški energentov so se glede na predhodno leto podvojili, rast stroškov materiala in storitev je bila prav tako višja kot rast prihodkov, le stroški dela in stroški amortizacije so se povečali manj od rasti prihodkov. Visoka rast stroškov je bila vzrok za znižanje EBITDA za 14 odstotkov glede na leto 2022. To je kljub občutnemu porastu prihodkov od prodaje in aktivnem odzivanju na dinamiko trga oziroma izzive okolja privedlo do 18 % EBITDA marže.

Poslovna skupina Sava je v letu 2023 konsolidirano dosegla 120 milijonov evrov prihodkov prodaje, EBITDA v višini 22 milijonov evrov, kar predstavlja 17 % EBITDA maržo in čisti dobiček v višini 2 milijona evrov. Realizirane so bile investicije v višini 9,5 milijonov evrov. Skupina je poslovno leto zaključila z zadostnimi likvidnimi sredstvi in je finančno stabilna.

Konec leta 2023 smo pristopili k oblikovanju strategije za naslednje 5-letno obdobje, ki se začne z letom 2024. V ospredju bodo vprašanja refinanciranja oziroma ureditve zadolženosti matične družbe, razvoja turistične dejavnosti in trajnostna naravnost poslovanja. Zavedamo se zahtev in pričakovanj gostov ter pomembnosti inovacij in digitalizacije v turističnih storitvah. Zato bomo v prihajajočem obdobju nadaljevali z investicijskim ciklom, ki ima cilj ustvarjati večje zadovoljstvo gostov in zaposlenih, prav tako pa tudi zadovoljstvo ostalih deležnikov naše Skupine.

Hvala vsem, da nas podpirate!

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

2. Osnovne informacije o družbi Sava, d.d.

Družba:	Sava, družba za upravljanje in financiranje, d.d.
Skrajšano:	Sava, d.d.
Sedež:	Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon:	04 206 5510
Telefaks:	04 206 6446
E-pošta:	info@sava.si
Splet:	www.sava.si

Predsednik Upravnega odbora na 31.12.2022:	ni bil imenovan
Predsednik nadzornega sveta od 3.1.2023:	Davor I. Gjivoje
Izvršni direktor na 1.1.2023 in predsednik uprave do 14.2.2023:	Gregor Rovanešek
Predsednik uprave od 15.2.2023:	dr. Domen Trobec

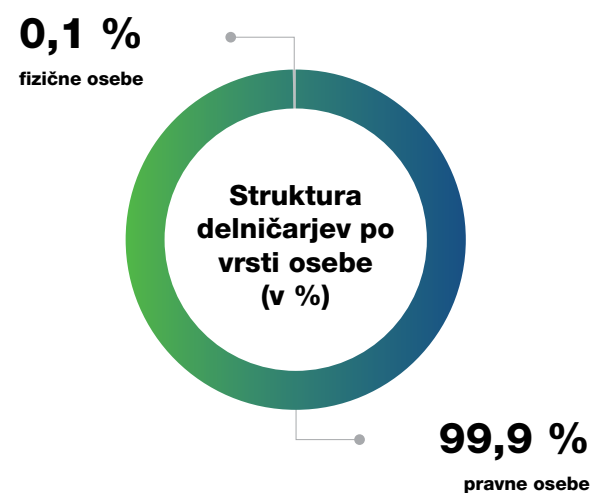
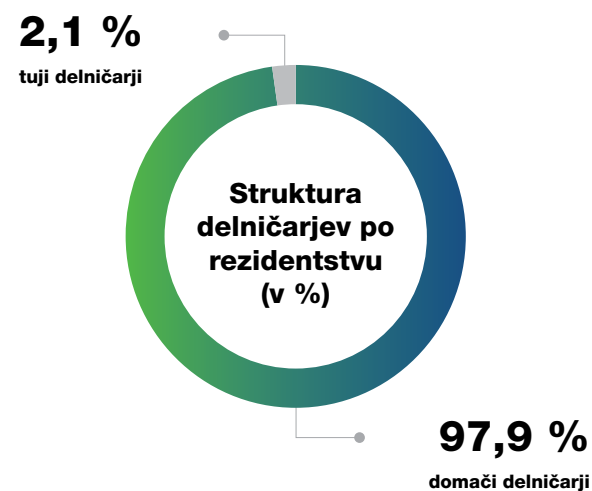
Matična številka:	5111358
ID za DDV:	SI75105284
Glavna dejavnost:	64-200 dejavnost holdingov
Vpis v sodni register:	08.09.1989, vložna številka 10024800

Osnovni kapital 31.12.2023:	29.082.968,00 EUR
Število izdanih delnic (SAVR) 31.12.2023:	29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR

3. Lastniška sestava Save, d.d.

Lastniško strukturo družbe Sava, d.d., sestavlja 21 delničarjev, med katerimi je en delničar nerezident z **2,1 odstotnim deležem v kapitalu in domači lastniki s 97,9 odstotno udeležbo v celotnem kapitalu**. Tuji delničar je iz Srbije. **Delež pravnih oseb predstavlja 99,9 odstotka, delež fizičnih oseb pa 0,1** odstotka vseh delničarjev družbe. Največjih deset delničarjev družbe ima v lasti 99,9 odstotka celotnega kapitala družbe.

Lastniška sestava po kategorijah na dan 31. december 2023 (v %)

10 največjih delničarjev na dan 31. december 2023

NAZIV	Število delnic	Lastniški delež (v%)
SDH, d.d.	18.006.285	61,91%
KAPITALSKA DRUŽBA, D.D.	8.156.719	28,05%
OBVEZNIŠKI SKUPNI POKOJNINSKI SKLAD Z ZAJAMČENIM DONOSOM	795.240	2,73%
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.	684.046	2,35%
M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	607.729	2,09%
NOVA KBM d.d.	496.851	1,71%
SALUS, Ljubljana, d.d.	154.866	0,53%
VILLAGER d.o.o.	67.508	0,23%
Triglav PD, d.d.	61.946	0,21%
VASIN d.o.o.	13.984	0,05%
Skupaj 10 največjih delničarjev	29.045.174	99,87%
Ostali delničarji	37.794	0,13%
SKUPAJ VSI DELNIČARJI	29.082.968	100,00%

Letno poročilo družbe SDH, d.d., je objavljeno na spletni strani www.sdh.si, letno poročilo družbe Kapitalska družba, d.d. pa je objavljeno na spletni strani www.kapitalska-druzba.si.

Člani nadzornega sveta in člani uprave, ki so lastniki delnic Sava

Člani nadzornega sveta in predsednik uprave niso lastniki delnic družbe Sava, d.d. Prav tako niso bili lastniki delnic člani upravnega odbora in izvršni direktor družbe v letu 2023.

Knjigovodska vrednost delnice

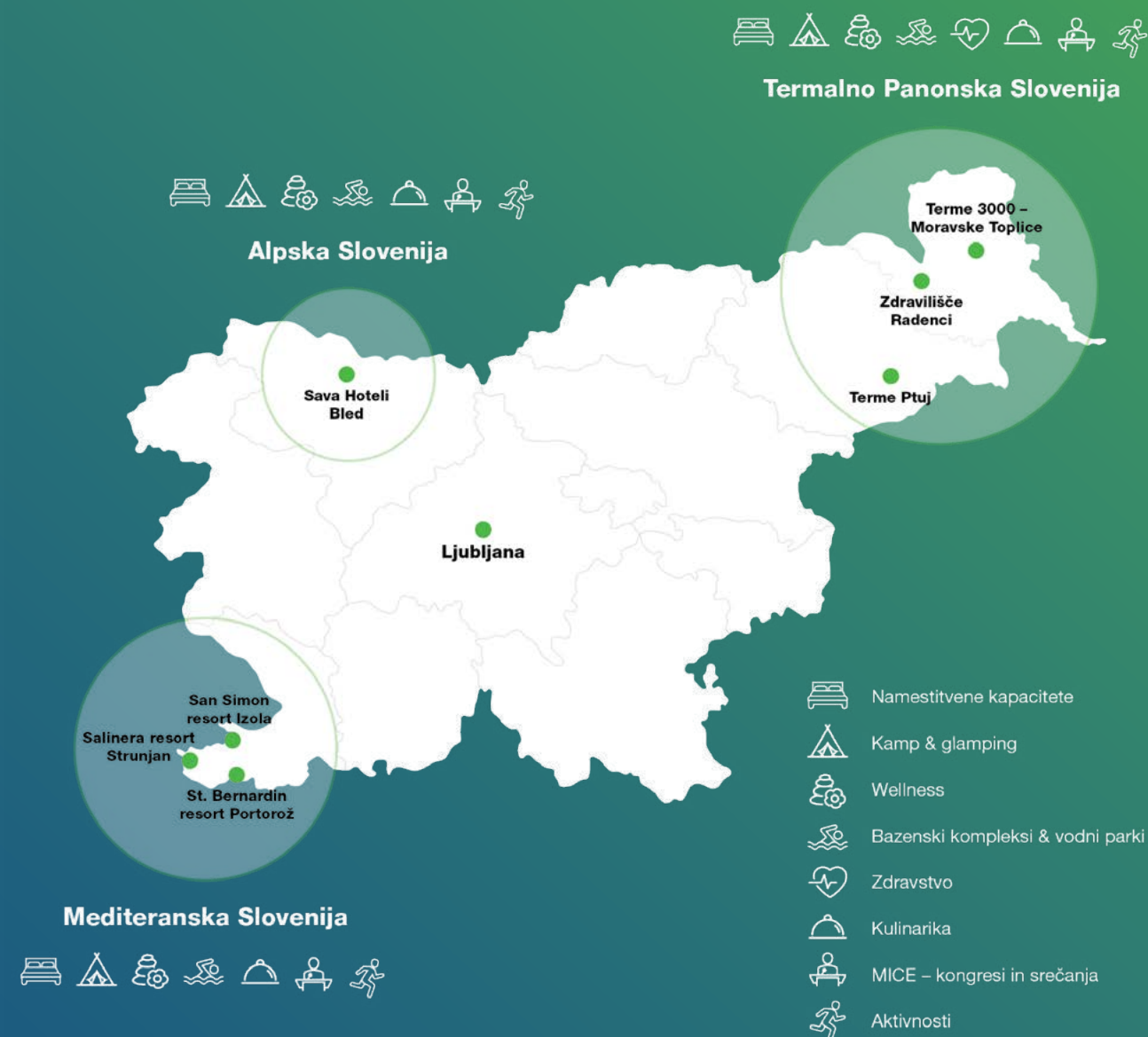
Na dan 31. december 2023 je znašala knjigovodska vrednost delnice Save, d.d., izračunana na podlagi vrednosti kapitala Poslovne skupine Sava, 3,8 evre.

Odobreni kapital in pogojno povečanje osnovnega kapitala

Skupščina ni sprejela tovrstnih sklepov.

4. Predstavitev Poslovne skupine Sava

Poslovno skupino Sava, ki je usmerjena v dejavnost turizem, so ob koncu leta 2023 poleg matične družbe Sava, d.d., sestavljale še nosilna turistična družba Sava Turizem, d.d., s sedmimi destinacijami (Bled, Moravske Toplice, Ptuj, Radenci, Bernardin ter resorta Salinera in San Simon v upravljanju), družbi v mirovanju Sava Zdravstvo, d.o.o. in BLS Sinergije, d.o.o. V konsolidirane izkaze Poslovne skupine Sava sta vključeni družbi Sava, d.d. in Sava Turizem, d.d.

Letno poročilo odvisne držbe Sava Turizem, d.d. je objavljeno na spletni strani www.sava-hotels-resorts.com.

5. Pomembnejši podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava

Pomembnejši finančni podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava

KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (v mio EUR)	2019	2020	2021	2022	2023
Prodaja	109,7	55,2	70,1	106,6	119,8
Poslovni izid pred davki	33,2	-10,5	2,4	7,4	2,5
Čisti poslovni izid	30,0	-10,5	2,2	6,6	2,0
EBITDA	20,5	5,1	19,5	25,3	22,3

KONSOLIDIRANI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA (v mio EUR)	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Bilančna vsota	262,6	275,1	281,7	275,6	279,7
Dolgoročna sredstva	228,8	238,3	227,9	223,2	220,8
Kratkoročna sredstva	33,9	36,8	53,8	52,5	58,9
Kapital	117,9	106,7	108,5	118,4	119,8
Dolgoročni dolgovi	64,3	91,6	84,6	62,5	56,3
Kratkoročni dolgovi	80,5	76,8	88,6	94,8	103,6
Investicije v osnovna sredstva	13,3	26,4	4,3	9,2	9,5

KAZALCI	2019	2020	2021	2022	2023
Čisti dobiček / izguba na delnico - EUR	1,02	-0,35	0,06	0,23	0,07
Delež lastniškega financiranja (kapital / obveznosti do virov sredstev) - %	45	39	39	43	43
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti (kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti) - %	42	48	61	55	57
Donos na kapital - v %	42,3	-8,9	2,0	6,0	1,7
EBITDA marža	18,1%	8,0%	22,5%	22,6%	17,2%
Neto finančni dolg / EBITDA	4,0	20,2	4,0	2,4	2,2
Delež investicij v čistih prihodkih od prodaje	12,1%	47,9%	6,1%	8,6%	7,9%

DELNICA	2019	2020	2021	2022	2023
Knjigovodska vrednost - EUR	3,8	3,4	3,5	3,8	3,8

ŠTEVILO ZAPOSLENIH	2019	2020	2021	2022	2023
stanje na zadnji dan obdobja	1.385	1.129	1.154	1.168	1.144

Korporativno upravljanje

- 1.** Organi vodenja in upravljanja 12
- 2.** Poročilo nadzornega sveta Sava, d.d. 13
- 3.** Izjava o upravljanju družbe 18
- 4.** Izjava o nefinančnem poslovanju družbe 25

1. Organi vodenja in upravljanja

Zaradi spremembe statuta in prehoda na dvotirni sistem upravljanja v družbi Sava, d.d., so bili na skupščini dne 21.12.2022 imenovani naslednji člani nadzornega sveta, ki so nastopili mandat na dan 3.1.2023:

Davor I. Gjivoje,
predsednik

Tina Pelcar Burgar,
namestnica predsednika

Andrej Andoljšek,
član

Klemen Babnik,
član

Na dan 31.12.2023 je imela družba Sava, d.d. nadzorni svet v sestavi:

Davor I. Gjivoje,
predsednik

Tina Pelcar Burgar,
namestnica predsednika

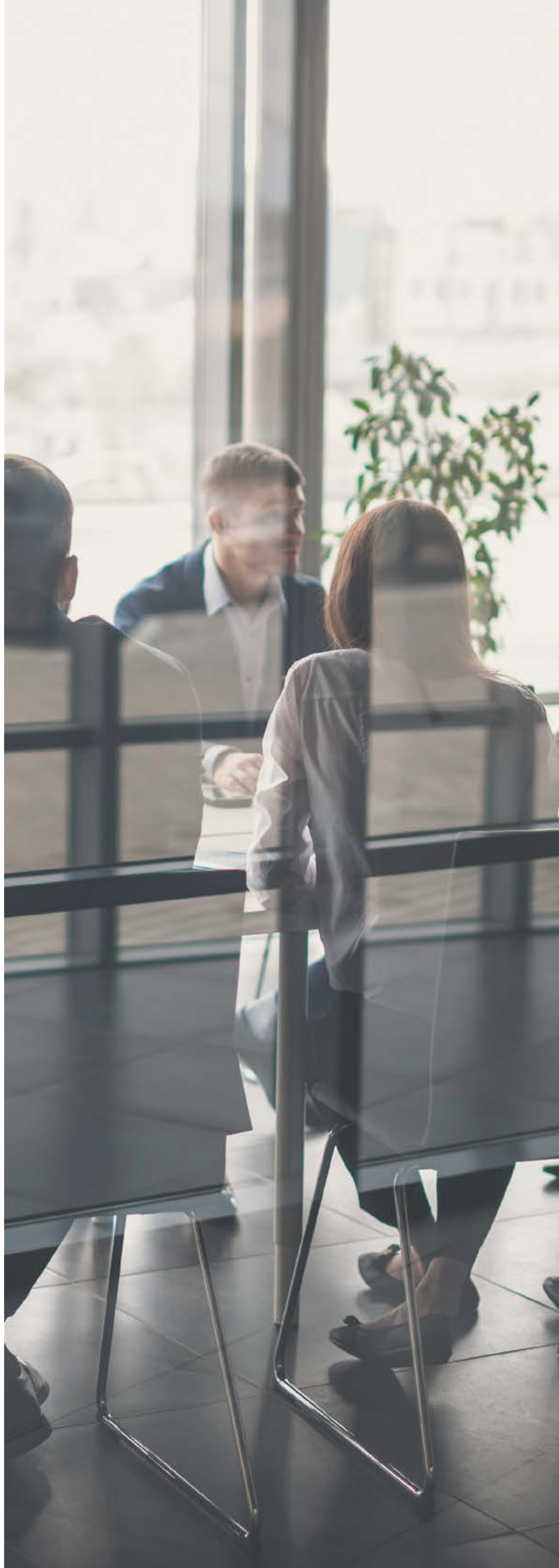
Andrej Andoljšek,
član

Klemen Babnik,
član

Matej Narat,
član

Na dan 1.1.2023 je bil izvršni direktor družbe Sava, d.d., Gregor Rovnšek, ki je bil po uvedbi dvotirnega sistema upravljanja za obdobje od 3.1.2023 do 14.2.2023 imenovan za predsednika uprave. Od 15.2.2023 je predsednik uprave družbe Sava, d.d., dr. Domen Trobec.

Celovita predstavitev organov vodenja in upravljanja ter njihovih komisij je opisana v tem letnem poročilu v poglavju Poročilo Nadzornega sveta 2023 in v Izjavi o upravljanju družbe (Sestava posloводства oziroma Nadzornega sveta v poslovnem letu 2023).

2. Poročilo nadzornega sveta Sava, d.d.

Prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja (december 2022 in januar 2023)

Dne 21.12.2022 je bila izvedena **34. redna skupščina Save, d.d.**, na kateri so bili, vezano na prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja, sprejeti naslednji sklepi:

- sklep o spremembah in dopolnitvah Statuta družbe Sava, d.d.,
- ugotovitveni sklep, da je Alešu Škobernetu in Dejanu Rajbarju na podlagi njune odstopne izjave dne 14.12.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora,
- sklep, da z dnem vpisa spremembe statuta v sodni register (3.1.2023) preneha mandat vsem ostalim članom upravnega odbora,
- za člane nadzornega sveta so bili za mandatno obdobje štirih let, ki je pričelo teči z dnem vpisa sprememb in dopolnitev Statuta v sodni register (3.1.2023), imenovani Klemen Babnik, Andrej Andoljšek, Tina Pelcar Burgar in Davor Ivan Gjivoje.

Sestava nadzornega sveta v letu 2023

Dne 4.1.2023 je **zbor zaposlenih Save, d.d.**, za predstavnika zaposlenih v nadzornem svetu imenoval Mateja Narata.

Dne 12.1.2023 je potekala **1. seja Nadzornega sveta**, na kateri je Nadzorni svet:

- za predsednika Nadzornega sveta imenoval Davorja I. Gjivoja,
- za namestnico predsednika Nadzornega sveta imenoval Tino Pelcar Burgar.

Sestava nadzornega sveta od 3.1.2023 dalje:

A. predstavniki delničarjev:

- Davor I. Gjivoje, predsednik
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Andrej Andoljšek, član
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član
od 3.1.2023 do 3.1.2027

B. predstavnik zaposlenih:

- Matej Narat, član
od 4.1.2023 do 4.1.2027

Sestava nadzornega sveta je bila, glede na izobrazbo, starost, spol in delovne izkušnje, raznolika, tekom leta pa se zasedba ni spreminjala.

Delovanje nadzornega sveta je potekalo v skladu z veljavno zakonodajo, s statutom in s sprejetimi poslovniki.

Člani nadzornega sveta so dolžni obvestiti nadzorni svet o morebitnem obstoju nasprotij interesov. Slednjih v letu 2023 ni bilo. Člani nadzornega sveta so v letu 2023 podpisali Izjave o neodvisnosti, v katerih so se vsi izrekli za neodvisne člane.

Poročilo o delu nadzornega sveta v letu 2023

V letu 2023 je nadzorni svet redno spremljal in nadziral poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava. Sestal se je na trinajstih sejah, od katerih sta bili dve seji izvedeni korespondenčno. Člani so se sej redno udeleževali in na njih aktivno sodelovali ter sprejemali odločitve, za katere verjamejo, da so v najboljšem interesu družbe.

Predstavitev dela nadzornega sveta po sklopih najpomembnejših aktivnosti:

A. *Preveritev in potrditev letnega poročila za družbo Sava, d.d., in letnega poročila za Poslovno skupino Sava za poslovno leto 2022*

Nadzorni svet je na 4. redni seji dne 25.4.2023 obravnaval letno poročilo družbe in skupine za poslovno leto 2022 in ob tem:

- ugotovil, da je predsednik uprave sestavil Letno poročilo družbe Sava, d.d., in Letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2022 in ju predložil v preveritev in potrditev nadzornemu svetu, skupaj z revizijskima poročiloma izbranega revizorja, BDO revizija, d.o.o.,
- potrdil čistopis Poročila revizijske komisije o reviziji računovodskih izkazov družbe in Poslovne skupine Sava, ki jih je predhodno potrdil pooblaščen revizor družbe BDO revizija, d.o.o.,
- ugotovil, da je revizijska komisija predlagala nadzornemu svetu, da potrdi revidirani Letni poročili Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022,

- preveril in potrdil letno poročilo družbe Sava, d.d., in letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2022,
- se seznanil z informacijo predsednika uprave glede prejemkov članov organov vodenja in nadzora, ki so jih za opravljanje nalog v družbi prejeli v letu 2022,
- potrdil dnevni red in gradivo za sklic 35. skupščine delničarjev družbe, ki je poleg sklepov povezanih s seznanitvijo z letnim poročilom za poslovno leto 2022, zaradi prehoda na dvotirni sistem upravljanja obravnavala še plačilo prejemkov članom nadzornega sveta skladno s priporočili SDH, d.d.

B. Delovanje organov vodenja in nadzora

Med drugimi aktivnostmi potrebnimi za nemoteno delovanje izpostavljam:

- izvolitev predsednika in namestnika predsednika nadzornega sveta, imenovanje komisij nadzornega sveta ter sekretarke nadzornega sveta,
- sprejete sklepe vezane na imenovanje predsednika uprave Save, d.d.,
- sprejetje Poslovnikov o delu nadzornega sveta in delu revizijske komisije,
- potrditev Postopka uvajanja in vključevanja novih članov nadzornega sveta,
- sprejem načrta sej za leto 2023 skupaj s predvideno vsebino posamezne seje in seznanitev z načrtom sej revizijske komisije za poslovno leto 2023,
- potrditev Poročila upravnega odbora / nadzornega sveta Sava, d.d., za leto 2022,
- seznanitev s ponudbo ter s končnim Poročilom o vrednotenju učinkovitosti nadzornega sveta,
- potrditev Poročila o delu Komisije za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem za leto 2022,
- seznanitev in potrditev Poročila revizijske komisije upravnega odbora o delu komisije v letu 2022,
- sprejem poročila o delu notranje revizije Poslovne skupine Sava za leto 2022 na predlog revizijske komisije,
- soglasje k načrtu projektov notranje revizije za leto 2024, kot je predlagala revizijska komisija,
- sprejem koledarja sej nadzornega sveta za leto 2024 in seznanitev s koledarjem sej revizijske komisije za poslovno leto 2024.

C. Refinanciranje finančnih obveznosti družbe Sava, d.d.

Nadzorni svet je obravnaval tematiko refinanciranja finančnih obveznosti in morebitne izključitve manjšinskih delničarjev:

- seznanil se je z gradivom in časovnico o možnostih finančnega prestrukturiranja Poslovne skupine Sava,
- obravnaval možnosti dodatnega zadolževanja družbe ter se seznanil s pravnim mnenjem v zvezi s tem,
- strinjal se je s sklenitvijo dodatka št. 7 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti finančnih obveznosti odložen do 30.06.2024.

D. Pregled poslov Save, d.d., in družbe Sava Turizem, d.d., za 10-letno obdobje

Nadzorni svet je spremljal potek in obravnaval gradiva, ki se nanašajo na pregled poslov:

- seznanil se je z zahtevo za izvedbo pregleda poslov za obdobje 10 let pred septembrom 2022, ko je SDH, d.d., postal največji delničar Save, d.d.,
- podal je soglasje za sklenitev Pogodbe o ureditvi medsebojnih razmerij pri izvedbi izredne revizije med družbami Sava, d.d., Sava Turizem d.d. in SDH, d.d.,
- seznanil se je z informacijo o poteku pregleda poslovanja družb Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., in osnutkom poročila s strani zunanjega izvajalca.

E. Priprava strategije za nadaljnje 5-letno obdobje

Nadzorni svet je spremljal izbor svetovalca za pripravo nove strategije družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za obdobje 2024–2028:

- seznanil se je z informacijo o začetku razvoja in oblikovanja prihodnje poslovne strategije Poslovne skupine Sava,
- na podlagi opravljenega postopka izbora svetovalca za pripravo petletne poslovne strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., je nadzorni svet potrdil izbor svetovalca pri pripravi strategije in soglašal s sklenitvijo pogodbe s svetovalcem.

F. Druge aktivnosti nadzornega sveta

Med drugimi aktivnostmi izpostavljam naslednje:

- seznanitev s Poročili o poslovanju Save, d.d., in Poslovne skupine Sava,
- seznanitev z osnutkom Poslovnega načrta družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023 ter s potrebo po pripravi razvojne strategije družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za obdobje 5 let,
- potrditev Poslovnega načrta družbe Sava, d.d., za leto 2023 in seznanitev s Poslovnim načrtom Poslovne skupine Sava za leto 2023,
- potrditev Poslovnega načrta družbe Sava, d.d., za leto 2024 in seznanitev s Poslovnim načrtom Poslovne skupine Sava za leto 2024,

- seznanitev z indikativnim načrtom za leto 2025 in napovedjo poslovnih rezultatov skupine za leto 2023,
- potrditev Politike upravljanja družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava ter potrditev Pravidnika o določanju in varovanju poslovne skrivnosti v družbi Sava, d.d.,
- potrditev Politike komuniciranja z delničarji družbe Sava, d.d.,
- seznanitev z dokumenti in nalog upravi, da nadaljuje s pripravo Politike prejemkov za Poslovno skupino Savo,
- soglasje za solidarnostno pomoč 3.000 EUR za pomoč prizadetim v poplavah.

Delo komisij nadzornega sveta v letu 2023

V okviru nadzornega sveta sta v letu 2023 delovali Revizijska komisija in Komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem. Obe komisiji sta nadzorni svet redno obveščali o svojem delu.

Revizijska komisija

A. Prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja – imenovanje revizijske komisije nadzornega sveta (januar 2023)

Dne 3.1.2023 so bile v sodni register vpisane spremembe in dopolnitve statuta družbe Sava, d.d., ki so bile sprejete na 34. skupščini družbe dne 21.12.2022. S 3.1.2023 so funkcijo nastopili štirje člani nadzornega sveta, ki jih je kot predstavnike kapitala imenovala skupščina.

Na 1. seji dne 12.1.2023 je nadzorni svet imenoval revizijsko komisijo nadzornega sveta v naslednji sestavi in za trajanje mandatov kot sledi:

- Tina Pelcar Burgar, predsednica od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Urška Kiš, zunanja članica od 12.1.2023 do 3.1.2027

Zaključek mandata članov komisije sovпада z zaključkom podeljenega mandata članom nadzornega sveta.

B. Poročilo o delu revizijske komisije nadzornega sveta v letu 2023

Revizijska komisija je v letu 2023 delovala v sestavi, ki se tekom leta ni spreminjala. Tekom leta se je sestala na šestih sejah. Delovanje revizijske komisije je potekalo v skladu z veljavno zakonodajo in s sprejetim poslovníkom.

Člani revizijske komisije so dolžni obvestiti nadzorni svet o morebitnem obstoju nasprotij interesov, o katerih v letu 2023 niso poročali. Vsi člani so v letu 2023 podpisali Izjave o neodvisnosti, v katerih so se izrekli za neodvisne člane.

Povzetek pomembnejših aktivnosti in sklepov Revizijske komisije:

- V procesu sprejemanja letnega poročila se je seznanila z revidiranim letnim poročilom Save, d.d. in z revidiranim letnim poročilom Poslovne skupine Sava za leto 2022. V okviru letnega poročila se je revizijska komisija seznanila z revizorjevim poročilom in s predlogom poročila nadzornega sveta k letnemu poročilu družbe Sava, d.d. za leto 2022 ter poročilom uprave o razmerjih s povezanimi osebami.
- Pred revizorjevo potrditvijo se je seznanila z osnutkom nerevidiranega letnega poročila družbe Sava, d.d. in Poslovne skupine Sava za leto 2022.
- Pred izdajo revizorjevega mnenja se je seznanila z osnutkom poročila neodvisnega revizorja o reviziji računovodskih izkazov družbe Sava, d.d. in PS Sava za poslovno leto 2022 ter s poročilom o poteku revizije in glavnih zadevah v zvezi z izvedeno revizijo, ki ga je podal pooblaščen revizor družbe BDO Revizija, d.o.o.
- Podala pozitivno oceno na letno poročilo in nadzornemu svetu predlagala, da potrdi revidirani letni poročili Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022.
- Vežano na aktivnosti službe notranje revizije se je seznanila s poročilom notranje revizije o pregledu identificiranja in obvladovanja tveganj v primeru združitve družb Save, d.d. in Save Turizem d.d. ter pri načrtovanih možnostih izbire nadaljnje strategije delovanja družbe Sava, d.d.
- Seznanila se je s poročilom o delu notranje revizije Poslovne skupine Sava za leto 2022 in predlagala Nadzornemu svetu, da poročilo sprejme.
- Potrdila je predloženi načrt notranje-revizijskih poslov za leto 2024 ter predlagala nadzornemu svetu, da poda soglasje k temu načrtu.
- Seznanila se je s predloženim poročilom o drugih storitvah revizorja v letu 2022.
- Vežano na ostale aktivnosti:
 - se je seznanila z vsebino Poslovnika o delu revizijske komisije Nadzornega sveta Save, d.d., ki ga je Nadzorni svet Save, d.d. sprejel na 1. seji dne 12.1.2023,
 - je sprejela poročilo revizijske komisije upravnega odbora o delu komisije v letu 2022 in predlagala nadzornemu svetu, da poročilo potrdi,

- se je seznanila z načrtom dela revizije računovodskih izkazov za leto 2023,
- se je seznanila z dodatnimi pojasnili v zvezi s poročili neodvisnega revizorja, ki ga je podal pooblaščen revizor družbe BDO Revizija, d.o.o.,
- se je seznanila z dodatnim poročilom revizijski komisiji v skladu z uredbo EU 537/2014, ki ga je pripravil pooblaščen revizor družbe BDO Revizija, d.o.o.,
- se je seznanila z osnutkom poročila o razmerjih s povezanimi družbami Sava, d.d. od 1.1.2022 do 31.12.2022,
- se je seznanila z osnutkom mnenja revizorja na poročilo o razmerjih s povezanimi družbami od 1.1.2022 do 31.12.2022,
- se je seznanila s čistopisom Poročila revizijski komisiji o reviziji računovodskih izkazov družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022, ki jih je podal pooblaščen revizor družbe BDO revizija, d.o.o.,
- se je seznanila s Poročilom o ESG - cilji trajnostnega razvoja Poslovne skupine Sava,
- se je seznanila z »Izjavami o neodvisnosti člana nadzornega sveta/komisije Sava, d.d.«, v katerih so se vsi člani opredelili kot neodvisni člani Nadzornega sveta oz. komisij,
- se je seznanjala s tekočimi četrletnimi poročili o poslovanju Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava ter jih v potrditev predložila nadzornemu svetu,
- je podaja pozitivno oceno k sestavi poročila uprave o razmerjih s povezanimi družbami,
- se je seznanila z ustnim poročilom o posledicah poplav v Poslovni skupini Sava,
- se je seznanila z ustnim poročilom o aktivnostih v zvezi z Zakonom o zaščiti prijaviteljev žvižgačev,
- je sprejela načrt sej za leto 2024 skupaj s predvideno vsebino.

C. Ocena dela revizijske komisije nadzornega sveta za leto 2023

Revizijska komisija nadzornega sveta ocenjuje, da je s svojim delom v letu 2023 izpolnjevala svoje obveznosti, zlasti preko spremljanja vsebin računovodskega poročanja, nadzora neoporečnosti finančnih informacij ter njene vloge pri postopkih sestavljanja letnega poročila ter sodelovanja z zunanjim revizorjem in s tem zagotavljala ustrezne podlage za sprejem odločitev nadzornega sveta.

Pri svojem delu je revizijska komisija nadzornega sveta sodelovala s službo notranje revizije, za katero ocenjuje, da ima pravo in pomembno vlogo v organizaciji in pri delovanju Poslovne skupine Sava.

Komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem

A. Prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja – imenovanje komisije nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem (januar 2023)

Dne 3.1.2023 so bile v sodni register vpisane spremembe in dopolnitve statuta družbe Sava, d.d., ki so bile sprejete na 34. skupščini družbe dne 21.12.2022. S 3.1.2023 so funkcijo nastopili na skupščini imenovani štirje člani nadzornega sveta v vlogi predstavnikov kapitala.

Na 1. seji dne 12.1.2023 je nadzorni svet imenoval Komisijo nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnost turizem, ki ima naslednjo sestavo in mandat:

- Matej Narat, predsednik od 12.1.2023 do 4.1.2027
- Davor I. Gjivoje, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Andrej Andoljšek, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Tina Pelcar Burgar, članica od 12.1.2023 do 3.1.2027

Zaključek mandata članov komisije sovпада z zaključkom podeljenega mandata članom nadzornega sveta.

B. Spremembe v sestavi Komisije nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem v letu 2023

Na 4. seji dne 25.4.2023 je nadzorni svet v Komisijo nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnost turizem imenoval zunanjšega člana z naslednjim mandatom:

- Milan Marinič, zunanji član od 25.4.2023 do 3.1.2027

Zaključek mandata člana komisije sovпада z zaključkom podeljenega mandata članom nadzornega sveta.

Komisijo nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem je na dan 31.12.2023 sestavljalo 6 članov:

- Matej Narat, predsednik od 12.1.2023 do 4.1.2027
- Davor I. Gjivoje, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Andrej Andoljšek, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član od 12.1.2023 do 3.1.2027

- Tina Pelcar Burgar, članica od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Milan Marinič, zunanji član od 25.4.2023 do 3.1.2027

Zaključek mandata članov komisije sovпада z zaključkom podeljenega mandata članom nadzornega sveta.

C. Poročilo o delu Komisije nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem v letu 2023

V letu 2023 ni bilo konsolidacijskih aktivnosti, zato je bila izvedena le ena korespondenčna seja. S strani članov komisije ni bil izkazan obstoj nasprotja interesov, vsi člani pa so se izrekli za neodvisne člane.

Stroški delovanja nadzornega sveta v letu 2023

Stroški zavarovanja odgovornosti nadzornega sveta ter stroški zunanjega izvajalca vrednotenja učinkovitosti dela nadzornega sveta so v letu 2023 znašali 43 tisoč evrov. Prejemki članov nadzornega sveta in članov komisij so razkriti v računovodskem delu letnega poročila družbe Sava, d.d.

Ocena dela predsednika uprave in nadzornega sveta za leto 2023

Člani nadzornega sveta so na sejah aktivno ter odgovorno sodelovali in v razpravi podajali argumentirane predloge in usmeritve. Sodelovanje med nadzornim svetom in predsednikom uprave je potekalo na osnovi redne in odkrite komunikacije. Predsednik uprave družbe je nadzornemu svetu strokovno, skrbno in pravočasno zagotavljal vse potrebne informacije, poročila in gradiva, ki so predstavljala podlago za nemoteno izvrševanje funkcije. Sprejete sklepe nadzornega sveta je izvrševal pravočasno in učinkovito. Nadzorni svet je skupaj s predsednikom uprave uspešno premagoval izzive in obvladoval tveganja, ki so izhajala iz poslovnih okoliščin.

Nadzorni svet je v poslovnem letu 2023 v sodelovanju z zunanjim izvajalcem izvedel samoocenjevanje oziroma vrednotenje učinkovitosti dela. Ker nadzorni svet v taki sestavi deluje šele od leta 2023, trenutno povprečne ocene za več let še ni mogoče podati.

Ljubljana, 17. 5. 2024

Nadzorni svet meni, da je bilo delo predsednika uprave in nadzornega sveta v letu 2023 dobro in uspešno ter je sledilo uresničevanju postavljenih ciljev in minimiziranju tveganj iz poslovanja.

Revizorjevo poročilo

Nadzorni svet se je seznanil s poročili neodvisnega revizorja za Savo, d.d., in Poslovno skupino Sava, ki izražata mnenje, da računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj, poslovni izid in denarne tokove družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023.

Preveritev in potrditev letnega poročila in konsolidiranega letnega poročila

Nadzorni svet je pregledal letni poročili Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023 in na poročili nima pripomb.

Nadzorni svet je na 13. seji dne 17.5.2024 preveril in potrdil letni poročili Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023.

Nadzorni svet je pregledal revizorjevo poročilo in mnenji k letnemu poročilu Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023, ki sta pozitivni. Nadzorni svet na revizorjevi mnenji k letnemu poročilu nima pripomb.

Preveritev in potrditev poročila o razmerjih s povezanimi družbami

Nadzorni svet je pregledal poročilo o razmerjih s povezanimi družbami Sava, d.d. in na poročilo nima pripomb.

Nadzorni svet je na 13. seji dne 17.5.2024 potrdil poročilo o razmerjih s povezanimi družbami družbe Sava, d.d.

Nadzorni svet je pregledal poročilo in mnenje neodvisnega revizorja k poročilu o razmerjih s povezanimi družbami družbe Sava, d.d., ki je pozitivno. Nadzorni svet na revizorjevo mnenje k poročilu o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2023 nima pripomb.

Davor I. Gjivoje,
predsednik nadzornega sveta

3. Izjava o upravljanju družbe

Pojasnila v skladu z zakonom o gospodarskih družbah

Uprava in nadzorni svet družbe Sava, d.d., izjavljata, da je bilo poslovanje družbe v poslovnem letu 2023 skladno z Zakonom o gospodarskih družbah ter drugimi relevantnimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi. Poleg tega so temeljne zaveze družbe krepitev korporativne integritete, poslovanje v skladu z etičnimi standardi, kakor tudi družbeno odgovorno delovanje.

Skupščina delničarjev Save, d.d.

Delničarji Save, d.d., pravice iz delnic uresničujejo na skupščini, ki sprejema temeljne in statutarne odločitve v skladu s Statutom družbe in v skladu z zakonodajo. Uprava skrbi za enakopravno obveščenost vseh delničarjev. V letu 2023 je bilo eno zasedanje skupščine, na katerem so se delničarji seznanili z revidiranim letnim poročilom družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022.

Nadzorni svet Save, d.d.

Nadzorni svet skrbi za nadzor nad vodenjem poslov družbe in za imenovanje uprave. Nadzorni svet je dal soglasje k letnemu poročilu družbe Sava, d.d., za leto 2022. Ena pomembnejših nalog nadzornega sveta je tudi soglasje k imenovanju, razrešitvi in prejemkom vodje notranje revizije, kakor tudi soglasje k letnemu načrtu dela notranje revizije in seznanitev z letnim poročilom notranje revizije. Predsednik nadzornega sveta podpisuje pogodbo z revizorjem družbe. Nadzorni svet se sestaja najmanj enkrat na četrtletje.

Sestava nadzornega sveta je določena s statutom družbe Sava, d.d., ki je objavljen na spletnih straneh Agencije za javnopravne evidence. V njem so štirje predstavniki kapitala in do dva predstavnika zaposlenih. Predsednik in namestnik nadzornega sveta sta vedno iz vrst predstavnikov kapitala. Člani nadzornega sveta imajo štiriletni mandat in so lahko na funkcijo ponovno izvoljeni brez omejitev. Delo nadzornega sveta poteka skladno z zakonodajo, priporočili dobre prakse in Poslovnikom nadzornega sveta.

Predstavitel predstavnikov kapitala v nadzornem svetu Save, d.d.

Mag. Davor I. Gjivoje, predsednik nadzornega sveta

Davor I. Gjivoje je rojen leta 1968 in je magister poslovnih ved (MBA). Diplomiral je na Harvardski poslovni šoli. Njegov materni jezik je angleški in hrvaški. Živi in dela v ZDA. Od leta 1995 je zaposlen kot glavni izvršni direktor pri družbi NETWORK, INC/DGG HOLDINGS, LTD, kjer je pristojen posebej za kadrovske in finančno področje pri upravljanju poslovnih enot. Družba deluje na področju trženja letalskih prevoznikov, razvoja hotelske in namestitvene dejavnosti ter svetovanja in naložbenja v hotelirstvu in gostinstvu. Davor I. Gjivoje je tudi predsednik nadzornega sveta družbe Sava Turizem, d.d., in družbe Sava RE, d.d.

Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika nadzornega sveta

Tina Pelcar Burgar je rojena leta 1976 in je leta 2002 diplomirala kot univerzitetna diplomirana pravica. Ima opravljen pravniški državni izpit. Šest let je vodila pravno službo družbe Kompas, od leta 2010 je zaposlena v družbi SDH, d.d., oz. njeni predhodnici Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb RS. Je članica nadzornega sveta družbe Sava Turizem, d.d., in namestnica predsednice nadzornega sveta družbe Elektrooptika d.d. Je predsednica revizijske komisije družbe Sava, d.d.

Mag. Andrej Andoljšek, član nadzornega sveta

Andrej Andoljšek je rojen leta 1970. Diplomiral je na ekonomski fakulteti leta 1995 in leta 1997 zaključil mednarodni program MBA. Od leta 2004 deluje v organih upravljanja in je bil predsednik uprave trgovske družbe VELE, družbe PINUS Rače in Gorenjske banke. Med leti 2011 in 2014 je bil član uprave Save, d.d., med leti 2012 do 2016 pa namestnik predsednika nadzornega sveta Save Turizem, d.d., in Istrabenza Turizem, d.d., ter med 2012 in 2013 predsednik nadzornega sveta Abanke, d.d. Od leta 2018 je predsednik uprave Addiko bank, d.d., in od 2017 tudi predsednik nadzornega sveta Zavarovalnice Triglav, d.d.

Klemen Babnik, član nadzornega sveta

Klemen Babnik je rojen leta 1983 in je leta 2011 diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani, leta 2017 pa je opravil specializacijo iz korporativnega upravljanja na Univerzi v Harvardu. Od leta 2014 je zaposlen pri različnih organih vlade kot državni sekretar, od leta 2020 pa vodja kabineta ministra. Trenutna funkcija je vodja Kabineta ministra za finance. Je tudi član nadzornega sveta Sava RE, d.d. in podpredsednik revizijske komisije družbe Sava, d.d.

Predstavitel predstavnikov zaposlenih v nadzornem svetu Save d.d.

Mag. Matej Narat, član nadzornega sveta

Matej Narat je rojen leta 1967 in je magister ekonomskih znanosti. Diplomiral je na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Kot predstavnik zaposlenih od leta 2017 deluje v nadzornem svetu Save, d.d. Med leti 2011 in 2015 je bil predsednik uprave Save, d.d. Je tudi član nadzornega sveta družbe Sava Turizem, d.d., in predsednik komisije za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem nadzornega sveta Save, d.d.

Predstavitel neodvisnega strokovnjaka v revizijski komisiji nadzornega sveta Save d.d.

Urška Kiš, pooblaščenca revizorka

Urška Kiš je diplomirala na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in je nosilka dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij. Je direktorica ter solastnica revizijske družbe PIT Leitner, d.o.o., in ena od direktoric družbe PIT svetovanje, d.o.o.

Uprava Save, d.d.

Uprava družbe je odgovorna za vodenje poslov in upravljanje tveganj z namenom doseganja ciljev družbe. Družbo vodi na lastno odgovornost. Družba ima enočlansko upravo, ki je imenovana za mandat petih let. Uprava sprejema odločitve s sklepi.

Predstavitel uprave Save d.d.

Dr. Domen Trobec, predsednik uprave

Domen Trobec je bil rojen leta 1982 in je leta 2012 doktoriral iz ekonomskih znanosti. Pred tem je opravil magistrski program IMB, diplomiral pa je leta 2006 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Od leta 2008 do 2017 je bil zaposlen kot asistent raziskovalec na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, od leta 2017 pa dela v dejavnosti turizem, bil je član uprave družbe Istrabenz Turizem, d.d. Je tudi član sveta zavoda Turizem Ljubljana, predsednik nadzornega sveta Vinakoper, d.o.o., in direktor družbe AdriaFin, d.o.o.

Izjava o spoštovanju Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Sava, d.d., pri upravljanju upošteva Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, prvotno sprejet v letu 2014, z različicami, ki so bile uveljavljene marca 2021, junija 2022 in decembra 2023 (v nadaljevanju Kodeks). Celotna vsebina Kodeksa je dostopna na spletnih straneh Slovenskega državnega holdinga, d.d. (www.sdh.si).

Izjava o spoštovanju Kodeksa in Priporočil se nanaša na obdobje med izdajama prejšnje in te izjave, to je na obdobje od 26.4.2023 do 17.5.2024. Izjava je sestavni del letnega poročila za leto 2023, kjer je predstavljen sistem vodenja in upravljanja družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava.

Uprava in Nadzorni svet sta vse doslej vpeljevala politike in sisteme upravljanja ter sprejemala sklepe, ki zagotavljajo čim višjo skladnost poslovanja in korporativnega upravljanja družbe s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države. To prakso je do uvedbe dvotirnega sistema upravljanja v Savi, d.d., (3.1.2023) uporabljal upravni odbor. Sistem vodenja in upravljanja je osredotočen na postopke in kontrole pri poslovanju, ki omogočajo sprejemanje odločitev in delovanje družbe skladno s sprejetimi cilji in politikami ter odgovorno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi deležniki in družbenim okoljem.

Nadzorni svet izjavlja, da je Sava, d.d., spoštovala določila Kodeksa, razen naslednjih odstopanj, za katera podaja pojasnila:

Priporočilo 3.8 – zastopanost spolov v organih vodenja in nadzora

Ženski spol je v Upravi in Nadzornem svetu zastopan manj kot moški in še ne dosega skupne kvote 33 %, postavljene v letu 2023, saj sta bila Uprava in Nadzorni svet imenovana pred uveljavitvijo zavez. Pri imenovanju je bila upoštevana strokovna kompatibilnost, starostna raznolikost in druge kompetence ter večina članov obeh organov. Družba bo do poteka mandata sedanjih organov vodenja in nadzora predlagala ustrezno dopolnitev politike glede zastopanosti spolov, ki se bo lahko implementirala pri oblikovanju naslednje sestave obeh organov.

Priporočilo 5.1.1 – Položaj družbe na trgu

Dostop do finančnih virov in institucij na prostem trgu je v pomembni meri omejen na Pogodbo o reprogramu iz novembra 2019 in dodatki k tej Pogodbi. Poslovna skupina se pogaja za refinanciranje po tržnih pogojih upošteva zapadlosti finančnih obveznosti.

Priporočilo 6 – kompetenčni profil za člane Nadzornega sveta

Nadzorni svet še ni oblikoval kompetenčnega profila glede zahtevanih kompetenc članov

Priporočilo 7.4 – Kompetenčni profil za člane poslovodstva

Glede na specifiko družbe Sava, d.d., kompetenčni profili za člane poslovodstva niso oblikovani, Nadzorni svet pa pri imenovanju poslovodstva upošteva merila glede kompetenc, kompatibilnosti z ostalimi člani organov vodenja in nadzora, posebnosti družbe in panoge ter druge potrebne veščine.

Priporočilo 7.7 - Kultura prepoznavanja talentov ter razvoja znanja in veščin kadrov

Zaradi specifikke družbe kultura prepoznavanja talentov ter razvoja znanja in veščin kadrov ni oblikovana preko formalnih razvojnih načrtov za zaposlene, se pa navedene aktivnosti redno izvajajo.

Priporočilo 7.9.1 – Strategija trajnostnostnega poslovanja

Zaradi specifikke družbe bo strategija trajnostnostnega poslovanja ločen dokument, ki bo pripravljen za Poslovno skupino Sava in je v fazi celovite in poglobljene analize pomembnih vplivov ter priprave podlag za ta dokument.

Priporočilo 7.10 – Politika notranjega nasledstva

Zaradi specifikke družbe politika ni formalen dokument.

Priporočilo 7.12 – Politika prejemkov organov vodenja

Skupščina še ni potrdila dopolnjene politike, ki bo pripravljena za naslednje zasedanje, skupščine v letu 2024. Prejemke članov organov vodenja in nadzora se razkriva le skupščini družbe in Poslovne skupine Sava.

Priporočilo 9.2.3 - Notranje-revizijska dejavnost

Naloge notranje revizije v družbi izvaja oddelek notranje revizije, ki je organiziran v hčerinski družbi Sava Turizem, d.d.

Priporočilo 9.2.8 - Presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti

Zunanja presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti še ni končana, se pa izvaja v letu 2024.

Priporočilo 9.3.1 – Obveščanje SDH, d.d., o tveganjih in ukrepih za obvladovanje tveganj

Menimo, da za Savo, d.d., za leto 2023 ne velja obveza o obveščanju o odkritih tveganjih in izvajanju ukrepov za njihovo obvladovanje, ki je priporočljiva dvakrat letno za nejavne družbe, katerih edini lastnik je država ali SDH, d.d., saj SDH, d.d., ni edini, ampak večinski lastnik. Notranja revizija pa je vzpostavila register tveganj in redno poroča revizijski komisiji nadzornega sveta o spremljanju vseh ključnih tveganj v družbi Sava, d.d.

Priporočilo 10.1 - Etični kodeks

Etični kodeks je glede na pomembnost za doseganje ciljev skupine sprejet v odvisni družbi Sava Turizem, d.d., kodeks bo v nadaljevanju ustrezno prenovljen in sprejet tudi na ravni Poslovne skupine Sava.

Priporočilo 11.2.1 in 11.2.2 – Skladnost poslovanja, minimiziranje korupcijskih tveganj, protipravnih in neetičnih ravnanj.

Naloge pooblaščenca za integriteto v družbi izvaja funkcija pooblaščenca, ki je organizirana v hčerinski družbi Sava Turizem, d.d.

Nadzorni svet izjavlja, da je Sava, d.d., spoštovala določila Priporočil in pričakovanj SDH, d.d. (junij 2022), razen naslednjih odstopanj, za katera podaja pojasnila:

Priporočilo 3.6 - Mandatne pogodbe (splošne, posebne ali okvirne) in podjetne pogodbe

Družba ima za tekoče obdobje na svoji spletni strani objave skladno z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

Priporočilo 4.4 - Objava realizacij plačil zaposlencem

Podatka na spletni strani družbe ne objavljamo. Podatke o stroških dela razkrivamo v letnem poročilu.

Priporočilo 5.1 (v povezavi s 5.2 – 5.4) - Samoocenjevanje po preizkušenem evropskem modelu odličnosti EFQM.1

Družba je do vključno leta 2023 dajala poudarek aktivnostim dolgoročnega prestrukturiranja in zaradi stroškovne optimizacije še ni pristopila k tovrstnemu samoocenjevanju.

Priporočilo 7 – Trajnostno poslovanje družb

Področje trajnostnega poslovanja je v Poslovni skupini Sava usmerjeno v aktivnosti družbe Sava Turizem, d.d., ki ima področje trajnostnega poslovanja že predstavljeno v letnem poročilu in na svoji spletni strani, povzemamo pa ga tudi v letnem poročilu o poslovanju skupine. Poslovna skupina Sava je v letu 2023 začela s projektom trajnostnostnega razvoja, ki ima namen vzpostaviti notranje delovanje, na tej osnovi pa tudi poročanje znotraj organizacije in navzven skladno z evropsko direktivo CSRD in standardi ESG ter drugimi relevantnimi predpisi. Cilj projekta je pripraviti prvo poročilo o vplivih, ciljih, dosežkih, aktivnostih in izzivih na podlagi analize dvojne pomembnosti za leto 2024, v katerem se bomo osredotočili na vplive ravni 1 in ravni 2, zajeli pa bomo tako okoljsko, kot družbeno področje in področje upravljanja.

Priporočilo 8 – Spoštovanje človekovih pravic

Sava, d.d., pri svojem poslovanju v največji možni meri spoštuje človekove pravice, ni pa pripravila akcijskega načrta za implementacijo zavez na tem poročju, ki bi bil samostojen dokument.

Priporočilo 9 – Sprejem pravil o drugih zadevah in pravicah Politika prejemkov organov vodenja in organov nadzora

Sava, d.d., je v letu 2023 pripravila osnutek politike, ki bo obravnavan na naslednjem zasedanju skupščine delničarjev.

Upravljanje s tveganji

Sava, d.d., glede na naravo in obseg poslovanja nima vzpostavljenega registra tveganj, je pa register notranjerevizijskih tveganj pripravila služba notranje revizije in ga večkrat letno preverja in dopolnjuje.

Raznolikost ter zagotavljanje uravnotežene zastopanosti spolov v organih vodenja in nadzora

Družbe Poslovne skupine Sava še ne dosegajo povprečne tretjinske kvote žensk v organih vodenja in nadzora, so pa upoštevane druge smernice za zagotavljanje raznolikosti in uravnoteženosti v organih vodenja in nadzora.

Skladnost poslovanja in integriteta

Naloge pooblaščenca za integriteto v družbi izvaja funkcija pooblaščenca, ki je organizirana v hčerinski družbi Sava Turizem, d.d.

Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v zvezi z računovodskim poročanjem Save, d.d., temelji na Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1) in Zakonu o računovodstvu, zajema pravilnike o računovodstvu in postopke, ki omogočajo pravočasno, resnično in pošteno poročanje o finančnem stanju, gibanju sredstev in obveznosti ter poslovnem izidu Save, d.d., in Poslovne skupine Sava. Za delovanje Sistema notranjih kontrol in nadzor njegove učinkovitosti je odgovorna uprava Save, d.d. Namen sistema notranjih kontrol Poslovne skupine Sava je zagotavljati, da je premoženje družb oziroma skupine varovano in so poslovni dogodki pravilno izvedeni ter zabeleženi. Obstoječa struktura sistema notranjih kontrol med drugim vključuje funkcijo opravljanja notranje revizije in izbor ter usposabljanje kompetentnih strokovnjakov. V Poslovni skupini Sava veljajo enotne računovodske politike, zapisane v pravilnikih o računovodstvu družb. Prav tako se posveča pozornost usklajenosti postopkov, kjer je to glede na naravo in obseg dejavnosti smiselno in mogoče, nadalje skrbimo za usklajenost pri politikah in procesih, ki v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava rezultirajo v poslovnih dogodkih, ki se računovodsko evidentirajo. Pravilniki opredeljujejo zadolžitve in odgovornosti za posamezne računovodske aktivnosti in druge procese v družbi in skupini ter njihovo spremljanje in nadzor. Pomembno mesto v sistemu notranjih kontrol imajo pooblastila in razmejitve pristojnosti zaposlenih, ki so jim prilagojeni dostopi do podatkov in informacij. Osrednja pozornost se namenja točnosti, verodostojnosti, celovitosti in popolnosti računovodskih informacij. Od oktobra 2022 je evidentiranje poslovnih dogodkov in priprava računovodskih izkazov in računovodskih informacij za Savo, d.d., organizirano pri zunanjem računovodskem servisu, družba pa izvajalcu zagotavlja računovodsko dokumentacijo, ki jo predhodno

preveri, prav tako pa pripravljene računovodske informacije družba pred posredovanjem zainteresiranim deležnikom sprtno nadzoruje in pregleduje. S tem je dosežen sistematičen in enoten pristop oziroma standardizacija postopkov in enotnost pri evidentiranju poslovnih dogodkov, vse pa temelji na poglobljeni strokovnosti zaposlenih.

Uporaba enotnega osrednjega menedžerskega informacijskega sistema podpira sistem mesečnega spremljanja poslovanja in notranjega poročanja o poslovanju, s katerim so seznanjeni organi nadzora, kar vse omogoča pravočasen odziv na tveganja in spremembe. V letih 2022 in 2023 je bila izvedena tudi dograditev poročevalskega modela za potrebe uskupinjevanja z obvladujočo družbo SDH, d.d. Poročanje se osredotoča na lastnike in druge deležnike, med katerimi so posebej pomembni upniki, regulatorji, zaposleni in zainteresirana javnost.

Pomembno neposredno in posredno lastništvo vrednostnih papirjev družbe v smislu doseganja kvalificiranega deleža, kot ga določa zakon, ki ureja prevzeme

Imetniki kvalificiranih deležev družbe Sava, d.d., kot jih določa Zakon o prevzemih, na dan 31.12.2023 so: SDH, d.d., Ljubljana (kvalificiran delež: 61,91 % oziroma 18.006.285 delnic); in Kapitalska družba, d.d., Ljubljana (28,05 % oziroma 8.156.719 delnic).

Pojasnila o imetnikih vrednostnih papirjev, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice

Posamični delničarji Save, d.d., nimajo posebnih kontrolnih pravic na podlagi lastništva delnic.

Pojasnila o omejitvah glasovalnih pravic

Delničarji družbe Sava, d.d., nimajo omejitev za izvajanje glasovalnih pravic.

Pooblastila članov poslovodstva, zlasti pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic

V letu 2023 družba in člani poslovodstva niso imeli pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic.

Dodatni podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora ter njihovih komisij

Predstavitev organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij je opisana v letnem poročilu družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023 tudi v poglavjih: Organi vodenja in upravljanja ter Poročilo nadzornega sveta.

Sestava posloводства v poslovnem letu 2023

Ime in priimek	Funkcija	Področje dela v upravi	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
dr. DOMEN TROBEC	predsednik uprave	vsa področja	15.2.2023	14.2.2024	moški	slovensko	1982	doktor ekonomskih ved	korporativno upravljanje	Vinakoper d.o.o.
GREGOR ROVANŠEK	izvršni direktor do 3.1.2023, nato predsednik uprave	vsa področja	28.12.2016	14.2.2023	moški	slovensko	1981	magister poslovnih ved, MBA	korporativno upravljanje	-

Sestava upravnega odbora/nadzornega sveta in komisij v poslovnem letu 2023

Upravni odbor

Ime in priimek	Funkcija	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Predstavniki kapitala / zaposlenih	Udeležba na sejah UO glede na skupno število sej UO	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba
DAVOR I. GJIVOJE JR.	član UO do 3.1.2023	26.8.2022	3.1.2023	predstavniki kapitala	0/0	moški	ameriško	1968	MBA
TINA PELCAR BURGAR	članica UO do 3.1.2023	26.8.2022	3.1.2023	predstavniki kapitala	0/0	ženski	slovensko	1976	univ.dipl. pravn.
MATEJ NARAT	član UO do 3.1.2023	31.10.2017	3.1.2023	predstavniki zaposlenih	0/0	moški	slovensko	1967	mag.ekon. znanosti

Nadzorni svet

Ime in priimek	Funkcija	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Predstavniki kapitala / zaposlenih	Udeležba na sejah NS glede na skupno število sej NS	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba
DAVOR I. GJIVOJE JR.	predsednik NS	3.1.2023	3.1.2027	predstavniki kapitala	11/11	moški	ameriško	1968	MBA
TINA PELCAR BURGAR	namestnica predsednika NS	3.1.2023	3.1.2027	predstavniki kapitala	11/11	ženski	slovensko	1976	univ.dipl. pravn.
ANDREJ ANDOLJŠEK	član NS	3.1.2023	3.1.2027	predstavniki kapitala	11/11	moški	slovensko	1970	univ.dipl. ekon.,MBA
KLEMEN BABNIK	član NS	3.1.2023	3.1.2027	predstavniki kapitala	11/11	moški	slovensko	1983	univ.dipl. pravn.
MATEJ NARAT	član NS	4.1.2023	4.1.2027	predstavniki zaposlenih	11/11	moški	slovensko	1967	mag.ekon. znanosti

Zunanji člani v komisijah

Ime in priimek	Komisija	Udeležba na sejah komisij glede na skupno število sej komisij	Spol	Državljanstvo	Izobrazba	Letnica rojstva	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
URŠKA KIŠ	revizijska komisija od 1.7.2022	6/6	ženski	slovensko	univ.dipl.ekon., pooblaščenka revizorka, pooblaščenka ocenjevalka vrednosti podjetij	1980	finance	-
MILAN MARINIČ	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	0/0	moški	slovensko	univ.dipl.inž. elektrotehnike, univ.dipl. ekon.	1952	korporativno upravljanje	Diagnostični center Bled d.o.o.

Ime in priimek	Strokovni profil	Neodvisnost po 23. členu Kodeksa (DA / NE)	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu (DA / NE)	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo v komisijah (revizijska, kadrovska, komisija za prejemke,...)	predsednik / član	Udeležba na sejah komisij glede na skupno število sej komisij
DAVOR I. GJIVOJE JR.	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Sava RE d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	0/0
TINA PELCAR BURGAR	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Elektrooptika d.d.	(i) revizijska komisija (ii) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	(i) predsednica (ii) članica	0/0
MATEJ NARAT	konsolidacija naložb	DA	NE	Sava Turizem d.d., Diagnostični center Bled d.o.o.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	predsednik	0/0

Ime in priimek	Strokovni profil	Neodvisnost po 23. členu Kodeksa (DA / NE)	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu (DA / NE)	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo v komisijah (revizijska, kadrovska, komisija za prejemke,...)	predsednik / član	Udeležba na sejah komisij glede na skupno število sej komisij
DAVOR I. GJIVOJE JR.	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Sava RE d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	1/1
TINA PELCAR BURGAR	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Elektrooptika d.d.	(i) revizijska komisija (ii) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	(i) predsednica (ii) članica	7/7
ANDREJ ANDOLJŠEK	finance in korporativno upravljanje	DA	NE	Zavarovalnica Triglav d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	1/1
KLEMEN BABNIK	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Sava RE d.d.	(i) revizijska komisija (ii) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	(i) član (ii) član	7/7
MATEJ NARAT	konsolidacija naložb	DA	NE	Sava Turizem d.d., Diagnostični center Bled d.o.o.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	predsednik	1/1

Politika raznolikosti

Politiko raznolikosti je sprejel Upravni odbor Save, d.d., v letu 2018. Opredeljuje zaveze družbe Sava, d.d., glede raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora družb, ki se izvajajo tako, da se upošteva strokovna raznolikost, zastopanost obeh spolov, kontinuiteta, mednarodne izkušnje ter raznolikost v starosti. V Poslovni skupini Sava se zavzemamo za zagotavljanje uravnotežene zastopanosti po vseh vidikih raznolikosti. Cilj politike je doseči večjo učinkovitost organov vodenja in nadzora kot celote, ki temelji na ustreznem naboru sposobnosti, strokovnih znanjih, veščinah in izkušnjah, potrebnih za dolgoročno učinkovito poslovanje, uspešno uresničevanje strategije in trajnostnostno vzdržnost ter premišljene in uravnotežene odločitve, obvladovanje tveganj ter večjo učinkovitost in uspešnost družbe.

Ljubljana, 17. 5. 2024

Tranjostni vidik upravljanja

Uprava Save, d.d., je v začetku leta 2023 sprejela Politiko upravljanja družbe Sava, d.d., v zvezi s trajnostnim razvojem. Od leta 2022 v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava vključujemo aktivnosti, povezane s trajnostnostnim razvojem, v poročanje o poslovanju družbe. Vplivi trajnostnega poslovanja se ovrednotijo kvantitativno, kjer je to mogoče, sicer pa s kvalitativno oceno tveganj. Cilj trajnostne politike je spodbujati pozitiven vpliv družbe in poslovne skupine in preprečevati negativne učinke delovanja družbe na naravno in družbeno okolje, na ugled in na socialni kapital družbe, prav tako pa preprečevati pomembne dejanske ali potencialne negativne vplive okolja na vrednost sredstev in donos ter na druge kazalnike poslovanja družbe. V letu 2023 je bila s strani Uprav obeh družb Poslovne skupine Sava vzpostavljena tudi projektna skupina za trajnostnostni razvoj, katere naloga je zagotoviti transparentno trajnostnostno delovanje na vseh ravneh delovanja obeh družb skupine in v vseh procesih ter o tem poročati skladno z zahtevami evropske direktive CSRD in standardi ESRS, ki za Poslovno skupino Sava in njeno obvladujočo družbo SDH, d.d., veljajo od 1.1.2024.

Uprava Save, d.d.,

Dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

Nadzorni svet Save, d.d.,

Davor I. Gjivoje,
predsednik nadzornega sveta

4. Izjava o nefinančnem poslovanju družbe

Uprava Save, d.d., je v letu 2023 sprejela Politiko upravljanja družbe Sava, d.d., ki pokriva poleg upravljanja družbe in Poslovne skupine tudi posamezna področja trajnostnega razvoja. Ustvarjanje vrednosti in uresničevanje poslovne strategije v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava je povezano s trajnostnim upravljanjem tveganj. Pri odločitvah družba tako upošteva poleg ciljev, povezanih z varnostjo sredstev in dolgoročno rastjo premoženja, tudi trajnostni vidik.

V letu 2023 smo v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava po začetih pripravah na širše razkrivanje aktivnosti, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so potekale že v letu 2022 in bodo nadgradile naše že več let uveljavljene aktivnosti v dnevnih procesih, nadaljevali s pripravami na poročanje o poslovanju družbe skladno z novimi zahtevami EU, predvsem direktivo CSRD in standardi ESG. V okviru sprememb, ki jih uvajamo, bomo na podlagi ocene pomembnosti širili trajnostno delovanje v dodatne procese v družbah skupine tako, da bodo postali skladni z že obstoječo in razvijajočo se evropsko in slovensko regulativo s področja trajnostnosti. Podlaga tem aktivnostim bodo strateški trajnostni cilji, ki jih bomo postavili in v nadaljevanju spremljali njihovo doseganje.

Tveganje oziroma vpliv na področju trajnostnosti pomeni okoljski, socialni ali upravljavski dogodek ali okoliščino, ki ima lahko, če nastopi, pomemben dejanski ali potencialni negativen vpliv na vrednost sredstev, na donos in ugled ter na kazalnike vplivanja naše družbe in poslovne skupine na naravno in družbeno okolje. Vplive trajnostnega poslovanja bomo vrednotili kvantitativno, kjer je to mogoče, sicer pa kvalitativno.

Kot ključna tveganja, ki jih družba poleg »klasičnih« tveganj (v ta sklop uvrščamo finančna, operativna in strateška tveganja, ki so predstavljena v poglavju Obvladovanje finančnih tveganj) prepozna, se v okviru trajnostne politike osredotočamo na ukrepe, povezane z naslednjimi področji našega delovanja in razkrivanja informacij o poslovanju:

Okoljska tveganja, povezana s klimatskimi spremembami, naravnimi nesrečami, vremenskimi ujami, z ohranjanjem biotske pestrosti in s posegi družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava v okolje. Naša ključna skrb je že sedaj izvajanje aktivnosti za zmanjšanje izpustov in emisij škodljivih snovi, zmanjšanje vseh vrst odpadkov, njihovemu ločenemu zbiranju in recikliranju, pospeševanje krožnega gospodarstva, z nadomeščanjem umetnih z naravnimi viri, ki ne obremenjujejo okolja, prehod na zeleno energijo in druge aktivnosti. Naši dolgoročni cilji se bodo nanašali na doseganje ničelne stopnje proizvodnje odpadkov, nevtralizacijo negativnih emisij toplogrednih plinov, izključno uporabo energije iz obnovljivih virov, vračanje uporabljene vode v naravo v očiščenem stanju, učinkovito rabo drugih naravnih virov in druge cilje, ki jih bomo oblikovali na podlagi ocene dvojne pomembnosti, s katero bomo opredelili za družbo in skupino relevantne vplive ter jih povezali s trajnostnimi cilji in merili spremljanja, vse z namenom zmanjšati onesnaženost dela planeta, na katerem delujemo, in zagotoviti dobre pogoje za življenje bodočih generacij.

Poslovna skupina Sava je v letu 2023 skupaj vložila v investicije 9,5 milijona evrov (v letu 2022 pa 9,2 milijona evrov). Večji del teh sredstev smo vložili v osnovna sredstva na način, ki izkazuje našo visoko zavzetost za zmanjšanje negativnih vplivov naše poslovne skupine na okolje. Vse preнове naših nastanitvenih in drugih kapacitet tako upoštevajo vse pomembne zahteve standardov Green Key/ Zeleni ključ Mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo (FEE), ki so jih po zaključenih investicijah vsa leta obranili naši v zadnjih letih obnovljeni objekti (6 hotelov in ena restavracija kot razkrito v Trajnostnem poročilu v tem letnem poročilu). Skladno z zahtevami Green Key so potekale in potekajo tudi investicije v letu 2023 in letu 2024, kjer bomo po njihovem dokončanju prav tako pristopili k postopku certificiranja. Naša zaveza trajnostnemu investiranju se kaže kot gradnja objektov in vgrajevanje opreme iz trajnostnih materialov, ki so energetske učinkoviti, nabave elektronskih naprav z najvišjimi tehničnimi standardi, s katerimi minimiziramo porabo energije in izpuste toplogrednih plinov, gradimo sončne elektrarne in polnilnice za električne avtomobile in uvajamo druge trajnostne komponente. Aktivnosti izvajamo na vhodni strani pri surovinah in načinu izvajanja storitev tako, da se povečuje delež prihodkov ustvarjenih trajnostno.

Na področju zagotavljanja podpore in kontroliranja poslovanja in pri skrbi za ohranjanje neprekinjenega poslovanja širimo upravljanje tehnoloških tveganj na nova področja. Ta so povezana z digitalizacijo poslovanja, uporabo baz velikih podatkov ter z učinkovito obrambo pred izgubo podatkov in kibernetiskimi grožnjami. Družbi Sava, d.d., in Sava Turizem d.d., sta subjekta javnega interesa in skladno s tem vpeta v pripravo in posredovanje podatkov, ki jih bodo uporabljali modeli umetne inteligence in samoučeči sistemi, ki jih bomo povezovali s poročanjem o dosežkih in izzivih na področju trajnosti. Sava, d.d., in Poslovna skupina Sava pri poslovanju upoštevata predpise s področja ponovne uporabe podatkov, elektronskega podpisa in elektronske komunikacije s strankami, ki jih uvaja ureditev v EU s ciljem enotnega trga podatkov in globalne konkurenčnosti evropskega gospodarstva, prav tako pa novejša domača zakonodaja. Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja obe družbi Poslovne skupine Sava na spletni strani objavljata informacije javnega značaja.

Socialna tveganja so za dejavnost družbe in poslovne skupine osrednjega pomena. Podpiramo prizadevanja za zdrav ter aktiven življenjski slog. S preverljivo kvaliteto virov, ki jih uporabljamo za izvajanje storitev pri celotnem poslovanju, povečujemo zadovoljstvo gostov in zaposlenih. Zavedamo se pozitivnega učinka odprte komunikacije in celovitega nabora orodij za motivacijo in zadovoljstvo sodelavcev. Takšno delovanje si prizadevamo vpeljati v način izvajanja vseh postopkov v obeh družbah Poslovne skupine Sava.

Poslovna skupina Sava posveča osrednjo pozornost upravljanju s kadri, saj so izkušnje, znanje in lojalnost zaposlenih najpomembnejši kapital družbe, ki je potreben za uspešno doseganje naših poslovnih ciljev. Zato cenimo in spodbujamo dobre medsebojne odnose, proaktivnost, medsebojno spoštovanje in varovanje integritete ter podpiramo razvoj znanja in strokovnega ter osebnega potenciala zaposlenih.

Na področju preprečevanja prevar in korupcije ter skladnosti poslovanja upoštevamo načelo ničelne tolerance do ravnanj, ki niso skladna z načeli poštenega ravnanja, ne predstavljajo resničnega in poštenega prikazovanja poslovanja, ogrožajo dobro ime družbe in integriteto zaposlenih ali bi lahko povzročila škodo družbi oziroma omogočila korist tretjim osebam na škodo družbe.

Odgovorno ravnanje do deležnikov v lokalnem in širšem družbenem okolju je v dejavnosti družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava pomembna vrednota, ki jo gojimo z zavezanosstjo k spoštovanju poslovnih dogovorov, dobrih praks in poslovnih običajev, s konstruktivnim dialogom in povezanostjo z deležniki v lokalnih okoljih, s spodbujanjem razvoja naravnih danosti in ravnanjem v sožitju z naravo, z vključevanjem naravnih in trajnostnih produktov v našo ponudbo, z vključevanjem trajnostno naravnih izvajalcev in materialov v naše naložbe, pa tudi s podporo tradiciji, zgodovinski dediščini ter kulturnim in športnim dejavnostim.

Z vsem navedenim izboljšujemo razmere v družbenem okolju, dobrobit naših gostov in življenjski standard naših zaposlenih in prebivalcev v okolici naših destinacij.

Uprava Save, d.d., izjavlja, da v družbi upoštevamo politike na področju nefinančnega poslovanja, ki temeljijo na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin ter raznolikosti, na naprednem upravljanju s kadri in socialnim kapitalom, na preprečevanju korupcije in prevar, na visokih etičnih in moralnih načelih ter upoštevanju dobrih poslovnih običajev in strokovnih standardov, na trajnostnem poslovanju in okoljsko vzdržnem poslovanju ter na krepitvi vzdržnega vpliva družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava na naravno in družbeno okolje.

4.1. Razkritja na podlagi Uredbe o taksonomiji

Vsebina in pravni okvir

V zadnjih letih je Evropska unija (EU) naredila več korakov pri oblikovanju trajnostnega finančnega ekosistema, da bi kapitalske tokove preusmerila v bolj trajnostne naložbe. V letu 2019 je predstavila "evropski zeleni dogovor", ki je sklop pobud za doseganje več okoljskih ciljev. Doseganje ciljev podpira akcijski načrt za trajnostno financiranje. V nadaljevanju sta Evropska komisija in Svet junija 2020 sprejela Uredbo (EU) 2020/852 (Uredba o taksonomiji), ki zagotavlja okvir za pretok kapitala v trajnostne dejavnosti. Uredba o taksonomiji želi spodbuditi standardizacijo in preglednost pri poročanju o trajnostnih dejavnostih na način, da zagotavlja orodja za lažje usklajeno poročanje. To bo vlagateljem in drugim zainteresiranim stranem omogočilo analizo in opredelitev trajnostnih naložbenih priložnosti pri doseganju ciljev podnebno nevtralne Evrope do leta 2050.

Taksonomija je enoten sistem razvrščanja, ki podjetjem in vlagateljem pomaga prepoznati in določiti okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti ter spodbuja prehod v te dejavnosti. Z doslednim in enotnim sistemom razvrščanja se zagotavlja tudi homogenizacija in preglednost pri poročanju o okoljsko trajnostnih dejavnostih. Taksonomija je torej obveznost poročanja, hkrati pa omogoča, da novi razvojni, prenovitveni in vzdrževalni projekti v podjetjih pozitivno prispevajo k trajnostnemu razvoju v zasnovi in v njihovem celotnem življenjskem ciklu.

Pravni okvir za taksonomijo EU na podlagi Uredbe EU 2020/852 se (člen 2 c) uporablja za družbe, ki imajo obveznost objave izjave o nefinančnem poslovanju ali konsolidirane izjave o nefinančnem poslovanju na podlagi člena 19a oziroma člena 29a Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta.

Uredba o taksonomiji določa šest okoljskih ciljev in korake, ki jih mora opraviti podjetje, da znatno prispeva k doseganju teh ciljev oziroma ne naredi znatne škode:

1. blažitev podnebnih sprememb,
2. prilagajanje podnebnim spremembam,
3. trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov,
4. prehod na krožno gospodarstvo,
5. preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja,
6. varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Uredbi EU 2020/852 so sledile tri glavne dopolnilne delegirane uredbe:

- Delegirana uredba 2021/2139 iz junija 2021, ki določa seznam gospodarskih dejavnosti, ki pomembno prispevajo k zgornjima okoljskima ciljema 1 in 2, to je blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter ne povzročajo znatne škode drugim okoljskim ciljem (angleško DNSH - Do No Significant Harm);
- Delegirana uredba 2021/2178 iz julija 2021, ki pojasnjuje vsebino in predstavitev informacij o okoljsko trajnostnih dejavnostih, o katerih morajo poročati podjetja, vključno s ključnimi kazalniki poročanja in metodologijo njihovega izračuna;
- Delegirana uredba 2023/2486 iz junija 2023, ki določa seznam gospodarskih dejavnosti, ki pomembno prispevajo k okoljskim ciljem 4-6: trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov, prehod na krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzor onesnaževanja ter varstvo in obnavljanje ekosistemov in biotske raznovrstnosti, hkrati pa ne povzročajo znatne škode drugim okoljskim ciljem.

Da bi podjetja lahko objavila informacije, ki jih kapitalski trg potrebuje za vključitev trajnostnih meril v odločanje, navedene delegirane uredbe zavezujejo podjetja, da izvedejo analizo stopnje skladnosti s taksonomijo po dveh merilih - sprejemljivosti in usklajenosti - in o tem poročajo v svojih izjavah o nefinančnih informacijah:

- Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo (angleško Taxonomy Eligible): gospodarska dejavnost se šteje za sprejemljivo, če je skladna z opisom, določenim za vsako od dejavnosti iz prilog I in II k Delegirani uredbi 2021/2139 ter iz priloge IV k Delegirani uredbi 2023/2486. V tem smislu je upravičenost "potencialne" narave, tj. upravičena dejavnost je tista, ki bi v skladu z evropsko taksonomijo lahko postala zelena.
- Dejavnosti, ki so usklajene s taksonomijo (angleško Taxonomy Aligned): uskladitev dejavnosti je še korak dlje, saj potrjuje ne le potencialno, temveč tudi dejansko trajnostno naravo. Meri se s skladnostjo s tehničnimi merili, opredeljenimi za vsako dejavnost, ki se ocenjuje v treh stopnjah. Najprej z znatnim prispevkom k vsaj enemu od opredeljenih okoljskih ciljev; drugič z upoštevanjem načela, da se drugim okoljskim ciljem ne povzroča znatne škode, in nazadnje z doseganjem minimalnih socialnih varoval.

Za leto 2023 se od družb zahteva razkritje v smislu sprejemljivosti do vseh šestih okoljskih ciljev ter razkritje uskladitve za cilje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Analiza bo v prihodnjih letih izvedena še bolj poglobljeno, kar bo omogočilo nenehno izboljševanje ocenjevanja in poročanja o usklajenosti za vse okoljske cilje, opisane v evropski taksonomiji.

Sava d.d., kot družba v večinski lasti Republike Slovenije, je v konsolidiranem letnem poročilu zavezana k razkritju glede spoštovanja Uredbe (EU) 2020/852 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb. Ključne dejavnosti Poslovne skupine Sava, kot so navedene v Prilogi 4 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2486, so sprejemljive za taksonomijo od junija 2023 dalje. Ta priloga določa tehnična merila za oceno trajnosti poslovanja in vključuje tudi posebna javna razkritja za tovrstne dejavnosti.

Pravila glede poročanja o taksonomiji se še vedno razvijajo, zato obstaja določena stopnja negotovosti v zvezi z uporabo in razlago nekaterih regulatornih določb. Podjetja sama razvrščajo svoje dejavnosti, ki naj bi bile vključene v taksonomijo. Sava Turizem kot nosilka dejavnosti v Poslovni skupini Sava je razvrstila svoje dejavnosti na skladne in usklajene po najboljšem vedenju in z upoštevanjem meril iz navedenih uredb. Poslovna skupina Sava bo še naprej spremljala razvoj predpisov in pojasnil, ki jih izdaja Evropska unija, sledila najboljšim praksam v hotelski dejavnosti in nadgrajevala poročila o taksonomiji s ciljem zagotoviti izpolnjevanje pričakovanj regulatorja in zainteresiranih deležnikov.

V skladu z določbami delegiranih uredb morajo biti v izjavi o nefinančnem poslovanju za leto uporabe predstavljeni naslednji ključni kazalniki uspešnosti (KPI):

- Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (prihodki);
- Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (CapEx);
- Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (OpEx).

Pri uporabi in izračunu teh ključnih kazalnikov uspešnosti je bila upoštevana dejavnost družbe Sava Turizem d.d. v skladu z obsegom, vključenim v letne računovodske izkaze.

Merila za analizo

Družba Sava Turizem d.d. kot nosilna družba Poslovne skupine Sava je na podlagi analize dejavnosti skladno s taksonomijo opredelila kot skladne naslednje dejavnosti:

- dejavnost "7.2 Prenova obstoječih stavb" med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb;
- dejavnost "7.3 Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme" med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb;
- dejavnost "7.5 Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb" med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb;
- dejavnost "7.6 Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov" med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb;

- dejavnost 2.1 "Hoteli, počitniške nastanitve, kampi in podobne nastanitve" med dejavnostmi, povezanimi s ciljem zaščite in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Trajnostne dejavnosti se za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6 upravljajo v službi investicij in vzdrževanja in na posameznih destinacijah, dejavnost 2.1 pa na posameznih destinacijah.

Opis dejavnosti v družbi in usklajenost z dejavnostmi evropske taksonomije

Okoljski cilj: Blažitev podnebnih sprememb

- Dejavnost 7.2 Prenova obstoječih stavb

V letu 2023 smo pričeli s celovito prenovo objektov Vila Orada in Vila Nimfa, ki so del Hotela Vile Park na destinaciji Bernardin. Prenova bo zaključena v letu 2024, del investicijskih vlaganj je bil opravljen že v letu 2023;

- Dejavnost 7.3 Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme

Prizadevamo si k energetski učinkovitosti objektov, zato smo pri obnovah in novih naložbah izvedli vgradnjo, vzdrževanje in obnovo stavbnega pohištva (vrata in okna) in razsvetljave (LED), opreme za kuhanje, baterij in drugih električnih naprav (npr. hladilniki, pomivalni stroji), ki so energetsko učinkovitejši;

- Dejavnost 7.5 Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb

V letu 2023 smo nadaljevali z vgradnjo in vzdrževanjem naprav in instrumentov za spremljanje porabe energije. Med drugim smo izvedli pregled, popravilo ali zamenjavo sistemov za spremljanje in nadzor porabe energije v stavbah (senzorjev, merilnikov, termostatov, sistemov za avtomatizacijo) in nadzor teh sistemov s pomočjo detektorjev prisotnosti;

- Dejavnost 7.6 Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov

Prizadevamo si za povečevanje uporabe obnovljivih virov energije, zato smo na destinaciji Zdravilišče Radenci namestili prvo sončno elektrarno.

Okoljski cilj: varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

- Dejavnost 2.1 Hoteli, letovišča, kampi in podobne nastanitve

Naša glavna dejavnost je zagotavljanje kratkotrajnih turističnih nastanitev, vendar nobena destinacija ni v posebnih zaščitnih območjih, ki bi ustrezala tehničnim merilom iz Delegirane uredbe 2023/2486 (točka 2.1).

Proučili smo tudi druge svoje dejavnosti, navedene v taksonomiji, in ugotavljamo, da se nobena od njih ne uvršča v skupino:

- Dejavnost 7.1 Gradnja novih stavb: v skladu s strategijo in poslovnim modelom ne razvijamo projektov za gradnjo novih stavb;
- Dejavnost 7.4 Namestitev, vzdrževanje in popravilo polnilnih postaj za električna vozila v stavbah (in na parkirnih prostorih, povezanih s stavbami): v letu 2023 nismo imeli aktivnosti na tem področju, smo jih pa imeli v letih pred 2023 in jih načrtujemo tudi v prihodnje;
- Dejavnost 7.7 Nakup in lastništvo stavb: ne izvajamo dejavnosti razvoja nepremičnin, zato nakup in prodaja nepremičnih sredstev nista ponavljajoči se poslovni dejavnosti, temveč se pojavljata v okviru obnavljanja teh sredstev v naši hotelski dejavnosti.

Analiza usklajenosti: skladnost s tehničnimi merili, DNSH in minimalna varovala

Po postopku ugotavljanja upravičenih dejavnosti smo izvedli analizo usklajenosti z uporabo:

Kriterija bistvenega prispevka k blažitvi podnebnih sprememb, kot je določeno v Prilogi I k Delegirani uredbi EU 2021/2139 in poznejših spremembah, izdanih za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6.

- za dejavnost »7.2. Prenova obstoječih stavb« smo ugotovili, da investicijski odhodki še niso skladni z zahtevami, določenimi v nacionalni gradbeni zakonodaji in predpisih, saj prenove v letu 2023 še niso bile dokončane;
- za dejavnost »7.3. Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme« smo preverili, ali so upravičeni investicijski in operativni stroški skladni z veljavnimi minimalnimi zahtevami, določenimi v prenosu Direktive 2010/31/EU na nacionalne ukrepe in z razvrstitvijo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369, kjer je to primerno. Ugotovili smo, da ti predmeti izpolnjujejo vsaj enega od posameznih ukrepov, določenih v zakonodaji;

- za dejavnost »7.5. Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb« smo ugotovili, da sta CapEx in OpEx skladna z vsaj enim od posameznih ukrepov, določenih v veljavni zakonodaji;
- za dejavnost »7.6. Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov« smo ugotovili, da je vsaka postavka investicijskih in operativnih odhodkov skladna z vsaj enim od posameznih ukrepov, določenih v veljavni zakonodaji.

Kriterija Ne škoduje bistveno preostalim okoljskim ciljem (DNSH)

Izpolnjujemo zahteve iz Dodatka A za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6. s pregledom fizičnih podnebnih tveganj in načrtom prilagajanja za tveganja, ki so bila opredeljena kot pomembna.

Minimalna varovala, ki se ocenjujejo zaradi podaje zagotovila, da se prihodki/CapEx/OpEx ne štejejo za trajnostne, če ustvarjajo negativne učinke v socialnem smislu. Za ključne kazalnike (prihodke, CapEx in OpEx) je poleg izpolnjevanja tehničnih meril za vsako od taksonomskih dejavnosti uskladitev odvisna tudi od skladnosti z minimalnimi socialnimi zaščitnimi ukrepi, določenimi v členu 18 Delegirane uredbe 2020/852, v katerem so opredeljena štiri glavna tematska področja:

- Človekove pravice: v Poslovni skupini Sava si prizadevamo za preprečevanje kršenja in za spodbujanje spoštovanja človekovih pravic. V ta namen imata obe družbi poslovne skupine več orodij in mehanizmov npr. interni akti, ki so navedeni v prvem delu te Izjave o nefinančnem poslovanju;
- Korupcija in podkupovanje: obe družbi Poslovne skupine Sava sta zavezani k ničelni toleranci do korupcije in imata vzpostavljene notranje kontrole, ki zagotavljajo skladnost s politiko boja proti goljufijam in korupciji, skladnost s politiko preprečevanja pranja denarja ali politiko daril, kar smo podprli z že navedenimi sprejetimi internimi pravilniki;
- Obdavčitev: obe družbi Poslovne skupine Sava zagotavljata ažurno izpolnjevanje vseh davčnih obveznosti;
- Poštena konkurenca: prizadevamo si za dolgoročno trajnostno rast in pošteno konkurenco, svojo dejavnost izvajamo skladno z veljavnimi zakoni in predpisi o konkurenci.

Ključni kazalniki uspešnosti

Kazalniki so bili izračunani za družbo nosilko dejavnosti Sava Turizem d.d., Družba Sava d.d. ni ustvarjala dodatnih prihodkov ali vlaganj v osnovna in obratna sredstva, ki bi bila usklajena s taksonomijo. Prav tako je bila vrednost celotnih vlaganj v osnovna in obratna sredstva pri Savi d.d. minimalna, zato na izračun nima vpliva. Ne glede na vrednost prihodkov Save d.d. tudi ti ne vplivajo na izračun kazalnika, ker naša poslovna skupina trenutno še ne more dovolj zanesljivo izkazati deleža prihodkov, sprejemljivih za taksonomijo, zato vse prihodke štejemo za neusklajene. Posledično ni razlik v podatkih, ki vstopajo v izračun kazalnikov za Savo Turizem in Poslovno skupino Sava. Podlaga za izračun so računovodske usmeritve, kot se uporabljajo za računovodske izkaze odvisne družbe Sava Turizem, pri čemer so te računovodske usmeritve usklajene z računovodskimi usmeritvami Save d.d. Izvajamo potrebne nadzorne in kontrolne ukrepe za zagotovitev doslednosti in zanesljivosti vključevanja vseh informacij od postopka pridobivanja in preoblikovanja informacij do izračuna ter končnega poročanja o poslovnih dogodkih.

Prihodki

Kazalnik je opredeljen kot razmerje med prihodki, usklajenimi s taksonomijo (števec) in skupnimi prihodki (imenovalec). V skladu z oddelkom 1.1.1 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178 je števec opredeljen kot del čistih prihodkov od prodaje, ki izhajajo iz proizvodov ali storitev, vključno z neopredmetenimi sredstvi, povezanih z dejavnostmi, prilagojenimi Taksonomiji, imenovalec pa sestavljajo prihodki, priznani v skladu s, Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS).

V števcu smo upoštevali samo prihodke, ki ustrezajo opisu dejavnosti, sprejemljivih za taksonomijo iz dejavnosti 2.1 Hoteli, letovišča, kampi in podobne nastanitve. Nismo imeli prihodkov, ki bi bili usklajeni s tehničnimi merili na področju okoljskega cilja »Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov«, ker ne izvajamo dejavnosti na posebnih zaščitnih območjih.

V imenovalcu smo upoštevani prihodke iz letnih računovodskih izkazov.

Naložbe v osnovna sredstva (CapEx)

Ta kazalnik je opredeljen kot razmerje med naložbami v osnovna sredstva, usklajenimi s taksonomijo (števec) in skupnimi naložbami v osnovna sredstva (imenovalec).

Za izračun števca je bila uporabljena razčlenitev investicij na projektih, pridobljenih iz stroškovnega računovodstva, v skladu s SRS in z zahtevami iz oddelka 1.1.2 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178.

Pri tem izračunu smo pregledali investicijske postavke, povezane z dejavnostmi 7.2, 7.3, 7.5 in 7.6. Z izkustvenim izborom smo postavke označili po vrsti izdelka, da bi razbrali CapEx, ki je usklajen s taksonomijo. Za izbrane postavke smo nato ocenili skladnost s tehničnimi merili pregleda glede bistvenega prispevka k cilju blažitve podnebnih sprememb. Ocenili smo tudi načelo "ne povzročanja znatne škode" in minimalne socialne zaščitne ukrepe. Postavke investicijskih vlaganj, sprejemljivih za taksonomijo, smo po posameznih dejavnostih družbe upoštevali samo enkrat in ni prišlo do dvojnega štetja naložb.

Imenovalec zajema povečanja opredmetenih in neopredmetenih sredstev v letu 2023 pred amortizacijo in vsemi ponovnimi merjenji, vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevrednotenja in oslabitev, ter brez sprememb poštene vrednosti. V skladu z računovodskimi izkazi so skupne naložbe v osnovna sredstva (imenovalec) razvidne iz pregleda gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin v računovodskem poročilu.

Naložbe v obratna sredstva (OpEx)

Ta kazalnik je opredeljen kot razmerje med taksonomsko prilagojenimi vlaganji v obratna sredstva (števec) in skupnimi vlaganji v obratna sredstva (imenovalec).

V skladu z oddelkom 1.1.3 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178 imenovalec zajema neposredne neusredstvene stroške, povezane z raziskavami in razvojem, ukrepi prenove stavb, kratkoročnimi najemi, vzdrževanjem in popravili, ter vse druge neposredne odhodke, povezane z dnevnim servisiranjem opredmetenih osnovnih sredstev s strani podjetja ali tretje osebe, kateri se dejavnosti oddajo v zunanje izvajanje, ki so potrebni za zagotovitev neprekinjenega in učinkovitega delovanja takšnih sredstev.

V imenovalec smo vključili vse oblike vzdrževanja in popravil zgradb in opreme, stroške nadomestnih delov za osnovna sredstva in materiala za vzdrževanje. Niso pa vključeni stroški vzdrževanja vozil, splošni stroški, surovine, stroški delavcev, ki upravljajo stroje, električna energija in amortizacija.

Z analizo operativnih stroškov smo identificirali stroške, povezane z dejavnostmi, ki izpolnjujejo tehnična merila. Na vzorcu smo ocenili tudi načelo "ne povzročanja znatne škode" in minimalne socialne zaščitne ukrepe. Vsak operativni strošek je bil po posamezni dejavnosti upoštevan samo enkrat, da nismo podvajali stroškov.

4.2. Pregled ključnih kazalnikov taksonomije za leto 2023

Okoljski cilj	Delež prihodkov usklajenih s taksonomijo/skupni prihodki družbe		Delež naložb v obratna sredstva/skupne naložbe v obratna sredstva		Delež naložb v osnovna sredstva/skupne naložbe v osnovna sredstva	
	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo
2023	-	-	-	-	-	-
BPS	-	-	2,45%	6,33%	7,28%	29,28%
PPS	-	-	-	-	-	-
VMV	-	-	-	-	-	-
KG	-	-	-	-	-	-
PNO	-	-	-	-	-	-
BRE	-	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	8,76 %	8,76 %

Pojasnilo kratic: BPS - blažitev podnebnih sprememb, PPS - prilagajanje podnebnim spremembam, VMV - trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov, KG - prehod na krožno gospodarstvo, PNO - preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja, BRE - varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Izjava o nefinančnem poslovanju družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava je dostopna na spletni strani družbe Sava, d.d. (www.sava.si).

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutni prihodki (3)	Delež prihodkov (4)	Merila za bistven prispevek					
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morski viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (10)
		EUR	%	%	%	%	%	%	%
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)									
Prihodki od okoljsko trajnostnih dejavnosti (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		0	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Od tega omogočitvenih		0	0 %	-	-	-	-	-	-
Od tega prehodnih				-	-	-	-	-	-
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)									
Prihodki od dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		0	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Skupaj (A.1+A.2)		0	0 %	-	-	-	-	-	-
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		119.893.573	100 %						
Skupaj (A + B)		119.893.573	100 %						

Gospodarske dejavnosti (1)	Merila za nebitveno škodovanje						Minimalni zaščitni ukrepi (17)	"Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo, leto 2022 (18)"	"Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo, leto 2021 (19)"	"Kategorija (omogočitvena dejavnost) (20)"	"Kategorija (prehodna dejavnost) (21)"
	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morski viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (16)					
	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO											
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)											
Prihodki od okoljsko trajnostnih dejavnosti (usklajenih s taksonomijo) (A.1)	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				
Od tega omogočitvenih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Od tega prehodnih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)											
Prihodki od dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)											
Skupaj (A.1+A.2)											
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO											
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)											
Skupaj (A + B)											

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutne naložbe v osnovna sredstva (3)	Delež naložb v osnovna sredstva (4)	Merila za bistven prispevek					
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morski viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (10)
		EUR	%	%	%	%	%	%	%
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)									
Prenova obstoječih stavb	7.2	0	%	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	266.272	2,66 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	0	%	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	463.084	4,62 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Naložbe v osnovna sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		729.356	7,28 %	-	-	-	-	-	-
Od tega omogočitenih		729.356	7,28 %	-	-	-	-	-	-
Od tega prehodnih		0	0,00 %	-	-	-	-	-	-
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)									
Prenova obstoječih stavb	7.2	77.441	0,77 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	1.608.111	16,05 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	89.658	0,90 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	427.955	4,27 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		2.203.164	22,00 %	-	-	-	-	-	-
Skupaj (A.1+A.2)		2.932.519	29,28 %	-	-	-	-	-	-
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)									
		7.083.903	70,72 %						
Skupaj (A + B)		10.016.422	100,00 %						

Gospodarske dejavnosti (1)	Merila za nebiostveno škodovanje							Minimalni zaščitni ukrepi (17)	"Delež naložb v osnovna sredstva, usklajen s taksonomijo, leto 2022" (18)"	"Delež naložb v osnovna sredstva, usklajen s taksonomijo, leto 2021" (19)"	"Kategorija (omogočitevna dejavnost) (20)"	"Kategorija (prehodna dejavnost) (21)"
	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morski viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (16)	DA/NE					
	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P	
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO												
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)												
Prenova obstoječih stavb	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				P	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Naložbe v osnovna sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)	-	-	-	-	-	-	-	8,76 %				
Od tega omogočitenih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Od tega prehodnih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA					
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)												
Prenova obstoječih stavb											P	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme												
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb												
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov												
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)								0,00 %				
Skupaj (A.1+A.2)								8,76 %				
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO												
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)												
Skupaj (A + B)												

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutne naložbe v obratna sredstva (3)	Delež naložb v obratna sredstva (4)	Merila za bistven prispevek					
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morski viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Bioloka raznovrstnost in ekosistemi (10)
		EUR	%	%	%	%	%	%	%
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)									
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	77.146	2,11 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	12.521	0,34 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	0		100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Naložbe v opredmetena sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		89.667	2,45 %	-	-	-	-	-	-
Od tega omogočitvenih		89.667	2,45 %	-	-	-	-	-	-
Od tega prehodnih		0	0,00 %	-	-	-	-	-	-
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)									
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	141.485	3,87 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	375	0,01 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	0		100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		141.860	3,88 %						
Skupaj (A.1+A.2)		231.528	6,33 %						
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO									
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)		3.427.110	93,67 %						
Skupaj (A + B)		3.658.637	100,00 %						

Gospodarske dejavnosti (1)	Merila za nebitveno škodovanje										
	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morski viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Bioloka raznovrstnost in ekosistemi (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)	"Delež obratnih sredstev, usklajen s taksonomijo, leto 2022" (18)"	"Delež obratnih sredstev, usklajen s taksonomijo, leto 2021" (19)"	"Kategorija (omogočitvena dejavnost) (20)"	"Kategorija (prehodna dejavnost) (21)"
	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO											
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Naložbe v opredmetena sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)	-	-	-	-	-	-	-				
Od tega omogočitvenih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Od tega prehodnih	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov											
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)											
Skupaj (A.1+A.2)											
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO											
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)											
Skupaj (A + B)											

Analiza poslovanja

1.	Splošna gospodarska gibanja	40
2.	Dejavnost turizem v letu 2023	41
3.	Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2024	42
4.	Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava	44
4.1.	Povzetek pomembnejših aktivnosti družbe Sava, d.d.	44
4.2.	Povzetek poslovanja za družbo Sava, d.d.	45
4.3.	Pomembni kazalniki poslovanja za družbo Sava, d.d.	46
4.4.	Zaposleni v družbi Sava, d.d.	49
4.5.	Predstavitve Poslovne skupine Sava	50
4.6.	Pomembnejši kazalniki poslovanja Poslovne skupine Sava	50
4.7.	Uspešnost poslovanja Poslovne skupine Sava v letu 2023	50
4.8.	Finančni položaj Poslovne skupine Sava ob zaključku leta 2023	52
4.9.	Zaposleni v Poslovni skupini Sava	54
4.10.	Poslovna uspešnost družbe Sava Turizem, d.d.	54
5.	Trajnostni razvoj	55
5.1.	Okoljski vidik	56
5.2.	Družbeni vidik	58
5.3.	Vidik upravljanja	61
6.	Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2023	64

1. Splošna gospodarska gibanja

Gospodarska rast v Sloveniji je v letu 2023 dosegla stabilno stopnjo, z bruto domačim proizvodom (BDP), ki se je povečal za približno 1,6 %. Proti koncu leta 2023 so se nekoliko izboljšale razmere v izvoznem delu gospodarstva, ki sicer povečini zaostaja za ravnmi izpred enega leta, domačo aktivnost pa so spodbudile tudi dejavnosti, povezane z odpravo posledic poplav in izboljšana kupna moč gospodinjstev. Višja od pričakovani je bila tudi rast državne potrošnje. Rast BDP v evrskem območju v zadnjem četrtletju in celotnem letu (0,5 %, prilagojena za sezono in delovne dni) je bila nižja kot v Sloveniji. (www.stat.si)

Medletna inflacija je v Sloveniji ob koncu lanskega leta upadla na 4,2 % in se je v primerjavi z decembrom 2022 več kot prepolovila. V primerjavi z začetkom leta so k temu največ prispevale nižje rasti cen hrane in nižje cene energentov, slednje tudi zaradi vladnih ukrepov v novembru in decembru. Umirila se je tudi medletna rast cen storitev, zlasti decembra, vseeno pa ostaja visoka. Ob nadaljnji rasti zaposlenosti in upadanju brezposelnosti ostaja stabilnost na trgu dela visoka. (www.umar.gov.si)

Investicije so ključno prispevale k pozitivnim gospodarskim kazalnikom, saj so države EU spodbujale razvoj infrastrukture, tehnoloških inovacij ter trajnostnih projektov. (www.bsi.si)

V letu 2024 Slovenija pričakuje ponovno nekoliko višjo rast BDP, ki naj bi dosegla 2,4 %. S postopno višjo rastjo tujega povpraševanja se pričakuje ponovna rast izvoza in krepitev rasti dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih ter nadaljnja rast storitvene menjave. Za leto 2024 UMAR v spomladanski napovedi gospodarskih gibanj leta 2024 napoveduje nadaljnjo rast investicij, spodbujeno s sanacijo in obnovo po poplavih in ponovno rastjo podjetniških investicij v opremo in stroje. Veliko pomanjkanje delovne sile tudi v prihodnjih letih ne bo dopuščalo vidnejše rasti zaposlenosti. Inflacija bi se proti ciljnim 2 % lahko postopoma znižala šele v letu 2026. Negotovosti, povezane z uresničitvijo napovedi gospodarskih gibanj, izhajajo zlasti iz gospodarskih razmer v mednarodnem okolju, kjer se aktivnost umirja, širših gospodarskih posledic poplav v Sloveniji, ki bodo terjale daljši čas za odpravo, hitrosti umirjanja inflacije in vplivov poslabševanja stroškovne konkurenčnosti na izvozni sektor gospodarstva. (www.umar.gov.si)

2. Dejavnost turizem v letu 2023

V letu 2023 je Slovenijo obiskalo skoraj 6,2 milijona turistov. Ustvarili so nekaj več kot 16,1 milijona prenočitev oz. na letni ravni za 4 % več kot leto pred tem. Leto 2023 je bilo za turizem najuspešnejše doslej, prenočitev je bilo za 2 % več kot v turistično doslej najuspešnejšem letu 2019. Domači turisti so prispevali 28 % vseh nočitev, tuji pa 72 %. Prvih je bilo za 17 % manj, drugih pa za 15 % več kot leta 2022. V primerjavi z 2019 se je število prenočitev domačih turistov povečalo za 4 %, tujih pa za 2 %. Med tujimi turisti jih je bilo lani največ iz Nemčije (16 % vseh tujih prenočitev), sledili so turisti iz Italije, Avstrije, Češke, Nizozemske in Hrvaške. (www.stat.si)

Družba Sava Turizem, d.d., je v letu 2023 ustvarila 120 milijonov evrov prihodkov od prodaje, kar je 12 % več kot v letu 2022. Število nočitev se je povečalo zaokroženo za 2 %. Največ nočitev je bilo doseženih na segmentu individualnih gostov, ki mu sledijo segmenti skupinskih gostov, alotmajev in agencij, MICE dogodkov in zdravstva. Največji delež gostov, 37 %, so predstavljali domači gostje. V primerjavi s predhodnim letom se je povečalo število tujih gostov, največ jih je prišlo iz germanskih trgov in vzhodne Evrope.

Za investicije je družba Sava Turizem, d.d., v letu 2023 namenila 10 milijonov evrov, in sicer predvsem v izboljšanje storitev za gosta, izboljšanje energetske učinkovitosti in ekoloških standardov, izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih in večje storilnosti, v digitalizacijo ter v nadaljnjo avtomatizacijo. Na področju energetike in energetske učinkovitosti največji investiciji predstavljata postavitve sončne elektrarne v Zdravilišču Radenci in nadaljevanje investicije v novo reinjekcijsko vrtino v Moravskih Toplicah, poleg tega pa tudi zamenjava stavbnega pohištva, obnova terase in fasade v hotelu Ajda v Moravskih Toplicah in pričetek energetske prenove Grand hotela Bernardin ter nadaljevanje prenove Hotela Vile Park, kjer se je v zadnjem četrtletju leta 2023 pričela obnova vil Orada in Nimfa. Prenovljen je bil tudi prostor za dogodke v hotelu Histrion, v Grand hotelu Bernardin pa zaključena prenova dodatnih 17 suvit. Jeseni je bil v Moravskih Toplicah v hotelu Ajda postavljen pilotni projekt samopostrežnega točilnega pulta, ki je bil med gosti dobro sprejet. Polega avtomatizacije in inovativnosti na področju gostinstva naslavljamo tudi problematiko pomanjkanja delovne sile. Družba je nadaljevala s projektom prenove oblačnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

3. Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2024

Izvajanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d. je v letih 2020–2022 pomembno zaznamovala epidemija virusa covid-19. Povečana tveganja so imela vpliv na uspešnost poslovanja osnovne dejavnosti, prav tako pa tudi na izvajanje aktivnosti, predvidenih v Strategiji matične družbe (prepoved izplačila dividend, poslabšanje razmer na finančnih trgih itd.). Kljub nekaterim omejitvam ocenjujemo, da je bila Strategija v večjem delu uspešno realizirana.

Strategija Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 je temeljila na:

- Nadaljnji rasti poslovne uspešnosti turističnih družb, konsolidaciji in realizaciji sinergijskih učinkov ob integraciji družbe Hoteli Bernardin, d.d., v Poslovno skupino Sava: Posledice širjenja virusa covid-19 so v veliki meri vplivale tako na poslovanje družbe Sava Turizem, d.d., kot tudi na predpostavke poslovanja matične družbe. Zaradi negotovosti in upada povpraševanja ter predvidevanj o okrevanju turistične dejavnosti, se je povečala skrb za likvidnost, ki je vplivala tudi na spremembo zadolženosti Poslovne skupine Sava. V spremenjenih okoliščinah sta se kot ključni sinergijski učinek izkazala geografska in vsebinska diverzifikacija destinacij (Alpska, Mediteranska in Termalno Panonska Slovenija) ter skrb za likvidnost in nemoteno izvedbo investicij, medtem ko so finančni sinergijski učinki zaradi velikih sprememb predpostavk poslovanja v okolju (zaprtje kapacitet, sprememba strukture gostov in povpraševanja, rast stroškov energentov in dela, spremembe cen storitev in materiala ...) težje primerljivi z obdobji pred epidemijo.

- Refinanciranju Save, d.d.: predvideno je bilo, da se dolg Save, d.d., do vzpostavitve ciljne organizacijske strukture, po 2,5 % obrestni meri financira pri obstoječih upnikih Save, d.d. Proces refinanciranja na trgu se je pričel, vendar se ni izvedel zaradi epidemije covid-19 v prvem četrtletju leta 2020, ki je močno vplivala na razmere na finančnem trgu. Upniki, ki so bili hkrati lastniki, so zaradi zavarovanja svojih interesov, v letu 2022 med drugim tudi s ciljem dokončne ureditve lastniških razmerij, podaljšali zapadlost finančnih obveznosti. Po ureditvi lastniško-upniških razmerij, sta v letu 2023 upnika SDH, d.d., in Kapitalska družba, d.d., z Dodatkom št. 7 k Pogodbi o reprogramu zapadlost finančnih obveznosti, ki se obrestujejo po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 8 %, odložila še do 30.6.2024.
- Časovnici vzpostavitve ciljne organizacijske strukture: strategija je predvidevala izključitev manjšinskih delničarjev Sava Turizma, d.d., ki bi bila financirana z izplačilom dividend odvisne družbe. Družba Sava, d.d., zaradi omejitev izplačila dividend družbe Sava Turizem, d.d., ni imela lastnih sredstev za izključitev manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d.
- Višini investicij v družbi Sava Turizem, d.d.: višina investicij, predvidenih v Strategiji za obdobje 2019–2023, je bila skoraj v celoti realizirana (96 %), kar predstavlja pomembno osnovo za nadaljnje uspešno poslovanje.

V teku je priprava nove strategije za obdobje naslednjih 5 let. Cilj nove strategije bo podpreti nadaljnji uspešen razvoj Poslovne skupine in odgovoriti na izzive in priložnosti, ki jih prinaša okolje. Na področju osnovne dejavnosti so to predvsem nadaljnja rast in razvoj ter vlaganja v posamezne destinacije in Poslovno skupino Sava v smeri trajnosti

in digitalizacije. V novih poslovnih okoliščinah pa tudi dokončno refinanciranje in oblikovanje stabilne organizacije Poslovne skupine Sava, ki bo pripravljena na nove izzive.

Prvo leto uresničevanja nove strategije bo poslovno leto 2024, za katerega je bil poslovni načrt že sprejet.

Ključni kazalniki poslovnega načrta Poslovne skupine Sava za leto 2024 so:

EBITDA marža	17 %
Donos na kapital	2 %
Razmerje neto finančni dolg / EBITDA	2
Delež investicij v čistih prihodkih prodaje	8 %

4. Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava

4.1. Povzetek pomembnejših aktivnosti Save, d.d.

Lastniško-upniška konsolidacija družbe Sava, d.d.

V letu 2022 je bila z lastniškimi spremembami in s stabilizacijo na področju finančnih in poslovnih obveznosti Save, d.d., vzpostavljena podlaga za bodoči razvoj Poslovne skupine Sava. **Po oceni posloводства to predstavlja stabilno osnovo za prihodnje neprekinjeno poslovanje družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava.**

Po uspešno izvedenem poplačilu upnikov v prisilni poravnavi in po pandemiji covid-19, ki je nekoliko upočasnila proces upniške in lastniške konsolidacije, je v letu 2022 prišlo do prenosa terjatev družbe York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) do Save, d.d., na novega upnika, družbo Kapitalska družba, d.d. Hkrati je družba SDH, d.d., od družbe York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) kupila 12.571.257 delnic oziroma 43,226 % lastniški delež v družbi Sava, d.d. SDH, d.d., je s tem postal največji delničar, ki ima odtlej v portfelju skupaj 61,914 % ali 18.006.285 delnic Save, d.d., skupaj z družbo Kapitalska družba, d.d., pa ima v neposredni lasti **89,96-odstotni delež v kapitalu Save, d.d.**

Potek refinanciranja finančnih obveznosti Save, d.d.

- 29.9.2022 je Sava, d.d., z upnikoma SDH, d.d., in Kapitalska družba, d.d., sklenila Dodatek št. 6, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.6.2023. Obrestna mera je znašala 6m EURIBOR + 8 %, je pa bilo z dodatkom do 30.6.2023 zadržano tudi izvajanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d.
- Z SDH, d.d. in Kapitalsko družbo, d.d., je družba Sava d.d., v izogib nastanku insolventnosti v juniju 2023 podpisala Dodatek št. 7 k Pogodbi o reprogramu, v katerem je spremenjen le rok zapadlosti terjatev iz kreditov do 30.6.2024, drugih kreditnih pogojev pa aneks 7 ne spreminja.
- Pribitek 8 % na 6-mesečni EURIBOR je bil določen v času, ko je bilo poslovanje Save, d.d., povezano s pomembno višjimi tveganji zaradi nerešenih lastniških in upniških razmerij, portfeljski investitor York je

namreč želel izstop in refinanciranje svojih terjatev. Hkrati je bila družba in poslovna skupina močno prizadeta zaradi zapiranja turističnih zmogljivosti po razmahu epidemije Covid in je obstajala visoka negotovost glede nadaljnjega poslovanja. V danih razmerah družba ni mogla izpolniti zahtev po refinanciranju in je sprejela zvišanje obrestne mere na prejete kredite, da bi se izognila grozeči insolventnosti.

- Sava, d.d., od zvišanja obrestne mere, do katerega je prišlo v septembru 2020 z Dodatkom 2 k Pogodbi o reprogramu, ne more plačevati obresti za kreditne obveznosti do SDH, d.d. in Kapitalske družbe, d.d. S povečevanjem baze EURIBOR se je breme obresti od julija 2022 dodatno povečevalo.
- Sava, d.d., je državnima upnikoma iz zgoraj pojasnenih razlogov predlagala konverzijo dela dolga v kapital, vendar doslej do izvedbe predloga ni prišlo, ker med Savo, d.d., in obema upnikoma potekajo dogovori glede drugih pogojev obeh upnikov, ki niso povezani z obstoječim finančnim dolgom.
- Upnika SDH, d.d., in Kapitalska družba, d.d., pričakujeta zaključek finančne konsolidacije Poslovne skupine Sava na način, da iz družb Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., nastane kapitalsko močna in kreditno sposobna skupina ali družba, ki bo servisirala obveznosti do upnikov.

Ostale pomembnejše aktivnosti

- Vlada Republike Slovenije je dne 21. 2. 2022 sprejela sklep, s katerim je v vlogi skupščine SDH, d.d., odločila o povečanju osnovnega kapitala družbe SDH, d.d., in hkrati določila, da mora SDH, d.d., v kapitalskih naložbah in njenih odvisnih družbah, ki jih pridobi iz novo pridobljenih sredstev, zagotoviti forenzično preiskavo poslovanja za obdobje desetih let pred pridobitvijo naložbe. SDH, d.d., je s strani RS vplačana denarna sredstva namenil med drugim nakupu 43,23 % lastniškega deleža v družbi Sava, d.d., od York Global Finance Offshore BDH, zato je moral v družbi Sava, d.d., in v odvisni družbi Sava Turizem, d.d., zagotoviti izvedbo forenzične preiskave poslovanja. Pregled je potekal skladno s pogodbeno predvidenim terminskim načrtom. Forenzična preiskava ni ugotovila nepravilnosti pri odločanju in izvajanju odločitev v družbi Sava, d.d., kar je razvidno iz končnega poročila revizorja, ki ga je družba prejela decembra 2023.

- V letu 2023 se je po začasnih prekinitvi nadaljeval davčni inšpekcijski nadzor, ki ga je v Savi, d.d., opravljal Posebni finančni urad in katerega predmet so bili davki in prispevki od dohodkov fizičnih oseb za obdobje od 01.01.2021 do 31.12.2021. V septembru 2023 je bil pregled razširjen še na leto 2022. Pri pregledu ni bilo ugotovljenih drugih nepravilnosti, izpostavljena pa je bila problematika obdavčitve dela članarine za kolektivno članstvo družbe Sava, d.d., pri Združenju nadzornikov, kjer je FURS mnenja, da predstavlja boniteto fizičnih oseb tolikšen delež kolektivne članarine, kolikor bi plačale članarine individualno osebe, ki so imele dostop do gradiv Združenja nadzornikov Slovenije. Sava, d.d., je prepričana, da gre pri dostopu do izobraževalnih in drugih strokovnih vsebin Združenja nadzornikov za znanja, ki jih zaposleni v holdinških družbah potrebujejo za svoje delo, pri čemer v največjem delu ti zaposleni nimajo nadzorniških funkcij, zato pa ima korist od tega znanja predvsem družba Sava, d.d., ne pa zaposleni v smislu osebne koristi. FURS naše razlage ni sprejel, zato so bili na podlagi zapisnika o inšpiciranju plačani manjši zneski dodatnih davkov in prispevkov od bonitet za leto 2021 in 2022, inšpekcijski postopek pa je bil na tej podlagi s sklepom FURS umaknjen brez drugih posledic.
- V letu 2023 so se nadaljevali postopki, vezani na prejem dveh zahtevkov za odkup delnic manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d. Eden od nepravdnih postopkov je bil začasno prekinjen, v drugem postopku pa je sodišče za pridobitev mnenja o primernem denarnem nadomestilu imenovalo poravnavni odbor. Ker kljub temu ni bilo doseženo soglasje s tožnikom glede cene delnic, je poravnavni odbor predlagal ocenjevalca vrednosti, da bi lahko uporabil ocenjeno vrednost družbe pri določitvi primernega denarnega nadomestila delničarju. Ocena vrednosti po razpoložljivih informacijah še ni pripravljena. V letu 2023 tako ni prišlo do zaključka v nobenem od postopkov.
- Dne 29.8.2023 je bila opravljena redna 35. skupščina družbe Sava, d.d., ki se je seznanila z Revidiranim letnim poročilom Save, d.d. ter z revidiranim konsolidiranim letnim poročilom Poslovne skupine Sava za leto 2022. Obravnavala je tudi spremembe internih pravil o prejemkih članov nadzornega sveta družbe za opravljanje funkcije skladno s Priporočili in pričakovanji SDH.
- Nadzorni svet Save, d.d., se je na seji 30.1.2023 seznanil z osnutkom Poslovnega načrta družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023, ter na seji 15.11.2023 s poslovnim načrtom družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2024.

4.2. Povzetek poslovanja za družbo Sava, d.d.

Poslovanje Save, d.d., je bilo v letu 2023 po konsolidaciji lastništva družbe v okviru državnega premoženja osredotočeno na cilj, da se uredi razmerje med dolgom in kapitalom ter na zagotovitev refinanciranja za preostanek dolga z namenom, da se zmanjša breme visoke obrestne mere.

Sava, d.d., zaradi omejitev po prejemu energetske spodbude in pomoči države odvisni družbi v letu 2023 ni prejela dividend družbe Sava Turizem, d.d., zato so bili finančni prihodki bistveno nižji kot v letu 2022.

Doseženi prihodki od prodaje so bili v Savi, d.d., v poslovnem letu 2023 za 14 % višji od izkazanih v predhodnem letu, celotni poslovni prihodki pa so za 20 % presegali dosežene v letu 2022. Doseženi poslovni odhodki so bili za 15 % višji od izkazanih v preteklem letu. Ustvarjen je bil dobiček iz poslovanja na ravni 8 % od poslovnih prihodkov, kar je 3 odstotne točke višje razmerje do prihodkov kot v letu 2022. V letu 2023 je Sava, d.d., drugo zaporedno leto izkazala dobiček iz poslovanja.

Čista izguba v višini 5,9 milijona evrov bistveno presega izgubo leta 2022 zaradi negativnega finančnega izida v višini -6 milijonov evrov.

Sava, d.d., ima za leto 2023 negativno davčno osnovo v višini 0,2 milijona evrov. Družba v letu 2023 zaradi davčne izgube tudi ni uveljavljala davčnih olajšav. Na dan 31.12.2023 skupna neizkoriščena preostala davčna izguba znaša 391,5 milijona evrov.

Bilančna izguba je na dan 31.12.2023 znašala 8,3 milijone evrov in je predstavljala izgubo leta 2023 v višini 5,9 milijonov evrov in izgubo leta 2022 v višini 2,4 milijone evrov.

Sava, d.d., ima zadostno likvidno rezervo kljub temu, da so v letu 2023 izpadli prilivi od dividend in ima na dan 31.12.2023 poravnane vse zapadle obveznosti.

Bilančna vsota na dan 31.12.2023 je bila za 88 tisoč EUR višja od stanja konec leta 2022. V sestavi sredstev pa prevladuje finančna naložba v družbo Sava Turizem, d.d., ki predstavlja 94-odstotni delež. V sestavi virov sredstev Save, d.d., je kapital udeležen s 36 % ter finančne obveznosti skupaj s pripadajočimi obrestmi z 63 %. Med viri sredstev so se najbolj povečale obresti, ki so bile v letu 2022 obračunane v višini 4,1 milijona evrov, v letu 2023 pa že 6 milijonov evrov.

V Savi, d.d., je bilo na dan 31.12.2023 zaposlenih 5 sodelavcev, skupno število se glede na leto pred tem ni spremenilo.

4.3. Pomembni kazalniki poslovanja za družbo Sava, d.d.

Pregled pomembnejših podatkov o poslovanju

	v mio EUR				
	2019	2020	2021	2022	2023
Čisti prihodki od prodaje	0,8	0,8	0,8	1,1	1,2
Drugi prihodki	0,1	0,0	0,2	0,2	0,3
Stroški in odhodki iz poslovanja	3,2	2,2	1,3	1,2	1,4
Poslovni izid iz poslovanja	-2,2	-1,4	-0,4	0,1	0,1
Finančni izid	2,8	-2,8	-4,1	-2,5	-6,0
Izid iz izrednega poslovanja	0,1	0,3	0,4	0,0	0,0
Poslovni izid pred davki	0,7	-3,8	-4,1	-2,4	-5,9
Čisti poslovni izid	0,7	-3,8	-4,1	-2,4	-5,9

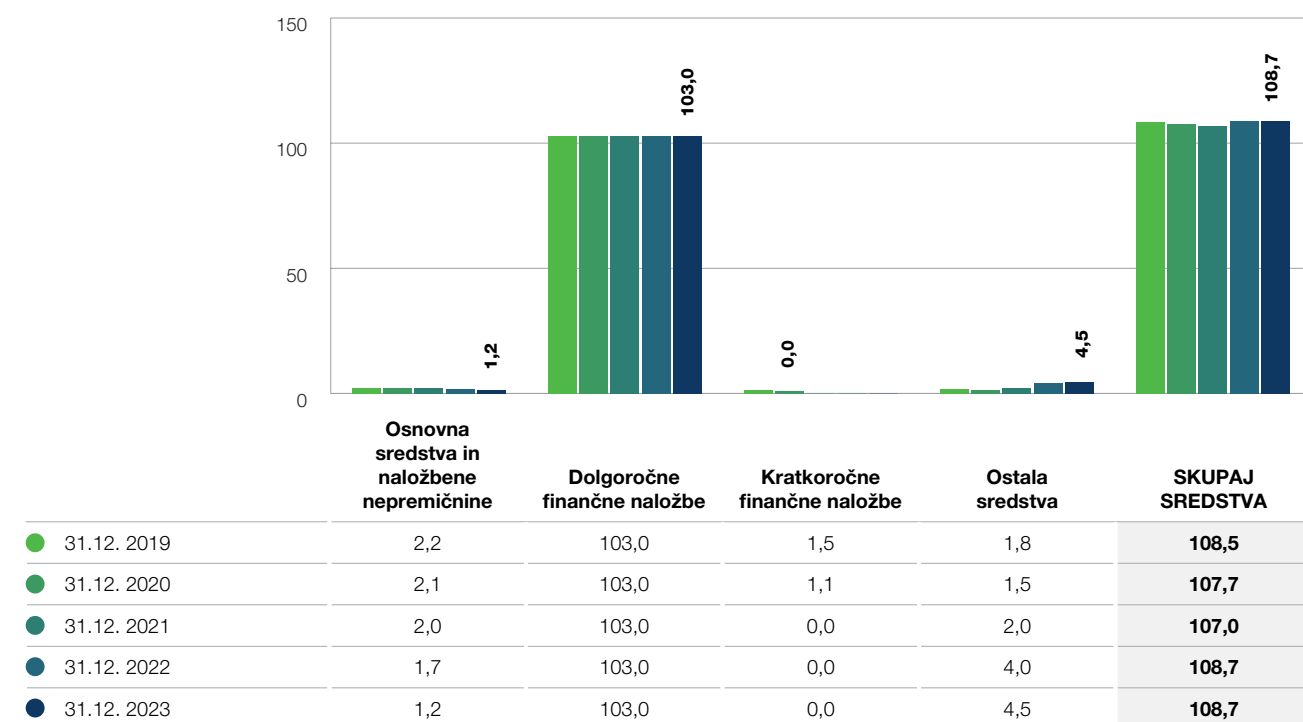
Kazalniki uspešnosti poslovanja

	2019	2020	2021	2022	2023
Delež lastniškega financiranja - v %					
kapital / obveznosti do virov sredstev	51,1	48,0	44,4	41,5	36,0
Delež dolgoročnega financiranja - v %					
vsota kapitala in dolgoročnih dolgov (skupaj z rezervacijami in odloženimi davki) ter dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / obveznosti do virov sredstev	51,6	48,4	44,7	41,7	36,3
Delež osnovnih sredstev v sredstvih - v %					
osnovna sredstva / sredstva	0,5	0,4	0,4	0,3	0,2
Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih - v %					
vsota osnovnih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev, naložbenih nepremičnin, dolgoročnih finančnih naložb in dolgoročnih poslovnih terjatev / sredstva	97,0	97,6	98,1	96,3	95,9
Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
denarna sredstva / kratkoročne obveznosti	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Pospešeni koeficient (Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
vsota likvidnih sredstev, kratkoročnih terjatev in kratkoročnih finančnih naložb / kratkoročne obveznosti	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Kratkoročni koeficient (Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Koeficient gospodarnosti poslovanja					
poslovni in finančni prihodki / poslovni in finančni odhodki	1,1	0,2	0,2	0,6	0,2
Čista donosnost kapitala					
čisti dobiček / povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja)	1,5	-6,9	-8,0	-5,2	-0,1
Odstotni koeficient dividendnosti osnovnega kapitala					
vsota dividend za poslovno leto / povprečni osnovni kapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odstotni koeficient dividendnosti osnovnega kapitala					
vsota dividend za poslovno leto / povprečni osnovni kapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

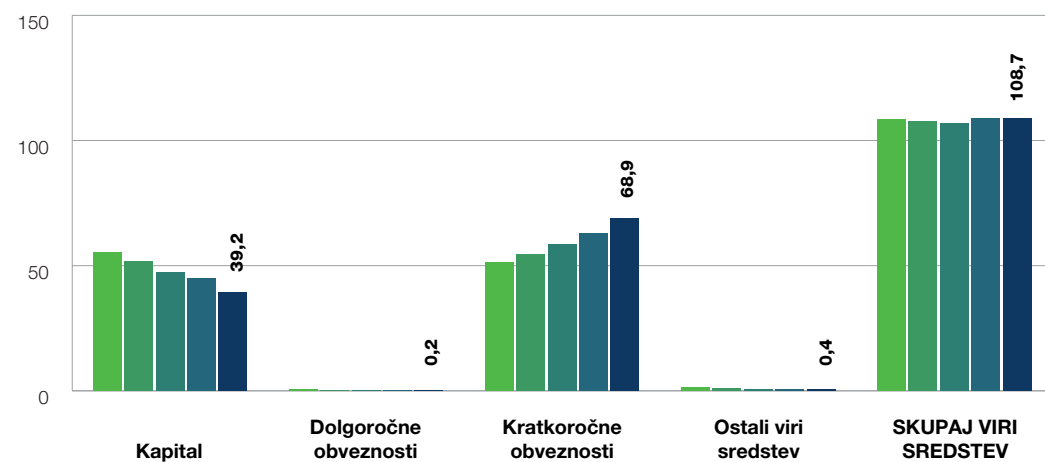
Finančni izid po vrstah aktivnosti

	v mio EUR				
	2019	2020	2021	2022	2023
Dividende	2,1	0,0	0,0	2,0	0,0
Učinki od prodaje finančnih naložb	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Slabitve finančnih naložb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odhodki za obresti	-0,8	-2,8	-4,1	-4,5	-6,0
Ostalo	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Čisti poslovni izid	2,8	-2,8	-4,1	-2,5	-6,0

Sestava sredstev Save, d.d., od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

Sestava virov sredstev Save, d.d., od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

	Kapital	Dolgoročne obveznosti	Kratkoročne obveznosti	Ostali viri sredstev	SKUPAJ VIRI SREDSTEV
● 31.12. 2019	55,5	0,4	51,2	1,4	108,5
● 31.12. 2020	51,7	0,3	54,6	1,1	107,7
● 31.12. 2021	47,5	0,3	58,6	0,6	107,0
● 31.12. 2022	45,1	0,3	62,9	0,4	108,7
● 31.12. 2023	39,2	0,2	68,9	0,4	108,7

4.4. Zaposleni v družbi Sava, d.d.

V Savi, d.d., je bilo na dan 31.12.2023 zaposlenih 5 sodelavcev, njihovo število pa se v primerjavi s koncem predhodnega leta ni spremenilo. V letu 2023 je delovno razmerje zaradi upokojitve prenehalo veljati enemu zaposlenemu, zato je bila na novo zaposlena ena oseba. V družbi Sava, d.d., je bilo v letu 2023 povprečno zaposlenih 5,25 sodelavcev.

Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31.12.

Stopnja izobrazbe	2023		2022	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
6. stopnja - višja strokovna izobrazba	0	0,00	1	1,00
7a. stopnja - visoka strokovna izobrazba	1	1,00	1	1,00
7b. stopnja - univerzitetna izobrazba	2	1,92	1	1,00
8. stopnja - magisterij	2	2,00	2	1,67
SKUPAJ*	5	4,92	5	4,67

*Povprečno število zaposlenih v tabelah je računano iz opravljenih delovnih ur, zato se razlikuje od podatka navedenega v tekstu nad tabelami

Starostna struktura zaposlenih na dan 31.12.

Starost	2023		2022	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
31 - 40	2	2,00	2,00	1,67
41 - 50	1	1,00	1,00	1,00
51 - 60	2	1,92	1,00	1,00
nad 60	0	0,00	1,00	1,00
SKUPAJ*	5	4,92	5,00	4,67

*Povprečno število zaposlenih v tabelah je računano iz opravljenih delovnih ur, zato se razlikuje od podatka navedenega v tekstu nad tabelami

Struktura zaposlenih po spolu na dan 31.12.

Spol	2023		2022	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
Ženske	4	3,92	4,00	3,67
Moški	1	1,00	1,00	1,00
SKUPAJ*	5	4,92	5,00	4,67

*Povprečno število zaposlenih v tabelah je računano iz opravljenih delovnih ur, zato se razlikuje od podatka navedenega v tekstu nad tabelami

4.5. Predstavitev Poslovne skupine Sava

Poslovno skupino Sava je na dan 31.12.2023 sestavljalo 5 družb, in sicer obvladujoča družba Sava, d.d., tri odvisne družbe - hčere in vnukinje. Med odvisnimi družbami v sestavi skupine Sava je največja in najpomembnejša družba Sava Turizem, d.d., ki je poleg matične družbe Sava, d.d., edina vključena v konsolidirane izkaze Poslovne skupine Sava.

4.6. Pomembnejši kazalniki poslovanja Poslovne skupine Sava

	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Finančni dolg (FD) – v mio EUR	99,5	106,4	126,0	135,0
Neto finančni dolg (NFD) – v mio EUR	49,3	61,1	77,8	103,5
EBITDA – v mio EUR	22,3	25,3	19,5	5,1
FD/EBITDA	4,5	4,2	6,5	26,4
NFD/EBITDA	2,2	2,4	4,0	20,2
Donosnost kapitala	1,7 %	6,0 %	2,0 %	-8,9 %
Knjigovodska vrednost delnice Sava, izračunana iz kapitala PS Sava – v EUR	3,80	3,68	3,47	3,42

4.7. Uspešnost poslovanja Poslovne skupine Sava v letu 2023

Poslovna skupina Sava je dosegla **čiste prihodke od prodaje** v višini 119,8 milijona evrov (v letu 2022 106,6 milijona evrov). Čiste prihodke predhodnega leta smo tako presegli za 12 odstotkov. Med **drugimi poslovnimi prihodki**, ki so bili izkazani v višini 10,1 milijona evrov (lani 5,4 milijona evrov), je za 1,8 milijona evrov prihodkov iz naslova subvencij v zvezi z državnimi ukrepi (lani prav tako 1,8 milijona evrov).

Poslovni odhodki so znašali 119,5 milijona evrov (v letu 2021 98,9 milijona evrov), njihova rast glede na predhodno leto je močno presegla rast prihodkov. Poslovni odhodki so tako zrasli za 21 odstotkov glede na leto 2022. Predstavljali pa so 91,2 odstotkov v poslovnih prihodkih (v letu 2022 pa 88 odstotkov).

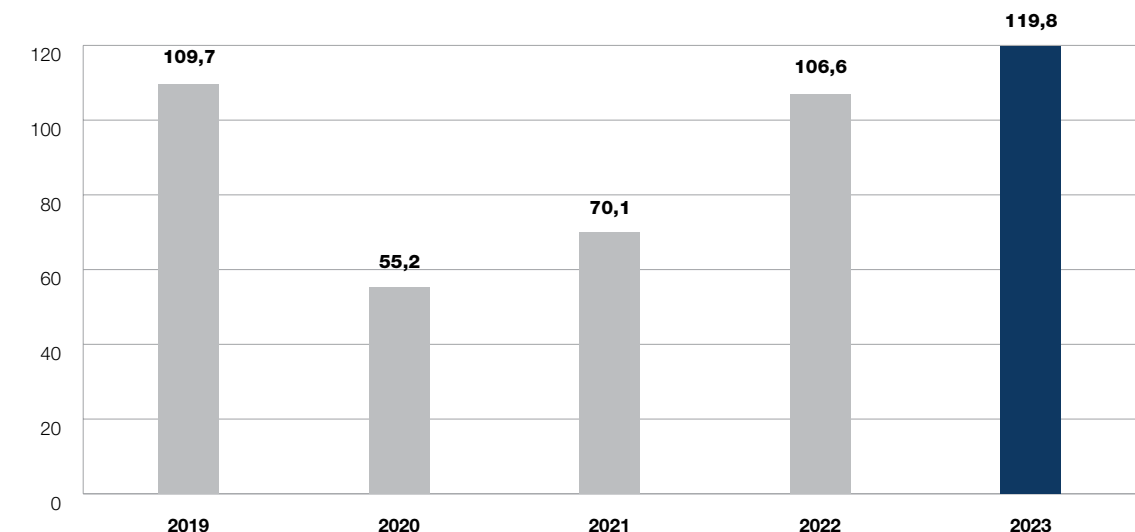
Dosežen je bil **dobiček iz poslovanja** v višini 10,4 milijona evrov (lani 13,1 milijona evrov) ter **čisti dobiček** v višini 2 milijona evrov (6,3 milijona evrov v letu 2022). Čisti dobiček so pomembno znižale visoke cene vhodnih storitev in energije ter obresti na finančni dolg družbe Sava, d.d., do SDH, d.d. in Kapitalske družbe, d.d.

Dobiček iz poslovanja, povečan za odpise vrednosti (EBITDA) je znašal 22,3 milijona evrov (v letu 2022 25,3 milijone evrov) in je bil za 12 odstotkov nižji od doseženega v predhodnem letu.

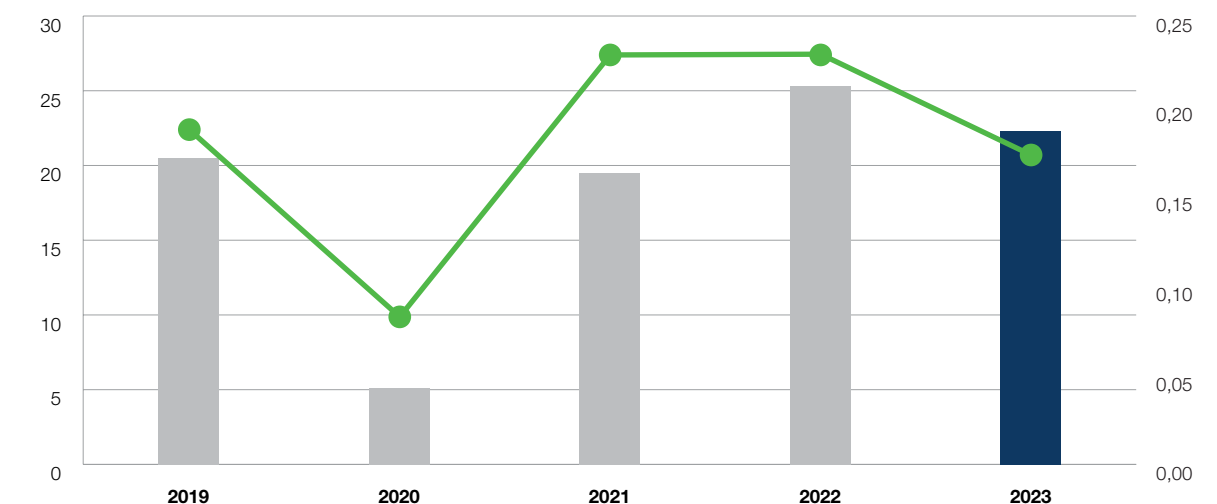
Dosežen **čisti dobiček** v višini 2,0 milijona evrov je bil sestavljen iz:

- čiste izgube družbe Save, d.d., v višini 5,9 milijona evrov, ki je v celoti posledica obresti iz finančnih obveznosti,
- čistega dobička družbe Sava Turizem, d.d., v višini 8,2 milijona evrov, h katerega zmanjšanju so - kljub zvišanim prodajnim cenam - prispevali povečani stroški vhodnih surovin, storitev in energije,
- 0,3 milijona evrov neto negativnih korekcij čistega dobička v postopku konsolidacije skupine Sava, ki se nanašajo na izločitev dela dobička pri prodaji zemljišča Ptuj iz Save, d.d., na Savo Turizem, d.d., in izločitev pri prodaji Vojkov dom in Razgledi 2.

Prihodki od prodaje Poslovne skupine Sava od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

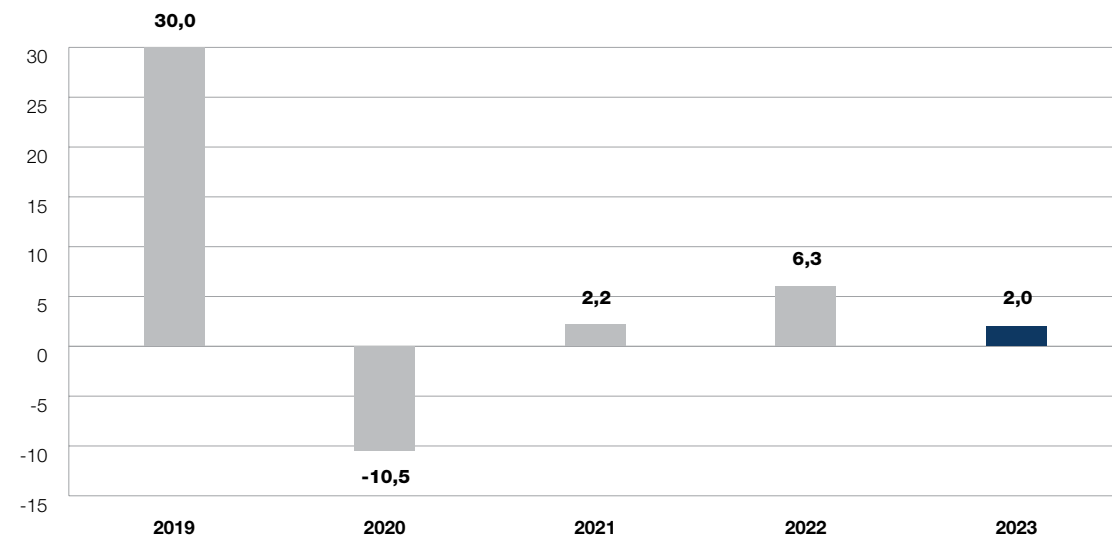

EBITDA in EBITDA marža v Poslovni skupini Sava od leta 2019 do leta 2023 - EBITDA v milijonih evrov

● EBITDA – dobiček iz poslovanja pred amortizacijo in odpisi ● EBITDA MARŽA – razmerje med EBITDA in prihodki iz poslovanja

Čisti dobiček / izguba v Poslovni skupini Sava od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

4.8. Finančni položaj Poslovne skupine Sava ob zaključku leta 2023

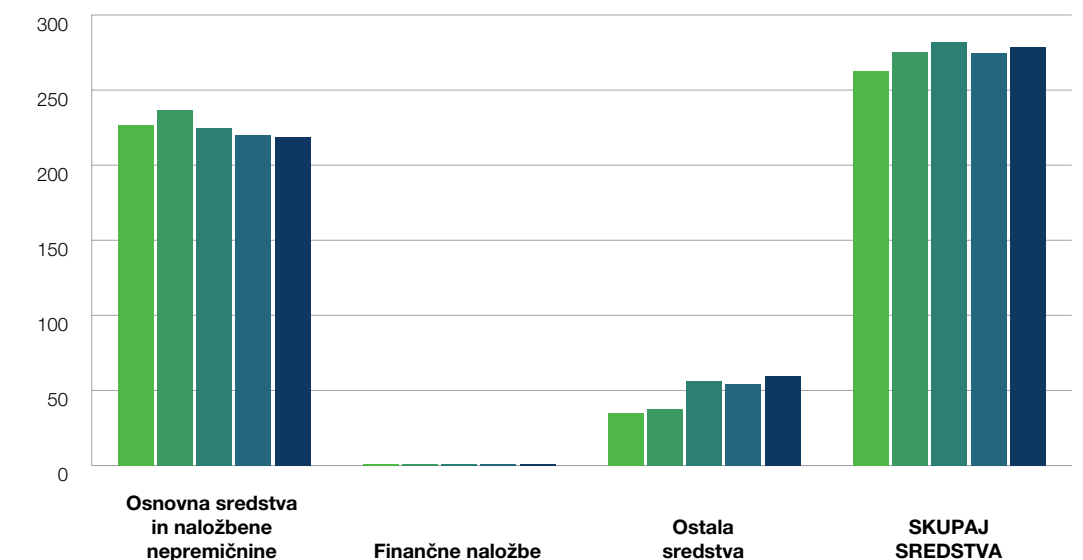
Bilančna vsota družb Poslovne skupine Sava je na dan 31.12.2023 znašala 279,7 milijona evrov (konec leta 2022 je znašala 275,0 milijona evrov) in je zrasla za 1 % glede na konec leta 2022. Glavni razlog za rast so kratkoročna sredstva, in sicer so se povečala denarna sredstva vključno z rastjo depozitov, povečale so se poslovne terjatve. Neto povečanje bilančne vsote pa je nekoliko manjše zaradi zmanjšanja osnovnih sredstev za 1 odstotek, vzrok tega je v investicijah, ki so nekoliko ciklične narave in so bile v letu 2023 nižje od amortizacije.

V **strukturi sredstev** Poslovne skupine Sava so nepremičnine, naprave in oprema ter naložbene nepremičnine predstavljale skupaj 77,0 odstotkov vseh sredstev, denarna sredstva in depoziti pri poslovnih bankah so predstavljali 18,0 odstotkov, ostala sredstva pa 3,0 odstotke.

V **strukturi virov** sredstev Poslovne skupine Sava je bil kapital udeležen z 41,8 odstotki (v letu 2022 43 %), dolgoročni dolžniški viri s 21,1 odstotki (v letu 2022 so bili 22,7 %) ter kratkoročni dolžniški viri s 37,1 odstotki (v letu 2022 34,4 %). Delež kratkoročnih virov pri financiranju bilančne vsote se je glede na leto 2022 zmanjšal za 2,6 odstotne točke. Finančni dolg predstavlja 35,7 odstotkov v bilančni vsoti, glede na leto 2022 pa se je njegova udeležba zmanjšala za 3,0 odstotne točke.

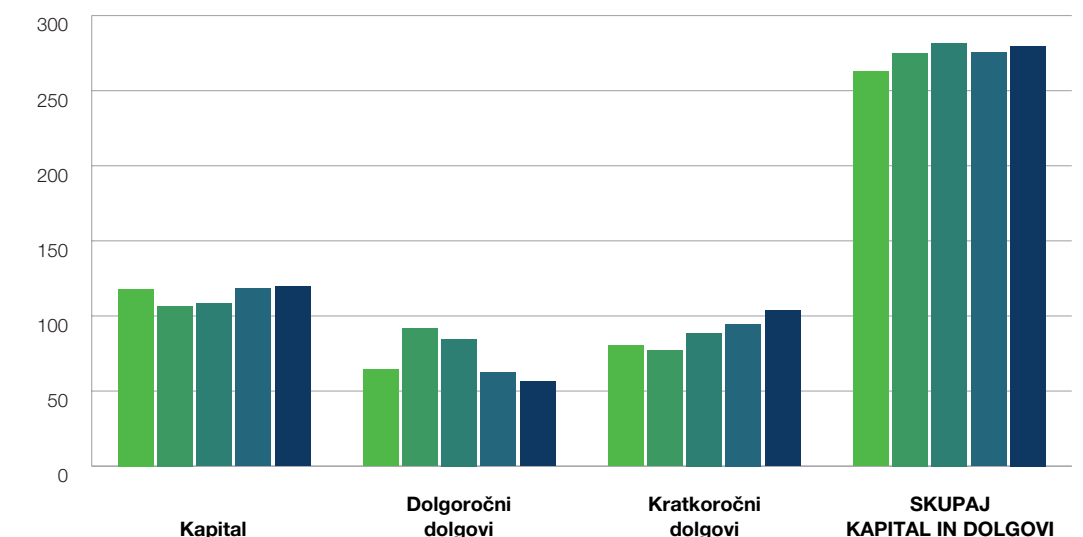
V zadnjih petih letih je Poslovna skupina Sava skupina za **investicije** namenila 62,7 milijonov evrov, od tega je bilo v letu 2023 vloženih prek 9,5 milijonov evrov. Vlaganja so bila usmerjena v dvig standarda za goste in v izboljšanje ravni storitev, pa tudi v povečanje energetske učinkovitosti, ekoloških standardov in v izboljševanje delovnih pogojev za zaposlene ter povečanje storilnosti. Sredstva so bila namenjena tudi digitalizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov tako v operativnih kot tudi v podpornih dejavnostih. Nadaljeval se je projekt prenove oblachnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

Sestava sredstev Poslovne skupine Sava od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

Leta	Osnovna sredstva in naložbene nepremičnine	Finančne naložbe	Ostala sredstva	SKUPAJ SREDSTVA
31.12. 2019	227,0	0,7	34,9	262,6
31.12. 2020	236,9	0,7	37,5	275,1
31.12. 2021	224,5	0,7	56,5	281,7
31.12. 2022	220,0	0,7	54,9	275,6
31.12. 2023	219,0	0,7	60,0	279,7

Sestava virov sredstev Poslovne skupine Sava od leta 2019 do leta 2023 - v milijonih evrov

Leta	Kapital	Dolgoročni dolgovi	Kratkoročni dolgovi	SKUPAJ KAPITAL IN DOLGOVI
31.12. 2019	117,9	64,3	80,4	262,6
31.12. 2020	106,7	91,6	76,8	275,1
31.12. 2021	108,5	84,6	88,6	281,7
31.12. 2022	118,4	62,5	94,7	275,6
31.12. 2023	119,8	56,3	103,6	279,7

4.9. Zaposleni v Poslovni skupini Sava

V Poslovni skupini Sava je bilo na dan 31.12.2023 **zaposlenih** 1.144 sodelavcev, kar je 24 manj kot konec predhodnega leta.

Več podatkov o zaposlenih Poslovne skupine je predstavljenih v trajnostnostnem poročilu v poglavju 5 tega poslovnega poročila.

4.10. Poslovna uspešnost družbe Sava Turizem, d.d.

Leto 2023 je bilo za družbo Sava Turizem, d.d., z vidika rasti turistične dejavnosti ugodno, saj so ljudje po dvoletnem obdobju omejitve potovanj zaradi pandemije covid-19 ponovno množično počitnikovali in obiskovali turistične kraje. Ugodne razmere so nekoliko poslabšale geopolitične razmere, v katerih je bila prisotna negotovost zaradi varnostnih vprašanj v Ukrajini in na Bližnjem Vzhodu, to pa so spremljale visoke cene energentov in nekaterih surovin, naraščanje obrestnih mer in le postopno obvladovanje inflacije, za katero se pričakuje postopna umiritev.

Leto 2023 je bilo tako za družbo Sava Turizem, d.d., iz zornega kota prodaje **najuspešnejše** doslej.

Družba Sava Turizem, d.d., je dosegla **čiste prihodke od prodaje** v višini 119,9 milijona evrov (106,7 milijona evrov v letu 2022), kar je 12 odstotkov več kot v predhodnem letu. Realizirane nočitve so za 2 odstotka presegle lanskoletne nočitve, preostala razlika pa je bila posledica višjih iztrženih cen. Prodajni prihodki so v primerjavi s predhodnim letom porasli na vseh segmentih, razen na segmentu alotma in agencije, kjer je zaradi sprejemanja odločitev v zadnjem trenutku in zaradi večjega zaupanja gostov neposrednemu ponudniku namestitev že dalj časa opazen negativen trend.

Med **drugimi poslovnimi prihodki**, ki so bili izkazani v višini 10,3 milijona evrov, je za 1,9 milijona evrov dobička iz naslova prodaje sredstev in za 1,8 milijona evrov prejetih subvencij za energijo.

Pri tem so se stroški materiala povečali za 16 odstotkov, stroški energije za 103 odstotke, stroški storitev za 30 odstotkov ter stroški dela za 10 odstotkov. Poleg rasti variabilnih stroškov povezanih z rastjo prodaje je na celotno rast poslovnih odhodkov vplivala torej rast cen nekaterih vhodnih materialov in storitev ter energije, pa tudi povečanje povprečne bruto plače na zaposlenega za 11 %.

Dosežen **dobiček iz poslovanja** je znašal 10,8 milijona evrov (leta 2022 je znašal 14,5 milijona evrov), dosežen čisti dobiček pa je znašal 8,2 milijona evrov (v letu 2022 je bil 12,2 milijona evrov).

Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) je znašal 22,8 milijona evrov (v letu 2022 je bil 26,4 milijona evrov) in je bil torej glede na doseženega v predhodnem letu manjši za 14 odstotkov.

Kapital družbe v višini 184,4 milijona EUR (176,7 milijona evrov v letu 2022) se je povečal za 4,3 odstotke glede na konec predhodnega leta.

Finančna zadolženost družbe konec leta je znašala 48,4 milijona evrov (leto prej 55,3 milijona evrov). Za odplačila kreditov je družba porabila tretjino ustvarjenega denarnega toka iz poslovanja oziroma 6,9 milijona evrov (leto pred tem 19,5 milijonov evrov). Družba je redno poravnava obveznosti in ima **likvidnostno rezervo** v višini 46,1 milijona evrov (konec leta 2022 41,8 milijona evrov).

V zadnjih dveh letih je bilo za **investicije** namenjenih 18,4 milijona evrov. Investicije so bile financirane iz tekočega denarnega toka in deloma z zmanjšanjem likvidnostnih rezerv, ki jih ima družba v obliki denarja in likvidnih depozitov ter danih kratkoročnih kreditov.

V družbi Sava Turizem, d.d. je bilo na dan 31.12.2023 **zaposlenih** 1.139 sodelavcev, kar je 24 manj kot konec predhodnega leta. Povprečno število zaposlenih je bilo v letu 2023 skupaj 1.155, v enakem obdobju predhodnega leta pa 1.163 sodelavcev.

Družba se že več let sooča z izzivi pri zagotavljanju zadostnega števila usposobljenih sodelavcev na področju gostinstva, saj je zanimanja za delo v turizmu vedno manj. Te težave se srednjeročno razrešujejo z aktivnim sodelovanjem z izobraževalnimi inštitucijami v regiji, z usposabljanjem obstoječih in novih sodelavcev, z zaposlovanjem delavcev iz drugih držav ter z zagotavljanjem stimulativnega delovnega okolja in delovnih pogojev. Do pomanjkanja usposobljenega kadra prihaja tudi na nekaterih področjih podpornih služb.

5. Trajnostni razvoj

Poslovna skupina Sava in odvisna družba z nosilno dejavnostjo Sava Turizem, d.d., se pri trajnostnem poročanju osredotočata na glavno dejavnost skupine, ki je turizem. V tem okviru je glavno vodilo dobro počutje in zdravje gostov, da se radi vračajo k nam. Zelo je pomembno, da doživetja gostom ponujamo v sožitju z okoljem ter prispevamo k trajnostnemu razvoju družbe in gospodarstva. Ob koncu leta 2023 smo v Poslovni skupini Sava pristopili k pripravi trajnostne strategije, ki bo z opredelitvijo pomembnih vplivov, ciljev in kazalnikov pripravljena v letu 2024. S tem bodo naše številne aktivnosti, ki jih na trajnostnem področju izvajamo že nekaj let, postavljene v celovit okvir trajnostnega delovanja družbe.

V nadaljevanju je predstavljeno trajnostno poročilo in kazalniki trajnostnega poslovanja, ki v glavni meri temeljijo na aktivnostih odvisne družbe Sava Turizem d.d., kjer se izvaja glavna dejavnost skupine.

Osrednjo pozornost dajemo trem področjem družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja (ESG – Okolje/Environment (E), Družba/Social (S), Upravljanje/Governance (G)):

Okoljski vidik: Družba si prizadeva za učinkovito rabo energije in izkoriščanje njenih obnovljivih virov, zmanjševanje porabe vode in izobraževanje gostov o njeni učinkoviti rabi. Prizadevamo si za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov, varovanje naravne dediščine in biotske raznovrstnosti. Negativne vplive na okolje zmanjšujemo z ločevanjem odpadkov in zmanjševanjem organskih odpadkov v kuhinjah.

Družbeni vidik: Prizadevamo si za razvoj družbene skupnosti in lokalnega okolja, v katerem delujemo. Zaposluje ljudi iz lokalnega okolja, sodelujemo z lokalnimi dobavitelji in podpiramo dejavnosti lokalnih skupnosti. Skrbimo za varovanje kulturne dediščine ter uveljavljanje tradicije in predstavljamo gostom zgodovino okoliških krajev. Lokalno in tradicionalno vpletamo v ponudbo tako, da izboljšujemo počutje in zdravje gostov in zaposlenih ter spodbujamo zdrav življenjski slog.

Vidik upravljanja: Skrbimo za pregledno in etično ravnanje na vseh ravneh poslovanja in z vsemi deležniki. Pri poslovanju spoštujemo človekove pravice. Trajnostni pristop je vgrajen v naši strategiji, ki je razvojno naravnana in podpira razvoj avtohtonih produktov, ki jih vključujemo v ponudbo in tako spodbujamo razvoj različnih deležnikov v krajih, kjer so naše kapacitete.

S prilagajanjem poslovanja trajnostnim zahtevam ravnamo gospodarno in odgovorno do naravnega in družbenega okolja. Prizadevamo si naše destinacije in okolje, v katerem delujemo, našim gostom približati kot zelene in trajnostne, da se bodo zahvaljujoč avtentičnim izkušnjam vračali, in da bomo enako kvaliteto sposobni zagotavljati tudi naslednjim generacijam.

5.1. Okoljski vidik

Turizem je nerazdružljivo povezan z okoljem, v katerem deluje. Povezanost ima za posledico naše vplive na okolje in obratno. Okolje vpliva na turizem kot eden od dejavnikov razvoja, vpliv turizma na okolje pa nastaja zaradi obremenitve, spreminjanja in prilagajanja virov v okolju za svoje potrebe. Negativni učinki turizma so opazni predvsem na območjih množičnega turizma, ko se zaradi velikega števila turistov močno povečajo poraba vode in energije, količina odpadkov in promet. Navedeno vodi v onesnaževanje ozračja, voda in okolja, povečevanje hrupa, uničevanje ali izginjanje naravnih ekosistemov in biotske raznovrstnosti, lahko povzroči tudi erozijo tal, zvišanje temperature ali spremembe padavin ter dvig morske gladine in spreminjanje videza pokrajine.

V Poslovni skupini Sava si prizadevamo delovati tako, da čim manj obremenjujemo naravno okolje, pri tem pa spoštujemo zakonodajo in okoljevarstvene politike. Pri investicijah v objekte uporabljamo okolju prijazne materiale in naprave. Prizadevamo si za varčevanje z energijo in vodo v lastni dejavnosti kot tudi pri osveščanju gostov.

5.1.1. Upravljanje z energenti

Energetsko učinkovitost v skupini izboljšujemo s spremljanjem porabe energentov, prilagajamo se potrebam in vremenskim spremembam, redno vzdržujemo energetsko in vodno infrastrukturo ter vlagamo v infrastrukturo in energetsko prenovno objektov. V letu 2023 smo nadaljevali s prenovami objektov, ki vključujejo celovito izboljšavo na področju energetske učinkovitosti. V tem okviru smo zamenjali stavbno pohoštvo in obnovili

Poraba energentov

Energent	Enota	2021	2022	2023
Elektrika	MWh	24.524	32.498	32.077
Zemeljski plin	MWh	1.132	925	2.117
Daljinsko ogrevanje	MWh	14.542	16.591	16.891
Utekočinjen naftni plin	MWh	3.790	6.915	6.847
Kurilno olje	MWh	4.248	1.659	2.278
Skupna poraba energije	MWh	48.236	58.916	60.209
Intenzivnost porabe energije	kWh/prod. sobo	128,2	105,3	103,6

fasado vključno s terasami v hotelu Ajda v Termah 3000, celovito smo prenovili dve vili hotela Vile Park (Orada in Nimfa) in začeli smo z energetsko prenovno Grand hotela Bernardin. Postavili smo še prvo sončno elektrarno v skupini, ki deluje na destinaciji Radenci in kupili več toplotnih črpalk ter klima naprav, električnih vozil itd. Pri vseh prenovah objektov se vgradijo varčne svetilke in avtomatski sistemi izklopa električnih porabnikov, ko gosta ni v sobi.

Primarna vira energije za ogrevanje in hlajenje ter razsvetljavo, pa tudi v gostinski, kopališki, zdravstveni in wellness dejavnosti, sta električna energija in daljinsko ogrevanje, ki sta v letu 2023 predstavljala prek 81 % porabe vseh energentov.

Poraba energentov je bila v letu 2023 v primerjavi z letom 2021 višja zaradi večje prodaje, vendar se je prihodek od prodaje zvišal za 12,4 %, skupna poraba energije pa le za 2,2 %. Pri tem se je poraba energentov na prodano sobo v letu 2023 zmanjšala za 1,6 % glede na leto 2022.

Pri črpanju termalne vode se hkrati proizvede geotermalna energija, ki se uporablja za ogrevanje objektov in bazenske vode, s čimer razbremenimo energetski sistem uporabe znatnih količin fosilnih energentov. V letu 2023 smo nadaljevali z ekološko energetskim projektom izgradnje reinjekcijske vrtnice, ki ga nameravamo zaključiti v letu 2024 in bo letno omogočala vračanje 600 tisoč m³ energetsko izrabljene termalne vode, ki bo ohlajena na 30 stopinj Celzija. S tem bomo v enem največjih termalnih kopališč vzpostavili trajnostno izrabo termalne vode brez vpliva na zniževanje nivoja podzemnih voda in brez slabega vpliva na okolje. V prihodnjih letih nameravamo podobne rešitve postopno vpeljati še na drugih destinacijah.

5.1.2. Upravljanje z vodnimi viri

V namestitveni objektih in na kopališčih porabo vode redno spremljamo in nadzorujemo. Nižjo porabo vode dosegamo s spodbujanjem gostov in zaposlenih k racionalnemu ravnanju z vodo ter z rednim vzdrževanjem infrastrukture. Redno izvajamo nadzor pretokov pitne vode zato, da morebitno povečanje hitro opazimo in ustrezno ukrepamo. Tudi na črpališčih morske vode imamo

Poraba vode

Voda	enota	2021	2022	2023
Pitna voda	m ³	446.918	563.769	606.483
Geotermalna voda	m ³	1.142.310	1.405.566	1.381.797
Tehnološka voda	m ³	190.033	236.388	237.544
Morska voda	m ³	21.827	26.972	29.849
Skupna poraba vode	m³	1.801.088	2.232.695	2.255.673
Intenzivnost porabe vode	m³/prod. sobo	4,8	4	3,9

5.1.3. Ravnanje z odpadki

Izvajamo ločeno zbiranje odpadkov ter odvoz organskih odpadkov, masti in olj v skladu z okoljskimi predpisi. V vseh kuhinjah so nameščeni lovilci olj, da olje ne uhaja v odpadne vode. V letu 2023 smo po poskusni uporabi razširili število dehidracijskih naprav za izsuševanje bioloških odpadkov, večino neživilskih mešanih komunalnih odpadkov pa hidravlično stisnemo. S temi postopki bistveno zmanjšujemo količino odpadkov. Vodimo mesečne evidence nastajanja količine odpadkov.

Količina odpadkov se je v letu 2023 povečala za 15,2 % glede na leto pred tem, število nočitev pa se je povečalo v enakem obdobju za 2,6 %. Večji učinek pri zmanjšanju

Količina odpadkov

Odpadki	Enota	2021	2022	2023
Deponirani odpadki	kg	545.450	728.434	839.151
Intenzivnost gibanja deponiranih odpadkov	kg/prod. sobo	1,4	1,3	1,4

vzpostavljen nadzor nad porabo vode za potrebe kopališč. Redno izvajamo monitoring kakovosti kopalnih voda v skladu z Uredbo o upravljanju kakovosti kopalnih voda, enkrat letno pa tudi pregled odpadnih kopalnih voda.

Poraba vode se je v letu 2023 dvignila za 1 % glede na predhodno leto, kar je bistveno manj kot se je povečala prodaja števila bivalnih enot, zato se je poraba vode na prodano sobo znižala za 0,1 m³ oziroma prek 2 %.

deponiranih odpadkov pričakujemo v letu 2024, ko bodo na vseh lokacijah delovale naprave za dehidracijo organskih odpadkov.

Pri zagotavljanju higienskih standardov stremimo k čim manjši porabi čistilnih sredstev in spodbujamo uporabo čistil, ki so manj obremenjujoča za okolje. Poleg tega količino bazenske kemikalije (klor) optimiziramo z avtomatskim doziranjem pri pripravi bazenske kopalne vode.

Spodbujamo zmanjševanje porabe plastične embalaže. V vseh prenovljenih in nekaterih drugih nastanitvenih kapacitetah v toaletnih prostorih nadomeščamo kozmetične pripomočke v plastični embalaži za enkratno uporabo s kozmetiko v refill vsebnikih.

5.2. Družbeni vidik

5.2.1. Zaposleni

Poslovna skupina Sava je vodilna turistična družba v Sloveniji, ravnanje s kadri pa je temelj našega dobrega poslovanja, saj so zadovoljni in motivirani zaposleni ključ do uspeha. To je še posebej pomembno v razmerah pomanjkanja delovne sile na nacionalni in globalni ravni, ki ne gre v prid sezonskih dejavnosti, med katere spada turizem. Zato si prizadevamo kontinuirano izboljševati delovne pogoje, ustvarjamo delovna mesta z uravnoteženim razmerjem med delom in zasebnim življenjem, zaposlujeemo v lokalnih okoljih in skrbimo za ohranitev pridobljenih kadrov ter zagotavljanje možnosti za njihov osebni in poklicni razvoj, ponujamo možnosti, pri katerih lahko zaposleni izkoristijo svoje potencialne, v letu 2023 smo povečali plače, skrbimo za zdravje in varnost zaposlenih in nenazadnje nudimo ugodnosti zaposlenim v naših nastanitvah. Spoštujemo predpise na področju delovnega prava ter varstva in zdravja pri

delu. Imamo ničelno toleranco do kakršnega koli nasilja in diskriminacije. Naša vrednota je spoštljivo ravnanje in komuniciranje na delovnem mestu ter s poslovnimi partnerji. Redno potekajo sestanki z reprezentativnimi organi zaposlenih z namenom vzdrževanja konstruktivnega socialnega dialoga. Najpomembnejša organa zaposlenih sta svet delavcev v družbi Sava Turizem, d.d. in zbor zaposlenih v matični družbi Sava, d.d.

Število in struktura zaposlenih

Konec leta 2023 je bilo v Poslovni skupini Sava 1.144 zaposlenih, kar je 2,1 % manj kot ob koncu predhodnega leta.

Povprečna starost zaposlenih v družbi znaša 43 let. Prek polovice zaposlenih je v starostnih skupinah od 41 do 60 let, vendar se ta delež postopoma zmanjšuje na račun deleža zaposlenih v starostnih skupinah med 21 in 40 let.

Največ zaposlenih ima srednjo poklicno in strokovno ali srednjo splošno izobrazbo (62 %), najmanj pa jih ima poklicno ali nižjo stopnjo izobrazbe (9 %).

Struktura zaposlenih po spolu

Spol	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Ženske	684	59 %	689	59 %	653	57 %
Moški	470	41 %	479	41 %	491	43 %
SKUPAJ	1.154	100 %	1.168	100 %	1.144	100 %

Struktura zaposlenih po izobrazbi

Stopnja izobrazbe	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
1. st. - Nedokončana osnovna šola	6	1 %	5	0 %	3	0 %
2. st. - Osnovnošolska izobrazba	127	11 %	122	10 %	91	8 %
3. st. - Do 2 leti poklicnega izobraževanja	15	1 %	15	1 %	16	1 %
4. st. - Srednja poklicna izobrazba – 3 leta	332	29 %	324	28 %	324	28 %
5. st. - Srednja strokovna in splošna izobrazba	363	32 %	385	33 %	392	34 %
6/1 st. - Višješolska izobrazba	92	8 %	93	8 %	94	8 %
6/2 st. - Visokošolska strokovna izobrazba	147	13 %	150	13 %	150	13 %
7. st. - Specializacija po visokošolski in univerzitetna izobrazba ter magisterij (bolonjski)	65	5 %	68	6 %	65	6 %
8/1 st. - magisterij znanosti	5	0 %	4	0 %	6	0 %
8/2 st. - Doktorat znanosti	2	0 %	2	0 %	2	0 %
SKUPAJ	1.154	100 %	1.168	100 %	1.144	100 %

Struktura zaposlenih po starosti

Starost	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
do 20 let	10	1 %	3	0 %	11	1 %
21-30	193	17 %	211	18 %	222	19 %
31-40	242	21 %	239	20 %	247	22 %
41-50	322	28 %	318	27 %	293	26 %
51-60	337	29 %	330	28 %	304	27 %
nad 60	50	4 %	67	6 %	67	6 %
SKUPAJ	1.154	100 %	1.168	100 %	1.144	100 %

Fluktuacija zaposlenih in bolniška odsotnost

Fluktuacija zaposlenih v skupini je še vedno visoka, vzroki so predvsem pomanjkanje kadra v različnih profilih in gostinski dejavnosti in strežbi, prezaposlitev dela zaposlenih v storitvah čiščenja (na obalnih destinacijah z namenom izenačitve z ostalimi destinacijami) na zunanje izvajalce ter upokojitve. V letu 2023 se je v skupini upokojilo ali sporazumno odšlo 256 oseb (v letu 2022 236), na novo pa se je zaposlilo 232 oseb (v letu 2022 251). Mimo navedenih treh dejavnikov je bila fluktuacija manjša kot v letu 2022. V skrbi za stabilnost poslovanja smo dvignili plače nad minimalno slovensko plačo za zaposlene na ključnih storitvenih delovnih mestih za našo dejavnost (receptorji, kuharji, natakarji, vzdrževalci, ...), ob tem pa smo zaradi ohranitve plačnih razmerij zvišali plače v enaki absolutni vrednosti tudi ostalim zaposlenim. Dodatna sredstva smo tudi v letu 2023 namenjali nagrajevanju najbolj zavzetih zaposlenih.

Delež bolniške odsotnosti, ki se je v letu 2022 precej zvišal, smo v letu 2023 uspešno znižali na 6,98 % (v letu 2022 je znašal 8,32 %). V obeh omenjenih letih je glavni vzrok za spremembo deleža bolniška odsotnost nad 30 dni. Zmanjšanje bolniške odsotnosti je uspeh številnih ukrepov npr. spodbujanja dela od doma v primerih nalezljive bolezni v družini, pogovorov z zaposlenimi po prihodu iz bolniškega staleža, prilagajanja urnikov zaposlenim, informiranja preko informativnih biltenov Srečko kuhar o pomenu gibanja in zdrave prehrane ter po potrebi drugih prijemov. Tako se nam je uspelo bolj približati ravni bolniške odsotnosti v letu 2021, čeprav je bila ta relativno nizka predvsem zaradi povečanja dela od doma v času epidemije covid-19, ki je generalno zmanjšala bolniške odsotnosti.

Fluktuacija zaposlenih

Kazalniki	2021	2022	2023
Prihodi	213	251	232
Odhodi	193	236	256
Povprečno število zaposlenih	1.133	1.168	1.155
Stopnja fluktuacije (%)	17 %	20 %	22 %

Delež bolniške odsotnosti

Delež bolniške odsotnosti	2021	2022	2023
do 30 dni	2,08 %	2,70 %	2,83 %
nad 30 dni	3,95 %	5,62 %	4,15 %
SKUPAJ	6,03 %	8,32 %	6,98 %

Usposabljanje in izobraževanje

Motivirani in dobro usposobljeni sodelavci predstavljajo strateško bogastvo naše skupine in so gonilo razvoja ter pogoj za uresničevanje načrtov. Zato spodbujamo vseživljenjsko izobraževanje in zaposlene sistematično vključujemo v usposabljanje, ki je podlaga za trajnostnost delovanja in uspeh družb v skupini. Uspešni in zadovoljni zaposleni ustvarjajo pozitivne izkušnje in dobro počutje gostov, ki se vračajo na naše destinacije. Stroški usposabljanja in izobraževanja so v letu 2023 znašali 193 tisoč evrov, kar je v povprečju 167 evrov na zaposlenega, medtem ko so v letu 2022 znašali skupno 138 tisoč evrov oziroma v povprečju 118 evrov na zaposlenega.

Ključna usposabljanja v letu 2023 so bila izpeljana v sodelovanju z Zavodom SEIC Ptuj, ki se posveča treningu za kadre v turizmu. Sodelovanje smo v letu 2023 nadgradili in prvič pripravili tudi koledar usposabljanj. Na izobraževanjih so bile predstavljene različne teme npr. odnos do gosta, reševanje reklamacij, trajnostnost, pospeševanje prodaje, komunikacija med zaposlenimi, poznavanje sodobnih kuharskih tehnik, poznavanje lokalnih vin in drugo. Izvajali smo tudi spletne tečaje slovenskega jezika za tujce pred zaposlitvijo ter tečaj poslovne angleščine. V letu 2023 smo samo z zavodom SEIC izvedli 119 izobraževalnih dogodkov, od tega 85 izobraževalnih dogodkov iz koledarja usposabljanj. Usposabljanja so se izvajala na vseh naših destinacijah. Skozi celotno leto se se izvajala tudi usposabljanja in izobraževanja zunaj družbe. Posamezni zaposleni so se udeležili pedagoško – andragoškega usposabljanja za mentorstvo in usposabljanja »Cross&Upselling strategij za hotelsko osebje«, gospodinje so se udeležile usposabljanja pri TGZS z naslovom »Seminar sekcije hotelskih gospodinj«. Organizirali smo izobraževanja na temo generativne umetne inteligence, prav tako pa obvezna strokovna izpopolnjevanja za zaposlene v zdravstvu, vzdrževanju in varnosti pri delu. Prisotni smo bili na tradicionalnem letnem Gostinsko turističnem zboru Slovenije, ki se ga je udeležil gostinski ter hotelirski kader, ter na konferenci Združenja hotelirjev Slovenije.

Varnost in zdravje pri delu

V letu 2023 je bilo na področju varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti in okolja izvedenih večje število aktivnosti npr. obnovenja izobraževanja VZD in VPP, sodelovanje v okviru inšpekcijskih pregledov energetike, požarne varnosti in ukrepov za preprečevanje širjenja okužb, opravljeni so bili pregledi vseh lestev na destinacijah in način skladiščenja plinskih jeklenk, izvajal se je nadzor v procesih požarne varnosti, nadzor na evakuacijskih poteh in v skladiščih, izveden je bil pregled vseh otroških igrišč, pripravili smo štiri informativne

biltene Srečko Kuhar: Hidracija in povečano tveganje za poškodbe pri delu, 7.4.2023 Svetovni dan zdravja-telesna aktivnost je vsako gibanje telesa, Vaje za raztezanje na delovnem mestu ter Hlajenje prostorov in povečano tveganje za poškodbe pri delu.

Z rednimi kontrolami v procesih in hitrim ukrepanjem v primeru odstopanja družba uspešno zmanjšuje število nezgod pri gostih v vseh objektih.

5.2.2. Sistem kakovosti in razvoj poslovnih procesov

Na področju vodenja kakovosti izvajamo notranje presoje in kontrolne preglede skladnosti z zahtevami standarda ISO 9001:2015, zagotavljamo skladnost z internimi pravili in standardi, zakonodajnimi zahtevami ter izpolnjevanjem posebnih zahtev odjemalcev. Z analizo temeljnih vzrokov za nastanek nedoslednosti in neskladnosti ter pripravo in izvajanjem načrtov korektivnih in preventivnih ukrepov za preprečevanje pojava nedoslednosti in neskladnosti odkrivamo priložnosti za izboljšanje sistema vodenja kakovosti, zmanjšujemo tveganja in odpravljamo nedoslednosti in neskladnosti v sistemu vodenja kakovosti.

V letu 2023 je potekalo več notranjih presoj in kontrolnih pregledov (po kriterijih kakovosti storitev in varnosti živil ter naročanja in prevzema živil) z naslednjimi cilji:

- upoštevanja predpisanih zahtev in postopkov po dokumentaciji in standardih;
- učinkovita podpora doseganju poslovnih ciljev z uvedenim sistemom kakovosti;
- zagotavljanje ustrezne urejenosti in varnosti tehničnega in higienskega stanja;
- ustreznost in učinkovitost izvajanja uvedenih ukrepov;
- možnosti za izboljšanje sistema in storitev kakovosti.

Ugotovitve presoj so bile, da uspešno razvijamo sistem vodenja kakovosti in zagotavljamo dovolj učinkovito rabo virov, hkrati pa dopuščamo možnosti za izboljšanje, pri čemer organi vodenja pravočasno sprejemajo odločitve za spremembe in inovacije. Procesni so določeni in prilagojeni posebnostim naše družbe, skrbniki procesov pa proaktivno, uspešno in učinkovito dosegajo zastavljene cilje. Zaposleni v procesih so ustrezno usposobljeni za naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo, vodje dajejo ustrezen poudarek izboljševanju in pri tem uspešno usmerjajo svoje zaposlene. Dokumentacija sistema vodenja kakovosti je ustrezna osnova za izobraževanje novo zaposlenih sodelavcev in je predmet stalnega preverjanja in posodabljanja.

Pred poletno sezono v letu 2023 je potekala zunanja presoja sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001:2015 s strani Slovenskega inštituta za kakovost, pri kateri so bili predmet presoje temeljni procesi na destinacijah Bernardin, San Simon, Zdravilišče Radenci, Terme 3000 in Bled, presoja je vključevala tudi podporne procese - vodstvo, informatiko, nabavo, tehnično dejavnost in službo kakovosti. Presoja je potrdila, da je naš sistem vodenja kakovosti skladen z zahtevami standarda ISO 9001:2015.

V zdravstveni dejavnosti Zdravilišča Radenci je bila meseca marca 2023 izvedena presoja po mednarodnem akreditacijskem standardu za zdravstvene organizacije AACI.

Zagotavljamo tudi skladnost sistema vodenja varnosti živil (sistema HACCP) z zakonodajnimi zahtevami in interno dokumentacijo, kar je bilo ugotovljeno z izvedenimi notranjimi nadzori prehranskih obratov in rezultati zunanjih pregledov inšpektorjev Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter izvedenimi mikrobiološkimi analizami živil, pitne vode in brisov za snažnost. Zaposleni v stiku z živilo so bili ustrezno usposobljeni za varnost živil in preprečevanje okužb. Sistem vodenja varnosti živil je ustrezno dokumentiran, vodijo se zapisi, ki zagotavljajo dokazila za učinkovitost sistema. Družba stalno spremlja zakonodajo in jo uvaja v procese.

5.2.3. Sodelovanje z lokalnim okoljem

Poslovna skupina Sava deluje na večjem številu ključnih turističnih področij in destinacij, kjer je del lokalne skupnosti in družbenega okolja. Na vseh destinacijah podpiramo lokalno, prizadevamo si zaposlovati ljudi iz lokalnega okolja, razvijamo lokalne produkte in pomagamo ranljivejšim skupinam ter prispevamo k večjemu razvoju družbene skupnosti in krajev, kjer delujemo. Pri razvoju naših produktov izhajamo iz lokalnega okolja, njegove tradicije in zgodovine ter na tak način skrbimo za avtentične storitve in izdelke, ki so na voljo našim gostom. K sodelovanju redno vabimo lokalne male obrtnike, kmete in podjetja.

Ranljive družbene skupine podpiramo z donacijami in sponzorstvi, ki so usmerjene predvsem v pomoč otrokom in družinam, ki pomoč potrebujejo. Podpiramo Zvezo prijateljev mladine Moste-Polje, vsako leto omogočimo družinam v stiski poletne počitnice na naših destinacijah, organiziramo enodnevne izlete v naša kopališča in omogočamo kopanje in druge storitve številnim društvom in prostovoljnimi organizacijam iz lokalnih okolij.

Ob katastrofalnih poplavah in ujmah, ki so zaznamovale leto 2023, so naši zaposleni priskočili na pomoč drugim podjetjem pri odpravljanju posledic poplav, prostovoljnimi gasilskim društvom na lokacijah naših destinacij pa smo namenili finančno pomoč.

5.3. Vidik upravljanja

5.3.1. Odgovorno poslovanje

Politika upravljanja Poslovne skupine Sava je usmerjena v zagotavljanje najbolj optimalnega vodenja v skladu z zakoni in smernicami panoge, v ekonomičnost poslovanja, doseganje dobrih poslovnih rezultatov z namenom zagotavljanja konkurenčnosti na trgu in v zaščito pravic ter varovanje osebne integritete zaposlenih.

Hčerinska družba Sava Turizem je na področju spoštovanja pravic in osebne integritete zaposlenih sprejela zavezujoč Etični kodeks, ki določa smernice primerne vedenja na delovnem mestu in v odnosu do sodelavcev ter gostov, s katerim zaposlene seznanimo ob nastopu dela. Družba Sava Turizem, d.d., je sprejela tudi Pravilnik o prepovedi nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu, ki varuje zaposlene pred neustreznimi ravnanji nadrejenih in sodelavcev ter zagotavlja posameznikom delo v varnem, sprejemajočem in spodbudnem okolju ter skrbi za zaščito posameznika in njegove osebne integritete. V letu 2023 je Poslovna skupina sprejela interni akt Notranja prijava kršitev in zaščita prijaviteljev, ki omogoča zaposlenim, ki opazijo kršitve prava ali notranjih predpisov na delovnem mestu, da to lahko prijavijo zaupniku, ki poskrbi za ustrezno obravnavo in kategorizacijo prijave ter določi nadaljnje ukrepe v predpisanih rokih. Ob tem je prijavitelj ves čas zaščiten pred povračilnimi ukrepi, njegovi osebni podatki in identiteta pa so zavarovani. Upravi sta v skladu s tem internim aktom imenovali zaupnika in dva namestnika, ki so vedno na voljo za sprejemanje tovrstnih prijav in njihovo obravnavo v skladu z zakonodajo in notranjimi predpisi. Nenazadnje družba Sava Turizem, d.d., posveča veliko pozornost problematiki morebitnega obstoja nasprotja interesov. Sprejeta je bila varnostna politika in politika upravljanja tveganj, ki zagotavljata nemoteno poslovanje v že dalj časa trajajočem dinamičnem okolju, v katerem se tveganja množijo. V ta namen je Sava Turizem, d.d., v letu 2023 sprejela med drugim tudi Pravilnik o poslovi integriteti in izogibanju nasprotjem interesov, ki jasno določa načela integritete in pričakovanja v zvezi s poslovanjem, prepoveduje korupcijo, pa tudi postopke ugotavljanja morebitnega obstoja nasprotnih interesov in postopke ravnanja ob ugotovitvi le-teh. Imenovan je Pooblaščenec za skladnost poslovanja, pripravljen in sprejet je načrt integritete, ki identificira tveganja in predlaga ukrepe za njihovo obvladovanje.

Obe družbi skupine imata tudi Pravilnik o varovanju poslovne skrivnosti, ki ne posega le v področje varnosti podatkov o poslovanju družbe, temveč varuje tudi osebne podatke zaposlenih, zunanjih sodelavcev in poslovnih partnerjev. Za varovanje osebnih podatkov vseh oseb, ki kakorkoli sodelujejo z našo poslovno skupino, vključno z gosti na destinacijah, je poskrbljeno v skladu z zakonom, internimi pravilniki in izobraževanju zaposlenih, kar vse se nanaša na upravljanje z osebnimi podatki in se izvaja na vseh ravneh delovanja skupine. Pravilnik o postopkih v zvezi z informacijami javnega značaja, ki sta ga sprejeli obe družbi skupine, določa informacije, način in roke, v katerih morata družbi skladno z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) le-te javno objaviti, določa pa tudi primere, v katerih lahko družba zavrne posredovanje informacij javnega značaja, ki so zaščitene pred razkritjem po drugih zakonih. Med zaščitene informacije so osebni podatki. Na podlagi pravilnika je bil v vsaki od družb skupine imenovan Pooblaščenec za posredovanje informacij javnega značaja.

Z različnimi dejavnostmi in ugodnostmi za zaposlene poslovna skupina skrbi za ustvarjanje in vzdrževanje ekipnega duha in občutka pripadnosti. Zaposlenim iz tujine je omogočeno tudi bivanje na destinacijah pod ugodnimi pogoji.

5.3.2. Odgovornost do dobaviteljev

Pri poslovanju z dobavitelji gradimo korektne medsebojne odnose, vzpostavljamo strateška partnerstva in skrbimo za izgradnjo in ohranjanje medsebojnega zaupanja. S ključnimi dobavitelji se trudimo za dolgoročno in uspešno sodelovanje v smeri nadaljnje rasti in razvoja. Odgovornost zaposlenih je, da s svojim ravnanjem, komuniciranjem in načinom vodenja posla ohranjajo dobro ime družb v skupini.

Izbor novih poslovnih partnerjev temelji na transparentnih postopkih, ki se dokumentirajo in vključujejo večje število zaposlenih iz različnih področij z namenom, da se da osrednja pozornost poleg cene tudi kvaliteti, pa tudi obvladuje morebitno korupcijsko tveganje. Poudarek kvaliteti zagotavljamo tako, da se nov dobavitelj lahko uvede šele po potrditvi ustrezne kvalitete ponujenih izdelkov ali storitev, v postopek potrjevanja pa so vključene različne ravni s področja naročnika, nabave in uprave. Tudi tekom kasnejšega sodelovanja Služba nabave in pooblaščenec sistema kakovosti opravljata redno presojo dobaviteljev. Namen presoj je predvsem skladnost z zakonodajo na področju zagotavljanja varnosti živil in materialov, ki prihajajo v stik z živili. Opravljamo tudi letno ocenjevanje najpomembnejših dobaviteljev in izvajalcev storitev, o doseženi oceni pa dobavitelje obvestimo.

5.3.3. Odgovornost do gostov

Zaupanje in zadovoljstvo naših gostov je v naši dejavnosti najpomembnejši dejavnik uspeha pri poslovanju. Odgovornost do gostov izkazujemo s celovitim upravljanjem procesov v cilju zadovoljstva gostov, ki vključuje različne načine upravljanja naših hotelskih in drugih destinacij za udobje, dobro počutje, zadovoljstvo in navdušenje gostov, pri kateri ima trajnostno poslovanje osrednje mesto. Sistem upravljanja je vzpostavljen s ciljem, da omogoča takojšnjo reakcijo na želje ali odzive gostov, je pa tudi pomembna osnova za izboljšanje naše ponudbe in storitev. Skrb za goste je v domeni posamezne destinacije, ki pomeni posamezno letovišče ali nastanitveno oz. gostinsko zmogljivost.

Zadovoljstvo gostov stalno spremljamo in merimo. Za ta namen uporabljamo različne načine in vire zbiranja informacij npr. spletni portali za komentarje nastanitve, pisni odzivi gostov, ustni odzivi gostov, ankete zadovoljstva v nastanitvah in drugo. Vse navedene vire spremljamo v realnem času z namenom takojšnjega ukrepanja na odzive gostov, pa tudi na mesečni in letni ravni z namenom primerjave napredovanja posamezne nastanitve npr. po oceni na spletnih portalih ali številu pritožb.

5.3.4. Družbeno odgovorni izdelki in storitve

Razvoj in ponudba naših produktov temelji na ciljih trajnostnega razvoja po Agendi 2030, ki jih je leta 2015 sprejelo 193 držav članic Združenih narodov. Ti nas spodbujajo k pogumnim in preobrazbenim korakom, ki so potrebni, da svet spremenimo in preusmerimo na trajnostno pot.

V Poslovni skupini Sava ciljem trajnostnega razvoja sledimo s:

- spoštovanjem izjemnih naravnih danosti,
- skrbjo za zdrave vode z dokazanimi učinki,
- skrbjo za zdravje in dobro počutje obiskovalcev (gostov),
- ohranjanjem čistega in zdravega okolja,
- skrbjo za zadovoljne in odgovorne zaposlene,
- inovativnimi programi zelenih doživetij,
- inovativnostjo v infrastrukturi in v programih zdravja ter dobrega počutja,
- znanjem in ozaveščenostjo,
- povezanostjo z lokalnim okoljem,
- spoštovanjem lokalnih vrednot, tradicije in zgodovine,
- skrbjo za zelene in zdrave lokalne skupnosti na naših destinacijah,
- vračanjem k naravi.

Našo zavezo k trajnostnemu poslovanju potrjujemo s trajnostnimi certifikati, s katerimi se ponašajo številni naši hoteli:

EU Marjetica in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Hotel Savica Garni

Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Hotel Park, Rikli Balance Hotel
- St. Bernardin resort Portorož - Hotel Histron
- Terme 3000 – Moravske Toplice - Hotel Livada Prestige
- Zdravilišče Radenci - Hotel Radin
- Terme Ptuj - Grand Hotel Primus

Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation in Green Cousine – Zelena kulinarika Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Kavarna Park

Green Key – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije so vsako leto predmet presoje s strani izdajatelja, ki jo naši hoteli uspešno prestanejo in ponosno branijo že več let.

6. Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2023

Uprava Save, d.d., je seznanjena z vsebino letnega poročila družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2023. Z njo se strinja in to potrjuje s svojim podpisom.

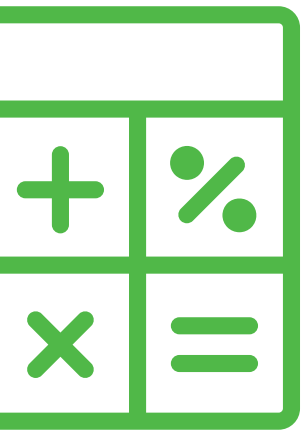
Ljubljana, 17. 5. 2024

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

Računovodsko poročilo

1. Ločeni računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d., pripravljeni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 68

1.1.	Ločeni računovodski izkazi za družbo Sava, d.d.	68
1.2.	Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava, d.d.	74
1.3.	Izjava uprave za Savo, d.d.	103
1.4.	Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava, d.d.	104

2. Konsolidirani računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava, pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU 107

2.1.	Konsolidirani računovodski izkazi Poslovne skupine Sava pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	107
2.2.	Sestava Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2023 ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2023	113
2.3.	Pojasnila k računovodskim izkazom Poslovne skupine Sava v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	114
2.4.	Izjava uprave za Poslovno skupino Sava	161
2.5.	Poročilo neodvisnega revizorja za Poslovno skupino Sava	162

1. Ločeni računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d., pripravljene v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi

1.1. Ločeni računovodski izkazi za družbo Sava, d.d.

Bilanca stanja za družbo Sava, d.d., na dan 31.12.2023

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022
SREDSTVA			
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		104.258	104.675
I. NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.2.4.1.	0	0
1. Dolgoročne premoženjske pravice		0	0
II. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	1.2.4.2.	252	315
1. Zemljišča in zgradbe		197	257
2. Druge naprave in oprema		55	58
III. NALOŽBENE NEPREMIČNINE	1.2.4.3.	994	1.349
IV. DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	1.2.4.4.	103.012	103.011
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		103.012	103.011
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		102.462	102.462
b) Druge delnice in deleži		550	549
V. DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE		0	0
VI. ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK	1.2.4.5., 1.2.4.25.	0	0
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		4.441	3.938
I. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO		0	0
II. ZALOGE		0	0
III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	1.2.4.6.	0	0
IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE	1.2.4.7.	354	406
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		344	393
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		0	1
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		10	12
V. DENARNA SREDSTVA	1.2.4.8.	4.087	3.532
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		43	41
SREDSTVA SKUPAJ		108.742	108.654

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022
OBVEZNOSTI			
A. KAPITAL	1.2.4.9.	39.188	45.058
I. VPOKLICANI KAPITAL		29.083	29.083
1. Osnovni kapital		29.083	29.083
II. KAPITALSKE REZERVE		18.199	18.199
III. REZERVE IZ DOBIČKA		0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE		0	0
V. REZERVE, NASTALE ZARADI VREDNOTENJA PO POŠTENI VREDNOSTI		215	223
VI. PRENESENI ČISTI POSLOVNI IZID		-2.447	0
VII. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA		-5.862	-2.447
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.2.4.11.	22	22
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		22	22
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.2.4.12.	219	266
I. DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		159	214
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti		159	214
II. DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		0	0
III. ODLOŽENE OBVEZNOSTI ZA DAVEK	1.2.4.25.	60	52
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	1.2.4.13., 1.2.4.14	68.945	62.929
I. OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V SKUPINE ZA ODTUJITEV		0	0
II. KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		50.894	50.893
1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini		22.427	22.427
2. Druge kratkoročne finančne obveznosti		28.467	28.466
III. KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		18.051	12.036
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		7.931	5.290
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		197	200
3. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		1	2
4. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		9.922	6.544
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.2.4.15.	368	379
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		108.742	108.654

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz poslovnega izida za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2023

		v 000 EUR		
	Pojasnila	2023	2022	
1.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	1.2.4.16.	1.222	1.073
2.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	1.2.4.16.	264	168
3.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	1.2.4.18.	-757	-672
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala		-25	-29
	b) Stroški storitev		-732	-643
4.	STROŠKI DELA	1.2.4.19.	-533	-424
	a) Stroški plač		-291	-278
	b) Stroški socialnih zavarovanj		-54	-52
	c) Drugi stroški dela		-188	-94
5.	ODPISI VREDNOSTI	1.2.4.20.	-61	-66
	a) Amortizacija		-59	-66
	b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		-2	0
6.	DRUGI POSLOVNI ODHODKI		-14	-21
7.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA		121	58
8.	FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	1.2.4.21.	41	1.960
	a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		0	1.903
	b) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		41	57
9.	FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	1.2.4.22.	-6.014	-4.499
	a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini		-2.650	-580
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		-3.364	-3.919
10.	FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI		-1	0
11.	DRUGI PRIHODKI	1.2.4.23.	0	39
12.	DRUGI ODHODKI	1.2.4.23.	-9	-5
13.	DAVEK IZ DOBIČKA	1.2.4.24.	0	0
14.	ODLOŽENI DAVKI	1.2.4.25.	0	0
15.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		-5.862	-2.447

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2023

		v 000 EUR	
		2023	2022
Čisti poslovni izid poslovnega obdobja		-5.862	-2.447
Drugi vseobsegajoči donos:			
- odloženi davek		-8	
Skupaj drugi vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju		-5.870	-2.447

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz denarnih tokov za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2023

		v 000 EUR	
		2023	2022
A.	Denarni tokovi pri poslovanju		
a)	Čisti poslovni izid	-5.862	-2.447
	Poslovni izid pred obdavčitvijo	-5.862	-2.447
b)	Prilagoditve za	-147	-2.028
	Amortizacijo	59	66
	Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezani s postavkami investiranja in financiranja	-173	-142
	Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev	-41	-1.960
	Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti	6	8
c)	Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	6.054	3.742
	Začetne manj končne poslovne terjatve	52	-370
	Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-2	-1
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	6.015	4.308
	Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-11	-195
č)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b + c)	45	-733
B.	Denarni tokovi pri investiranju		
a)	Prejemki pri investiranju	575	2.360
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	41	1.960
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	7	0
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	527	400
b)	Izdatki pri investiranju	-3	8
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-3	-3
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovne uporabe	0	11
c)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	572	2.368
C.	Denarni tokovi pri financiranju		
a)	Izdatki pri financiranju	-62	-65
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-6	-8
	Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-50	-50
	Druge spremembe finančnih obveznosti iz poslovne uporabe sredstev	-6	-7
b)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-62	-65
Č.	Končno stanje denarnih sredstev	4.087	3.532
a)	Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)	555	1.570
b)	Začetno stanje denarnih sredstev	3.532	1.962

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Leto 2023

V letu 2023 ni bilo pomembnih nadenarnih postavk, ki bi morale biti izločene iz izkaza denarnega toka.

Dodatno razkritje v zvezi s poslovnimi najemi sredstev

V letu 2023 je bilo odplačanih 50 tisoč evrov finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b) in izkazanih je bilo 6 tisoč evrov drugih sprememb finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b).

Leto 2022

V letu 2022 ni bilo pomembnih nadenarnih postavk, ki bi morale biti izločene iz izkaza denarnega toka.

Dodatno razkritje v zvezi s poslovnimi najemi sredstev

V letu 2022 je bilo odplačanih 50 tisoč evrov finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b), izkazanih 7 tisoč evrov drugih sprememb finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b) ter izkazanih 11 tisoč evrov drugih sprememb opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko B.b)

Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava, d.d., za obdobje od 31.12.2022 do 31.12.2023

v 000 EUR						
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Prenesena čista izguba	Čista izguba poslovnega leta	Skupaj kapital
	I/1	II	V	VI/2	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2022	29.083	18.199	223	0	-2.447	45.058
A.2. ZAČETNO STANJE 1. JANUARJA 2023	29.083	18.199	223	0	-2.447	45.058
B.1. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	-8	0	-5.862	-5.870
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-5.862	-5.862
b) Sprememba poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	0	0	-8	0	0	-8
B.2. Spremembe v kapitalu	0	0	0	-2.447	2.447	0
a) Razporeditev preostalega dela čiste izgube primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	-2.447	2.447	0
C. KONČNO STANJE 31.12. 2023	29.083	18.199	215	-2.447	-5.862	39.188

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava, d.d., za obdobje od 31.12.2021 do 31.12.2022

v 000 EUR						
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Prenesena čista izguba	Čista izguba poslovnega leta	Skupaj kapital
	I/1	II	V	VI/2	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2021	29.083	43.357	223	-21.015	-4.143	47.505
A.2. ZAČETNO STANJE 1. JANUARJA 2022	29.083	43.357	223	-21.015	-4.143	47.505
B.1. Celotni drugi vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-2.447	-2.447
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-2.447	-2.447
B.2. Sprememba kapitala	0	-25.158	0	-21.015	4.143	0
a) Razporeditev preostalega dela čiste izgube primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	-4.143	4.143	0
b) Poravnava izgube kot odbitne sestavine kapitala	0	-25.158	0	25.158	0	0
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBRA 2022	29.083	18.199	223	0	-2.447	45.058

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izračun bilančne izgube za družbo Sava, d.d., na dan 31.12.2023

v 000 EUR		
	31.12.2023	31.12.2022
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	-5.862	-2.447
Preneseni dobiček / prenesena izguba na dan 01.01.	-2.447	-25.158
Zmanjšanje / sprostitvev kapitalskih rezerv	0	25.158
Bilančni dobiček / bilančna izguba ob koncu obračunskega obdobja	-8.309	-2.447

1.2. Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava, d.d.

1.2.1. Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov

Poročajoča družba

Sava, d.d., družba za upravljanje in financiranje, Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, je obvladujoča družba Poslovne skupine Sava in od 15.09.2022 dalje tudi odvisna družba v skupini SDH, d.d. Računovodski izkazi za družbo Sava, d.d., so pripravljene za obdobje, ki se je končalo 31. decembra 2023. Lastniška sestava družbe je pojasnjena v točki 3. poglavja Uvodna predstavitev. Računovodski izkazi so izdelani ob predpostavki delujočega podjetja.

Izjava

Računovodski izkazi so pripravljene v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2016, ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo in so stopili v veljavo s 01. januarjem 2016 in s spremembami v letu 2019. Uprava družbe je računovodske izkaze odobrila 15.03.2024.

Funkcijska valuta

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, ki so od 01.01.2007 funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije v tem poročilu, ki so predstavljene v evrih, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike.

Spremembe računovodskih usmeritev

Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2023 ni bilo.

1.2.2. Pomembnejše računovodske usmeritve

Opredmetena osnovna sredstva

A. Razvrščanje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo, ki ga ima družba v lasti ali finančnem najemu ali ga na drug način obvladuje ter ga uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in ga bo po pričakovanih uporabljal v te namene v več kot enem obračunskem obdobju.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim, in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

C. Začetno merjenje in amortiziranje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nevrtačljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroški dovoza in namestitve ter ocena stroškov razgradnje, odstranitve in obnovitve. Nabavno vrednost lahko sestavljajo stroški, nastali z najemi sredstev, ki se uporabljajo za gradnjo, dograjevanje, zamenjavo delov ali obnove opredmetenih osnovnih sredstev, na primer amortizacijo sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe.

Opredmetena osnovna sredstva se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazana so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetnem pripoznanju sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Sredstva v najemu: najemnik na datum začetka najema pripozna opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo na podlagi najema je sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev najemodajalca. Najemnik na datum začetka najema izmeri obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan še niso plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera, ki jo mora za izposojanje plačati najemnik. Družba že ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo. Pogodba je najemna, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo, pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe ter ima pravico usmerjati uporabo sredstva. Pri tem družba obračuna vsako najemno sestavino v pogodbi kot najem ločeno od nenajemnih sestavin pogodbe, razen če iz praktičnih razlogov obračuna vse sestavine pogodbe kot eno samo najemno komponento. Opredmeteno osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih opredmetenih osnovnih sredstev.

Izjeme veljajo le za kratkoročne najeme in najeme majhnih vrednosti, ko ni potrebno pripoznati pravice do uporabe osnovnega sredstva. Kratkoročni najem je najem, kjer je obdobje trajanja najema največ eno leto. Najem manjše vrednosti je najem z vrednostjo do 5.000 EUR, pri čemer se upošteva vrednost novega sredstva, ki je predmet najema.

Opredmeteno osnovno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljivo za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti sredstev in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo med 20,0 % in 33,3 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile. Višina amortizacije sredstev iz poslovnih najemov je vezana na vsakokratno veljavno pogodbo, v letu 2023 je bila med 11,11 % in 14,29 %.

Opredmetena osnovna sredstva nimajo ocenjene preostale vrednosti.

D. Prevrednotovanje opredmetenih osnovnih sredstev

Prevrednotenje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Opredmeteno osnovno sredstvo se prevrednoti zaradi oslabitve, če njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Nadomestljiva vrednost je večja od naslednjih dveh: ali poštena vrednost zmanjšana za stroške prodaje ali vrednost pri uporabi na podlagi diskontiranja ocenjenih bodočih denarnih tokov. Izguba zaradi oslabitve opredmetenega osnovnega sredstva, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Naložbene nepremičnine

A. Razvrščanje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina je nepremičnina, posedovana, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Naložbene nepremičnine so zemljišča, posedovana za povečevanje vrednosti v bližnji prihodnosti ali za katera družba ni določila prihodnje uporabe ter zgradbe v lasti, ki so posedovane za oddajo v najem.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale prihodnje gospodarske koristi, povezane z njo, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če se za stalno umakne iz uporabe, iz odtujitve pa ni mogoče pričakovati nikakršnih prihodnjih gospodarskih koristi.

C. Začetno računovodsko merjenje in amortiziranje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njena nakupna cena in stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takšni stroški vključujejo zasluge za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine, stroške izposojanja in druge stroške posla. Stroški izposojanja se všttevajo v nabavno vrednost do njene usposobitve za uporabo, če ta nastaja dlje kot eno leto.

Nabavno vrednost lahko sestavljajo tudi stroški v zvezi z najemi sredstev, ki predstavljajo pravico do uporabe. Najemnik na datum začetka najema pripozna delež v naložbeni nepremičnini, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema, za kar se smiselno uporablja SRS 1.27.

Naložbene nepremičnine se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazane so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetnem pripoznanju sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Naložbena nepremičnina se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljiva za uporabo. Zemljišča se ne amortizirajo. Amortizacija zgradb se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Sava, d.d., ima na dan 31.12.2023 v lasti dve zemljišči, ki se ne amortizirata. Naložbene nepremičnine nimajo ocenjene preostale vrednosti.

D. Prevrednotovanje naložbenih nepremičnin

Prevrednotenje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Naložbena nepremičnina se prevrednoti zaradi oslabitve, če njihova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno, na podlagi ocene vrednosti pa najmanj na tri leta. Izguba zaradi oslabitve naložbene nepremičnine, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Za potrebe razkrivanja se ugotavlja poštena vrednost naložbenih nepremičnin.

Vrednost naložbenih nepremičnin je družba nazadnje ocenila po stanju na dan 30.9.2022. Na podlagi ocenjene vrednosti prevrednotenje ni potrebno.

Finančne naložbe

A. Razvrščanje finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima družba naložbenica, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe v kapital drugih družb so naložbe v kapitalske instrumente. Finančne naložbe v posojila so naložbe v dolgove drugih družb ali drugih izdajateljev. Finančne naložbe so tudi naložbe v izpeljane finančne instrumente.

Finančne naložbe v kapital in finančne naložbe v posojila se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne družbe v skupini, na pridružene družbe ter na druge, ki pa so razvrščene kot za prodajo razpoložljiva finančna sredstva.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo kot dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe v kapital so tiste, ki jih namerava naložbenica imeti v posesti za obdobje, daljše od leta dni in niso v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe v posojila so tiste, ki v plačilo zapadejo v več kot enem letu po dnevu bilance stanja.

Finančna naložba se pripozna, če je verjetno, da bodo v povezavi z njo pritekale gospodarske koristi, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Pri obračunavanju običajnega nakupa ali prodaje za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev se le-to pripozna oziroma odpravi z upoštevanjem datuma trgovanja.

Pripoznanje finančne naložbe se odpravi, če se nanjo vezane pogodbene pravice ne obvladujejo več.

C. Začetno računovodsko merjenje finančnih naložb

Finančno naložbo družba ob začetnem pripoznanju izmeri po poštenu vrednosti. Če gre za finančno sredstvo, ki ni razvrščeno med finančna sredstva, izmerjena po poštenu vrednosti prek poslovnega izida, je treba začetni vrednosti prišteti še stroške posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa.

Finančna naložba v kapital, lastniški vrednostni papirji drugih podjetij ali dolžniški vrednostni papirji drugih podjetij ter dana posojila se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov.

D. Prevrednotovanje finančnih naložb

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti, kamor se ne štejejo pogodbene pripisi obresti in druge spremembe glavnice naložbe. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje na njihovo pošteno vrednost, prevrednotenje zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje zaradi odprave njihove oslabitve.

Po začetnem pripoznanju se finančna sredstva izmerijo po poštenu vrednosti brez odšteti stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji. Finančne naložbe v posojila se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi učinkovitih obresti. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, katerih cena je objavljena na delujočem trgu, se izmerijo z uporabo le-te na dan bilance stanja. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih poštene

vrednosti ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se izmerijo po nabavni vrednosti, njihova poštena vrednost pa se ugotavlja s preverjanjem znakov morebitnih oslabitev. Finančne naložbe v odvisne organizacije in pridružene družbe se merijo in obračunavajo po nabavni vrednosti.

Zadnje preverjanje poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih naložb, ki niso uvrščene na delujoči trg vrednostnih papirjev, ter finančnih naložb v kapital odvisnih organizacij je bilo izvedeno 31.12.2022. Sava, d.d., nima kotirajočih finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo.

Oslabitev finančne naložbe povzroči izgube samo, če obstajajo objektivni dokazi o oslabitvi zaradi dogodka po začetnem pripoznanju. Preizkus oslabitve finančne naložbe se opravi posamično za vsako naložbo ali pa za skupino naložb.

Dokazani dobiček ali dokazana izguba pri finančnem sredstvu, razpoložljivem za prodajo, se pripozna neposredno v kapitalu kot povečanje ali zmanjšanje rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti. Izgube kot posledica prevrednotenja zaradi oslabitev, ki niso mogle biti poravnane z rezervami, nastalimi zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti, se pripozna kot izgube v poslovnem izidu. Le-teh se ne more razveljaviti.

Če je bilo zmanjšanje poštene vrednosti finančne naložbe, ki je razpoložljiva za prodajo, pripoznano neposredno kot negativni presežek iz prevrednotenja in obstajajo nepristranski dokazi, da je to sredstvo dolgoročno oslabljeno, se oslabitev pripozna v izkazu poslovnega izida kot finančni odhodek.

Obresti, izračunane po metodi učinkovitih obresti, se pripoznajo v poslovnem izidu. Dividende za kapitalski instrument se pripoznajo v poslovnem izidu, ko organizacija pridobi pravico do plačila.

Terjatve

A. Razvrščanje terjatev

Terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga ali v primeru danih predplačil izročitev stvari oziroma izvršitev storitve. Kot poslovne terjatve se štejejo tudi tiste, ki so povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz finančnih naložb. Dani predujmi se v bilanci stanja izkazujejo znotraj gospodarske kategorije, na katero se nanašajo.

Terjatve so razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na družbe v skupini, na pridružene družbe in na druge.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj terjatev

Terjatev se pripozna kot sredstvo, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, če je mogoče njeno izvirno vrednost zanesljivo izmeriti in ko se začnejo obvladovati nanjo vezane pogodbene pravice. Terjatev se odpravi, če se pogodbene pravice do koristi izrabijo, ugasnejo ali če se odstopijo.

C. Začetno računovodsko merjenje terjatev

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Prvotne terjatve se lahko pozneje povečajo ali pa ne glede na prejeta plačila ali drugačno poravnavo tudi zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Obresti od terjatev so finančni prihodki.

D. Prevrednotovanje terjatev

Prevrednotenje terjatev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje terjatev zaradi njihove oslabitve oziroma odprave oslabitve, to je zmanjšanja oziroma morda kasneje povečanja na udenarljivo vrednost.

Terjatve se merijo po odplačni vrednosti. Če obstojijo nepristranski dokazi, da je prišlo do izgube, le ta bremeni poslovne odhodke v zvezi s terjatvami. Popravki terjatev iz obresti in dividend bremenijo prevrednotovalne finančne odhodke.

Terjatve, za katere se po začetnem pripoznanju domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, se razkrijejo kot dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa kot sporne terjatve.

Popravki vrednosti terjatev se v družbi oblikujejo posamično na naslednji način:

- 100-odstotni popravek za vse tožene terjatve in terjatve, prijavljene v stečajnem postopku in v postopku prisilne poravnave,
- 100-odstotni popravek za terjatve, ki so po najboljši strokovni presoji posloводства utemeljeno dvomljive in je utemeljeno dvomljiv tudi izid morebitne tožbe ali postopka zaradi insolventnosti kupca.

Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar na transakcijskih računih ter kratkoročno dane depozite.

Kapital

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati. Pri tem se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Kapital je opredeljen z zneski, ki so jih vložili lastniki, in tistimi, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice ter dvigi.

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, revalorizacijske rezerve, rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, preneseni čisti dobiček ali čista izguba iz prejšnjih let ter prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega obdobja.

Rezervacije

A. Razvrščanje rezervacij

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Obravnavajo se kot dolgovi v širšem pomenu.

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje stroškov, ki bodo nastali v prihodnosti. Med takšne rezervacije spadajo rezervacije za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb ter za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi.

Pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot rezervacije.

B. Pripoznavna in odprava pripoznanj rezervacij

Rezervacije se pripoznajo, če zaradi preteklega dogodka obstaja pravna ali posredna sedanja obveza, če je bolj možno kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi in če je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti.

Pripoznanje rezervacij se odpravi, kadar so že izrabljene nastale možnosti, zaradi katerih so bile rezervacije oblikovane, ali pa ni več potrebe po njih.

Rezervacije se lahko uporabljajo samo za istovrstne postavke, za katere so bile prvotno pripoznane, v utemeljenih primerih pa tudi za enakovrstne postavke.

Sava, d.d., je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. Zadnji preračun je bil opravljen na dan 31.12.2022, pri tem pa je bila upoštevana 4,0 % letna rast plač ter 3,8 % letna diskontna obrestna mera. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

C. Začetno računovodsko merjenje rezervacij

Rezervacija je enaka vrednosti izdatkov, ki so po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Če je učinek časovne vrednosti denarja pomemben, morajo biti pričakovani izdatki ustrezno diskontirani na sedanjo vrednost.

Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvirni vrednosti, zmanjšani za porabljene zneske, dokler se ne pojavi potreba po njihovem povečanju ali zmanjšanju.

D. Prevrednotovanje in merjenje sprememb rezervacij

Rezervacije se ne prevrednotujejo. Na koncu obdobja se zaradi sprememb ocen rezervacije popravijo tako, da je njihova vrednost enaka vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Aktuarski dobički in izgube se ne pripoznajo v poslovnem izidu, ampak neposredno v kapitalu v okviru rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti. Izjemo od tega določila predstavlja merjenje sprememb rezervacij, ki je bilo uporabljeno pri Savi, d.d., ki ima le pet zaposlencev in zneski prevrednotenja niso pomembni.

Dolgovi

A. Razvrščanje dolgov

Dolgovi so pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju. Kot posebna vrsta dolgov se obravnavajo odložene obveznosti za davek.

Dolgovi so lahko finančni ali poslovni ter dolgoročni ali kratkoročni. Dolgovi se razčlenjujejo na tiste do družb v skupini in na tiste do drugih. Dolgovi se razčlenjujejo tudi na tiste, pri katerih se kot financerji pojavljajo banke ter druge pravne in fizične osebe.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj dolgov

Dolg se pripozna kot obveznost, če je verjetno, da se bodo zaradi njegove poravnave zmanjšali dejavniki, ki omogočajo gospodarske koristi in če je znesek za njegovo poravnavo mogoče zanesljivo izmeriti. Dolg se pripozna ob upoštevanju datuma, določenega v pogodbi ali drugem pravnem aktu.

Pripoznanje dolgov se odpravi, če je obveznost izpolnjena, razveljavljena ali zastarana.

C. Začetno računovodsko merjenje dolgov

Dolgovi se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Dolgovi se povečujejo za pripisane obresti ali zmanjšujejo za odplačane zneske in morebitne drugačne poravnave, če o tem obstaja sporazum z upnikom.

Dolgovi se praviloma merijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti, če pa med efektivno in dejansko obrestno mero ni pomembne razlike, se lahko merijo po izvirni vrednosti, zmanjšani za odplačila.

Sava, d.d., pri merjenju dolgov upošteva predpostavko, da se dogovorjena obrestna mera bistveno ne razlikuje od efektivne obrestne mere.

D. Prevrednotovanje dolgov

Do prevrednotenja pride v primeru dolga, izraženega v tuji valuti. Pri preračunu v domačo valuto nastanejo tečajne razlike, ki se evidentirajo kot finančni prihodki ali finančni odhodki.

Časovne razmejitev

A. Razvrščanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitev so lahko aktivne in pasivne ter dolgoročne in kratkoročne. Aktivne časovne razmejitev zajemajo odložene odhodke ter nezaračunane prihodke. Pasivne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane odhodke in odložene prihodke. Pogojne terjatve in pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot časovne razmejitev.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj časovnih razmejitev

Časovne razmejitev se pripoznajo, če je verjetno, da se bodo v prihodnosti zaradi njih povečale / znižale gospodarske koristi in če je mogoče njihovo vrednost zanesljivo izmeriti.

Pripoznanja se odpravijo, kadar so že izrabljene nastale možnosti ali pa ni več potrebe po časovnih razmejitvah.

Časovne razmejitev se lahko uporabijo samo za postavke, za katere so bile prvotno pripoznane.

C. Začetno računovodsko merjenje časovnih razmejitev

Realnost postavk aktivnih časovnih razmejitev mora biti na dan bilance stanja utemeljena, postavke pasivnih časovnih razmejitev pa ne smejo vsebovati skritih rezerv. Njihovo prilagajanje na realne okvire popravi dotedanje odhodke in prihodke, v zvezi s katerimi so se prvotno oblikovale.

D. Prevrednotovanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitev se ne prevrednotujejo. Ob sestavljanju računovodskih izkazov se preveri realnost in upravičenost njihovega oblikovanja.

Prihodki

A. Razvrščanje prihodkov

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev ali zmanjšanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke. Poslovni prihodki in finančni prihodki se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne družbe v skupini, na pridružene družbe ter druge. Poslovni prihodki in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Poslovne prihodke sestavljajo prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla. Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema. Prevrednotovalni poslovni prihodki nastanejo ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot pozitivna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo. Drugi poslovni prihodki nastajajo na račun prejetih državnih podpor, odškodnin, odprave rezervacij in razmejitev.

Finančni prihodki so prihodki od naložbenja. Sestavljajo jih obračunane obresti in deleži v dobičku od naložb ter prihodki od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke ter ostali prihodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

B. Pripoznavanje prihodkov

Prihodki se izkazujejo, če je znesek prihodkov mogoče zanesljivo oceniti, če obstaja verjetnost pritekanja gospodarskih koristi, če je stroške, ki bodo nastali v zvezi s poslom, možno zanesljivo izmeriti in ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku.

Družba pripozna prihodek od prodaje, ko izpolni pogodbeno obvezo. Pogodbena obveza je izvršitvena obveza, da kupcu dobavi ali opravi pogodbeno dogovorjeno (obljubljeno) blago ali storitve. Izvršitveno obvezo izpolni (ali izpolnjuje) s prenosom pogodbeno dogovorjenega blaga ali storitve kupcu. Blago ali storitve je preneseno (ali so izpolnjene), ko kupec pridobi obvladovanje nad blagom ali storitvijo, pravico do odločanja o uporabi in pravico do praktično vseh preostalih koristi. Družba prenese obvladovanje blaga ali storitve in s tem izpolni izvršilno obvezo v določenem trenutku ali postopoma.

Za vsako izvršilno obvezo, ki se izpolni postopoma, se prihodki pripoznajo postopoma, skladno z napredkom družbe v smeri popolne izpolnitve obveze. Kadar družba ne more razumno izmeriti napredka v smeri popolne izpolnitve izvršilne obveze, pričakuje pa povrnitev stroškov, nastalih pri izpolnjevanju te obveze, lahko prihodke pripozna samo do višine nastalih stroškov.

Najmanj na koncu leta vsakega poročevalskega obdobja družba ponovno izmeri napredek v smeri popolne izpolnitve obveze.

C. Začetno računovodsko merjenje prihodkov

Prihodki od prodaje blaga in opravljenih storitev, razen od opravljenih storitev, ki vodijo do finančnih prihodkov, se merijo po prodajnih cenah glede na stopnjo njihove dokončnosti.

Prihodki od prodaje se tako pripoznajo v znesku, ki odraža transakcijsko ceno, ki se razporedi na samostojno izvršitveno obvezo. Transakcijska cena je tako znesek nadomestila, do katerega bo družba upravičena v zameno za prenos blaga ali storitve do kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb. Nadomestilo lahko vključuje fiksne zneske, variabilne zneske (kot na primer znesek popustov, rabatov, povračil in dobropisov, znižanja cen,...) ali oboje. Znesek variabilnega nadomestila, ki se ne vključi v transakcijsko ceno in je kupcu že zaračunan ali ga je kupec že plačal, se pripozna kot obveznost povračila. Variabilni znesek nadomestila se lahko razporedi na vse izvršitvene obveze ali le na določene. Na določene izvršitvene obveze se variabilni znesek nadomestila razporedi, kadar se njegovi pogoji nanašajo na izpolnitev ali določen rezultat samo določenih in ne vseh izvršitvenih obvez.

Prihodki, ki se pojavljajo neenakomerno, se ne pripoznajo vnaprej.

Prihodki od obresti se pripoznajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Prihodki od dividend se pripoznajo v obdobju, ko je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Odhodki

A. Razvrščanje odhodkov

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev ali povečanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Odhodki se razvrščajo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke. Poslovni odhodki in finančni odhodki se štejejo kot redni odhodki.

Poslovne odhodke sestavljajo stroški blaga, materiala in storitev, stroški dela, odpisi vrednosti ter drugi poslovni odhodki. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo ob prevrednotenju opredmetenih, neopredmetenih in obratnih sredstev ter naložbenih nepremičnin na nižjo vrednost ter tudi ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot negativna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni odhodki so odhodki iz financiranja in odhodki iz investiranja. Prve sestavljajo predvsem obresti, drugi pa imajo predvsem naravo prevrednotovalnih finančnih odhodkov.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke ter ostali odhodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

B. Pripoznavanje odhodkov

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se ob njihovem nastanku pripoznajo hkrati s pripoznanjem zmanjšanja sredstev oziroma povečanja dolgov.

Poslovni odhodki nastajajo pretežno kot stroški, ki se ne zadržujejo v zalogah in so pripoznani kot poslovni odhodki ob svojem nastanku. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznajo, ko je opravljeno prevrednotenje.

Finančni odhodki se pripoznajo ob obračunu ne glede na plačila.

C. Začetno računovodsko merjenje odhodkov

Naravne vrste stroškov se ob nastanku štejejo kot poslovni odhodki.

Odhodki od obresti se pripoznajo v znesku, ki je obračunan v istem obračunskem obdobju, razen če so zajeti med opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznajo, ko je opravljeno ustrezno prevrednotenje.

Davek od dobička in odloženi davek

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanih potrebno plačati ob odpravi časovnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Sava, d.d., nima pripoznanih odloženih terjatev za davek.

Čisti dobiček / izguba na delnico

Delniški kapital je razdeljen na navadne, prosto prenosljive kosovne imenske delnice, zato družba prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice je izračunana kot razmerje med dobičkom in tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem obdobju.

Prilagojeni čisti dobiček / izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku / izgubi na delnico, ker družba nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic.

V letu 2023 ni bilo spremembe v številu izdanih delnic.

Sestava bilance stanja

Bilanca stanja je sestavljena skladno s SRS 20, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v bilanci stanja za zunanje poslovno poročanje.

Sestava izkaza poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je sestavljen skladno s SRS 21, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v izkazu poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – različica I.

Sestava izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen skladno s SRS 22, uporabljeno je razčlenjevanje postavk za zunanje poslovno poročanje - različica II. Pripravljen je z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar – december 2023 (za preteklo obdobje januar – december 2022), podatkov iz bilance stanja na dan 31.12.2023 in 31.12.2022 (za preteklo obdobje 31.12.2022 in 31.12.2021) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

1.2.3. Obvladovanje finančnih tveganj

Sava, d.d., je izpostavljena naslednjim finančnim tveganjem:

Tveganje spremembe poštene vrednosti sredstev (cenovno tveganje)

Tveganje spremembe poštene vrednosti je tveganje, da bo družba utrpela izgubo gospodarskih koristi zaradi spremembe vrednosti finančnega sredstva.

V okviru finančnega prestrukturiranja je družba Sava, d.d. v preteklosti uspešno odprodala nestrategične naložbe ter zaključila proces integracije družb Hoteli Bernardin, d.d. in Save Turizem, d.d. Obstoječ naložbeni portfelj Save, d.d. predstavlja le še naložba v dejavnost turizem (lastništvo v odvisni družbi Sava Turizem, d.d.). Ostale, manjše finančne naložbe pa vrednostno ne presegajo 1% celotnega naložbenega portfelja.

Po podatkih svetovne turistične organizacije (UNWTO) si je turistična panoga v letih 2022 in 2023, po pandemiji opomogla in število prihodov mednarodnih turistov v Evropi je le še 6% pod ravno pred pandemijo (leto 2019). Vojna v Ukrajini in nemiri na Bližnjem Vzhodu povečujejo geopolitično negotovost ob tem, da se neugodne makroekonomske razmere povezane z umiranjem visoke stopnje inflacije v zadnjih dveh letih, nižjimi stopnjami gospodarske rasti, višanjem obrestnih mer zaenkrat niso odrazile v pomembnem povečanju brezposelnosti, ki bi se prelila v previdnejše načrte ljudi za turistična potovanja. Ob tem se po podatkih UMAR iz jesenske napovedi za leto 2023 sicer zasebna potrošnja nekoliko bolj nagiba k varčevanju kot pred pandemijo. Kljub temu ni prišlo do upada turističnega povpraševanja, pomembnega zmanjšanja porabe gostov ali skrajšanja dobe bivanja, zato ti dejavniki niso ogrozili stabilnosti prihodkov iz prodaje. Nasprotno, turistična dejavnost v Sloveniji je v letu 2023 rastla hitreje od evropskega poprečja.

Ocenjujemo, da je, ob predpostavki ustrezne sestave sredstev in strukture virov sredstev, tveganje znižanja poštene vrednosti obstoječega naložbenega portfelja zmerno.

Plačilno sposobnostno tveganje

Plačilno sposobnostno tveganje je tveganje, da družba ne bo zmogla pravočasno izpolniti svojih finančnih obveznosti.

Družba Sava, d.d. v letu 2023 ni imela prihodka iz naslova dividend hčerinske družbe Sava Turizem, d.d., kar bi sicer predstavljalo pomemben vir prihodkov za refinanciranje dolgov.

Kljub temu je Sava d.d. z dolgoletnim skrbnim ustvarjanjem likvidne rezerve imela v celoti zagotovljena sredstva za tekočo likvidnost in nemoteno poravnavanje poslovnih obveznosti. Glede na trenutno višino dolga in obrestno mero pa tudi morebitno izplačilo dividend ne bi zadoščalo za poplačilo finančnih obveznosti upnikom, ki so hkrati tudi lastniki, in sicer niti za obresti.

Od pričetka integracije po uspešni pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d. k družbi Sava Turizem, d.d. v zvezi z zagotovitvijo denarnih sredstev skrbno obravnavamo tudi tveganje za pokritje zahtevkov manjšinskih delničarjev za izstop iz družbe Save Turizem, d.d. V letu 2020 sta bila namreč vložena dva zahtevka malih delničarjev (s skupaj 0,56% deležem v kapitalu) za izstop iz družbe in teče postopek za določitev vrednosti pravičnega denarnega nadomestila.

Savi, d.d., se je plačilno sposobnostno tveganje pomembno zmanjšalo s poravnavo obveznosti iz prisilne poravnave v novembru 2019, ko so bile poplačane finančne obveznosti do vseh drugih upnikov, tako da v letu 2023 ostajata le še dva upnika, in sicer SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d., s katerima je sklenjena pogodba o reprogramu in več dodatkov, po katerih je bil odlog plačila dolga podaljšan do 30.06.2024. Sava d.d. nima zadostnih sredstev za poplačilo finančnih obveznosti do obeh navedenih upnikov, ki bodo na navedeni datum zapadle v plačilo, zato išče možnost za refinanciranje dolgov, z obema upnikoma pa se dogovarja za konverzijo dela njunih terjatev v kapital, saj sta oba upnika tudi lastnika Save d.d.

Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d. na dan 31.12.2023 znaša 89,96 % in se v letu 2023 ni spreminjal.

Sava, d.d., ima na dan 31.12.2023 do upnikov pripoznanih za 68.736 tisoč evrov finančnih in poslovnih obveznosti. Kljub omenjeni nesposobnosti sprotnega plačevanja obveznosti do finančnih upnikov, vrednost glavnega premoženja družbe Sava, d.d., ki predstavlja naložbo v odvisno družbo Sava Turizem, d.d. in je v glavnini dano v zavarovanje terjatev obeh navedenih upnikov, ob tem bistveno presega višino finančnih obveznosti.

Ocenjujemo, da je plačilno sposobnostno tveganje zmerno.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da se bo vrednost finančnega sredstva in stroškov financiranja spreminjala zaradi spreminjanja tržnih obrestnih mer.

Sava, d.d., je z dodatki št. 6 in 7 k reprogramu finančnih obveznosti, ki sta veljala v letu 2023, dogovorila odlog plačila obveznosti, nista pa dodatka posegla v obrestno mero 6m Euribor + 8% letno, ki je kljub dvigu splošne ravni obrestnih mer še vedno visoka, se ja pa zaradi rasti baze EURIBOR tekom leta 2023 tudi povečevala.

Sava d.d. je že v letu 2020 vodila aktivnosti za refinanciranje kreditne zadolženosti pri komercialnih bankah, da bi dosegla tržne pogoje financiranja, vendar takrat aktivnosti predvsem zaradi pandemije covid niso bile uspešne, zaradi česar so tedanji upniki v Dodatku št. 2 k Pogodbi o reprogramu povišali obrestno mero glede na njihovo tedanjo oceno tveganosti vložka. Sava d.d. obveznosti za obresti odtej ni mogla več plačevati, še posebej zaradi izpada prihodkov od dividend, do katerega je prišlo v obdobju covid in kasneje zaradi državnega blaženja posledic energetske druginje. Družba se po konsolidaciji lastništva in dolgov, do katere je prišlo v letu 2022, dogovarja za ustrezno rešitev zadevne problematike, ki bi bila prilagojena zmognosti družbe za servisiranje finančnega dolga, pri čemer pa trenutna višina finančnih obveznosti kljub ustreznemu pokritju z zavarovanji brez dodatnih ukrepov ne omogoča refinanciranja teh obveznosti na trgu.

Breme obrestne mere ter s tem obrestno tveganje je visoko.

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka v poslovnem odnosu z družbo ne bo izpolnila svoje obveznosti in bo družbi s tem povzročila finančno škodo. Neposredno je povezano s poslovnim tveganjem in predstavlja nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa ne bodo poplačane. Družba Sava, d.d., pretežni del svojih poslovnih prihodkov ustvari v odnosu do hčerinskih družb, kjer je tveganje za neplačilo majhno.

Ocenjujemo, da je kreditno tveganje nizko.

Valutno tveganje

Valutno tveganje je opredeljeno kot možnost izgube gospodarskih koristi zaradi sprememb deviznega tečaja. Sava, d.d., posluje na evrskem območju, posledično ocenjujemo, da je valutno tveganje v družbi nizko.

Upravljanje s kapitalom

Sava, d.d., nima programa podeljevanja delniških opcij zaposlenim.

Regulatorni organi nimajo nikakršnih kapitalskih zahtev do matične družbe ali do odvisnih družb Poslovne skupine Sava.

Visoka obrestna mera in neplačane natečene obresti, izpostavljene pri predstavitvi obrestnega tveganja, so že več let pomembno zniževale lastniški kapital družbe, ki se je do konca leta 2021 znižal za skupaj 31 milijonov EUR. Natečena izguba do vključno leta 2021 je bila v letu 2022 v celoti pokrita z znižanjem kapitalskih rezerv. V letu 2022 je nastala dodatna še nepokrita izguba v višini 2,4 milijona evrov in v letu 2023 izguba v višini 5,9 milijonov evrov, ki bo ostala nepokrita.

Družba ni sposobna plačevati obresti na finančno zadolženost po trenutno veljavnih pogojih, zato se Sava d.d. z upniki, ki so hkrati največji lastniki družbe, dogovarja za rešitev problematike zadolženosti na način, ki bi vzpostavil dolgoročno vzdržno zadolženost in strukturo celotnega kapitala.

Tveganje neprekinjenega poslovanja

Delničar SDH, d.d. ima v družbi Sava d.d. 18.006.285 delnic (61,91 % delež), delničar Kapitalska družba, d.d. pa 8.156.719 delnic (28,05 %). Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d. znaša 89,96 %.

Družba SDH, d.d., je z dnem 15.9.2022 postala obvladujoča družba Save, d.d. Zavezana je k izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine SDH, d.d. z vključenima družbama Savo, d.d. in Savo Turizem, d.d.

Vežano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d. dne 29.9.2022 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu finančnih obveznosti, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.6.2023. Nato je družba dne 27.6.2023 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 7 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti vseh obveznosti dodatno podaljšan do 30.6.2024.

Obrestna mera z navedenima dodatkoma ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8%. Je pa v obeh dodatkih opredeljeno tudi zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d. najprej do 30.6.2023, končno pa do 30.6.2024.

Strateške usmeritve glede nadaljnega razvoja Save, d.d. in Poslovne skupine Save so v pristojnosti večinskih državnih lastnikov, ki so hkrati tudi najpomembnejši upniki družbe.

Kot predstavljeno v predhodnih razkritjih, je finančni dolg Save d.d. s trenutno veljavno obrestno mero na prejeta posojila, ki je 6-mesečni EURIBOR povečan za 8%, kar je v začetku leta 2023 presegalo skupaj 11%, konec leta 2023 pa presega že 12%, nevzdržen in ga družba ne bo mogla servisirati. Nezmožnost razrešitve takšnega stanja v pretekli lastniški strukturi zaradi nesoglasja upnikov bi Savo privedla v insolventnost, če ne bi sprejela pogojev Reprograma za finančne obveznosti po relativno neugodnih pogojih. Reprogram obveznosti je namreč družbi v položaju, ko finančnih obveznosti ni bilo mogoče refinancirati na trgu, zagotavljal nadaljevanje poslovanja. Po konsolidaciji lastništva in finančnega dolga v septembru leta 2022 je osrednja pozornost družbe v razgovorih z upniki in lastniki namenjena vzpostavitvi trdne podlage za neprekinjeno bodoče nadaljnje poslovanje, pri katerih se uprava družbe zavzema za konverzijo dela finančnega dolga v kapital in za znižanje obrestne mere. V letu 2023 predlagana konverzija ni bila potrjena s strani obeh upnikov, razlog za to pa po predstavitvi upnikov ni bil v nepripravljenosti na konverzijo, ampak so bili vzroki povezani z vrednotenjem pri poslu udeleženih sredstev. Zato Uprava Save d.d. nadaljuje razgovore z obema upnikoma, pri čemer je obvladujoči lastnik in upnik SDH, d.d., v letnem načrtu upravljanja za leto 2024 že upošteval možnost konverzije dela terjatev SDH, d.d., in Kapitalske družbe, d.d., v kapital Save d.d.

Ocenjujemo, da je ob upoštevanju navedenega tveganje neprekinjenega nadaljnega poslovanja družbe Sava d.d. obvladljivo.

Uprava Save, d.d., ocenjuje, da so na osnovi podanih razkritij in v luči predpostavke skrbnega upravljanja največje družbe v slovenski turistični dejavnosti, predpostavke neprekinjenega poslovanja za Savo, d.d., in za Poslovno skupino Sava izpolnjene.

1.2.4. Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov

1.2.4.1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Obračunana amortizacija neopredmetenih sredstev je znašala 0,4 tisoč evrov (leto 2022: 3 tisoč evrov). Na 31.12.2023 so v celoti amortizirana. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

Preglednica gibanja neopredmetenih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev

v 000 EUR		
NABAVNA VREDNOST	Dolgoročne premoženjske pravice	SKUPAJ
Stanje 01.01.2023	27	27
Stanje 31.12.2023	27	27
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.2023	-27	-27
Amortizacija	0	0
Stanje 31.12.2023	-27	-27
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.2023	0	0
Stanje 31.12.2023	0	0

1.2.4.2. Opredmetena osnovna sredstva

Vrednost opredmetenih osnovnih sredstev v višini 252 tisoč evrov (31.12.2022: 315 tisoč evrov) je bila v primerjavi s koncem preteklega leta nižja za 63 tisoč evrov. Obračunana amortizacija je znašala 59 tisoč evrov. Opredmetena osnovna sredstva niso zastavljena.

Preglednica gibanja opredmetenih osnovnih sredstev

v 000 EUR			
NABAVNA VREDNOST	Zgradbe	Druge naprave in oprema	SKUPAJ
Stanje 31.12.2022	459	216	675
Stanje 01.01.2023	459	216	675
Nabava, povečanja	0	3	3
Druge spremembe: poslovni najem	-51	0	-51
Zmanjšanje	0	-30	-30
Odpisi	0	-5	-5
Stanje 31.12.2023	408	184	592
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 31.12.2022	-202	-158	-360
Stanje 01.01.2023	-202	-158	-360
Druge spremembe: poslovni najem	44	0	44
Zmanjšanje	0	30	30
Odpisi	0	5	5
Amortizacija	-53	-6	-59
Stanje 31.12.2023	-211	-129	-340
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 31.12.2022	257	58	315
Stanje 01.01.2023	257	58	315
Stanje 31.12.2023	197	55	252

Dodatno razkritje sredstev v poslovnem najemu – poslovni prostori in parkirišča

Vrednost sredstev v poslovnem najemu v višini 197 tisoč evrov (31.12.2022: 257 tisoč evrov) je bila v primerjavi s preteklim letom nižja za 53 tisoč evrov obračunane amortizacije in za 7 tisoč evrov preračuna najemnih pogodb na novo raven zaradi zmanjšanja obsega najema parkirnih mest.

Gibanje osnovnih sredstev v poslovnem najemu je predstavljeno v gornjem prikazu gibanja osnovnih sredstev pod kolono Zgradbe, ki se v celoti nanaša na sredstva vzeta v najem.

1.2.4.3. Naložbene nepremičnine

Vrednost naložbenih nepremičnin v višini 994 tisoč evrov (31.12.2022: 1.349 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom znižala za 355 tisoč evrov, kar v celoti predstavlja knjigovodsko vrednost prodanega dela zemljišč na Ptuju.

Med naložbenimi nepremičninami ostaja zemljišče v Tacnu in manjši ostanki zemljišča na Ptuju, ki jih še nismo uspeli prodati.

Sava, d.d., na dan 31.12.2023 nima naložbenih nepremičnin, danih v najem. Naložbene nepremičnine niso zastavljene.

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin

v 000 EUR		
NABAVNA VREDNOST	Zemljišča – naložbene nepremičnine	SKUPAJ
Stanje 01.01.2023	2.355	2.355
Zmanjšanje zaradi prodaje	-355	-355
Stanje 31.12.2023	2.000	2.000
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.2023	-1.006	-1.006
Zmanjšanje zaradi prodaje	0	0
Stanje 31.12.2023	-1.006	-1.006
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.2023	1.349	1.349
Stanje 31.12.2023	994	994

Poštena vrednost naložbenih nepremičnin je bila po stanju na dan 31.12.2022 ocenjena na 1.250 tisoč EUR in ocenjujemo, da niso podane okoliščine, zaradi katerih bi se poštena vrednost po stanju na 31.12.2023 spremenila.

1.2.4.4. Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe v višini 103.011 tisoč evrov (31.12.2022: 103.011 tisoč evrov) predstavljajo 94 odstotkov sredstev družbe. Njihova vrednost se v primerjavi s predhodnim letom ni spremenila.

A. Delnice in deleži v družbah Poslovne skupine Sava

Vrednost delnic in deležev v družbah Poslovne skupine Sava v višini 102.462 tisoč evrov (31.12.2022: 102.462 tisoč evrov) v celoti predstavlja finančna naložba v 53.904.804 delnic SHBR, ki predstavljajo 95,47 % delež, v kapitalu družbe Sava Turizem, d.d.

Za finančne obveznosti Save, d.d., je zastavljenih 48.219.025 delnic SHBR, njihova knjigovodska vrednost pa znaša 91.654 tisoč evrov.

Finančna naložba v družbo Sava Turizem, d.d., je bila za namen računovodskega poročanja konec leta 2021 ovrednotena z uporabo metode diskontiranih denarnih tokov. Spodnja vrednost naložbe je bila ocenjena na 129.326 tisoč € (2,40 €/delnico), zgornja vrednost na 161.416 tisoč € (2,99 €/delnico), pri tem je bila izračunana srednja vrednost v višini 144.313 tisoč € (2,68 €/delnico). Test morebitnih znakov oslabitev vrednosti naložbe na dan 31.12.2023 je bil opravljen in ocenjuje se, da zaradi uspešnega poslovanja družbe Sava Turizem, d.d., ki je bilo izkazano tako v letu 2022 kot v letu 2023, slabitve niso potrebne.

Seznam odvisnih družb, ki poleg matične družbe Sava, d.d., še sestavljajo poslovno skupino, ter seznam pridruženih družb s primerjavo lastniških deležev na dan 31.12.2023 ter na dan 31.12.2022

v 000 EUR			
	% lastništva 31. 12. 2023	% lastništva 31. 12. 2022	Sprememba % lastništva v letu 2023
Ovisne družbe			
SAVA TURIZEM, d.d., Ljubljana	95,47 %	95,47 %	0,00 %
– Sava Zdravstvo, d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem, d.d.)	100,00 %	100,00 %	0,00 %
BLS SINERGIJE, d.o.o., Portorož*	70,00 %	70,00 %	0,00 %
Pridružene družbe			
– Zavod SEIC Ptuj (v lasti Sava Turizem, d.d.)	24,00 %	24,00 %	0,00 %

*BLS SINERGIJE, d.o.o.: 10 % v lastništvu Save, d.d., 60 % v lastništvu Sava Turizem, d.d.

Prihodki od prodaje v letu 2023, kapital na dan 31.12.2023 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2023

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje 2023	Vrednost kapitala 31. 12. 2023	Poslovni izid 2023
Dejavnost TURIZEM	119.894	184.391	8.199
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	119.894	184.373	8.200
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	5	0
BLS Sinergije, d.o.o.	0	12	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	119.894	184.391	8.199
SEIC Ptuj, Pot v toplice 9, 2250 Ptuj	97	90	19
SKUPAJ PRIDRUŽENE DRUŽBE	97	90	19

Prihodki od prodaje v letu 2022, kapital na dan 31.12.2022 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2022

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje 2022	Vrednost kapitala 31. 12. 2022	Poslovni izid 2022
Dejavnost TURIZEM	106.674	176.718	12.171
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	106.674	176.699	12.172
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	6	0
BLS Sinergije, d.o.o.	0	14	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	106.674	176.718	12.171
SEIC Ptuj, Pot v toplice 9, 2250 Ptuj	87	72	1
SKUPAJ PRIDRUŽENE DRUŽBE	87	72	1

B. Druge delnice in deleži

Vrednost drugih delnic in deležev v višini 549 tisoč evrov (31.12.2022: 549 tisoč evrov) se nanaša na delnice družb, ki ne kotirajo na borzi.

Med njimi največji delež predstavlja 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., zastavljenih za finančne obveznosti Save, d.d., njihova knjigovodska vrednost pa znaša 498 tisoč evrov.

1.2.4.5. Odložene terjatve za davek

Neobračunane odložene terjatve za davek iz naslova oslabitev dolgoročnih finančnih naložb na dan 31.12.2023 znašajo 915 tisoč evrov (31.12.2022: 915 tisoč evrov).

Višina neobračunanih odloženih terjatev za davek iz naslova davčne izgube z uporabo 22-odstotne davčne stopnje, ki bo veljala od leta 2024 naprej, na dan 31.12.2023 znaša 86.103 tisoč evrov (31.12.2022: 74.361 tisoč evrov).

Skupne neobračunane odložene terjatve za davek na dan 31.12.2023 znašajo 87.018 tisoč evrov (31.12.2022: 75.276 tisoč evrov).

1.2.4.6. Kratkoročne finančne naložbe

Sava, d.d., na dan 31.12.2023 nima kratkoročnih finančnih naložb (31.12.2022: 0 tisoč evrov).

1.2.4.7. Kratkoročne poslovne terjatve

Preglednica kratkoročnih poslovnih terjatev po dospelosti

v 000 EUR			
	31.12.2023		
Kratkoročne poslovne terjatve	SKUPAJ	Dospelo	Nedospelo
- do družb v skupini	344	0	344
- do drugih	10	0	10
SKUPAJ	354	0	354

	31.12.2022		
	SKUPAJ	Dospelo	Nedospelo
Kratkoročne poslovne terjatve	406	0	406
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	393	0	393
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1	0	1
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	12	0	12

Preglednica stanja in gibanja popravka vrednosti terjatev

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	9	9
Sprememba v obdobju	0	0
Stanje 31.12.	9	9

1.2.4.8. Denarna sredstva

Denarna sredstva predstavljajo sredstva na transakcijskih računih v višini 2.987 tisoč EUR in depozit na odpoklic pri banki v višini 1.100 tisoč EUR. Denarna sredstva niso zastavljena za obveznosti družbe.

1.2.4.9. Kapital

Osnovni kapital

Višina osnovnega kapitala Save, d.d. znaša 29.083 tisoč evrov (31.12.2022: 29.083 tisoč evrov) in je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic (SAVR), pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR.

Kapitalske rezerve

Kapitalske rezerve v višini 18.199 tisoč evrov (31.12.2022: 18.199 tisoč evrov) so nastale v letu 2016 v postopku prisilne poravnave Save, d.d. in predstavljajo razliko med vpisom osnovnega kapitala in vpisom celotnih stvarnih vložkov upnikov v kapital Save, d.d. V letu 2022 so bile s sklepom upravnega odbora v višini 25.158 tisoč evrov uporabljene za pokrivanje prenesene čiste izgube preteklih let do vključno izgube nastale leta 2021.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Rezerve, nastale zaradi prevrednotenja dolgoročnih finančnih naložb na pošteno vrednost znašajo 215 tisoč evrov (31.12.2022: 223 tisoč evrov) in v obeh obdobjih v celoti predstavljajo le pozitivno prevrednotenje.

Spremembe v kapitalu

Vrednost kapitala Save, d.d., na 31.12.2023 znaša 39.188 tisoč evrov (31.12.2022: 45.058 tisoč evrov) in je bila za 5.862 tisoč evrov nižja kot konec predhodnega leta. Znižanje kapitala je posledica izkazane izgube za leto 2023.

Bilančna izguba

Bilančna izguba je na dan 31.12.2023 znašala 8.309 tisoč evrov (31.12.2022: 2.447 tisoč evrov). Nanaša se na leti 2023 in 2022, saj je bila bilančna izguba, natečena na dan 31.12.2021, v letu 2022 v celoti pokrita v breme kapitalskih rezerv.

1.2.4.10. Izplačilo dividend, tehtano povprečno število delnic in čista izguba na delnico

Izplačilo dividend

Izplačil dividend v letu 2023 ni bilo.

Tehtano povprečno število delnic znaša 29.082.968 delnic in je enako v letih 2023 in 2022. Osnovni kapital je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, ki imajo vse glasovalne pravice. Vse delnice so v celoti vplačane. Družba nima obveznic, ki bi jih lahko konvertirali v delnice.

Čista izguba, ki pripada delnicam

	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023 Kumulativno
Čista izguba	-5.862	-2.447	-8.309
Tehtano povprečno število uveljavljajočih se delnic	29.082.968	29.082.968	29.082.968
Osnovna čista izguba na delnico (v EUR)	-0,20	-0,08	-0,29

Prilagojena čista izguba na delnico je enaka osnovni čisti izgubi na delnico, ker je kapital sestavljen le iz navadnih delnic.

1.2.4.11. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije v višini 22 tisoč evrov (31.12.2022: 22 tisoč evrov) predstavljajo rezervacije za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. Aktuarski preračun rezervacij je bil nazadnje izveden na dan 31.12.2022, zaradi nematerialnega vpliva na računovodske izkaze ga družba Sava d.d. v letu 2023 ni izvedla.

1.2.4.12. Dolgoročne obveznosti

Dolgoročne obveznosti znašajo 219 tisoč evrov (31.12.2022: 266 tisoč evrov) in so sestavljene iz finančnih obveznosti za poslovni najem sredstev ter iz odloženih obveznosti za davek.

Dolgoročne finančne obveznosti v višini 159 tisoč evrov (31.12.2022: 214 tisoč evrov)

V celoti se nanašajo na finančne obveznosti za poslovni najem poslovnih prostorov in parkirnih mest, ki zapadejo po letu 2024. V primerjavi s koncem preteklega leta so nižje za 557 tisoč evrov, od tega 50 tisoč evrov predstavlja prenos na kratkoročne finančne obveznosti z zapadlostjo v letu 2024, 7 tisoč evrov znižanja pa izhaja iz urejanja števila in vrednosti parkirnih prostorov v poslovnem najemu. Obrestna mera znaša 2,51 %.

Preglednica gibanja dolgoročnih finančnih obveznosti

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1. tekočega leta	214	270
Prenos na kratkoročni del	-50	-50
Druge spremembe poslovnih najemov	-5	-6
Stanje 31.12.	159	214

Preglednica zapadlosti dolgoročnih finančnih obveznosti

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
med 1 in 2 letoma	107	51
med 2 in 5 leti	52	163
nad 5 let	0	0
SKUPAJ	159	214

Obveznosti za odložene davke

Obveznosti za odložene davke v višini 60 tisoč evrov (31.12.2022: 52 tisoč evrov) so oblikovane v povezavi z vrednotenjem finančnih naložb po pošteni vrednosti in so se v primerjavi s koncem predhodnega leta, povečale za 8 tisoč EUR. Za leto 2023 je do spremembe prišlo, ker so obračunane z uporabo 22 – odstotne stopnje.

1.2.4.13. Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti v skupni višini 68.945 tisoč evrov (31.12.2022: 62.929 tisoč evrov) so sestavljene iz:

- kratkoročnih finančnih obveznosti do družbe SDH, d.d., ki je z dnem 15.09.2022 postala obvladujoča družba v skupini, v višini 22.427 tisoč evrov (31.12.2022: 22.427 tisoč evrov),
- drugih kratkoročnih finančnih obveznosti v višini 28.467 tisoč evrov, ki predstavljajo obveznosti do Kapitalske družbe, d.d. v višini 28.416 tisoč EUR in obveznosti iz poslovnih najemov v višini 51 tisoč EUR (31.12.2022: 28.466 tisoč evrov),
- kratkoročnih poslovnih obveznosti v višini 18.051 tisoč evrov (31.12.2022: 12.036 tisoč evrov).

Kratkoročne finančne obveznosti znašajo 50.894 tisoč evrov (31.12.2022: 50.893 tisoč evrov). Pravice in terjatve upnika York do Save, d.d., so bile dne 15.09.2022 vključno s povezanimi stranskimi pravicami in z vsemi zavarovanji prenesene na Kapitalsko družbo, d.d. V letu 2023 so spremembe nastale le iz naslova poslovne uporabe sredstev, in sicer je bilo 50 tisoč evrov odplačil in 50 tisoč evrov prenosa iz dolgoročnih na kratkoročni del finančnih obveznosti (iz poslovnih najemov).

Sestava kratkoročnih finančnih obveznosti po upnikih na dan 31.12.2023:

- Do družbe Slovenski državni holding, d.d. so obveznosti v višini 22.427 tisoč evrov zavarovane s sredstvi družbe Sava d.d. (finančne naložbe),
- Do Kapitalske družbe, d.d. so obveznosti v višini 28.416 tisoč evrov zavarovane s sredstvi družbe Sava d.d. (finančne naložbe),
- Do najemodajalcev (poslovni najemi) v višini 50 tisoč evrov, dolgovi niso zavarovani.

Upniki so v zavarovanje prejeli 48.219.025 delnic družbe Sava Turizem, d.d., ter 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d. Knjigovodska vrednost zastavljenih sredstev znaša 92.153 tisoč evrov.

Reprogram zavarovanih finančnih obveznosti:

- Pojasnilo v točki 4.1. tega letnega poročila

Preglednica delitve posojil na dan 31.12.2023 glede na fiksno in variabilno obrestno mero

	v 000 EUR		
	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	SKUPAJ
kratkoročne finančne obveznosti	50	50.844	50.894
dolgoročne finančne obveznosti	159	0	159
SKUPAJ	209	50.844	51.053

Kratkoročne poslovne obveznosti

Kratkoročne poslovne obveznosti znašajo 18.051 tisoč evrov (31.12.2022: 12.036 tisoč evrov). Med njimi je za 342 tisoč evrov nadomestil za reprogram posojil ter za 17.550 tisoč evrov obveznosti iz obresti, ki v plačilo zapadejo 30.06.2024. Ostale poslovne obveznosti Sava, d.d. poravnava skladno z dogovorjenimi plačilnimi pogoji.

Preglednica kratkoročnih poslovnih obveznosti

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	7.931	5.290
– redne poslovne obveznosti - SDH	7.931	5.290
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	197	200
– nadomestila za reprogram posojil KAD provizije	171	171
– redne poslovne obveznosti	26	29
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	2	2
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	9.921	6.544
a) Obveznosti iz obresti za prejeta posojila - KAD obresti	9.807	6.449
b) Obveznosti za plače in druge prejemke	43	20
– obveznosti za neto plače in neto druge prejemke	33	11
– obveznosti do države (prispevki na in iz plač)	10	9
c) Obveznosti do države (DDV, ...)	63	70
d) Druge obveznosti	8	5
SKUPAJ KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	18.051	12.036

1.2.4.14. Povzetek obveznosti do finančnih upnikov po stanju na dan 31.12.2023 z rokom zapadlosti 30.06.2024

	v EUR			
Upnik	Obveznost iz glavnice prejetih posojil	Obveznost iz natečenih obresti	Obveznost iz nadomestil za reprogram	SKUPAJ
SDH, d.d.	22.427.456,85	7.743.070,79	171.104,28	30.341.631,92
KAD, d.d.	28.416.466,82	9.807.108,07	171.104,28	38.394.679,17
SKUPAJ	50.843.923,67	17.550.178,86	342.208,56	68.736.311,09

*od 01.07. 2022 dalje pozitiven Euribor

1.2.4.15. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve v višini 368 tisoč evrov (31.12.2022: 379 tisoč evrov) so se glede na konec predhodnega leta zaradi porabe rezervacij v neto znesku znižale za 11 tisoč evrov. Med njimi pretežni delež predstavljajo rezervacije, povezane s stroški dela ter vračunani stroški za storitve, ki se nanašajo na poslovno leto 2023.

1.2.4.16. Čisti prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki

Čisti prihodki od prodaje, ki so bili doseženi v višini 1.222 tisoč evrov (leto 2022: 1.073 tisoč evrov), v 99 odstotkih predstavljajo prodajo v okviru Poslovne skupine Sava. Prihodki so bili v pretežni meri sestavljeni iz nadomestila za uporabo blagovne znamke ter so bili v celoti doseženi v Sloveniji.

Drugi poslovni prihodki v višini 264 tisoč evrov (leto 2022: 168 tisoč evrov) se v znesku 167 tisoč evrov nanašajo na dosežen dobiček pri odtujitvi naložbene nepremičnine in 6 tisoč evrov na dobiček pri prodaji opreme, preostanek pa predstavlja odpravo rezervacij.

Preglednica sestave čistih prihodkov od prodaje

	v 000 EUR	
	2023	2022
iz prodaje storitev	1.216	1.067
iz najemnin	6	6
Skupaj	1.222	1.073

1.2.4.17. Stroški po funkcionalnih skupinah

Vsi stroški Save, d.d. predstavljajo stroške splošnih dejavnosti.

1.2.4.18. Stroški blaga, materiala in storitev

V strukturi operativnih stroškov predstavljajo 56 % stroški blaga, materiala in storitev. Dosegajo vrednost 757 tisoč evrov (leto 2022: 672 tisoč evrov).

Preglednica stroškov blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov

	v 000 EUR	
	2023	2022
Stroški materiala	25	29
Stroški transportnih storitev, pošte in telefona	3	4
Stroški vzdrževanja	22	32
Stroški najemnin	16	7
Stroški plačilnega prometa, bančnih storitev, zavarovanja	60	65
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	361	312
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	14	11
Stroški pogodb o delu, avtorskih honorarjev, sejnin	181	132
Stroški drugih storitev	75	80
SKUPAJ	757	672

1.2.4.19. Stroški dela

Stroški dela v višini 533 tisoč evrov (leto 2022: 424 tisoč evrov) v strukturi operativnih stroškov predstavljajo 39 %. Mednje so vključene tudi potencialne obveznosti do zaposlencev. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so bili višji za 26 %.

V družbi Sava, d.d., je bilo na dan 31.12.2023 zaposlenih 5 sodelavcev (31.12.2022: 5 zaposlenih). Na podlagi delovnih ur je v letu 2022 družba imela povprečno 5,25 zaposlenih (leto 2022: 4,67). Družba med stroški dela izkazuje obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 5 tisoč evrov.

1.2.4.20. Odpisi vrednosti

Stroške odpisov vrednosti v višini 61 tisoč evrov (leto 2022: 66 tisoč evrov) predstavlja obračunana amortizacija, od tega je 53 tisoč evrov amortizacije povezane s poslovnimi najemi sredstev.

1.2.4.21. Finančni prihodki iz deležev

Finančne prihodke iz deležev v višini 41 tisoč evrov (leto 2022: 1.960 tisoč evrov) sestavljajo prejete dividende iz dveh manjših finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo.

1.2.4.22. Finančni odhodki

Finančni odhodki v skupni višini 6.015 tisoč evrov (leto 2022: 4.499 tisoč evrov) se v znesku 6.007 tisoč evrov nanašajo na obresti za zavarovane finančne obveznosti do upnikov SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d., ki so obračunane po 6m EURIBOR+8 %, v znesku 7 tisoč evrov predstavljajo obresti iz poslovnih najemov sredstev ter v znesku 1 tisoč evrov obresti iz poslovnih obveznosti.

1.2.4.23. Drugi prihodki in drugi odhodki

Izid iz izrednih dogodkov je bil negativen v višini -9 tisoč evrov (leto 2022: 34 tisoč evrov) in je bil sestavljen iz drugih odhodkov v višini 9 tisoč evrov.

1.2.4.24. Davek od dohodka

Sava, d.d. za leto 2023 nima obveznosti za plačilo davka od dohodka. Družba v letu 2023 tudi ni uveljavljala davčnih olajšav, ker je izkazala davčno izgubo. Družba ima na dan 31.12.2023 neizkoriščeno davčno izgubo v višini 391.547 tisoč evrov.

Preglednica ugotavljanja razlike med dejansko in izračunano davčno stopnjo

	v 000 EUR			
	2023		2022	
	Stopnja	Znesek	Stopnja	Znesek
Dobiček pred davki		-5.862		-2.447
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19%	-1.114	19%	-465
Vpliv davčnih stopenj v drugih državah		0		0
Zneski, ki negativno vplivajo na davčno osnovo		5.744		3.880
– znesek iz naslova povečanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		0		0
– znesek iz naslova zmanjšanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		5.742		3.782
– znesek odhodkov za katere je bil odtegnjen davek		0		0
– morebitno ostali zneski, ki vplivajo na povečanje davčne osnove		2		98
Učinek povečane davčne stopnje na posebne dobičke		0		0
Zneski, ki pozitivno vplivajo na davčno osnovo		53		2.061
– znesek iz naslova zmanjšanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		53		1.965
– znesek iz naslova povečanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		0		96
– morebitni ostali zneski, ki vplivajo na zmanjšanje osnove (npr. Znesek dohodkov za katere je že bil odtegnjen davek)		0		0
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri spremembah računovodskih usmeritev		0		0
Davčne olajšave		0		0
– uporabljene, ki vplivajo na zmanjšanje davčne obveznosti		0		0
– preostale za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Davčna izguba				
– uporabljena, ki vpliva na zmanjšanje davčne obveznosti		0		0
– nastala v tekočem letu - preostala za koriščenje v naslednjih letih		-159		628
Prilagoditev za pretekla leta		0		0
ODMERJENI DAVEK TEKOČEGA LETA	0,0 %	0	0,0 %	0
Povečanje/zmanjšanje odloženega davka		0		0
DAVEK V IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	0,0 %	0	0,0 %	0

1.2.4.25. Terjatve in obveznosti za odložene davke

Zakon o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS) določa vire financiranja posledic poplav in plazov, nastalih v letu 2023, in med drugim za pet let (2024–2028) uveljavlja zvišanje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb na 22 %. Višja davčna stopnja vpliva tudi na preračun odloženih terjatev in odloženih obveznosti za davek. Sava d.d. med odloženimi obveznosti za davek izkazuje tiste, ki so posledica vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti, zato jih je zaradi spremembe zakonodaje preračunala na novo raven. Učinek preračuna odloženih obveznosti za davek v višini 8 tisoč EUR vpliva neposredno na drugi vseobsegajoči donos.

Preglednica terjatev in obveznosti za odložene davke

31.12.2023	v 000 EUR		
	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	0	60	-60
SKUPAJ	0	60	-60

31.12.2022	v 000 EUR		
	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	0	52	-52
SKUPAJ	0	52	-52

1.2.4.26. Deleži v dobičku

Skupščina ni odobrila nobenih deležev v dobičku.

1.2.5. Druga razkritja

1.2.5.1. Pogojna sredstva in pogojne obveznosti

Za finančne obveznosti Save, d.d., so zastavljene delnice v skupni knjigovodski vrednosti višini 92.153 tisoč evrov:

- 48.219.025 delnic Sava Turizma, d.d., v vrednosti 91.655 tisoč evrov,
- 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., v vrednosti 498 tisoč evrov.

Zastavljena sredstva se po številu in vrednosti v letu 2023 niso spremenila in so izkazana v enakih vrednostih kot na 31.12.2022.

1.2.5.2. Merjenje poštenih vrednosti

Delnice in deleži

Poštena vrednost delnic, ki kotirajo na borzi, je enaka objavljenemu enotnemu tečaju teh delnic na dan bilance stanja. Poštena vrednost delnic in deležev, ki ne kotirajo, je enaka nabavni vrednosti, zmanjšani za morebitne oslabitve na osnovi preverjanja znakov oslabitve.

Dana in prejeta posojila

Poštena vrednost je ocenjena kot diskontirana vrednost pričakovanih denarnih tokov iz glavnice. Pri tem se predpostavlja, da je efektivna obrestna mera enaka pogodbeni obrestni meri.

Kratkoročne terjatve in obveznosti

Za poslovne terjatve z rokom dospelosti, krajšim od enega leta, predpostavljamo, da njihova knjigovodska vrednost izraža pošteno vrednost.

Preglednica poštenih vrednosti finančnih instrumentov

	31.12.2023		31.12.2022	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Vrednostni papirji, na razpolago za prodajo	549	549	549	549
Kratkoročne terjatve	354	354	406	406
Dana posojila	0	0	0	0
Denar in denarni ustrezniki	4.087	4.087	3.532	3.532
Dolgoročna posojila	-159	-159	-214	-214
Kratkoročna posojila	-50.893	-50.893	-50.893	-50.893
Kratkoročne poslovne obveznosti	-18.051	-18.051	-12.036	-12.036

1.2.5.3. Povezane stranke

Povezane stranke vključujejo:

- družbo SDH, d.d., ki je od 15.09.2022 dalje obvladujoča družba Save, d.d. in ima v lasti 61,9% vseh delnic družbe Sava d.d.*,
- družbo Kapitalska družba, d.d., ki je tako kot obvladujoča družba v lasti Republike Slovenije in ima v lasti 28% vseh delnic družbe Sava d.d.*, zaradi česar se Sava d.d. obravnava kot Kapitalski družbi d.d. pridružena družba,
- družbo Sava Turizem, d.d., ki je hčerinska družba, v kateri ima Sava, d.d. v lasti 95,5% vseh delnic,
- z lastniki povezane družbe**,
- člane upravnega odbora družbe in člane komisij pri upravnem odboru ter izvršnega direktorja družbe***.
- člane nadzornega sveta družbe in člane komisij pri nadzornem svetu ter predsednika uprave družbe***.

*Sta lastnika družbe Sava, d.d. Pri razkrivanju poslov z lastniki so vključeni lastniki z več kot 20-odstotnim lastništvom, lahko tudi z manjšim deležem, če gre za pomembno informacijo.

**Pri razkrivanju poslov z lastniki povezanimi družbami so uporabljeni naslednji kriteriji:

- so tiste družbe, ki so več kot 20-odstotne lastnice družbe, ki je več kot 20% lastnica Save, d.d.,
- so tiste družbe, v katerih imajo družbe, ki so več kot 20% lastnice Save, d.d., več kot 20-odstoten lastniški delež,
- vrednost poslov za navedene družbe razkrivamo v skupnem znesku,
- v kolikor je skupna vrednost poslov s povezanimi družbami manjša od 100 tisoč evrov, poslov ne vključujemo pri razkrivanju poslov s povezanimi družbami.

*** prehod iz enotnega sistema na dvotirni sistem upravljanja z dnem 3.1.2023.

Poslovni odnosi med povezanimi družbami

Poslovni odnosi med posojilodajalcem Savo, d.d., ter posojilodajalcem obvladujočo družbo SDH, d.d., se nanašajo na glavnice posojil, natečene obresti in nadomestila za reprogram posojil. Poslovni odnosi med Savo, d.d. ter hčerinsko družbo Sava Turizem, d.d., se nanašajo na medsebojno opravljene storitve.

Posli med povezanimi družbami se opravljajo po pogojih, kakršni veljajo v običajnem premišljenem poslovanju. Pri tem so obračunane obresti z družbo SDH d.d., ki so bile obračunane po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 8%, po oceni uprave odraz tveganj povezanih s poslovanjem družbe v preteklosti.

Kapital hčerinske družbe Sava Turizem, d.d. na dan 31.12.2023, prihodki iz poslovanja in čisti poslovni izid hčerinske družbe za obdobje januar – december 2023 so razkriti v računovodskem poročilu za Poslovno skupino Sava.

Prihodki in odhodki Save, d.d., doseženi pri poslovanju s povezanimi družbami

Povezana družba / vrsta prihodka oz. stroška	Poslovni prihodki - izdani računi v letu 2023	Protidajatev / korist povezane družbe	Poslovni odhodki - prejeti računi v letu 2023	Prejeta protidajatev / korist Save, d.d.	Finančni prihodki v letu 2023	Finančni odhodki - prejeti obračuni v letu 2023	Prejeta protidajatev /korist Save, d.d.
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana*	1.383		120		0	0	0
stroški pošte in vzdrževanja			17	pošiljanje pošte in storitve vzdrževanja			
stroški najemnin			11	najemnina IT opreme			
stroški storitev			88	pravne storitve, vodenje projektov, notranja revizija			
stroški reprezentance			4	dobava hrane in pijače			
prihodki od prodaje	1.216	uporaba blagovnih znamk Sava Hotels & resorts in drugih					
prihodki iz dobička pri prodaji naložbenih nepremičnin	167	izročitev zemljišča Ptuj (celotna kupnina 575 tisoč EUR)					
Slovenski državni holding, d.d., Mala ulica 5, 1000 Ljubljana**	0		0		0	2.650	obresti od prejetih kreditov

* Poslovni odhodki Save, d.d., z vključenim neodbitnim DDV

Terjatve in obveznosti Save, d.d., izkazane do povezanih družb

Družba	Poslovne terjatve 31.12.2023	Poslovne obveznosti 31.12.2023	Finančne terjatve 31.12.2023	Finančne obveznosti 31.12.2023
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	344	16	0	0
Slovenski državni holding, d.d., Mala ulica 5, 1000 Ljubljana	0	7.914	0	22.427

Poslovni odnosi z lastniki Save, d.d., in z lastniki povezanimi družbami

Obveznosti do lastnika družbe SDH d.d. se nanašajo na finančne obveznosti iz prejetih posojil, na poslovne obveznosti iz natečenih obresti in na poslovne obveznosti iz nadomestil za reprogram posojil. Odhodki, ki se nanašajo na družbo SDH, d.d. predstavljajo obračunane obresti iz zavarovanih finančnih obveznosti.

Posli z drugimi družbami, ki so od lastnikov odvisne družbe, ne presegajo 100 tisoč evrov, zato jih skladno z usmeritvijo ne razkrivamo.

Odnosi s povezanimi fizičnimi osebami

Lastništvo delnice Sava na dan 31.12.2023

Člani upravnega odbora, komisij upravnega odbora in izvršni direktor Save, d.d. ter člani nadzornega sveta, komisij nadzornega sveta in predsednik uprave Save d.d., v letu 2023 in na dan 31.12.2023 niso imeli v lasti delnic Save d.d.

Prejemki izvršnega direktorja in predsednika uprave v letu 2023

Bruto prejemki, izplačani na podlagi podjemne pogodbe z izvršnim direktorjem in prvotnim ter sedanjim predsednikom uprave, so v letu 2023 znašali 39 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Prejemki članov upravnega odbora in članov komisij ter članov nadzornega sveta in članov komisij v letu 2023

Bruto prejemki članov upravnega odbora in članov komisij ter članov nadzornega sveta in članov komisij so v letu 2023 znašali 113 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz plačil za opravljanje funkcije in iz sejin.

Prejemki zaposlenih po individualnih pogodbah v letu 2023

Na dan 31.12.2023 je bilo na podlagi individualnih pogodb zaposlenih 5 sodelavcev (31.12.2022: 5 sodelavcev). Bruto prejemki so znašali 378 tisoč evrov in so bili sestavljeni iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Terjatve in obveznosti Save, d.d., do povezanih fizičnih oseb

Sava, d.d., nima terjatev do povezanih fizičnih oseb. Obveznosti do povezanih fizičnih oseb se nanašajo izključno na v decembru 2023 obračunane stroške dela, ki so bili izplačani v januarju 2024.

1.2.5.4. Razkritje poslov z izbranim revizorjem

Vrednost revidiranja posamičnih računovodskih izkazov družbe Sava, d.d., konsolidiranih računovodskih izkazov Poslovne skupine Sava za leto 2023 ter posla dajanja zagotovil o Poročilu o odnosih do povezanih oseb je za leto 2023 po pogodbah, sklenjenih z družbo BDO revizija, d.o.o., znašala 13 tisoč evrov brez DDV (leto 2022: 13 tisoč evrov brez DDV).

1.2.5.5. Poročilo o pomembnejših sporih in Zahtevk za odkup delnic manjšinskih lastnikov

A. Sava, d.d., kot tožena stranka

V letu 2023 Sava, d.d., ni bila udeležena v nobenem sporu kot tožena stranka.

B. Sava, d.d., kot tožeča stranka

Tožena stranka: RS MF, FURS

- V letu 2017 je bila sprejeta novela ZDavP-2J, kjer je določena 7–odstotna zamudna obrestna mera. Kljub temu, da so bile obveznosti iz domnevno premalo plačanega DDV v višini 348 tisoč evrov poravnane leta 2011 (in je v teku pravdni postopek), je bila v ponovnem inšpekcijskem nadzoru FURS-a dne 08.06.2017 izdana odločba, s katero je bilo naloženo plačilo zamudnih obresti v višini 201 tisoč €. Naložena obveznost je bila poravnana dne 06.07.2017.
- Vložena je bila pritožba, s katero smo pojasnili, da ob uveljavitvi novele zakona davčne obveznosti niso obstajale, zato se nanje novela ne more nanašati oziroma ne more imeti pravnega učinka. Zaključek davčnega organa pomeni neustavno retroaktivno uporabo zakona na že zaključena pravna razmerja. Pritožba je bila odstopljena v reševanje Ministrstvu za finance, ki je pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo.
- Dne 11.12.2017 je bila na Upravno sodišče RS vložena Tožba v upravnem sporu zoper celotno Odločbo FURS-a z dne 08.06.2017.
- Dne 30.08.2019 je bila na Upravno sodišče RS vložena urgencia iz razloga, ker je Vrhovno sodišče RS v vmesnem času v podobni zadevi drugega tožnika sprejelo sodbo, v kateri je zavzelo stališče, ki bi Savi, d.d. po naši oceni koristilo v predmetni zadevi.
- Dne 07.10.2019 je Upravno sodišče RS Tožbo zoper celotno odločbo FURS-a zavrnilo. - Dne 05.11.2019 je bil na Vrhovno sodišče RS podan Predlog za dopustitev revizije.
- Dne 02.09.2020 je Vrhovno sodišče RS dopustilo revizijo zoper sodbo Upravnega sodišča RS v dveh vprašanjih, ki se nanašata na retroaktivnost uporabe povečane (7 %) obrestne mere ter glede uporabe obrestne mere (obrestovanja) tudi za tiste davčne zavezance, ki so svojo obveznost v celoti izpolnili že pred uveljavitvijo novele (tako kot Sava, ki je sporne obveznosti poravnala).
- Dne 05.10.2020 je bila na Upravno sodišče RS oddana Revizija zoper sodbo Upravnega sodišča.
- Dne 23.11.2020 smo v vednost prejeli odgovor tožene stranke RS Ministrstva za finance. Po oceni odvetnika tožena stranka ne navaja nobenih relevantnih razlogov, ki bi nasprotovali argumentom revizije.
- Dne 10.06.2021 smo prejeli odgovor Vrhovnega sodišča RS, v katerem se strinja z argumenti o neustavnosti zakonske ureditve (ZDavP-2) in je v tem smislu podalo zahtevo za oceno ustavnosti na Ustavno sodišče RS. Iz navedenih razlogov je prekinilo postopek odločanja o reviziji do odločitve Ustavnega sodišča. Po mnenju odvetnika so izpostavljeni argumenti Vrhovnega sodišča RS močni in ocenjuje, da obstaja verjetnost, da bi Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost izpodbijane zakonske ureditve. S tem bi odpadla pravna podlaga za izpodbijano odločbo FURS-a.
- Glede na predstavljeno in glede na primerljivo drugo zahtevo za oceno ustavnosti Vrhovnega sodišča (podano v davčni zadevi) pa odvetnik ocenjuje, da je odločitev sodišča pričakovati v približno 3–4 letih.

C. Zahtevki za odkup delnic manjšinskih delničarjev v družbi Sava Turizem, d.d.

- Sava, d.d., je 27.11.2020 prejela dva zahtevka za odkup delnic manjšinskih delničarjev. Oba zahtevka se nanašata na delnice, ki so vpisane v KDD, poleg tega pa se delničarja sklicujeta na nepravdni postopek opr. št. Ng 25/2020, v katerem trdita, da jima je bilo v postopku pripojitve družbe Hoteli Bernardin, d.d., k družbi Sava Turizem, d.d., zaradi neustreznega menjalnega razmerja dodeljeno premajhno število delnic v združeni družbi Sava Turizem, d.d.
- Sava, d.d., je glede na nejasnost zahtev na podlagi pridobljenega pravnega mnenja delničarja pozvala k natančnejši izjasnitvi, na katere delnice se njuni zahtevi nanašata.
- V letu 2021 je družba Sava, d.d., prejela poziv sodišča k predlogu za sodno določitev primerne denarnega nadomestila za izstop omenjenih manjšinskih delničarjev.
- Sodišče je v primeru enega manjšinskega delničarja postopek začasno prekinilo do odločitve v drugem postopku v teku, na katerega se manjšinski delničar sklicuje (sodni preizkus menjalnega razmerja ob pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d., k družbi Sava Turizem, d.d.). V drugem primeru je sodišče razpisalo prvi narok in ni ugodilo predlogu Save d.d. za začasno prekinitev postopka. Na naroku je sodišče zaključilo, da bo pridobilo mnenje poravnalnega odbora, Sava, d.d. pa je založila predujem za pridobitve mnenja.
- Skladno z določilom 2.4 Dodatka št. 2 k Pogodbi o reprogramu, ki naslavlja problematiko potencialnega izstopa manjšinskih delničarjev, je Sava, d.d., upnikom v začetku leta 2021 predlagala možnost zagotovitve sredstev za izstop oziroma izključitev manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d., vendar upniki o tem vprašanju niso bili enotni, zato potekata omenjena posamična postopka za izstop.
- Upravni odbor Save, d.d., je glede na zahtevo poravnalnega odbora oktobra leta 2021 sprejel sklep, da na ponudbo za nadomestilo enega od predlagateljev odgovori z nasprotno ponudbo - pod pogojem, da bo Sava, d.d. za izvedbo ponudbe pridobila potrebna sredstva s strani upnikov ali delničarjev. Nasprotna stranka ponudbe ni sprejela, zato je poravnalni odbor predlagal izbor cenilca z namenom, da se cenitev uporabi za določitev primerne denarnega nadomestila.
- Sava, d.d., je preko pravnega zastopnika 16.8.2022 prejela sklep sodišča za plačilo dodatnega predujma v višini 14.908,40 evra, ki se nanaša na del ponudbe za oceno vrednosti neodvisnega zunanega ponudnika, ki jo je pridobil poravnalni odbor. Predmetna ponudba vključuje tako oceno vrednosti za namen razrešitve postopka Ng 25/2020 (preizkus menjalnega razmerja ob pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d. k družbi Sava Turizem, d.d., kjer je nasprotna stranka družba Sava Turizem, d.d.) kot tudi za namen izstopa delničarja v postopku Ng 3/2021, kjer nasprotno stranko predstavlja Sava, d.d. Zaradi nedorečenosti postopka in neupoštevanja predhodnih pojasnil sodišču ter pomanjkljivosti strokovne razlage poravnalnega odbora o odločitvi glede ocene vrednosti, je pravni zastopnik Save, d.d., v mesecu septembru 2022 na sodišče naslovil ugovor. Sodišče je vztrajalo pri izrečenem sklepu, zato je Sava, d.d. 20.09.2022 plačala predujem.
- Sava, d.d., še s strani sodišča še ni bila obveščena o nadaljnjih odločitvah poravnalnega odbora oz. nadaljnjih korakih nepravdnega postopka.

1.2.5.6. Vpliv dogodkov po dnevu bilance stanja na računovodske izkaze Save, d.d.

Dogodki, nastali po dnevu bilance stanja, niso take narave, da bi vplivali na stanje sredstev in obveznosti, ki so izkazani v računovodskih izkazih Save, d.d., na dan 31.12.2023, ali na predpostavko o časovni neomejenosti delovanja družbe.

1.3. Izjava uprave za Savo, d.d.

Uprava potrjuje ločene računovodske izkaze družbe Sava, d.d., Ljubljana, za poslovno leto, ki se je končalo z dnem 31.12.2023, sestavljene v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe na dan 31.12.2023 in izidov njenega poslovanja za obdobje januar – december 2023.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačnih navedb zaradi prevare ali napake, ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem dolgoročno neprekinjenem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Na osnovi 545. in 546. člena Zakona o gospodarskih družbah je uprava družbe podala poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo Slovenski državni holding, d.d. ter z odvisno družbo Sava Turizem, d.d.

Uprava na osnovi okoliščin, znanih v trenutku, ko je bil posamezni pravni posel opravljen, ocenjuje, da so bili pravni posli sklenjeni z ustrezno protidajatvijo, zato družba Sava, d.d., ni bila prikrajšana.

Ljubljana, 17. 5. 2024

Uprava Save, d.d.,

Dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

1.4. Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava, d.d.

Tel: +386 1 53 00 920
info@bdo.si
www.bdo.si

Cesta v Mestni log 1
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA Delničarjem družbe Sava, d.d.

POROČILO O REVIZIJI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe Sava, d.d. (v nadaljevanju »družba«), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2023 ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe Sava, d.d. na dan 31. decembra 2023 in njeno finančno uspešnost ter denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve - tveganje plačilne sposobnosti

V pojasnilu v računovodskem poročilu 1.2.3 *Obvladovanje finančnih tveganj - Plačilno sposobnostno tveganje* poslovanje pojasnjuje, da sta obstoječa upnika, ki sta tudi delničarja, Kapitalska družba d.d. in SDH d.d., podaljšala zapadlost terjatev do Save d.d., do 30. 6. 2024. V istem pojasnilu poslovanje opisuje obvladovanje tveganja plačilne sposobnosti. Naše mnenje v zvezi s to zadevo ni prilagojeno.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so bile po naši strokovni presoji najbistvenejše pri reviziji računovodskih izkazov za tekoče obdobje. Te zadeve so bile obravnavane v okviru revizije računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju mnenja o njih, zato ne podajamo ločenega mnenja o teh zadevah.

Vrednotenje naložbe v odvisno družbo

Opis ključne revizijske zadeve

Na dan 31.12.2023 znaša knjigovodska vrednost naložbe v odvisno družbo 102.462 tisoč EUR (31.12.2022: 102.462 tisoč EUR), kar predstavlja 94% (31.12.2022: 94%) vseh sredstev družbe.

Ker naložba v odvisno družbo predstavlja pretežni del sredstev družbe in ker je preverjanje potrebe po oslabitvi naložbe povezano s pomembnimi presojami poslovanja pri oceni nadomestljive vrednosti, smo preveritev morebitnih znakov oslabitve naložbe v odvisno družbo določili za ključno revizijsko zadevo.

Na preveritev oslabitve se nanaša pojasnilo 1.2.2. Pomembnejše računovodske usmeritve, Finančne naložbe - d) Preveritve finančnih naložb in 1.2.4.4. a) Delnice in deleži v družbah Poslovne skupine Sava

Naš revizijski pristop

Naši revizijski postopki so obsegali naslednje:

- seznanili smo se z računovodsko usmeritvijo glede oslabitve naložbe v odvisno družbo;
- ocenili smo presojo poslovanja glede morebitnih znakov oslabitve naložbe;
- revidirali smo računovodske izkaze odvisne družbe in se seznanili z njenim finančnim položajem in poslovno uspešnostjo;
- pregledali smo razkritja v računovodskem poročilu v zvezi s preveritvijo znakov oslabitve naložbe.

BDO Revizija d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo, je članica BDO International Limited, britanske družbe "limited by guarantee" in je del mednarodne BDO mreže med seboj neodvisnih družab članic.
Okružno sodišče v Ljubljani, vl. št. 1726992/00, osnovni kapital: 9.736,66 EUR, matična št.: 5911691, ID št. za DDV: S99437920

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovanje. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo in informacije v letnem poročilu vendar ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo pozneje.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, ki smo jih prejeli pred izdajo našega poročila, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.

Odgovornost poslovanja in nadzornega sveta za računovodske izkaze

Poslovanje je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovanja potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovanje je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zahtev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlaga za računovodenje, razen če namerava poslovanje predpostavke likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzorovanje postopka računovodskega poročanja družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenja o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- ovrednotimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij, ki jih je pripravilo poslovanje;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejememo sklep o ustreznosti poslovanjske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejememo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar pa kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo celotno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in

ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

S pristojnimi za upravljanje med drugim razpravljamo o načrtovanem obsegu in časovnem načrtu revidiranja in bistvenih revizijskih ugotovitvah vključno z bistvenimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih ugotovili med revizijo.

Pristojnim za upravljanje tudi zagotovimo izjavo, da smo izpolnili ustrezne etične zahteve glede neodvisnosti in z njimi razpravljamo o vseh razmerjih in drugih zahtevah, za katere se lahko upravičeno domneva, da vplivajo na našo neodvisnost, in kadar je to primerno, o ukrepih, sprejetih za odpravitev nevarnosti ali uporabljenih varovalnih.

Izmed vseh zadev, o katerih smo razpravljali s pristojnimi za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile pri reviziji računovodskih izkazov v tekočem obdobju najpomembnejše in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v revizorjevem poročilu, razen če zakon ali predpis preperečujeta javno razkritje teh zadev, ali kadar se v izjemno redkih okoliščinah odločimo, da zadev ne sporočimo v poročilu, ker utemeljeno pričakujemo, da bi bile škodljive posledice takega ravnanja večje od javne koristi takšnega sporočanja.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATIVNIH ZAHTEVAH

Poročilo o zahtevah Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta EU (Uredba)

Potrdilo revizijski komisiji

Potrjujemo, da je revizorjevo mnenje, vključeno v to revizorjevo poročilo, skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji.

Prepovedane storitve

Potrjujemo, da za družbo Sava, d.d. nismo izvajali storitev iz prvega odstavka 5. člena Uredbe, revizijska družba pa je izpolnjevala zahteve po neodvisnosti pri revidiranju.

Druge storitve revizijske družbe

Revizijska družba za družbo Sava, d.d. poleg revidiranja računovodskih izkazov ni opravljala nobenih drugih storitev, razen tistih, ki so razkrite v letnem poročilu.

Imenovanje revizorja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Skupščina delničarjev družbe nas je dne 25. maja 2021 imenovala za zakonitega revizorja za poslovna leta 2021-2023, predsednik nadzornega sveta pa je pogodbo o revidiranju podpisal dne 2. 8. 2021. Obvezno revizijo računovodskih izkazov družbe opravljamo že nepretrgoma od 2. 8. 2021.

V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno revizijo odgovorna pooblaščen revizorka Mateja Vrankar.

Ljubljana, 17. maj 2024

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Mateja Vrankar
Pooblaščen revizorka
Direktorica

2. Konsolidirani računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava, pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

2.1. Konsolidirani računovodski izkazi Poslovne skupine Sava, pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

Konsolidirani izkaz finančnega položaja

		v 000 EUR		
	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022 popravljen	01.01.2022 popravljen
SREDSTVA				
Nepremičnine, naprave in oprema	2.3.7.	214.297	216.709	219.846
Neopredmetena sredstva	2.3.8.	1.164	989	683
Naložbene nepremičnine	2.3.9.	3.493	3.411	4.752
Naložbe v odvisne družbe		10	11	12
Finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida	2.3.10.	704	700	710
Izvedeni finančni instrumenti	2.3.10.	531	803	0
Dolgoročna posojila in terjatve	2.3.11.	26	26	2.026
Odložene terjatve za davek	2.3.21.	610	531	387
Dolgoročna sredstva		220.835	223.180	228.416
Sredstva za prodajo	2.3.12.	0	934	65
Zaloge	2.3.13.	1.169	752	558
Sredstva na podlagi pogodb s kupci	2.3.14.	1.209	1.034	299
Terjatve do kupcev in druge terjatve	2.3.14.	5.586	3.039	4.326
Druga sredstva	2.3.14.	449	1.411	300
Terjatve za davek od dobička	2.3.14.	320	0	0
Dana posojila	2.3.15.	31.000	24.000	11.800
Denar in denarni ustrezniki	2.3.16.	19.167	21.296	36.417
Kratkoročna sredstva		58.900	52.466	53.765
Sredstva		279.735	275.646	282.181

v 000 EUR				
	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022 popravljeno	01.01.2022 popravljeno
KAPITAL IN DOLGOVI				
Osnovni kapital		29.083	29.083	29.083
Vplačani presežek kapitala		18.199	18.199	43.357
Rezerve za pošteno vrednost		-553	-152	-502
Zadržani čisti dobiček / izguba		64.772	63.220	32.099
Kapital, pripisan lastnikom obvladujočega podjetja		111.501	110.350	104.037
Neobvladujoči delež		8.347	8.000	7.541
Kapital	2.3.17.	119.848	118.350	111.578
Dolgoročne rezervacije	2.3.18.	8.776	8.339	6.769
Odložene državne podpore	2.3.19.	4.686	4.897	5.197
Prejeta dolgoročna posojila	2.3.20.	42.848	49.237	70.044
Dolgoročne poslovne obveznosti		0	5	17
Odložene obveznosti za davek	2.3.21.	0	0	0
Dolgoročni dolgovi		56.310	62.478	82.027
Kratkoročne finančne obveznosti	2.3.20.	34.221	34.760	55.942
Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe		22.427	22.427	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev in drugih	2.3.22.	27.122	17.125	19.818
Kratkoročne poslovne obveznosti do nadrejene družbe	2.3.22.	7.915	5.264	0
Obveznosti za davek od dobička	2.3.22.		567	901
Kratkoročne rezervacije	2.3.23.	5.750	9.383	8.625
Obveznosti iz pogodb s kupci	2.3.22.	6.141	5.292	3.290
Kratkoročni dolgovi		103.576	94.818	88.576
Dolgovi skupaj		159.886	157.296	170.603
Kapital in dolgovi		279.735	275.646	282.181

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz poslovnega izida

v 000 EUR			
	Pojasnila	2023	2022 popravljeno
Prihodki od prodaje	2.3.24.	119.781	106.556
Drugi poslovni prihodki	2.3.25.	10.136	5.398
Poslovni prihodki		129.917	111.954
Stroški blaga, materiala, storitev	2.3.26.	-65.488	-48.569
Stroški dela	2.3.27.	-38.217	-34.767
Amortizacija		-11.772	-11.784
Odpisi vrednosti	2.3.28.	-162	-373
Drugi odhodki poslovanja	2.3.29.	-3.908	-3.363
Odhodki poslovanja		-119.547	-98.856
Dobiček/izguba iz poslovanja		10.370	13.098
Prihodki financiranja		797	205
Odhodki financiranja		-8.668	-5.903
Neto prihodki/odhodki financiranja	2.3.30.	-7.871	-5.698
Dobiček/izguba pred obdavčitvijo		2.499	7.400
Davek	2.3.31.	-468	-841
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta		2.031	6.559
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta se nanaša na:			
Lastnike obvladujočega podjetja		1.660	6.008
Neobvladujoči delež		371	551
Osnovni čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)		0,07	0,23
Popravljen čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)		0,07	0,23

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz drugega vseobsegajočega donosa

v 000 EUR		
	Jan - Dec 2023	Jan - Dec 2022
Čisti dobiček poslovnega obdobja	2.031	6.559
Drugi vseobsegajoči donos:		
Postavke, ki bodo lahko pozneje razvrščene v poslovni izid		
– učinkoviti del sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov	-326	615
Postavke, ki ne bodo pozneje razvrščene v poslovni izid		
– aktuarski dobički / izgube v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki	-275	-310
– odloženi davek od aktuarskih dobičkov / izgub v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki	67	0
Drugi vseobsegajoči donos, zmanjšan za odloženi davek v poslovnem obdobju	-534	305
Skupaj vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	1.479	6.864
Vseobsegajoči donos pripada:		
Lastnikom obvladujočega podjetja	1.150	6.299
Neobvladujočemu deležu	347	565
Skupni vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	1.497	6.864

Konsolidirani izkaz denarnih tokov

	v 000 EUR	
	2023	2022
A. DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
a) Čisti poslovni izid	2.031	6.559
Poslovni izid pred obdavčitvijo	2.499	7.400
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-468	-841
b) Prilagoditve za:	11.745	12.653
Amortizacija	11.772	11.784
Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezani s postavkami investiranja in financiranja	-1.539	1.467
Prevrednotovalne poslovne odhodke, povezani s postavkami investiranja in financiranja	102	98
Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev	-773	-2.098
Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti	2.183	1.402
c) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	7.918	6.083
Sprememba stanja poslovnih terjatev	-2.547	3.287
Sprememba stanja sredstev na podlagi pogodb s kupci	-175	-735
Sprememba stanja odloženih terjatev za davek	-79	-144
Sprememba stanja drugih dolgoročnih in kratkoročnih sredstev	1.230	-1.904
Sprememba stanja sredstev (skupine za odtujitev) za prodajo	934	-869
Sprememba stanja zaloge	-417	-194
Sprememba stanja terjatev za davek od dobička	-320	0
Sprememba stanja poslovnih dolgov	12.643	4.216
Sprememba stanja rezervacij	-3.633	758
Sprememba stanja obveznosti iz pogodb s kupci	849	2.002
Sprememba obveznosti za davek iz dobička	-567	-334
č) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b + c)	21.694	25.295
B. DENARNI TOKOVI PRI INVESTIRANJU		
a) Prejemki pri investiranju	56.546	15.057
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	772	1.983
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	993	352
Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	781	400
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	54.000	12.322
b) Izdatki pri investiranju	-70.782	-34.471
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-357	-459
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-9.371	-8.703
Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	-54	-6
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-61.000	-25.303
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	-14.236	-19.414

	v 000 EUR	
	2023	2022
C. DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU		
a) Prejemki pri financiranju	0	808
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	0	808
b) Izdatki pri financiranju	-9.587	-21.810
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-2.658	-1.351
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-6.923	-20.369
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	0	-90
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-9.587	-21.002
Č. KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV	19.167	21.296
a) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)	-2.129	-15.121
b) Začetno stanje denarnih sredstev	21.296	36.417

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala

v 000 EUR									
	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve za pošteno vrednost finančnih sredstev	Rezerve za pošteno vrednost obrestnih zamenjav	Čisti dobiček/ izguba poslovnega leta	Preneseni čisti dobiček/ izguba	Kapital, pripisan obvladujočemu podjetju	Neobvladujoči delež	Skupaj
Leto 2022									
Stanje 31.12.2021	29.083	43.357	-502	0	1.888	27.123	100.949	7.541	108.490
Prilagoditve za nazaj	0	0	0	0	0	3.088	3.088		3.088
Stanje 1.1.2022	29.083	43.357	-502	0	1.888	30.211	104.037	7.541	111.578
Skupaj vseobsegajoči donos									
Poslovni izid v letu	0	0	0	0	6.008	0	6.008	551	6.559
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	-310	615	0	0	305	0	305
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	-310	0	0	0	-310	0	-310
Učinkoviti del sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov - obrestne zamenjave	0	0	0	615	0	0	615	0	615
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	-310	615	6.008	0	6.313	551	6.864
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0	-92	-92
Prenos čiste izgube preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	-1.888	1.888	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	-1.888	1.888	0	-92	-92
Spremembe v kapitalu									
Pokrivanje izgube	0	-25.158	0	0	0	25.158	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	0	46	0	0	-46	0	0	0
Skupaj spremembe v kapitalu	0	-25.158	46	0	0	25.112	0	0	0
Stanje 31.12.2022	29.083	18.199	-766	615	6.008	57.212	110.350	8.000	118.350
Leto 2023									
Stanje 31.12.2022	29.083	18.199	-766	615	6.008	57.212	110.350	8.000	118.350
Stanje 1.1.2023	29.083	18.199	-766	615	6.008	57.212	110.350	8.000	118.350
Skupaj vseobsegajoči donos									
Poslovni izid v letu	0	0	0	0	1.660	0	1.660	371	2.031
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	-199	-311	0	0	-510	-24	-534
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	-199	0	0	0	-199	-9	-208
Učinkoviti del sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov - obrestne zamenjave	0	0	0	-311	0	0	-311	-15	-326
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	-199	-311	1.660	0	1.150	347	1.497
Prenos čiste izgube preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	-6.008	6.008	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	-6.008	6.008	0	0	0
Spremembe v kapitalu									
Druge spremembe v kapitalu	0	0	108			-108			0
Skupaj spremembe v kapitalu	0	0	108	0	0	-108	0	0	0
Stanje 31.12.2023	29.083	18.199	-857	304	1.660	63.112	111.500	8.347	119.848

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

2.2. Sestava Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2023 ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2023

Poslovno skupino Sava so na dan 31.12.2023 sestavljale 4 družbe in sicer obvladujoča družba Sava, d.d., in tri odvisne družbe - hčere in vnukinje ter eno pridruženo podjetje. Med odvisnimi družbami v sestavi skupine Sava je daleč največja in najpomembnejša družba Sava Turizem, d.d.

Preostali 2 odvisni družbi, to sta Sava Zdravstvo, d.o.o., ter BLS Sinergije, d.o.o., posamično in skupaj predstavljata po sredstvih, kapitalu ter prihodkih majhen ter nematerialen del skupine Turizem in ne vplivata na resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja skupine Turizem. Zato se je Nadzorni svet družbe Sava Turizem, d.d., strinjal z izključitvijo teh družb iz konsolidacije. Posledično družba Sava Turizem, d.d., za poslovni leti 2023 in 2022 ni izdelala konsolidiranih računovodskih izkazov za skupino Turizem, navedeni dve odvisni družbi pa sta izključeni tudi iz konsolidacije Poslovne skupine Sava.

Namen Zavoda SEIC, Srednjeevropskega izobraževalnega centra, Ptuj, je zagotoviti usposabljanja in izobraževanja s ciljem dvigniti usposobljenost kadrov v hotelirstvu in zdravstvu. Zaradi nepomembnosti naložbe, je ta izkazana po nabavni vrednosti in ni obračunana po kapitalski metodi.

Seznam odvisnih in pridruženih družb, ki poleg matične družbe Sava, d.d., še sestavljajo poslovno skupino, s primerjavo lastniških deležev na dan 31.12.2023 ter na dan 31.12.2022

v 000 EUR			
	% lastništva 31. 12. 2023	% lastništva 31. 12. 2022	Sprememba % lastništva v letu 2023
Odvisne družbe			
SAVA TURIZEM, d.d., Ljubljana	95,47 %	95,47 %	0,00 %
– Sava Zdravstvo, d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem, d.d.)	100,00 %	100,00 %	0,00 %
BLS SINERGIJE, d.o.o., Portorož*	70,00 %	70,00 %	0,00 %
Pridružene družbe			
– Zavod SEIC Ptuj (v lasti Sava Turizem, d.d.)*	24,00 %	24,00 %	0,00 %

*BLS SINERGIJE, d.o.o.: 10 % v lastništvu Sava, d.d., 60 % v lastništvu Sava Turizem, d.d.

Prihodki od prodaje v letu 2023, kapital na dan 31.12.2023 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2023

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje Jan - Dec 2023	Vrednost kapitala 31. 12. 2023	Poslovni izid Jan - Dec 2023
Dejavnost TURIZEM	119.894	184.391	8.199
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	119.894	184.373	8.200
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	5	0
BLS Sinergije, d.o.o., Obala 2, 6320 Portorož	0	12	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	119.894	184.391	8.199
SEIC Ptuj, Pot v toplice 9, 2250 Ptuj	97	90	19
SKUPAJ PRIDRUŽENE DRUŽBE	97	90	19

Prihodki od prodaje v letu 2022, kapital na dan 31.12.2022 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2022

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje Jan - Dec 2022	Vrednost kapitala 31. 12. 2022	Poslovni izid Jan - Dec 2022
Dejavnost TURIZEM	106.674	176.718	12.171
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	106.674	176.699	12.172
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	6	0
BLS Sinergije, d.o.o., Obala 2, 6320 Portorož	0	14	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	106.674	176.718	12.171
SEIC Ptuj, Pot v toplice 9, 2250 Ptuj	87	72	1
SKUPAJ PRIDRUŽENE DRUŽBE	87	72	1

2.3. Pojasnila k računovodskim izkazom Poslovne skupine Sava v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

2.3.1. Poročajoča družba

Sava, d.d., družba za upravljanje in financiranje, Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, je obvladujoča družba Poslovne skupine Sava in od 15.09.2022 dalje tudi odvisna družba v skupini SDH, d.d. Konsolidirani računovodski izkazi za skupino Sava, d.d., so pripravljene za obdobje, ki se je končalo 31. decembra 2023. Poslovna skupina Sava se vključuje v skupino SDH. Konsolidirano računovodsko poročilo je možno pridobiti na sedežu obvladujoče družbe SDH.

2.3.2. Podlaga za sestavitev

A. Izjava o skladnosti

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU, v skladu s pojasnili (OPMSRP), ki jih sprejema Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.

Uprava družbe Sava, d.d., je računovodske izkaze odobrila dne 17.5.2024.

Pojasnilo učinka popravka računovodske napake

Skupina je na dan 1.1.2022 odpravila računovodsko napako iz preteklosti in zaradi tega v izkazu finančnega položaja prikazuje tri stolpce. Učinke napake in njeno vsebino pojasnjujemo v nadaljevanju. Nastala je iz naslova:

- obveznosti za odložene davke iz izpogajanega nakupa pri izvedbi prvega uskupinjevanja družbe Hoteli Bernardin, d.d. v Poslovno skupino Sava v letu 2019.
- obveznosti za odložene davke iz naslova razlike med ocenjeno in knjigovodsko vrednostjo nepremičnin, ki je nastala pri prvem uskupinjevanju družbe Hoteli Bernardin, d.d. v letu 2019.
- izločitev zadržanega dobička iz naslova prodanih nepremičnin med družbami Poslovne skupine Sava, ki so bile s prodajo destinacij Lendava in Banovci v letu 2019, odprodane drugim.

Vezano na opisano računovodsko napako so se spremenile postavke:

v 000 EUR			
Na dan 1.1.2022	1.1.2022 pred popravki	popravek napake	1.1.2022 po popravkih
SREDSTVA			
Nepremičnine, naprave in oprema	219.701	145	219.846
Odložene terjatve za davke	0	387	387
Sredstva	219.701	532	220.233
KAPITAL IN DOLGOVI			
Zadržani čisti dobiček / izguba	29.011	3.088	32.099
Kapital	29.011	3.088	32.099
Odložene obveznosti za davke	2.556	-2.556	0
Dolgoročni dolgovi	2.556	-2.556	0
Kapital in dolgovi	31.567	532	32.099

Spremembe v letu 2022

v 000 EUR	
Izkaz finančnega položaja	Vpliv popravka napake v letu 2022
SREDSTVA	
Odložene terjatve za davke	144
Sredstva	144
KAPITAL IN DOLGOVI	
Zadržani čisti dobiček / izguba	219
Kapital	219
Odložene obveznosti za davke	-75
Dolgoročni dolgovi	-75
Kapital in dolgovi	144
Izkaz finančnega položaja	Vpliv popravka napake v letu 2022
Davke	219

B. Podlaga za merjenje

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljene ob upoštevanju izvirnih vrednosti, razen finančnih naložb, merjenih po pošteni vrednosti in izvedenih finančnih instrumentov, ki so izkazane po pošteni vrednosti.

Metode, ki so uporabljene pri merjenju poštene vrednosti, so opisane v nadaljevanju pod točko 2.3.4.

C. Funkcijska in predstavitevna valuta

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v EUR, ki je funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije, predstavljene v EUR, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike. V sestavi Poslovne skupine Sava ni družb s sedežem izven Slovenije.

D. Uporaba ocen in presoj

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene vključujejo določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, nadomestljivo vrednost naprav in opreme, oceno poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, popravke vrednosti terjatev, ocene obveznosti iz pogodb s kupci, predpostavke, pomembne za aktuarski izračun v zvezi z zaslužki zaposlenih, predpostavke, ki so vključene v izračun rezervacij za tožbene zneske pravnih in fizičnih oseb.

Ocene in navedene predpostavke je potrebno stalno pregledovati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, ter za vsa prihodnja leta, na katera popravek vpliva.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in kritičnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisane v naslednjih pojasnilih:

V pojasnilu 2.3.7 Preizkus oslabilite nefinančnih sredstev

Družba najmanj enkrat na leto preverja, ali obstajajo indikatorji za oslabilitev za posamezne denar ustvarjajoče enote, pri čemer se nadomestljiva vrednost nefinančnih sredstev ugotavlja na osnovi sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov, kar temelji tako na oceni pričakovanih denarnih tokov iz denar ustvarjajoče enote kot tudi določitvi primerne diskontne stopnje.

V pojasnilu 2.3.24 Prihodki iz pogodb s kupci

Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na osnovi določil posamezne prodajne pogodbe s kupcem, in sicer ob prenosu obvladovanja blaga in storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, do katerega skupina Sava meni, da bo upravičena v zameno za tako blago ali storitve. Prihodke iz pogodb s kupci znižujejo nadomestila za večji plasma (odobreni količinski popusti), kjer družba natančno preveri, ali so pogodbeno dogovorjene količine prevzete. Če so s pogodbo določene količine prevzete, družba kupcu odobri popust na prevzeto količino. Odstotek popusta je dogovorjen v pogodbi s posamičnim kupcem. Pri presoji odobritve popustov se upošteva tudi plačilni kriterij. Če do kupca, ki bi mu pripadalo nadomestilo za večji plasma, družba na dan 31.12. izkazuje zapadle terjatve, ki niso poravnane, mu nadomestilo ne pripada in se popusta ne obračuna ter ne plača.

V pojasnilu 2.3.14 Preizkus slabitev terjatev do kupcev

Ob izdelavi računovodskih izkazov skupina oblikuje popravek vrednosti oziroma oslabitev terjatev, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celotnem znesku ali da sploh ne bodo poravnane. Podlaga za izračun popravka je enotna metodologija, ki velja za skupino in temelji na verjetnosti oziroma oceni neizpolnitve kupca. Metodologija vključuje naslednja kvantitativna in kvalitativna merila: analiza dosedanje plačilne discipline poslovanja s kupcem, analiza računovodskih izkazov kupca – bonitetno poročilo, kvalitativne ocene kupca, ki jih pripravijo sodelavci, zadolženi za prodajo. Navedeno vključuje vsa merila, na podlagi katerih se ustrezno izračuna vrednost popravka terjatev za posameznega kupca.

V pojasnilu 2.3.10 Ocena poštene vrednosti finančnih sredstev po poštenu vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa

Poštena vrednost je uporabljena pri finančnih sredstvih, merjenih po poštenu vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, in finančnih sredstvih, merjenih po poštenu vrednosti prek poslovnega izida. Vse druge postavke v računovodskih izkazih predstavljajo nabavno oziroma odplačno vrednost. Poštena vrednost sredstev se preverja enkrat letno, in sicer na osnovi znanih tržnih podatkov ali primerljivih podatkov v panogi, kjer ima podjetje naložbe.

V pojasnilu 2.3.18 Ocena oblikovanih rezervacij

Rezervacija je pripoznana, ko ima skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je bolj verjetno kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Možne obveznosti v računovodskih izkazih niso pripoznane, ker bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na kar pa skupina ne more vplivati. Skupina redno preverja, ali je za poravnavo možne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. Če postane verjeten, se možna obveznost prerazporedi tako, da se v računovodskih izkazih zanjo oblikuje rezervacija v trenutku, ko se poveča stopnja verjetnosti za nastanek dogodka. Skupina na osnovi zakonske oz. druge osnove za pripoznavo, kritično presodi ali je sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov in bi v prihodnosti za skupino lahko iz tega naslova nastali bodoči odlivi, podkrepljena z mnenjem zunanjih pravnih strokovnjakov in prav tako z aktivnostmi potrebnimi za sanacijo glede na najboljšo možno trenutno oceno stanja, izvedene meritve ipd. Višina stroška in ocena časovne izvedbe teh aktivnosti se oceni z enakimi pristopi. Pri presoji se uporabijo poslovodske ocene in pisna mnenja zunanjih strokovnjakov ustreznega področja. Večina tovrstnih poslovnih dogodkov je vezana na rezervacije iz naslova tožb.

V pojasnilu 2.3.18 Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zasluge zaposlencev

V okviru zavez za določene pozaposlitvene in druge zasluge so evidentirane sedanje vrednosti odpravnin ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Pripoznane so na podlagi aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar in odobri uprava. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času izračuna, in se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikuje od takrat veljavnih dejanskih predpostavk. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopnje, ocene fluktuacije zaposlenih, ocene smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za zasluge zaposlencev zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja predstavljajo postavke, ki so občutljive na spremembe navedenih ocen oz. predpostavk.

V pojasnilu 2.3.22 Kratkoročne obveznosti iz pogodb s kupci

Skupina Sava ob izdelavi letnih računovodskih izkazov vračuna pogodbene popuste v primerih, ko kupci šele v prihodnjem letu pridobijo pravico do priznanja popusta na doseženo prodajo v tekočem letu. To pomeni, da se lahko ocenijo šele takrat, ko so izpolnjeni pogodbeno dogovorjeni pogoji za pridobitev popusta (npr. program zvestobe). Osnova za oceno višine teh popustov so podatki, ki so znani ob pripravi letnih računovodskih izkazov, izkušnje preteklega poslovanja s posameznimi kupci in druga relevantna dejstva.

2.3.3. Pomembne informacije o računovodskih usmeritvah

Družbe v Poslovni skupini Sava so dosledno uporabile opredeljene računovodske politike za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih. Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2023 ni bilo.

A. Podlaga za konsolidacijo

Poslovne združitve

V letu 2023 poslovnih združitvev ni bilo.

Sestava Poslovne skupine Sava

Poslovna skupina Sava je sestavljena iz matične družbe Sava, d.d., in 3 odvisnih družb. Naložbo imamo tudi v eno pridruženo družbo. Zaradi nepomembnosti, naložba ni obračunana po kapitalski metodi.

V konsolidirane računovodske izkaze je poleg obvladujoče družbe vključena samo odvisna družba Sava Turizem, d.d. Obvladujoča družba in odvisne družbe pripravljajo posamične računovodske izkaze v skladu s SRS, za potrebe konsolidacije se izvedejo prilagoditve na MSRP, kot jih je sprejela EU.

Odvisne družbe

Odvisne družbe so podjetja, ki jih obvladuje družba Sava, d.d. Obvladovanje obstaja, ko ima matična družba možnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. Pri ocenjevanju vpliva se upošteva obstoj in učinek glasovalnih pravic, ki jih je trenutno moč uveljaviti ali zamenjati. Delež v glasovalnih pravicah je enak deležu v kapitalu.

Računovodski izkazi družb so vključeni v skupinske računovodske izkaze od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko se preneha.

Računovodske usmeritve odvisnih družb so usklajene z usmeritvami Poslovne skupine Sava. Izgube, ki se nanašajo na neobvladujoče deleže v odvisni družbi, se razporedijo v postavko neobvladujoči deleži, četudi bo potem postavka izkazovala negativno stanje.

Posli, izvzeti v postopku konsolidacije

Pri sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov so izločena stanja terjatev in obveznosti ter nerealizirani dobički in izgube oziroma prihodki in odhodki, ki izhajajo iz poslov znotraj Poslovne skupine Sava. Nerealizirane izgube se izločijo prav tako kot dobički pod pogojem, da ne obstaja dokaz o oslabitvi.

Pridružene družbe in družbe, ki se ne konsolidirajo

Dve manjši odvisni družbi v lasti Save Turizma, d.d. (družba Sava Zdravstvo in BLS Sinergije), ter pridružena družba (Zavod SEIC Ptuj) predstavljajo nematerialen del skupine, zato v konsolidirane računovodske izkaze niso vključene.

B. Tuja valuta

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti na dan poročanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjene po izvorni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po poštenu vrednosti, se pretvorijo v evre po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena.

C. Finančni instrumenti

Finančna sredstva

Skupina pripozna finančno sredstvo samo, kadar postane stranka v pogodbenih določbah finančnega instrumenta. Ko skupina prvič pripozna finančno sredstvo, ga na podlagi poslovnega modela za upravljanje s finančnimi sredstvi in na podlagi značilnosti pogodbenih denarnih tokov sredstva razvrsti v eno izmed naslednjih skupin:

- finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti,
- finančna sredstva merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida.

Finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti so finančni instrumenti, ki jih skupina poseduje v okviru poslovnega modela, katerega cilj se dosega s prejemanjem pogodbenih denarnih tokov in na določene datume prihaja do denarnih tokov, ki so izključno odplačila glavnice in obresti. Skupina v tej kategoriji vodi posojila, terjatve in depozite.

Finančna sredstva se pripoznajo na dan njihovega nastanka (dan poravnave). Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi učinkovitih obresti.

Dobički in zgube se pripoznajo v poslovnem izidu:

- če se odpravi pripoznanje finančnega sredstva,
- če se sredstvo prerazporedi v kategorijo, ki se meri po pošteni vrednosti prek poslovnega izida,
- zaradi pripoznanja oslabitev.

Posojila se pripoznajo na dan njihovega nastanka in se ob začetnem pripoznanju merijo po pošteni vrednosti. Po začetnem pripoznanju pa se merijo po odplačni vrednosti z uporabo metode učinkovitih obresti, zmanjšani za izgubo zaradi slabitve.

Terjatve do kupcev, ki nimajo pomembne sestavine financiranja, se morajo ob začetnem pripoznanju meriti po transakcijski ceni.

Finančna sredstva izmerjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida so tiste naložbe, ki so v posesti za trgovanje in tiste, ki na osnovi poslovnega modela niso uvrščene v drugo skupino finančnih instrumentov. Dobički in izgube se pripoznajo v izkazu poslovnega izida kot finančni prihodki ali odhodki.

Spremembe poštene vrednosti in tečajne razlike pri kapitalskih instrumentih po pošteni vrednosti prek poslovnega izida so izkazane v izkazu poslovnega izida.

Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni, na transakcijskih računih ter depozite na odpoklic. Prekoračitve na transakcijskem računu pri banki, ki jih je mogoče poravnati na poziv in so sestavni del vodenja denarnih sredstev v poslovni skupini, so v izkazu finančnega položaja vključene med sestavine denarnih sredstev in njihovih ustreznikov.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poslovna skupina na začetku pripozna izdane dolžniške vrednostne papirje in podrejene obveznosti na dan njihovega nastanka. Vse ostale finančne obveznosti so na začetku pripoznane na datum trgovanja, ko poslovna skupina postane pogodbeni stranka v zvezi z instrumentom. Poslovna skupina odpravi pripoznanje finančne obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane. Finančna sredstva in obveznosti se pobotajo, znesek pa se izkaže v izkazu finančnega položaja če in le če ima poslovna skupina uradno izvršljivo pravico pobotati pripoznane zneske in ima namen poravnati čisti znesek ali unovčiti sredstvo in hkrati poravnati svojo obveznost. Poslovna skupina izkazuje naslednje neizpeljane finančne obveznosti: posojila in kredite ter obveznosti in terjatve do dobaviteljev. Takšne finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se finančne obveznosti izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

Izpeljani finančni instrumenti

Poslovna skupina poseduje izpeljane finančne instrumente za namene varovanja pred tveganjem.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti; stroški povezani s poslom se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe, ki predstavljajo učinkoviti del varovanja denarnega toka, se pripoznajo v kapitalu v rezervah za pošteno vrednost, neučinkoviti del pa se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Kapital

Celotni kapital družbe je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, in z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in dvigi (izplačila). Celotni kapital sestavljajo osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, zadržani čisti dobiček oziroma izguba, rezerve za pošteno vrednost ter lastne delnice kot odbitna postavka.

Dividende

Dividende se pripoznajo v računovodskih izkazih skupine v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Čisti dobiček/izguba na delnico

Delniški kapital poslovne skupine je razdeljen na navadne, prosto prenosljive kosovne imenske delnice, zato skupina prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice se izračuna tako, da delimo dobiček oziroma izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu.

Popravljeni čisti dobiček na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku na delnico, ker skupina nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic. V letu 2023 ni bilo sprememb v višini izdanih delnic.

D. Nepremičnine, naprave in oprema

Pripoznanje in merjenje

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazani po svoji nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Stroški zajemajo stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, ter stroške razgradnje in odstranitve nepremičnin, naprav in opreme ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo, kot tudi usredstvene stroške izposojanja. Stroški prav tako lahko zajemajo prenose iz drugega vseobsegajočega donosa iz naslova varovanja denarnega toka pred valutnim tveganjem za nakup opredmetenih osnovnih sredstev. Nabavna vrednost lahko sestavljajo stroški, nastali z najemi sredstev, ki se uporabljajo za gradnjo, dograjevanje, zamenjavo delov ali obnove opredmetenih osnovnih sredstev, na primer amortizacijo sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezne nepremičnine, naprave in oprema. Družbe poslovne skupine najmanj enkrat letno preverjajo znake morebitno potrebnih oslabitev.

Poslovni najemi

Najemnik na datum začetka najema pripozna opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo na podlagi najema je sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev najemjemalca. Najemnik na datum začetka najema izmeri obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan niso še plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera, ki jo mora za izposojanje plačati najemnik. Družba že ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo. Pogodba je najemna, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo, pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe ter ima pravico usmerjati uporabo sredstva. Pri tem organizacija obračuna vsako najemno sestavino v pogodbi kot najem ločeno od nenajemnih sestavin pogodbe, razen če iz praktičnih razlogov obračuna vse sestavine pogodbe kot eno samo najemno komponento. Opredmeteno osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih opredmetenih osnovnih sredstev.

Izjeme veljajo le za kratkoročne najeme in najeme majhnih vrednosti, ko ni potrebno pripoznati pravice do uporabe osnovnega sredstva. Kratkoročni najem je najem, katerega obdobje trajanja najema je največ eno leto. Najem manjše vrednosti je najem z vrednostjo do 5.000 EUR, pri čemer se upošteva vrednost novega sredstva, ki je predmet najema.

Kasnejši stroški

Stroški zamenjave nekega dela nepremičnin, naprav in opreme, se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo bodoče gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v poslovno skupino, ter če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki v obdobju, ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti nepremičnin, naprav in opreme. Zemljišča se ne amortizirajo. Ustreznost metode ter dobe koristnosti skupina preverja na dan poročanja.

Amortizacijske stopnje so naslednje – v %:

	leto 2023	leto 2022
Gradbeni objekti, deli zgradb	od 1,4 do 10,0	od 1,4 do 10,0
Proizvodna oprema	od 10,0 do 20,0	od 10,0 do 20,0
Računalniška oprema	od 16,6 do 25,0	od 16,6 do 25,0
Druga oprema	od 5,0 do 50,0	od 5,0 do 50,0
Poslovni najemi	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo

E. Neopredmetena sredstva**Neopredmetena sredstva**

Neopredmetena sredstva, pridobljena s strani poslovne skupine, in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitve.

Kasnejši stroški

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se izdatki nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev, razen dobrega imena, in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerljivo leto za računalniške programe ter druge patente in licence znašajo deset let.

F. Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so tiste, ki jih posedujemo, da bi prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe ali pa oboje. Naložbene nepremičnine so izkazane po modelu nabavne vrednosti. Naložbeno premoženje se na začetku izmeri po nabavni vrednosti, sestavljeni iz nakupne cene in stroškov, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takí stroški vključujejo izdatke za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine in druge stroške posla.

V primerih, ko se je treba odločiti, ali je neko sredstvo naložbena nepremičnina ali nepremičnina, je sredstvo naložbena nepremičnina, če se več kot 20 odstotkov celotne vrednosti sredstva uporablja za oddajo v najem.

Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti posamezne naložbene nepremičnine. Zemljišča se ne amortizirajo.

Dobe koristnosti naložbenih nepremičnin so enake kot za istovrstne nepremičnine.

G. Zaloge

Zaloge se vrednotijo po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje.

Cena količinske enote v zalogi vsebuje stroške, ki nastajajo pri pridobivanju zalog in spravljanju na njihovo sedanje mesto in v njihovo sedanje stanje. Poraba zalog se izkazuje po metodi tehtanih povprečnih cen.

H. Oslabitev sredstev**Finančna sredstva**

Skupina mora pripoznati popravek vrednosti za izgubo za pričakovane kreditne izgube v zvezi z finančnimi sredstvi, merjenimi po odplačni vrednosti.

Na vsak datum poročanja mora skupina izmeriti popravek vrednosti za izgubo za finančni instrument kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja, če se je kreditno tveganje za navedeni finančni instrument od začetnega pripoznanja pomembno povečalo.

Kreditna izguba je sedanja vrednost razlike med:

- pogodbenimi denarnimi tokovi, ki pripadajo družbi v skladu s pogodbo, in
- denarnimi tokovi, za katere družba pričakuje, da jih bo prejela.

Pri izmeri pričakovane kreditne izgube se upošteva:

- z verjetnostjo tehtan znesek, ki se določi z ovrednotenjem vrste možnih izidov,
- časovna vrednost denarja in
- primerne in dokazljive informacije, ki so na voljo na dan poročanja.

Na vsak datum poročanja se oceni, ali se je kreditno tveganje finančnega instrumenta od začetnega pripoznanja znatno povečalo. Skupina mora pripoznati pričakovanje kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja za vse finančne instrumente, pri katerih je od začetnega pripoznanja prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja. Pri tem mora upoštevati vse primerne in dokazljive informacije, vključno z informacijami, usmerjenimi v prihodnost.

Če se na datum poročanja kreditno tveganje pri finančnem instrumentu od začetnega pripoznanja ni znatno povečalo, skupina izmeri popravek vrednosti za izgubo za navedeni finančni instrument kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v 12-mesečnem obdobju.

Za terjatve do kupcev in sredstva iz pogodb s kupci, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, se uporabi poenostavljen pristop, ki zahteva, da se popravek vrednosti za izgubo vedno meri kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja.

Nefinančna sredstva

Skupina ob vsakem datumu poročanja preveri preostalo knjigovodsko vrednost nefinančnih sredstev skupine razen zalog in odloženih terjatev za davke z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Denar ustvarjajoča enota je najmanjša skupina sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabitve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot) sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Oslabitev se izkaže v poslovnem izidu.

I. Zasluzki zaposlencev

Obveze za kratkoročne zasluzke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

J. Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima poslovna skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Poslovna skupina rezervacije določi z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po stopnji pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in po potrebi tudi tveganja, ki so značilna za obveznost.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih bodočih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je pooblaščen aktuar uporabil metodo projicirane enote. Aktuarski dobički oziroma aktuarske izgube tekočega poslovnega leta iz jubilejnih nagrad se ob ugotovitvi pripoznajo v izkazu poslovnega izida, iz odpravnin ob upokojitvi pa v kapitalu.

Rezervacije za tožbe

Rezervacije za tožbe se oblikujejo, ko se pravni postopek prične. Višina oblikovanja rezervacij za tožbe se določi glede na oceno verjetnosti izida posameznega tožbenega zahtevka.

K. Državne podpore

Sredstva iz državnih podpor se v računovodskih izkazih pripoznajo kot odloženi prihodki, ko so prejeta in ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bodo izpolnjeni pogoji v zvezi z njimi. Prejeta sredstva iz državnih podpor se pripoznava dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, katere naj bi prejeta sredstva nadomestila. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida pripoznava dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

L. Prihodki**Prihodki iz pogodb s kupci**

Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na podlagi sklenjene pogodbe s kupcem. Pripoznajo se, ko skupina prenese blago in storitve na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, za katerega skupina pričakuje, da je do njega upravičena, v zameno za to blago in storitve. Vsak obljubljeni proizvod ali storitev je obravnavan kot samostojna izvršitvena obveza, če je različen. Različen je takrat, če ima lahko kupec koristi od proizvoda ali storitve. Izvršitvena obveza je obljuba kupcu zagotoviti proizvode ali storitve. Skupina je kot samostojni izvršitveni obveznik identificirala storitve in blago.

Prihodki se pripoznajo v trenutku, ko skupina izpolni izvršitveno obvezo. To je takrat, ko se na kupca prenese obvladovanje nad proizvodom ali storitvijo. Popusti, ki so odobreni ob podpisu pogodbe, se razporedijo na vse izvršitvene obveze in se razmejijo v dobi trajanja pogodbe. Vsi naknadno odobreni popusti se kot znižanje prihodkov pripoznajo v obdobju, za katerega so odobreni.

Skupina ima vzpostavljen program zvestobe (kapljice). Za neizkoriščen del kapljic družba izkazuje pogodbeno obvezo (odložene prihodke).

Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla na datum poročanja. Stopnja dokončnosti se oceni s pregledom opravljenega dela. Prihodki od storitev v dejavnosti Turizem se priznajo, ko je storitev opravljena. V primerih, ko se prihodki turističnega aranžmaja nanašajo na dve obračunski obdobji, se razmejijo glede na število dni v posameznem obračunskem obdobju.

Kupcem, ki so člani programa zvestobe, skladno s pravili tega programa zvestobe pripadajo bonitete, ki jih lahko člani programa zvestobe unovčijo v prihodnje, kot popust na opravljene storitve. V izkazu stanja se pripoznajo obveznosti za priznane bonitete iz programa zvestobe na podlagi ocenjenega deleža koriščenja bonitet, ki temelji na dejansko doseženem deležu koriščenja bonitet v preteklem obdobju in planirani ceni nočitve za prihodnje leto.

Prihodki od najemnin

Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema.

M. Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, pozitivne tečajne razlike in dobičke od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Prihodki iz obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo metode učinkovite obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo, ko je uveljavljena delničarjeva pravica do plačila.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za posojila, odhodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, negativne tečajne razlike, izgube zaradi oslavitve vrednosti finančnih sredstev in izgube od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi učinkovitih obresti, razen tistih, ki se pripišejo neopredmetenim in opredmetenim sredstvom v gradnji oziroma pripravi.

N. Davek od dobička

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto, z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, katero bo po pričakovanih potrebnoplačati ob odpravi časovnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom. Odložene terjatve iz naslova davčnih izgub niso bile obračunane.

O. Začetna uporaba novih sprememb obstoječih standardov, ki veljajo v tekočem računovodskem obdobju

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) ter sprejela EU:

- Razkritje računovodskih usmeritev (spremembe MRS 1 in MSRP Izjave o praksi 2): Februarja 2021 je IASB izdal spremembe MRS 1, ki spreminjajo zahteve po razkritju v zvezi z računovodskimi usmeritvami iz 'pomembnih računovodskih usmeritev' v 'pomembne informacije o računovodskih usmeritvah. Spremembe dajejo smernice o tem, kdaj se informacija o računovodskih usmeritvah obravnava kot pomembna. Spremembe k MRS 1 veljajo za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje, pri čemer je dovoljena predčasna uporaba. Ker dokumenti MSRP Izjave o praksi niso obvezni, ni določen začetek veljavnosti MSRP Izjave o praksi 2.
- Opredelitev računovodskih ocen (spremembe MRS 8). S spremembo se uvaja definicija računovodske ocene in druga pojasnila, s pomočjo katerih je možno razlikovati med računovodsko usmeritvijo in računovodsko oceno. S spremembo je pojasnjeno, da sta učinek spremembe vhodnih podatkov ali tehnik merjenja sprememba računovodske ocene, razen če je njuna posledica popravek napake iz preteklega obdobja.
- MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe (nov standard) ter spremembe MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe. MSRP 17 nadomešča MSRP 4 Zavarovalne pogodbe. MSRP 17 velja za vse vrste zavarovalnih pogodb (tj. življenjska, neživljenjska, neposredno zavarovanje in pozavarovanje), ne glede na vrsto subjektov, ki jih izdajajo, ter za določena jamstva in finančne instrumente s funkcijami diskrecijske udeležbe; veljalo bo nekaj izjem. Splošni cilj MSRP 17 je zagotoviti celovit računovodski model za zavarovalne pogodbe, ki je bolj uporaben in dosleden za zavarovalnice in ki zajema vse pomembne računovodske vidike. MSRP 17 temelji na splošnem modelu, dopolnjenem s:
 - Posebno prilagoditvijo za pogodbe z lastnostmi neposredne udeležbe (pristop variabilne provizije) in
 - Poenostavljenim pristopom (pristop dodeljevanja premij) predvsem za kratkoročne pogodbe.
- Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek pri posamezni transakciji (spremembe MRS 12 – Davek iz dobička). Maja 2021 je OMRS izdal spremembe MRS 12. Spremenjeni standard pojasnjuje, ali se izjema pri prvem pripoznanju uporablja pri določenih transakcijah, ki se pripoznajo hkrati kot sredstvo in kot obveznost (npr. kot je najem v okviru MSRP 16 – Najemi). Sprememba uvaja dodaten kriterij za začetno uporabo izjeme po MRS 12.15, pri čemer se izjema ne uporabi pri prvem pripoznanju sredstva ali obveznosti ki v času pripoznanja povzroči enake obdavčljive in odbitne časne razlike.
- Mednarodna davčna reforma – vzorčna pravila drugega stebra (spremembe MRS 12): Spremembe MRS 12 so bile uvedene kot odziv na pravila OECD o BEPS drugega stebra in vključujejo:
 - Obvezno začasno izjemo v zvezi s pripoznanjem in razkritjem odloženih davkov, povezanih z modelskimi pravili drugega stebra in
 - Zahteve po razkritju v zvezi z izpostavljenostjo davku iz dobička iz drugega stebra.

Sprejetje teh sprememb k obstoječim standardom in pojasnil ni privedlo do pomembnih sprememb računovodskih izkazov skupine Sava d.d..

P. Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov je OMRS izdal naslednje nove standarde in spremembe obstoječih standardov, ki jih je sprejela EU in ki še niso stopili v veljavo.

Naslednji standardi in spremembe stopijo v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2024:

- Spremembe MRS 1 – Predstavitev računovodskih izkazov
 - Razvrstitev obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne. Sprememba zahteva, da mora imeti pravica podjetja do odloga izpolnitve poravnave obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja vsebino in mora obstajati na dan zaključka poročevalskega obdobja. Razvrstitev obveznosti se ne spremeni zaradi verjetnosti, da bo podjetje izkoristilo svojo pravico do odloga obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja. Standard je bil naknadno ponovno spremenjen.
 - Nekatroročne obveznosti z zavezami. Če je pravica podjetja do odloga odvisna od tega, ali podjetje izpolnjuje določene pogoje, ti pogoji vplivajo na to, ali je pravica do odloga obstajala ob zaključku poročevalskega obdobja, če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje na ali pred koncem poročevalskega obdobja in ne če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje po zaključku poročevalskega obdobja. Sprememba prav tako vsebuje pojasnilo termina 'poravnava' za namen razvrstitve obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne.
- Spremembe MSRP 16 – Najemi: Obveznost iz najema v transakciji prodaje in povratnega najema. Sprememba vsebuje zahtevo, da prodajalec – najemnik določi 'plačilo najemnin' ali 'spremenjeno plačilo najemnin' tako, da prodajalec – najemnik ne bi pripoznal dobička ali izgube, ki se nanaša na pravico do uporabe, ki jo zadrži prodajalec – najemnik.

Sprejetje teh novih standardov, sprememb k obstoječim standardom in pojasnil, ne bo imelo pomembnega vpliva na računovodske izkaze skupine Sava d.d..

R. Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, ki stopijo v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2024 oz. 1. januarja 2025 in jih EU še ni sprejela:

- Sprememba MRS 7 – Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 – Finančni instrumenti: Razkritja (spremembe). OMRS je 25. maja 2023 izdal dokument Dogovori o financiranju dobaviteljev, ki spreminja MRS 7 Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 Finančni instrumenti: Razkritja (spremembe). Te spremembe so nastale kot posledica vloge, ki jo je prejel Odbor za pojasnjevanje MSRP (Odbor) glede zahtev za predstavitev obveznosti in z njimi povezanih denarnih tokov, ki izhajajo iz dogovorov o financiranju dobavne verige ter s tem povezanih razkritij. Odbor je decembra 2020 objavil Sklep o programu dela Dogovori o financiranju dobavne verige - povratni faktoring, ki je obravnaval to predložitve na podlagi takrat veljavnih zahtev računovodskih standardov MSRP. Med tem postopkom so povratne informacije zainteresiranih strani pokazale na omejitve takratnih zahtev za obravnavanje pomembnih informacijskih potreb uporabnikov, da bi razumeli učinke finančnih dogovorov z dobavitelji na računovodske izkaze podjetja in primerjali eno podjetje z drugim. Kot odziv na te povratne informacije se je OMRS lotil izvedbe ozkega področja standardov, kar je privedlo do sprememb. Spremembe zahtevajo, da podjetja zagotovijo nekatera posebna razkritja (kvalitativna in kvantitativna) v zvezi z dogovori o financiranju dobaviteljev. Spremembe dajejo tudi napotke o značilnostih dogovorov o financiranju dobaviteljev.
- Sprememba MRS 21 – Učinki sprememb deviznih tečajev: Pomanjkanje zamenljivosti.

Skupina predvideva, da uvedbe teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze skupine Sava d.d..

2.3.4. Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve poslovne skupine in razčlenitve je potrebna določitev poštene vrednosti tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je poslovna skupina določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti skupine.

Naložbene nepremičnine

Poštena vrednost temelji na tržni vrednosti, ki je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v prečiščenem poslu med voljnimi prodajalcem in voljnimi kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravnajo razumno, neprisiljeno in neodvisno (arm's length transaction). Skupina je pripravila zadnjo oceno naložbenih nepremičnin na dan 31.12.2022. Ocenjena vrednost naložbenih nepremičnin znaša 4.866 tisoč EUR.

Če ni mogoče določiti trenutnih cen na aktivnem trgu, se vrednost naložbene nepremičnine oceni s pomočjo skupne vrednosti pričakovanih denarnih tokov iz oddajanja nepremičnine v najem. Donos, ki odseva posebna tveganja, je vključen v izračun vrednosti nepremičnine na osnovi diskontiranih neto denarnih tokov na letni ravni.

Kjer je primerno, je pri vrednotenju potrebno upoštevati tudi tip najemnikov, ki so trenutno nastanjeni v naložbeni nepremičnini oziroma so nosilci obveznosti po najemni pogodbi, ali pa bi v primeru oddaje v najem te nepremičnine najverjetneje postali njeni najemniki, in splošno sliko njihove kreditne sposobnosti, nadalje razporeditev obveznosti za vzdrževanje in zavarovanje nepremičnine med skupino in najemnikom ter preostalo življenjsko dobo naložbene nepremičnine. Ko se ob pregledu ali obnovi najemne pogodbe pričakuje, da bo prišlo do naknadnih povečanj najemnine zaradi vrnitve v prvotno stanje, šteje, da so bila vsa obvestila in po potrebi tudi povratna obvestila posredovana v veljavni obliki in pravočasno.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštena vrednost za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, ki kotirajo na borzi, je enaka objavljenemu enotnemu tečaju teh delnic na dan bilance stanja. Poštena vrednost delnic in deležev, ki ne kotirajo, se oceni z eno od metod vrednotenja po MSRP 13.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti bodočih izplačil glavnice in obresti, diskontirani po tržni obrestni meri na datum poročanja. Pri finančnih najemih se tržna obrestna mera določi s primerjavo s podobnimi najemnimi pogodbami.

Izpeljana finančna sredstva / obveznosti

Poštena vrednost izpeljanih finančnih sredstev po poštenu vrednosti prek poslovnega izida in finančnih sredstev po poštenu vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa se določa na podlagi sporočenih podatkov izdajatelja izpeljanega finančnega instrumenta.

2.3.5. Sestavitev izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar – december 2023 (za preteklo obdobje januar – december 2022), podatkov iz izkaza finančnega položaja na dan 31.12.2023 in 31.12.2022 (za preteklo obdobje 31.12.2022 in 31.12.2021) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

2.3.6. Upravljanje in obvladovanje tveganj

V Poslovni skupini Sava spremljamo in analiziramo gospodarske okoliščine in tveganja, ki bi utegnili vplivati na poslovanje. V okviru sistema spremljanja ključnih tveganj skušamo prepoznati in ovrednotiti najbolj relevantna tveganja ter se nanje odzvati z ustreznimi ukrepi. O ključnih tveganjih obdobjno seznanjamo tudi revizijsko komisijo družbe Sava, d.d.

Upravljanje tveganj, ki je integrirano v sistem upravljanja družb v Poslovni skupini Sava, razpoznavamo kot enega izmed ključnih elementov pri uresničevanju strateških ciljev. Sistem obvladovanja tveganj je zasnovan na modelu treh obrambnih linij.

Poslovna skupina Sava je bila v letu 2023 izpostavljena strateškim, finančnim in operativnim tveganjem.

Strateška tveganja

Strateško tveganje skupine Sava je sestavljeno iz strateških tveganj, s katerimi se srečuje Sava, d.d., in na drugi strani njena odvisna družba Sava Turizem d.d.

Pomembno strateško tveganje Save, d.d., se je nanašalo na zapadlost obveznosti, skladno s pogodbo o reprogramu in njenimi dodatki, vse v izogib preprečitve morebitne insolventnosti družbe.

Vežano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d., dne 29.09.2022 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu finančnih obveznosti, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023. Nato je družba dne 27.6.2023 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d., sklenila Dodatek št. 7 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti vseh obveznosti dodatno podaljšan do 30.06.2024.

Družba Sava Turizem, d.d. je med svojimi največjimi strateškimi tveganja vključuje makroekonomsko in geopolitično negotovost, kibernetiko in digitalno varnost, človeški kapital, podnebne spremembe, oskrbovalne verige in skladnost z regulativami, vključno s t.i. greenwashing-om. Te različne grožnje odražajo kompleksno okolje, v katerem delujejo organizacije, in zahtevajo celovit pristop k upravljanju tveganj in učinkovito upravljanje s spremembami.

Leto 2023 je bilo zaznamovano z globalnimi konflikti, ekstremnimi vremenskimi pojavi in družbenimi nemiri, pri čemer dolgoročno pričakovanja nakazujejo nadaljnje globalne šoke. Raziskave za leti 2023-2024 kažejo na prevladujoče negativno gledanje na svet, predvsem glede okoljskih tveganj, družbene polarizacije, dezinformacij, generiranih s strani AI, kibernetike varnosti in ekonomske negotovosti. Okoljska tveganja ostajajo ključna, saj obstaja možnost presežanja kritičnih točk podnebnih sprememb, kar bi povzročilo nepopravljive posledice. Hkrati se povečujejo globalna ekonomsko-politična polarizacija, družbene razlike in tehnološka tveganja, ki bi lahko privedli do širših konfliktov. Napovedi kažejo na rastoče gospodarske pritiske na šibkejšo državo in skupnosti, kar lahko vodi v širjenje organiziranega kriminala in povečanje varnostnih tveganj. Tveganje dezinformacij, generiranih s strani AI, je novo na lestvici najpomembnejših tveganj, saj za generiranje informacij s pomočjo AI ni več potrebnega ozko specializiranega nabora spretnosti, obsežni modeli umetne inteligence pa so že omogočili veliko rast lažnih informacij in t.i. sintetičnih vsebin.

Finančna tveganja

Tveganje spremembe poštene vrednosti

Tveganje spremembe poštene vrednosti je tveganje, da bo družba utrpela izgubo gospodarskih koristi zaradi spremembe vrednosti finančnega sredstva.

V okviru finančnega prestrukturiranja je poslovna skupina Sava v preteklosti uspešno odprodala nestrategske naložbe ter zaključila proces integracije družb Hoteli Bernardin, d.d., in Save Turizem, d.d. Obstoječ naložbeni portfelj poslovne skupine Sava predstavlja zgolj še naložbo v dejavnost turizem (lastništvo v odvisni družbi Sava Turizem, d.d.), ostale, manjše finančne naložbe, ob tem vrednostno ne presežajo 1% celotnega naložbenega portfelja.

Po podatkih svetovne turistične organizacije (UNWTO) si je turistična panoga v letih 2022 in 2023, po pandemiji opomogla in število prihodov mednarodnih turistov v Evropi je le še 6% pod ravnjo pred pandemijo (leto 2019). Vojna v Ukrajini in nemiri na Bližnjem Vzhodu povečujejo geopolitično negotovost ob tem, da se neugodne makroekonomske razmere povezane z umiranjem visoke stopnje inflacije v zadnjih dveh letih, nižjimi stopnjami gospodarske rasti, višanjem obrestnih mer zaenkrat niso odrazile v pomembnem povečanju brezposelnosti, ki bi se prelila v previdnejše načrte ljudi za turistična potovanja. Ob tem se po podatkih UMAR iz jesenske napovedi za leto 2023 sicer zasebna potrošnja nekoliko bolj nagiba k varčevanju kot pred pandemijo. Kljub temu ni prišlo do upada turističnega povpraševanja, pomembnega zmanjšanja porabe gostov

ali skrajšanja dobe bivanja, zato ti dejavniki niso ogrozili stabilnosti prihodkov iz prodaje. Nasprotno, turistična dejavnost v Sloveniji je v letu 2023 rastle hitreje od evropskega poprečja.

Ocenjujemo, da je, ob predpostavki ustrezne sestave sredstev in strukture virov sredstev, tveganje znižanja poštene vrednosti obstoječega naložbenega portfelja zmerno.

Plačilno sposobnostno tveganje

Plačilno sposobnostno tveganje je tveganje, da podjetje ne bo zmoglo pravočasno izpolniti svojih finančnih obveznosti.

Družbe Poslovne skupine Sava obvladujejo tveganje plačilne sposobnosti z rednim načrtovanjem in spremljanjem uresničenih denarnih tokov, z vzdrževanjem zadostne ravni likvidnostne rezerve, z izterjavo in unovčevanjem terjatev, z zavarovanjem terjatev, z dezinvestiranjem ter kot najpomembnejše, z rednim izpolnjevanjem finančnih obveznosti.

Vrednost glavnega premoženja družbe Sava, d.d., to je finančna naložba v odvisno družbo Sava Turizem, d.d., ki je obstoječim upnikom v večji meri dana v zavarovanje njihovih terjatev, ob tem pomembno presega višino finančnih obveznosti.

Obveznosti družbe Sava, d.d., iz naslova glavnice prejetih posojil na dan 31.12.2023 predstavljajo 51-odstotni delež v strukturi finančnih obveznosti Poslovne Skupine Sava.

Družbe Poslovne skupine Sava poravnavajo finančne in druge poslovne obveznosti skladno z veljavnimi dogovori.

Ocenjujemo, da je tveganje plačilne sposobnosti glede na okoliščine v Poslovni Skupini Sava obvladovano.

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka v poslovnem odnosu ne bo izpolnila svoje obveznosti in bo družbi s tem povzročila finančno škodo. Neposredno je povezano s poslovnim tveganjem in predstavlja nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne.

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se poveča v zaostrenih gospodarskih razmerah. Družbe Poslovne skupine Sava zmanjšujejo izpostavljenost temu tveganju s sprotnim spremljanjem bonitete kupcev in dobaviteljev, s poslovanjem na podlagi predplačil, z nadzorom slabih plačnikov, s sprotno izterjavo, z vlaganjem izvršb, z uporabo inštrumentov zavarovanja, s kompenzacijami ter z izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

Ocenjujemo, da je kreditno tveganje družb Poslovne skupine Sava zmerno in obvladljivo.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da se bo vrednost finančnega instrumenta in stroškov zadolževanja spreminjala zaradi spreminjanja tržnih obrestnih mer.

Sava, d.d., je z dodatkom št. 6 in 7 k Pogodbi o reprogramu finančnih obveznosti, ki sta veljala v letu 2023, dogovorila odlog plačila obveznosti, nista pa dodatka posegla v obrestno mero 6m Euribor + 8% letno, ki je kljub dvigu splošne ravni obrestnih mer še vedno visoka, se ja pa zaradi rasti baze EURIBOR tekem leta 2023 tudi povečevala.

Sava, d.d., je že v letu 2020 vodila aktivnosti za refinanciranje kreditne zadolženosti pri komercialnih bankah, da bi dosegla tržne pogoje financiranja, vendar takrat aktivnosti predvsem zaradi pandemije Covid niso bile uspešne, zaradi česar so tedanji upniki v Dodatku št.2 k Pogodbi o reprogramu povišali obrestno mero glede na njihovo tedanjo oceno tveganosti vložka. Sava, d.d., obveznosti za obresti odtlej ni mogla več plačevati, še posebej zaradi izpada prihodkov od dividend, do katerega je prišlo v obdobju Covid in kasneje zaradi državnega blaženja posledic energetske druginje. Ob koriščenju subvencij države, je bilo izplačilo dividend prepovedano. Družba se po konsolidaciji lastništva in dolgov, do katere je prišlo v letu 2022, dogovarja za ustrezno rešitev zadevne problematike, ki bi bila prilagojena zmognosti družbe za servisiranje finančnega dolga.

Družba Sava Turizem, d.d. oobrestno tveganje posredno zmanjšujemo s stalnim izboljševanjem upravljanja obratnih sredstev, v februarju 2022 pa so del portfelja v višini 8,2 milijona EUR zaščitili z nakupom obrestne kapice z izvršilno obrestno mero 0% za obdobje do leta 2029. Za leto 2024 pričakujejo postopno in zmerno zniževanje obrestnih mer.

Valutno tveganje

Valutno tveganje je opredeljeno kot možnost izgube gospodarskih koristi zaradi sprememb deviznega tečaja. Družbe Poslovne skupine Sava v večji meri poslujejo na evrskem območju, zato ocenjujemo, da je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka.

Operativna tveganja

Operativna tveganja so relevantna zlasti v družbi Sava Turizem, d.d.

Operativna tveganja so tveganja nastanka izgube zaradi neustreznega ali neuspešnega izvajanja notranjih procesov, ravnanja zaposlenih, neustreznega delovanja sistemov ali neuspešnega obvladovanja zunanjih dogodkov ali njihovih vplivov. Sem vključujemo tveganja informacijske varnosti, večjih prekinitev poslovanja, tveganja neskladnosti poslovanja, pravna tveganja, tveganja vodenja projektov in izvajanja storitev zunanjih izvajalcev.

Operativna tveganja obvladujemo z modelom upravljanja tveganj preko treh obrambnih linij, internim sistemom poročanja, kamor so vključene službe kontrolinga, računovodske kontrole, hotelsko gostinske kontrole, služba kakovosti ter notranje in zunanje ISO presoje. Na podlagi ugotovitev se sprejemajo korektivni ukrepi in nadgrajujejo kontrolni mehanizmi.

Za boljše obvladovanje tveganj na področju prodaje in marketinga v podjetju spremljamo kupce, njihove navade, cenovno elastičnost povpraševanja, gospodarsko okolje in konkurenco. Tveganja zmanjšujemo z usmeritvijo na različne trge in skupine kupcev, z visoko kakovostjo storitve ter inovativnimi pristopi na trgu. Geopolitično tveganje omejujemo s fleksibilnostjo in odzivnostjo trženjskih aktivnosti, z razpršenostjo prisotnosti na različnih prodajnih trgih in segmentih, sprotnim spremljanjem sprememb in trendov v navadah gostov in posledično nenehnim prilagajanjem in usmerjanjem prodajnih in trženjskih aktivnosti tem spremembam. Aktivno prilagajamo in razvijamo produkte s poudarkom na trajnosti, vključenosti lokalne ponudbe kulinarčnih, športnih in kulturnih doživetij, zagotovitvi večje privatnosti (prenova kampov, mobilnih hišk) in varnosti. S stalno prisotnostjo na trgih zagotavljamo fleksibilnosti pri ponudbi gostom na segmentih in geografskih trgih, ki so v danih razmerah najbolj odzivni na ponudbo družbe. S prenovo in investicijskimi vlaganji zagotavljamo privlačnost naših produktov in kapacitet.

V procesu nabave se soočamo s tveganjem sprememb cen ter dobavljivosti vhodnih materialov in storitev. To omejujemo s stalnim spremljanjem in pregledom nad dogajanjih na trgu, zagotavljanjem optimalnega števila ponudnikov, optimiziranjem nabavnega portfelja, sklepanjem dolgoročnih pogodb in časovnim prilagajanjem posamičnih nabav. Tveganje dobavljivosti ter sprememb cen materialov in surovin na področju investicij obvladujemo z določanjem alternativnih sklopov materialov v času priprave investicije ter s preverjanjem zaloge in rezervacijo oziroma nakupom že v fazi pričetka investiranja. Tveganja na področju energentov znižujemo z doslednim spremljanjem dogajanja na trgu, rednimi analizami poročil s trga, konzultacijami s strokovnjaki s področja energentov in drugimi informacijami s tega področja. Stopnjo tveganja znižujemo tudi z zakupi količin elektrike in plina za prihodnje triletno obdobje.

Tveganje razpoložljivosti ustreznih človeških virov omejujemo s proaktivnostjo in prisotnostjo na različnih kariernih sejmih doma in v tujini, sodelovanjem s kadrovskega agencijami, partnerstvom z izobraževalnimi ustanovami pri usposabljanju dijakov in študentov, treningi in usposabljanji novih in obstoječih kadrov preko izobraževalnega zavoda SEIC ter zagotavljanjem spodbudnih pogojev dela. Tesno sodelovanje z zavodom SEIC smo v letu 2023 še nadgradili in poleg številnih izobraževanj na temo hotelirstva in gostinstva izvedli še jezikovne tečaje. Za vsa delovna mesta in tehnologije spremljamo tveganja za nastanek nezgod in zdravstvenih okvar. Tveganja periodično ocenjujemo in na podlagi rezultatov izvajamo ustrezne varnostne ukrepe. S tem izboljšujemo varnost na delovnih mestih in zmanjšujemo negativne zdravstvene vplive na zaposlene.

Tveganje informacijske varnosti v okviru varnostne politike omejujemo s spremljanjem trendov in novosti, sodelovanji z zunanjimi strokovnjaki, izvajanjem varnostnih analiz ter s sprejemanjem zaščitnih ukrepov, z vlaganji v posodobitve na področju strojne in programske zaščite ter nenehnim usposabljanjem in ozaveščanjem zaposlenih. Vzpostavljen imamo učinkovit sistem za upravljanje s pravicami v IT sistemih, nadzor nad IT strojno in sistemsko programsko opremo ter uporabniško opremo, redno posodabljammo strežniško in uporabniško programsko opremo ter programsko opremo za protivirusno zaščito, implementiran imamo sistem za preprečevanje vdorov in zaščito pred naprednimi napadi ter sistem za zaščito elektronske pošte. Pomembno je, da ozaveščamo in usposabljammo zaposlene glede informacijske varnosti, kar pomembno zmanjšuje tveganja na tem področju.

Premoženjska in z njimi povezana tveganja prenašamo na zavarovalnice. Da bi jih zmanjšali, imamo sklenjena zavarovanja za tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na premoženje in osebe v družbi. Pred požarnimi tveganji se zavarujemo z obveščanjem in usposabljanjem zaposlenih v primeru požara ter rednim nadzorom, vzdrževanjem in preizkušanjem naprav za gašenje, odkrivanje in javljanje požara.

Tveganje sprememb lokalnega okolja, ki lahko vplivajo na poslovanje, zmanjšujemo s krepitvijo sodelovanja z lokalnimi skupnostmi.

Sodelovanje z odvetniškimi družbami nam pomaga pri pregledu pravnih dogovorov in poslovnih dogodkov ter zagotavlja pravno usklajenost in varnost.

Oblikovana likvidnostna rezerva družbe zadošča za poslovanje v bistveno oteženih gospodarskih razmerah.

Garancije in poročta

Družbe skupine Sava nimajo danih poročtev za najeta posojila.

Upravljanje s kapitalom

Ustrezna kapitalska struktura zagotavlja zaupanje vlagateljev, upnikov in trga ter trajnostni razvoj Skupine Sava.

Primarni cilj upravljanja kapitala skupine Sava je zagotavljanje visokega kreditnega ratinga in ustreznih kazalnikov financiranja, s čimer zagotavlja ustrezen razvoj svojega poslovanja in ustvarja čim večjo vrednost za svoje lastnike.

Skupina Sava želi z upravljanjem in prilagajanjem kapitalske strukture slediti spremembam v ekonomskem okolju. Za nadzor nad kapitalom uporablja kazalnike:

- stopnjo lastniškosti financiranja, ki je za leto 2023 znašal 42,48%, za preteklo leto 2022 pa 42,93%
- stopnjo dolgoročnosti financiranja, ki je za leto 2023 znaša 62,78%, za preteklo leto 2022 pa 65,60%

Poleg zgoraj naštetih kazalnikov Poslovna skupina Sava uporablja še razmerje med obveznostmi in prilagojenim kapitalom, kot prikazuje spodnja tabela.

Razmerje med obveznostmi in prilagojenim kapitalom za Poslovno skupino Sava je sledeče:

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
1. Skupni dolgovi	159.886	157.296
2. Zmanjšanje za denar in denarne ustreznike	- 19.167	- 21.296
3. Neto obveznosti (1. + 2.)	140.719	136.000
4. Skupni kapital	119.848	118.350
5. Zmanjšanje/povečanje za zneske, nabrane v kapitalu v zvezi z elementi varovanja denarnega toka pred tveganjem	326	615
6. Prilagojeni znesek kapitala (4. + 5.)	120.174	118.965
7. Kazalnik razmerja med dolgovi in prilagojenim kapitalom na dan 31.12. (3./6.)	1,17	1,14

Tveganje neprekinjenega poslovanja

Delničar SDH, d.d., ima v družbi Sava, d.d., 18.006.285 delnic (61,91 % delež), delničar Kapitalska družba, d.d. pa 8.156.719 delnic (28,05 %). Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d. znaša 89,96 %.

Družba SDH, d.d., je z dnem 15.09.2022 postala obvladujoča družba Save, d.d. Zavezana je k izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine SDH, d.d., z vključenima družbama Savo, d.d. in Savo Turizem, d.d.

Vezano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d., dne 29.09.2022 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu finančnih obveznosti, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023. Nato je družba dne 27.6.2023 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d., sklenila Dodatek št. 7 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti vseh obveznosti dodatno podaljšan do 30.06.2024.

Obrestna mera z navedenima dodatnoma ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8 %. Je pa v obeh dodatkih opredeljeno tudi zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d., najprej do 30.6.2023, končno pa do 30.06.2024.

Strateške usmeritve glede nadaljnega razvoja Save, d.d., in Poslovne skupine Save so v pristojnosti večinskih državnih lastnikov, ki so hkrati tudi najpomembnejši upniki družbe.

Kot predstavljeno v predhodnih razkritjih, je finančni dolg Save, d.d., s trenutno veljavno obrestno mero na prejeta posojila, ki je 6-mesečni EURIBOR povečan za 8 %, kar je v začetku leta 2023 presevalo skupaj 11 %, konec leta 2023 pa presega že 12 % obrestno mero, nevzdržen in ga družba ne bo mogla servisirati. Nezmožnost razrešitve takšnega stanja v pretekli lastniški strukturi zaradi nesoglasja upnikov bi Savo, d.d., privedla v insolventnost, če ne bi sprejela pogojev Reprograma za finančne obveznosti po relativno neugodnih pogojih. Reprogram obveznosti je namreč družbi v položaju, ko finančnih obveznosti ni bilo mogoče refinancirati na trgu, zagotavljal nadaljevanje poslovanja. Po konsolidaciji lastništva in finančnega dolga v septembru leta 2022, je osrednja pozornost družbe v razgovorih z upniki in lastniki namenjena vzpostavitvi trdne podlage za neprekinjeno bodoče nadaljnje poslovanje, pri katerih se uprava družbe zavzema za konverzijo dela finančnega dolga v kapital in za znižanje obrestne mere. V letu 2023 predlagana konverzija ni bila potrjena s strani obeh upnikov, razlog za to pa po predstavitvi upnikov ni bil v nepripravljenosti na konverzijo, ampak so bili vzroki povezani z vrednotenjem pri poslu udeleženih sredstev. Uprava Save, d.d., nadaljuje razgovore v smeri ureditve problematike finančnega dolga z obema upnikoma. SDH d.d. kot obvladujoči lastnik Save d.d. je v Letni načrt upravljanja za leto 2024 zapisal namero, da bo konvertiral del terjatev iz kreditov v kapital družbe Sava d.d. Na tej podlagi Poslovna skupina Sava z obema državnima finančnima upnikoma, ki sta hkrati največja lastnika, dogovarja možnost refinanciranja ob hkratnem zmanjšanju finančne zadolženosti celotne skupine, ki je pogoj za pridobitev partnerja, ki bi bil pripravljen refinancirati finančni dolg. Dogovori med Poslovno skupino Sava in obema največjima finančnima upnikoma ter upniki Save Turizem d.d. tečejo v smeri, da oba državna upnika ob zapadlosti Pogodbe o Reprogramu v letu 2024 konvertirata del dolga, ko dobita poplačan preostali dolg iz naslova refinanciranja.

Uprava Save, d.d., ocenjuje, da so na osnovi predhodno navedenih informacij predpostavke neprekinjenega poslovanja za Poslovno skupino Sava izpolnjene.

2.3.7. Nepremičnine, naprave in oprema

Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme Poslovne skupine Sava za leto 2023

	v 000 EUR						
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Prejudmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 31.12.2022	37.374	350.351	58.497	5.242	1.302	748	453.514
Stanje 01.01.2023	37.374	350.351	58.497	5.242	1.302	748	453.514
Nabava	0	0	0	3	9.084	0	9.087
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	284	284
Aktiviranja	7	2.227	2.345	706	-5.285	0	0
Povečanje poslovnih najemov	0	-51	0	0	0	0	-51
Prenosi	251	-251	0	0	0	0	0
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-7	0	-154	-37	0	0	-197
Odpisi	0	-332	-772	-458	0	0	-1.562
Oslabitev	-262	-670	-2.131	2.156	0	0	-906
Stanje 31.12.2023	37.363	351.274	57.786	7.613	5.101	1.032	460.169
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 31.12.2022	-306	-184.305	-49.313	-2.881	0	0	-236.805
Stanje 01.01.2023	-306	-184.305	-49.313	-2.881	0	0	-236.805
Povečanje poslovnih najemov	0	44	0	0	0	0	44
Prenosi	-57	0	0	0	0	0	-57
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0	0	118	35	0	0	154
Odpisi	0	284	751	432	0	0	1.466
Popravek	260	671	2.127	-2.156	0	0	901
Amortizacija	-23	-8.588	-2.321	-644	0	0	-11.575
Stanje 31.12.2023	-126	-191.894	-48.638	-5.214	0	0	-245.872
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 31.12.2022	37.068	166.046	9.185	2.361	1.302	748	216.709
Stanje 01.01.2023	37.068	166.046	9.185	2.361	1.302	748	216.709
Stanje 31.12.2023	37.237	159.380	9.149	2.398	5.101	1.032	214.297

Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme Poslovne skupine Sava za leto 2022

	v 000 EUR						
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 31.12.2021	43.018	337.244	57.283	4.824	1.412	633	444.414
Popravek računovodska napaka	-2.863	3.008	0	0	0	0	145
Stanje 01.01.2022	40.155	340.252	57.283	4.824	1.412	633	444.559
Nabava	0	808	0	3	7.777	0	8.588
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	2.907	2.907
Zmanjšanje avansa	0	0	0	0	0	-2.792	-2.792
Aktiviranja	53	5.229	1.769	815	-7.866	0	0
Prenosi	-2.726	4.758	-40	40	0	0	2.032
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-108	0	-20	-16	-20	0	-164
Odpisi	0	-696	-489	-425	0	0	-1.610
Oslabitev	0	0	-6	0	0	0	-6
Stanje 31.12.2022	37.374	350.351	58.497	5.242	1.302	748	453.514
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 31.12.2021	-295	-174.448	-47.359	-2.611	0	0	-224.714
Stanje 01.01.2022	-295	-174.448	-47.359	-2.611	0	0	-224.714
Povečanje poslovnih najemov	0	-11	0	0	0	0	-11
Prenosi	0	-2.121	0	0	0	0	-2.121
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0	0	18	16	0	0	34
Odpisi	0	687	465	387	0	0	1.539
Oslabitev	0	0	4	0	0	0	4
Amortizacija	-11	-8.412	-2.440	-673	0	0	-11.536
Stanje 31.12.2022	-306	-184.305	-49.313	-2.881	0	0	-236.805
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 31.12.2021	42.723	162.796	9.924	2.214	1.412	633	219.701
Stanje 01.01.2022	39.860	165.804	9.924	2.214	1.412	633	219.846
Stanje 31.12.2022	37.067	166.047	9.185	2.360	1.302	748	216.709

Dodatno razkritje gibanja Pravice do uporabe sredstev / poslovni najemi družb Poslovne skupine Sava za leto 2023

	v 000 EUR				
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2023	311	3.646	-52	82	3.987
Zmanjšanje poslovnih najemov	0	-51	0	0	-51
Prenosi	251	-251	0	0	0
Stanje 31.12.2023	562	3.344	-52	82	3.936
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2023	-44	-832	2	-27	-902
Zmanjšanje poslovnih najemov	0	44	0	0	44
Amortizacija	-23	-643	-4	0	-670
Stanje 31.12.2023	-67	-1.431	-2	-27	-1.528
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2023	267	2.814	-50	54	3.085
Stanje 31.12.2023	495	1.913	-54	54	2.408

Pravica do uporabe sredstva je vključena v osnovna sredstva in predstavlja dolgoročni najem poslovnih prostorov in parkirnih mest na Dunajski cesti 152 v Ljubljani, kjer sta sedeži družb Sava, d.d. in Sava Turizem d.d., dolgoročni najem zemljišča od občine Moravske Toplice, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija ter dolgoročni najem vozil.

Dne 1. 7. 2021 je bil prodan večji del resorta Salinera (vsi objekti skupaj s stavbnimi zemljišči). Resort je bil prevzet v najem in upravljanje, pri čemer je del najemnine fiksen in del variabilen. Za fiksni del najemnine je pripoznana pravica do uporabe sredstva in obveznost iz poslovnega najema. Variabilni del najemnine je v letu 2023 znašal 110 tisoč EUR.

Odhodki za obresti za obveznosti iz poslovnega najema so v letu 2023 znašali 84 tisoč EUR, stroški povezani z najemi majhne vrednosti so znašali 1.281 tisoč EUR, znesek vključuje strošek najemnine 990 tisoč EUR, ki se nanaša na najemnino resorta San Simon. Družba Sava Turizem d.d. ima s pripojitvijo družbe Hoteli Bernardin d.d. kot najemjemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine do najemodajalca, ki za leto 2023 znaša 990 tisoč EUR. Določitev najemnine je v celoti variabilna, zato ta najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva, temveč se variabilni del najemnine v celoti pripozna kot strošek obdobja.

Skupni denarni tok za najeme v letu 2023 znaša 780 tisoč EUR.

Dodatno razkritje gibanja Pravice do uporabe sredstev / poslovni najemi družb Poslovne skupine Sava za leto 2022

v 000 EUR					
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2022	311	3.505	-52	82	3.846
Povečanje poslovnih najemov	0	808	0	0	808
Odpisi	0	-667	0	0	-667
Stanje 31.12.2022	311	3.646	-52	82	3.987
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2022	-33	-889	10	-27	-940
Povečanje poslovnih najemov	0	-11	0	0	-11
Odpisi	0	667	0	0	667
Amortizacija	-11	-663	-7	0	-682
Stanje 31.12.2022	-44	-896	2	-27	-966
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2022	278	2.616	-43	54	2.906
Stanje 31.12.2022	267	2.750	-50	54	3.021

Pravica do uporabe sredstva je vključena v osnovna sredstva in predstavlja dolgoročni najem poslovnih prostorov in parkirnih mest na Dunajski cesti 152 v Ljubljani, dolgoročni najem zemljišča od občine Moravske Toplice, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija ter dolgoročni najem vozil.

Dne 1. julija 2021 je bil prodan večji del resorta Salinera (vsi objekti skupaj s stavbnimi zemljišči). Resort je bil prevzet v najem in upravljanje, pri čemer je del najemnine fiksen in del variabilen. Za fiksni del najemnine je pripoznana pravica do uporabe sredstva in obveznost iz poslovnega najema. Variabilni del najemnine je v letu 2022 znašal 210 tisoč EUR.

Odhodki za obresti za obveznosti iz poslovnega najema so v letu 2022 znašali 63 tisoč EUR, stroški povezani z najemi majhne vrednosti so znašali 1.631 tisoč EUR, znesek vključuje strošek najemnine 1.211 tisoč EUR, ki se nanaša na najemnino resorta San Simon. Družba Sava Turizem d.d. ima s pripojitvijo družbe Hoteli Bernardin d.d. kot najemjemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine do najemodajalca, ki za leto 2022 znaša 1.211 tisoč EUR. Določitev najemnine je v celoti variabilna zato ta najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva, temveč se variabilni del najemnine v celoti pripozna kot strošek obdobja.

Preglednica vrednosti hipotek na dan 31.12. 2023

v 000 EUR		
	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava, d.d.	-	-
Sava Turizem, d.d.	132.071	46.223
SKUPAJ	132.071	46.223

Preglednica vrednosti hipotek na dan 31.12. 2022

v 000 EUR		
	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava, d.d.	-	-
Sava Turizem, d.d.	136.033	52.503
SKUPAJ	136.033	52.503

2.3.8. Neopredmetena sredstva**Preglednica gibanja neopredmetenih sredstev Poslovne skupine Sava za leti 2023 in 2022**

v 000 EUR		
	31.12.2023	31.12.2022
NABAVNA VREDNOST		
Stanje 01.01.	2.259	1.894
Povečanja, nakupi	357	459
Odpisi	-109	-95
Stanje konec obdobja	2.507	2.259
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.	-1.270	-1.211
Odpisi	109	91
Amortizacija	-182	-150
Stanje konec obdobja	-1.343	-1.270
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.	989	683
Stanje konec obdobja	1.164	989

Leta 2023 se je vrednost neopredmetenih sredstev povečala za 357 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 182 tisoč EUR. Nove nabave v letu 2023 predstavljajo nadgradnje obstoječih računalniških programov in investicijo v izgradnjo novega podatkovnega skladišča ter orodja za spremljanje poslovanja. Odpisi predstavljajo odpis licenc. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

2.3.9. Naložbene nepremičnine

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za Poslovno skupino Sava za leto 2023

v 000 EUR			
	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 01.01.2023	3.991	990	4.980
Nabava, povečanje	54	0	54
Zmanjšanje zaradi prodaje	-14	0	-14
Popravek	0	-255	-255
Stanje 31.12.2023	4.031	735	4.765
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2023	-1.006	-563	-1.569
Prenos	57	0	57
Popravek	-42	297	255
Amortizacija	-15	0	-15
Stanje 31.12.2023	-1.006	-266	-1.272
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2023	2.985	426	3.411
Stanje 31.12.2023	3.025	468	3.493

Vrednost naložbenih nepremičnin v višini 3.493 tisoč evrov (31.12.2022: 3.411 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 82 tisoč evrov.

Leta 2023 se je vrednost naložbenih nepremičnin zaradi prodaje zmanjšala za 14 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 15 tisoč EUR. V letu 2023 je bil opravljen prenos popravka vrednosti nekaterih zemljišč in objektov na osnovna sredstva in obratno.

Pri naložbenih nepremičninah, danih v najem, je bilo ustvarjenih 1.833 tisoč evrov prihodkov (leto 2022: 1.503 tisoč evrov) in 55 tisoč evrov stroškov (leto 2022: 110 tisoč evrov).

Zadnja ocena naložbenih nepremičnin s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti je bil opravljena konec leta 2022 in znaša 4.866 tisoč EUR. Ocenjujemo, da poštena vrednost naložbenih nepremičnin na dan 31.12.2023 ne odstopa bistveno od ocen iz leta 2022.

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za Poslovno skupino Sava za leto 2022

v 000 EUR			
	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	2.489	6.080	8.569
Nabava, povečanje	146	17	164
Prenos	1.792	-4.758	-2.966
Zmanjšanje zaradi prodaje	-134	-350	-484
Odpisi	-303	0	-303
Stanje 31.12.2022	3.991	990	4.980
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2022	-1.006	-2.811	-3.817
Prenos		2.120	2.120
Zmanjšanje zaradi prodaje	0	225	225
Amortizacija	0	-97	-97
Stanje 31.12.2022	-1.006	-563	-1.569
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	1.483	3.269	4.752
Stanje 31.12.2022	2.985	426	3.411

2.3.10. Finančna sredstva

A. Merjena po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

Vrednost finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida v višini 704 tisoč evrov (31.12.2022: 700 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom spremenila zaradi prevrednotenja delnic družb, ki kotirajo, na pošteno vrednost.

Preglednica vrst finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

v 000 EUR		
	31.12.2023	31.12.2022
Delnice družb, ki kotirajo	153	151
Delnice in deleži družb, ki ne kotirajo	551	549
SKUPAJ	704	700

Vrednost finančnih sredstev merjenih po pošteni vrednosti preko poslovnega izida na dan 31.12.2023 predstavlja le še 0,3 odstotka vseh sredstev. Med njimi je 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., zastavljenih za finančne obveznosti Save, d.d., njihova knjigovodska vrednost pa znaša 498 tisoč evrov.

Preglednica gibanja finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	700	711
Sprememba na pošteno vrednost	4	-11
Stanje konec obdobja	704	700

B. Merjena preko drugega vseobsegajočega donosa

Izvedeni finančni instrumenti v višini 531 tisoč evrov se nanašajo na obrestno zaščito oziroma na instrument zavarovanja pred tveganjem spremembe obrestne mere v družbi Sava Turizem, d.d. (31.12.2022: 803 tisoč evrov).

2.3.11. Dolgoročna posojila in dolgoročne poslovne terjatve

V letu 2023 ostaja odprta samo dolgoročna poslovna terjatev v višini 26 EUR. V primerjalnem letu je bila enaka dolgoročna terjatev odprta.

2.3.12. Sredstva za prodajo

Med sredstva za prodajo v letu 2023 ni več vrednosti, ker je zemljišče na destinaciji Bernardin, ki je bilo v letu 2022 vrednosti 934 tisoč evrov preneseno na sredstva za prodajo tudi prodano.

2.3.13. Zaloge**Preglednica zalog**

	v 000 EUR			
	Bruto vrednost 31.12.2023	Odpisi v letu 2023	Neto vrednost 31.12.2023	Neto vrednost 31.12.2022
Material	1.102	0	1.102	702
Trgovsko blago	67	0	67	49
SKUPAJ	1.169	0	1.169	752

Popisi zalog se izvajajo mesečno, vsi presežki in primanjkljaji se evidentirajo v okviru porabe. Za primanjkljaje trgovskega blaga so bremenjene osebe, zaposlene na obratih. Odpisov zalog zaradi spremembe kakovosti ali spremembe njihove vrednosti v letu 2023 ni bilo. Zaloge niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti.

2.3.14. Kratkoročne poslovne in druge terjatve ter sredstva na podlagi pogodb s kupci**Preglednica kratkoročnih poslovnih in drugih terjatev**

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Terjatve do kupcev	2.606	2.677
Dani preujmi	1.096	254
Terjatve za DDV in druge davke	774	654
Ostale terjatve	1.878	866
SKUPAJ	6.355	4.450

V okviru postavke terjatve za DDV in drugi davki je izkazana tudi terjatev za davek od dohodka pravnih oseb v višini 320 tisoč EUR.

Preglednica sredstev na podlagi pogodb s kupci

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Nezaračunani prihodki za dobavljeno balgo in storitve kupcem	1.209	1.034
SKUPAJ	1.209	1.034

2.3.15. Kratkoročno dana posojila**Preglednica kratkoročno danih posojil**

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Kratkoročno dana posojila	31.000	24.000
SKUPAJ	31.000	24.000

Kratkoročno dana posojila v višini 31.000 tisoč evrov (31.12.2022: 24.000 tisoč evrov) predstavljajo dani depoziti poslovnim bankam. Celoten znesek depozitov se nanaša na Savo Turizem d.d..

2.3.16. Denar in denarni ustrezniki**Preglednica stanja denarnih sredstev**

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Denarna sredstva v blagajni, na poslovnih računih in dani depoziti	19.167	21.296
SKUPAJ	19.167	21.296

Med denarnimi sredstvi je izkazan depozit družbe Sava, d.d., v višini 1.100 tisoč evrov.

2.3.17. Lastniški kapital in rezerve

Kapital Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2023

Vrednost kapitala Poslovne skupine Sava je na dan 31.12.2023 znašala 119.848 tisoč evrov (31.12.2022: 118.350 tisoč evrov). V primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta je bil višji za 1.498 tisoč evrov.

Osnovni kapital

Višina osnovnega kapitala obvladujoče družbe Sava, d.d., znaša 29.083 tisoč evrov (31.12.2022: 29.083 tisoč evrov) in je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic (SAVR), pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR.

Vplačani presežek kapitala

Vplačani presežek kapitala v višini 18.199 tisoč evrov (31.12.2022: 18.199 tisoč evrov) je nastal v letu 2016 v postopku prisilne poravnave Save, d.d. Predstavlja razliko med vpisom osnovnega kapitala in vpisom celotnih stvarnih vložkov upnikov v kapital Save, d.d. Zmanjšanje v letu 2022 v višini 25.158 tisoč evrov je nastalo zaradi pokrivanja bilančne izgube Save, d.d., po stanju na dan 31.12.2021 v breme kapitalskih rezerv.

Rezerve za pošteno vrednost

Rezerve za pošteno vrednost v negativnem znesku v višini -553 tisoč evrov (31.12.2022: -152 tisoč evrov) predstavljajo aktuarsko izgubo v višini -857 tisoč evrov (31.12.2022: -766 tisoč evrov) in rezervo iz naslova kratkoročnih finančnih naložb, merjenih po poštenu vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa v višini 304 tisoč evrov (31.12.2022: 615 tisoč evrov).

Zadržani čisti dobiček

v 000 EUR		
Gibanje zadržanega čistega dobička	31.12.2023	31.12.2022
Preneseni dobiček preteklih let	63.220	32.099
Druge spremembe	-108	-46
Pokrivanje bilančne izgube Save, d.d. iz kapitalskih rezerv		25.158
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom obvladujočega podjetja	1.660	6.008
Zadržani čisti dobiček	64.772	63.220

Čisti dobiček/čista izguba na delnico

Osnovni kapital je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, ki imajo vse glasovalne pravice. Vse delnice so v celoti vplačane. Družba nima obveznic, ki bi jih lahko konvertirali v delnice.

Tehtano povprečno število navadnih delnic

	2023	2022
Število vseh delnic	29.082.968	29.082.968
Lastne delnice	0	0
Tehtano povprečno število delnic	29.082.968	29.082.968

Čisti dobiček/čista izguba, ki pripada navadnim delnicam

	2023	2022
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (v 000 EUR)	2.031	6.559
Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic	29.082.968	29.082.968
Osnovni čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)	0,07	0,23

Popravljeni čisti dobiček/čista izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku/čisti izgubi na delnico, ker je kapital sestavljen le iz navadnih delnic.

Izplačilo dobička je mogoče le v okviru ugotovljenega v skladu s slovensko zakonodajo. Ta predpisuje, da matična družba deli bilančni dobiček, ki se ugotovi na podlagi posamičnih računovodskih izkazov.

Delež, kapital in poslovni izid lastnikov neobvladujočih deležev

Preglednica neobvladujočega deleža odvisne družbe, ki je vključena v konsolidacijo

v 000 EUR						
	Neobvladujoči delež		Kapital, ki pripada neobvladujočemu deležu		Dobiček, ki pripada neobvladujočemu deležu	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Sava Turizem, d.d.	4,53%	4,53%	8.347	8.000	371	551
SKUPAJ			8.347	8.000	371	551

2.3.18. Dolgoročne rezervacije

Preglednica gibanja dolgoročnih rezervacij

v 000 EUR						
	Stanje 31.12.2022	Stanje 01.01.2023	Oblikovanje in prenosi	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2023
Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	3.334	3.335	597	-330	-211	3.391
Rezervacije za tožbe in druge zahtevke	4.115	4.115	1.639	-643	0	5.112
Druge	890	890	0	-609	-8	273
SKUPAJ	8.339	8.340	2.236	-1.582	-219	8.776

Vračunane dolgoročne obveznosti do delavcev predstavljajo obveznosti za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. Za zaposlene v Savi, d.d., je bil izdelan aktuarski preračun na dan 31.12.2022, glede na število zaposlenih znesek ne predstavlja pomembne vrednosti. Za leto 2023 ni bil izdelan nov izračun. V družbi Sava Turizem, d.d., je bil na dan 31.12.2023 izdelan aktuarski obračun ob upoštevanju naslednjih predpostavk: odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so upoštevane v skladu z določili v kolektivnih in individualnih pogodbah, predvidena je 5-odstotna letna rast plač v podjetju ter zneskov odpravnin in jubilejnih nagrad, upoštevana je fluktuacija zaposlenih, upoštevana diskontna obrestna mera pa znaša 2,9 % letno.

Rezervacije za tožbe in druge zahtevke so oblikovane na podlagi posveta z odvetniki, ki so izdelali ocene izida vloženih tožb in drugih zahtevkov.

2.3.19. Odloženi prihodki od državnih podpor

Preglednica gibanja razmejenih državnih podpor v letu 2023

v 000 EUR						
	Stanje 31.12.2022	Stanje 01.01.2023	Povečanja v letu	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2023
Sredstva evropskih in drugih skladov	4.897	4.897	86	-306	9	4.686
SKUPAJ	4.897	4.897	86	-306	9	4.686

Druge rezervacije predstavljajo odložene prihodke iz naslova pridobljenih finančnih sredstev iz evropskih in državnih strukturnih skladov ter drugih družb za sofinanciranje prenove hotela Radin in Hotela Terapija v Radencih, za izgradnjo Grand hotela Primus na Ptuju, izgradnjo hotela Livada Prestige, prenovo zdravstvenega objekta Thermalium v Termah 3000 – Moravskih toplicah, prenovo hotela Savica na Bledu in nakup programa za zdravstvo ter obnovo CO2 kopeli v Radencih. V letu 2023 smo pridobili dodatna EU sredstva za izgradnjo sončnih elektrarn na hotelu Radin. Odloženi prihodki so na dan 31.12.2023 izkazani v skupni višini 4.686 tisoč EUR.

Preglednica gibanja razmejenih državnih podpor v letu 2022

v 000 EUR						
	Stanje 31.12.2021	Stanje 01.01.2022	Povečanja v letu	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2022
Rezervacije iz naslova oprostitve plačila prispevkov	0	0	0	0	0	0
Sredstva evropskih in drugih skladov	5.197	5.197	0	-775	475	4.897
SKUPAJ	5.197	5.197	0	-775	475	4.897

2.3.20. Prejeta dolgoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti

To pojasnilo podaja tudi informacije o pogojih, ki veljajo za prejeta posojila. Več informacij o izpostavljenosti družbe obrestnemu in tečajnemu tveganju je podanih v točki 2.3.32. – Finančni instrumenti.

Prejeta dolgoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti so sestavljene iz:

v 000 EUR		
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Prejeta dolgoročna posojila	42.848	49.237
Kratkoročne finančne obveznosti	34.221	34.760
Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe*	22.427	22.427

*Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe v plačilo zapadejo 30.06.2024, obrestna mera znaša 6m EURIBOR + 8 %.

Preglednica finančnih obveznosti brez obveznosti do nadrejene družbe

v 000 EUR		
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
DOLGOROČNA POSOJILA		
Posojila pri bankah v državi	40.813	46.242
Posojila pri bankah skupaj	40.813	46.242
Posojila pri drugih	266	567
Dolgoročne obveznosti iz poslovnih najemov	1.769	2.428
Skupaj dolgoročna posojila	42.848	49.237
KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		
Kratkoročni del dolgoročnih posojil bank	4.844	5.417
Kratkoročna posojila pri bankah skupaj	4.844	5.417
Kratkoročna posojila drugih	28.722	28.700
Kratkoročne obveznosti iz poslovnih najemov	655	643
Skupaj kratkoročne finančne obveznosti	34.221	34.760
Prejeta posojila in druge finančne obveznosti skupaj	77.069	83.997

Skupina ima na dan 31. 12. 2023 za 42.848 tisoč EUR dolgoročnih finančnih obveznosti. Večina (99,6%) odpade na odvisno družbo Sava Turizem d.d.. Nanašajo se na:

- dolgoročnih kreditov do bank, ki so bili najeti za nakup in obnovo opredmetenih osnovnih sredstev in za financiranje tekočega poslovanja v višini 40.813 tisoč EUR z obrestno mero od 6M Euribor + 0,63 % do 6M Euribor + 2,5 % letno,
- dolgoročnih kreditov do Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije v višini 266 tisoč EUR z obrestno mero od 3M Euribor + 0,35 % do 3M Euribor + 0,5 % letno,
- ter druge dolgoročne finančne obveznosti iz naslova obveznosti iz poslovnega najema v višini 1.610 tisoč EUR.

Obveznosti iz poslovnega najema predstavljajo dolgoročni najem zemljišča pri Občini Moravske Toplice, ki je na dan 31.12.2023 predstavljal znesek v višini 259 tisoč EUR, dolgoročni najem resorta Salinera v višini 659 tisoč EUR, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija vzetega v najem od Občine Piran v višini 183 tisoč EUR, dolgoročni najem poslovnih prostorov v Dunajski vertikali v višini 434 tisoč EUR in dolgoročni najem parkirišča v poslovni stavbi Dunajska vertikala v višini 73 tisoč EUR. Razlika se nanaša na družbo Sava, d.d., ki ima obveznosti iz naslova najema parkirišč.

Preglednica zapadlosti dolgoročnih posojil

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
med 1 in 2 letoma	6.764	12.421
med 2 in 5 leti	18.702	19.410
nad 5 let	17.382	17.406
SKUPAJ	42.848	49.237

Preglednica delitve posojil glede na fiksno in variabilno obrestno mero

	v 000 EUR		
	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	Skupaj
dolgoročna posojila	1.769	41.079	42.848
kratkoročna posojila	655	55.993	56.648
SKUPAJ	2.423	97.072	99.496

Posojila s fiksno obrestno mero se v celoti nanašajo na poslovne najeme sredstev, obrestna mera pa znaša:

- za poslovne najeme v družbi Sava, d.d., 2,51 %,
- za poslovne najeme v družbi Sava Turizem, d.d., od 2,03 % do 4,87 %.

Posojilni pogoji

	Obrestna mera (v % p.a.)	Zapadlost zadnjega obroka	Način zavarovanja
Finančne terjatve iz naslova posojil	6M Euribor + 2,50 3M Euribor + 0,50 3M Euribor + 0,35 6M Euribor + 0,71 6M Euribor + 0,63 6M Euribor + 8,00	2024 - 2036	menica, bančna garancija, zastava nepremičnin, zastava vrednostnih papirjev

Zavarovanje posojil

Prejeta posojila družb Poslovne skupine Sava so zavarovana s hipotekami na nepremičninah družbe Sava Turizem, d.d., ter z zastavo delnic in deležev, ki so v lasti Save, d.d.

Za finančne obveznosti družbe Sava Turizem, d.d., so zastavljene nepremičnine, katerih knjigovodska vrednost znaša 132.071 tisoč evrov.

Za finančne obveznosti družbe Sava, d.d., so zastavljene delnice, katerih knjigovodska vrednost znaša 92.153 tisoč evrov:

- delnice Sava Turizma, d.d., v vrednosti 91.655 tisoč evrov,
- delnice Pokojninske družbe A, d.d., v vrednosti 498 tisoč evrov.

2.3.21. Odložene obveznosti/terjatve za davek

Preglednica odloženih obveznosti/terjatev za davek

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Terjatve - rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	218	217
Terjatve - prenesene davčne izgube	197	0
Terjatev - prevrednotenje finančnih naložb v skupini	57	57
Terjatev - prevrednotenje sredstev v skupini	307	314
Obveznosti - finančna sredstva po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa	-83	-52
Obveznosti - druge finančne naložbe	-86	-5
SKUPAJ	610	531

Preglednica gibanja razmejenih obveznosti/terjatev za davek

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Stanje 31.12.	531	387
Stanje 1.1.	531	387
Spremembe obveznosti za odložene davke - preko Izkaza poslovnega izida	117	144
Sprememba terjatev za rezervacije za odpravnine	-73	-10
Sprememba terjatev zaradi prevrednotenje sredstev na pošteno vrednost	-7	372
Prenesene davčne izgube	197	0
Sprememba terjatev iz naslova višje obračunane amortizacije od davčno priznane		-218
Spremembe obveznosti za odložene davke - v drugem vseobsegajočem donosu	-38	0
Druge spremembe pri obveznostih	-38	0
Stanje konec obdobja	610	531

Sprememba terjatev zaradi prevrednotenje sredstev na pošteno vrednost zaradi poslovne združitve na dan 31.12.2023 znašajo -7 tisoč evrov (31.12.2022: 372 tisoč evrov).

Odložene terjatve za davek iz naslova davčne izgube so obračunane v odvisni družbi Sava Turizem preteklih let v višini 197 tisoč EUR.

Višina neobračunanih odloženih terjatev za davek iz naslova davčnih izgub družb, ki so vključene v konsolidirane računovodske izkaze Poslovne skupine Sava in z uporabo 22 - odstotne davčne stopnje na dan 31.12.2023 znaša 94.643 tisoč evrov (31.12.2022: 80.989 tisoč evrov).

2.3.22. Kratkoročne poslovne obveznosti in obveznosti iz pogodb s kupci

Kratkoročne poslovne obveznosti so sestavljene iz:

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne poslovne obveznosti	27.122	17.125
Kratkoročne poslovne obveznosti do nadrejene družbe	7.915	5.264
Obveznosti za davek od dobička		567

Preglednica kratkoročnih poslovnih obveznosti brez obveznosti do nadrejene družbe

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obveznosti do dobaviteljev	12.535	7.207
DDV in drugi davki	1.538	1.056
Obveznosti do zaposlenih	2.837	2.622
Druge poslovne obveznosti	10.212	6.806
SKUPAJ	27.122	17.692

Obveznosti za obresti od prejetih posojil so vključene med druge poslovne obveznosti. V postavki DDV in drugi davki so obveznosti za davek od dobička v višini 567 tisoč EUR za leto 2022.

Obveznosti iz pogodb s kupci

	v 000 EUR	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obveznosti iz pogodb s kupci	1.570	1.422
Obveznosti za vračilo	447	629
Predujmi prejeti od kupcev	2.608	2.082
Programi zvestobe	1.516	1.159
SKUPAJ	6.141	5.292

Obveznosti iz pogodb s kupci se nanašajo na uporabnine, darilne bone in koriščenja darilnih bonov drugih ponudnikov. Obveznosti za vračilo so kratkoročne prejete varščine. Program zvestobe se nanaša na odobrene popuste v okviru programa kapljica.

2.3.23. Kratkoročne rezervacije

Kratkoročne rezervacije v višini 5.750 tisoč evrov (31.12.2022: 9.383 tisoč evrov) so bile v 96,3 odstotkih oblikovane v družbi Sava Turizem, d.d., v pretežni meri pa so sestavljene iz:

- obračunanih stroškov dela v višini 3.708 tisoč EUR,
- vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov v višini 1.301 tisoč EUR,
- vnaprej vračunanih stroškov najemnin za resorte v upravljanju v višini 100 tisoč EUR,
- vnaprej vračunanih stroškov za vodna povračila in koncesije v višini 230 tisoč EUR, ter
- vračunanih stroškov zavarovalnih premij v višini 17 tisoč EUR.

2.3.24. Prihodki iz pogodb s kupci

Preglednica prihodkov iz pogodb s kupci

	v 000 EUR	
	2023	2022
Prihodki od najemnin	1.833	1.503
Prihodki od prodaje storitev	117.594	104.701
Prihodki od prodaje trgovskega blaga	354	352
SKUPAJ	119.781	106.556

Podatki po območnih odsekih za obdobje januar - december 2023 in 2022

	v 000 EUR			
	Slovenija	Ostale države EU	Ostalo	Skupaj
2023	119.781	0	0	119.781
2022	106.556	0	0	106.556

2.3.25. Drugi poslovni prihodki

Preglednica drugih poslovnih prihodkov

	v 000 EUR	
	2023	2022
Poraba in odprava rezervacij za odpravnine, jubilejne nagrade, presežne ure in dopuste	3.698	749
Črpanje odloženih prihodkov iz sredstev pridobljenih iz EU	306	775
Odprava rezervacij za tožbe in druge zahtevke	1.132	257
Dobički od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	733	1.437
Dobički od prodaje naložbenih nepremičnin	808	142
Prihodki od državnih podpor	1.992	445
Prejeta podpora v povezavi z državnimi ukrepi zaradi COVID-19	1.792	261
Poraba vzpodbud iz naslova invalidov, štipendij	200	184
Odprava vračunanega popravka terjatev	192	30
Ostali poslovni prihodki	1.278	1.563
SKUPAJ	10.136	5.398

2.3.26. Stroški po funkcionalnih skupinah

Preglednica stroškov po funkcionalnih skupinah

	v 000 EUR	
	2023	2022
Stroški prodanih storitev	94.440	75.481
Stroški prodajanja	4.918	3.898
Stroški splošnih dejavnosti	20.189	19.478
SKUPAJ	119.547	98.856

Stroški prodanih storitev se nanašajo na neposredne stroške v družbi Sava Turizem, d.d.

Stroški blaga materiala in storitev v skupni višini 65.338 tisoč evrov (leto 2022: 48.569 tisoč evrov) so bili razdeljeni na stroške porabljenega materiala v znesku 27.270 tisoč evrov (leto 2022: 19.320 tisoč evrov) in na stroške storitev v znesku 38.068 tisoč evrov (leto 2022: 29.249 tisoč evrov).

2.3.27. Stroški dela

Preglednica stroškov dela

	v 000 EUR	
	2023	2022
Plače in nadomestila zaposlenim	28.079	23.814
Stroški socialnih zavarovanj	4.528	3.873
Drugi stroški dela	5.609	7.081
SKUPAJ	38.217	34.767

Drugi stroški dela vsebujejo izplačan regres zaposlenim, izplačana druga nadomestila v skladu s kolektivno pogodbo (prehrana in prevoz na delo) ter rezervacije za potencialne stroške dela. Stroški dela vključujejo tudi obračunane stroške dela na podlagi zahtev zaposlenih po izplačilih v višini 25 tisoč EUR. Stroški storitev, ki se ne obravnavajo kot stroški dela, v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile na podlagi pogodb o posredovanju delovne sile, so v letu 2023 znašali 243 tisoč EUR.

2.3.28. Amortizacija in odpisi vrednosti

Preglednica amortizacije

	v 000 EUR	
	2023	2022
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	182	150
Amortizacije pravice do uporabe	670	682
Amortizacija lastnih nepremičnin, naprav in opreme	10.905	10.854
Amortizacija naložbenih nepremičnin	15	97
SKUPAJ	11.772	11.784

Preglednica odpisov vrednosti

	v 000 EUR	
	2023	2022
Nepremičnine, naprave in oprema - oslabitev	0	4
Nepremičnine, naprave in oprema - odpisi	100	70
Nepremičnine, naprave in oprema - izguba pri prodaji	2	0
Neopredmetena osnovna sredstva - odpisi	0	4
Naložbene nepremičnine - odpisi	0	275
Terjatve	60	19
SKUPAJ	162	373

V letu 2023 je bila v družbi Sava Turizem, d.d., preko izkaza poslovnega izida izvedena oslabitev terjatev v višini 60 tisoč evrov (leto 2022: 19 tisoč evrov), poslovni prihodki leta 2023 pa vključujejo 192 tisoč evrov odprave popravka terjatev (leto 2022: 30 tisoč evrov).

2.3.29. Drugi odhodki poslovanja

Preglednica drugih odhodkov poslovanja

v 000 EUR		
	2023	2022
Oblikovanje dolgoročnih rezervacij	1.628	855
Drugi poslovni odhodki	2.280	2.509
SKUPAJ	3.908	3.363

Pretežni del drugih poslovnih odhodkov se nanaša na Savo Turizem d.d., od tega so največji strošek rezervacije za kočljive pogodbe in druge obveznosti iz preteklega poslovanja v višini 1.628 tisoč EUR, prispevek za stavbno zemljišče v višini 1.167 tisoč EUR, vodni prispevek in koncesija za vodo v višini 649 tisoč EUR, upravne in sodne takse v višini 29 tisoč EUR, štipendije in nagrade dijakom in študentom v višini 101 tisoč EUR, ter drugi poslovni odhodki v višini 334 tisoč EUR.

Drugi podatki o stroških

v 000 EUR		
	2023	2022
Neposredni poslovni stroški naložbenih nepremičnin	55	110
– tisti, ki prinašajo najemnine	55	110
– tisti, ki ne prinašajo prihodkov	0	0

2.3.30. Neto prihodki financiranja

Preglednica sestave prihodkov in odhodkov financiranja

v 000 EUR		
	2023	2022
Dobiček pri prodaji finančnih sredstev	225	22
Prihodki od dividend in deležev v dobičku	52	149
Prihodki od obresti	497	34
Drugo	24	1
Finančni prihodki	797	205
Odhodki za obresti	-8.482	-5.738
Odhodki za obresti iz naslova najemov	-183	-154
Oslabitev finančnih naložb razpoložljivih za prodajo	0	-10
Finančni odhodki	-8.666	-5.903
Neto prihodki / odhodki	-7.871	-5.698

2.3.31. Davek od dobička

Preglednica davka od dobička, pripoznanega v izkazu poslovnega izida

v 000 EUR		
	2023	2022
Odmerjeni davek tekočega leta		
– za tekoče leto	-585	-987
Skupaj	-585	-987
Odloženi davek		
– novonastale in odpravljene začasne razlike	117	146
Skupaj	117	146
Davek v breme izkaza poslovnega izida	-468	-841

Preglednica primerjave med dejansko in izračunano davčno stopnjo

v 000 EUR				
	stopnja	2023	stopnja	2022
Dobiček pred davki v skladu z MSRP		2.500		7.401
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19,0 %	475	19,0 %	1.406
Odhodki, ki niso davčno priznani	42,4 %	1.060	14,7 %	1.088
Neobdavčeni prihodki	-9,0 %	-205	1,4 %	-118
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri preteklih spremembah računovodskih usmeritev	-0,4 %	-9	0,0 %	0
Davčne olajšave, ki niso priznane v izkazu poslovnega izida	-12,8 %	-320	-4,5 %	-333
Prilagoditev za pretekla leta	1,7 %	42	0,0 %	0
Vpliv družb, ki so poslovale z izgubo ter vpliv izgub v konsolidaciji	-23,0 %	-575	-16,2 %	-1.201
Efektivna davčna stopnja	17,9 %	468	14,3 %	841

2.3.32. Finančni instrumenti

Plačilno sposobnostno tveganje

Finančne in poslovne obveznosti družbe Sava, d.d., iz naslova glavnice, obresti in nadomestil znašajo 68.736 tisoč evrov in skladno s sklenjenim Dodatkom št. 7 k Pogodbi o reprogramu v plačilo zapadejo 30.06.2024.

Družba Sava Turizem, d.d., najema dolgoročno posojila pri poslovnih bankah, katerih končna zapadlost je konec leta 2036. Obveznosti družba poplačuje skladno z amortizacijskimi načrti. Vrednost premoženja Poslovne Skupine Sava, ki je upnikom dano v zavarovanje finančnih obveznosti, ob tem pomembno presega višino finančnih obveznosti.

Tveganje plačilne sposobnosti je v Poslovni Skupini Sava obvladovano.

Preglednica vrednosti, povezanih s plačilno sposobnostnim tveganjem

Leto 2023	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi po letih (plačila glavnin in obresti)				Razlika med pogodbenimi denarnimi tokovi in knjigovodsko vrednostjo
		2024	2025-2028	2029 in kasneje	SKUPAJ	
Neizvedene finančne obveznosti	134.002	- 97.091	- 30.309	- 18.679	- 146.079	- 12.077
Finančne obveznosti	96.541	- 61.388	- 28.745	- 18.263	- 108.396	- 11.855
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	35.037	- 35.037	-	-	- 35.037	-
Obveznosti finančnega / poslovnega najema	2.424	- 666	- 1.564	- 416	- 2.646	- 222

Leto 2022	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi po letih (plačila glavnin in obresti)				Razlika med pogodbenimi denarnimi tokovi in knjigovodsko vrednostjo
		2023	2024-2027	2028 in kasneje	SKUPAJ	
Neizvedene finančne obveznosti	128.813	- 62.402	- 54.540	- 25.380	- 142.322	- 13.509
Finančne obveznosti	106.159	- 39.961	- 54.326	- 25.380	- 119.667	- 13.508
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	22.389	- 22.389	-	-	- 22.389	-
Obveznosti finančnega / poslovnega najema	265	- 52	- 214	-	- 266	- 1

Obrestno tveganje

Družbe Poslovne Skupine Sava imajo obrestovanje finančnih obveznosti vezano na spreminjanje obrestne mere EURIBOR. Obrestna mera Euribor je v letu 2023 vztrajala na visokih ravneh.

Družba Sava Turizem, d.d., je v mesecu februarju 2022 del portfelja v višini 8,2 milijona evrov zaščitila z nakupom obrestne kapice z izvršilno obrestno mero 0 % za obdobje do leta 2029.

Breme obrestne mere ter s tem obrestno tveganje je visoko.

	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	Skupaj
dolgoročna posojila	1.769	41.079	42.848
kratkočasna posojila	655	55.993	56.648
SKUPAJ	2.423	97.072	99.496

Kreditno tveganje

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se povečuje z zaostrovanjem gospodarskih razmer. Družbe Poslovne skupine Sava zmanjšujejo izpostavljenost s sprotim spremljanjem bonitete kupcev in dobaviteljev, s poslovanjem na podlagi predplačil, z nadzorom slabih plačnikov, s sprotno izterjavo, z vlaganjem izvršb, z uporabo instrumentov zavarovanja, s kompenzacijami ter z izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

Kreditno tveganje družb Poslovne skupine Sava je zmerno in obvladljivo.

Preglednica terjatev do kupcev po geografskih regijah

	Knjigovodska vrednost	
	31.12.2023	31.12.2022
Slovenija	2.047	2.378
Ostale države EU	206	299
Ostalo	353	0
SKUPAJ	2.606	2.677

Preglednica stanja in gibanja popravka vrednosti terjatev do kupcev

	v 000 EUR	
	2023	2022
Začetno stanje	647	658
Povečanje popravka vrednosti	60	19
Zmanjšanje popravka vrednosti	-428	-30
Končno stanje	279	647

Starostna struktura terjatev do kupcev

	31.12.2023			31.12.2022		
	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve
Nezapadle	2.128	1	2.127	2.581	0	2.581
Zapadle 0 - 30 dni	301	1	300	160	63	96
Zapadle 31 - 120 dni	189	10	179	64	64	0
Zapadle več kot 120 dni	267	267	0	520	520	0
SKUPAJ	2.885	279	2.606	3.324	647	2.677

Valutno tveganje

Poslovna skupina Sava v večji meri posluje na evrskem območju. Izvedenih finančnih instrumentov za varovanje valutnega tveganja v letu 2023 ni bilo. Glede na delež poslovanja s tujo valuto je valutno tveganje nizko.

Analiza občutljivosti na finančna tveganja

Analiza občutljivosti za spremembo obrestnih mer

V primeru, da bi se obrestne mere za posojilne obveznosti družb Poslovne skupine Sava spremenile za 100 bazičnih točk, bi se ob upoštevanju stanja finančnih obveznosti ob koncu leta 2023 letni strošek obresti spremenil za 995 tisoč evrov (2022: 106.424 tisoč evrov).

Analiza občutljivosti na povečanje zadolženosti

Poslovna skupina Sava je imela konec leta 2023 za 99.496 tisoč evrov kratkoročnih in dolgoročnih finančnih obveznosti, najmanjše dodatnih kreditnih virov pa v letu 2024 ni načrtovano.

Analiza občutljivosti na spremembo vrednosti tujih valut

Poslovna skupina Sava ima pretežni del poslovanja vezanega na domačo valuto, zaradi česar je izpostavljenost spremembam vrednosti tujih valut nizka.

2.3.33. Poštene vrednosti finančnih instrumentov

Preglednica poštenih vrednosti finančnih instrumentov

v 000 EUR					
	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
		Knjigovodska vrednost	Poštена vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštена vrednost
Finančna sredstva, merjena po poštenu vrednosti preko izkaza poslovnega izida	2.3.10.	704	704	700	700
Izvedeni finančni instrumenti	2.3.10.	531	531	803	803
Dolgoročna posojila in terjatve	2.3.11.	26	26	26	26
Terjatve do kupcev in druge terjatve	2.3.14.	5.586	5.586	3.039	3.039
Dana posojila	2.3.15.	31.000	31.000	24.000	24.000
Denar in denarni ustrezniki	2.3.16.	19.167	19.167	21.296	21.296
Prejeta dolgoročna posojila	2.3.20.	42.848	42.848	49.237	49.237
Dolgoročne poslovne obveznosti		0	0	5	5
Kratkoročne finančne obveznosti		34.221	34.221	34.760	34.760
Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe		22.427	22.427	22.427	22.427
Kratkoročne finančne obveznosti	2.3.20.	56.648	56.648	57.187	57.187
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev in drugih	2.3.22.	27.122	27.122	17.125	17.125
Kratkoročne poslovne obveznosti do nadrejene družbe	2.3.22.	7.915	7.915	5.264	5.264

Hierarhija poštene vrednosti

Finančne instrumente, vrednotene po poštenu vrednosti, uvrščamo po hierarhiji v tri ravni:

- raven 1: sredstva ali obveznosti po borznem tečaju na zadnji dan obračunskega obdobja;
- raven 2: sredstva ali obveznosti, ki se ne uvrščajo v raven 1, njihova vrednost pa je določena neposredno ali posredno na podlagi tržnih podatkov;
- raven 3: sredstva ali obveznosti, katerih vrednost ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov.

Preglednica razvrstitve finančnih instrumentov glede na izračun njihove poštene vrednosti

v 000 EUR								
	31.12.2023				31.12.2022			
	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3
Vrednostni papirji na razpolago za prodajo	704	164	0	550	700	162	0	549
Izpeljani finančni instrumenti sredstva	531	0	0	531	803	0	0	803
SKUPAJ	1.245	164	531	1.081	1.514	162	0	1.352

2.3.34. Pogoje obveznosti

Pogoje obveznosti družbe Sava Turizem, d.d., v višini 4.675 tisoč evrov (31.12.2022: 4.674 tisoč evrov) se nanašajo na odprte sodne spore.

2.3.35. Povezane stranke

Povezane stranke vključujejo:

- družbo SDH, d.d., ki je od 15.09.2022 dalje obvladujoča družba Save, d.d., družbo KAD, d.d.,
- hčerinske družbe Save, d.d.,
- lastnike družbe Sava, d.d.*,
- z lastniki povezane družbe**,
- člane nadzornega sveta družbe in člane komisij pri nadzornem svetu ter predsednik uprave družbe***,
- člani poslovdstva odvisnih družb in člani nadzornih svetov odvisnih družb.

*Pri razkrivanju poslov z lastniki so vključeni lastniki z več kot 20-odstotnim lastništvom, lahko tudi z manjšim deležem, če gre za pomembno informacijo.

**Pri razkrivanju poslov z lastniki povezanimi družbami so uporabljeni naslednji kriteriji:

- so tiste družbe, ki so več kot 20 odstotne lastnice družbe, ki je lastnica Save, d.d.,
- so tiste družbe, v katerih imajo družbe lastnice Save, d.d., več kot 20-odstoten lastniški delež,
- vrednost poslov za navedene družbe razkrivamo v skupnem znesku,
- v kolikor je skupna vrednost poslov manjša od 100 tisoč evrov, poslov ne razkrivamo.

*** prehod iz enotirnega sistema na dvotirni sistem upravljanja z dnem 03.01.2023.

Poslovni odnosi med družbami v Poslovni skupini Sava

Poslovni odnosi med družbami Poslovne skupine Sava se nanašajo na medsebojno opravljene storitve.

Posli med povezanimi strankami se opravljajo po istih pogojih, kot veljajo v običajnem premišljenem poslovanju.

Poslovni odnosi z lastniki Save, d.d., in z lastniki povezanimi družbami

Z lastniki povezane družbe so družbe, ki so več kot 20% lastnice družbe, ki je lastnica Save, d.d. in družbe v katerih imajo družbe lastnice Save, d.d. več kot 20-odstotni lastniški delež. Povezane družbe predstavlja jo družbe, ki jih obvladuje Republika Slovenija, družba SDH, d.d. in družba KAD, d.d.

Prihodki in odhodki, ustvarjeni s povezanimi družbami

v 000 EUR		
Prihodki in odhodki	2023	2022
Prihodki od prodaje	798	512
Nakup materiala in storitev	6.639	4.952
Nakup naložbenih nepremičnin	576	0
Finančni prihodki iz danih posojil	97	0
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti do povezanih oseb	7.523	4.744

Terjatve in obveznosti znotraj povezanih družb

v 000 EUR		
Terjatve in obveznosti	Stanje 31.12.2023	Stanje 31.12.2022
Depoziti	6.000	0
Kratkoročne poslovne terjatve	262	211
Kratkoročne poslovne obveznosti	2.297	934
Kratkoročne finančne obveznosti	71.824	64.784
Dolgoročne finančne obveznosti	29.604	26.000

Odnosi s fizičnimi osebami

Lastništvo delnice Sava na dan 31.12.2023

Člani nadzornega sveta, komisij nadzornega sveta in predsednik uprave Save, d.d., ter člani organov upravljanja in njihovi ožji družinski člani, direktorji odvisnih družb in člani nadzornih svetov odvisnih družb nimajo v lasti delnic Sava.

Znesek bruto prejemkov v letu 2023

v 000 EUR		
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Predsednik uprave Save, d.d.	39	42
Člani uprave Save Turizem, d.d.	604	734
Drugi zaposleni po individualnih pogodbah v družbah poslovne skupine	7.809	6.971
Člani nadzornega sveta Save, d.d., in nadzornega sveta Save Turizma, d.d.	231	215

Terjatve družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2023 nimajo terjatev do povezanih fizičnih oseb.

Obveznosti družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2023 izkazujejo obveznosti do povezanih oseb le iz naslova obračunanih stroškov dela v decembru 2023, ki so bili izplačani v januarju 2024.

Razkritja prejemkov nadzornega sveta in komisij nadzornega sveta, predsednika uprave ter zaposlenih po individualnih pogodbah v Savi, d.d., so predstavljena v nadaljevanju.

Prejemki izvršnega direktorja in predsednika uprave v letu 2023

Bruto prejemki, izplačani na podlagi podjemne pogodbe z izvršnim direktorjem in prvotnim ter sedanjim predsednikom uprave, so v letu 2023 znašali 39 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Prejemki članov upravnega odbora in članov komisij ter članov nadzornega sveta in članov komisij v letu 2023

Bruto prejemki članov upravnega odbora in članov komisij ter članov nadzornega sveta in članov komisij so v letu 2023 znašali 113 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz plačil za opravljanje funkcije in iz sejin.

Prejemki zaposlenih po individualnih pogodbah v letu 2023

Na dan 31.12.2023 je bilo na podlagi individualnih pogodb zaposlenih 5 sodelavcev (31.12.2022: 5 sodelavcev). Bruto prejemki so znašali 378 tisoč evrov in so bili sestavljeni iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Razkritja prejemkov uprave, članov nadzornega sveta ter zaposlenih po individualnih pogodbah v družbi Sava Turizem, d.d., so predstavljena v nadaljevanju.

Skupni bruto prejemki uprave so leta 2023 znašali 604 tisoč EUR. Navedeni znesek je sestavljen iz bruto prejemkov od plač, jubilejne nagrade, regresa in bonitet.

Bruto prejemki zaposlenih po individualni pogodbi – brez članov uprave – so leta 2023 znašali 7.502 tisoč EUR. Prejemki so sestavljeni iz bruto prejemkov od plač ter drugih prejemkov (regresa in rednih odpravnin).

Prejemki članov nadzornega sveta so leta 2023 znašali 113 tisoč EUR bruto. Znesek sestavljajo sejinine in plačila za opravljanje funkcije, določene s sklepom skupščine.

Družba ima na dan 31.12.2023 obveznosti do članov uprave iz naslova decembrske plače in nagrad za leto 2022, nima pa drugih dolgov ali terjatev do uprave, članov nadzornega sveta in notranjih lastnikov.

2.3.36. Razkritje poslov z revizorji

Razkrivanje poslov z izbranim revizorjem

v 000 EUR		
	2023	2022
Stroški revizije letnega poročila	60	61
Stroški drugih storitev revidiranja	4	0
Druge nerevizijske storitve	16	5
SKUPAJ	81	66

2.3.37. Pojasnilo v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem, d.d.

A. Zahteva za denacionalizacijo - Höhn - Šarič

Denacionalizacijski postopek št. 301-35/1993 (339-33/2009)

Denacionalizacijski postopek teče na podlagi zahteve za denacionalizacijo predlagatelja prof. dr. Rudolfa Hohna Šariča, ki jo je ta podal 4. 5. 1993; predmet zahtevka je solastni delež podržavljenega kapitala podjetja Kuranstalt Sauberbrun Radein Aktiengesellschaft, ki je bil v deležu 48 % last Wilhelmine Hohn Šarič. V postopkih je odvetnik upravičenca obvestil sodišče, da je prof. dr. Rudolf Hoehn Saric umrl, ter da se postopki nadaljujejo z dediči Rudolf Christopher Hoehn-Saric, Alexander D Hoehn-Saric in Edward W. Hoehn-Saric.

- Upravno sodišče RS je s sodbo opr. št. II U 573/2017 z dne 7. 2. 2018 ugodilo tožbi denacionalizacijskega upravičenca in odpravilo odločbo Upravne enote Gornja Radgona z dne 27. 6. 2012, s katero je bil denacionalizacijski zahtevek upravičenca zavrnjen, ter zadevo vrnilo v ponovni postopek.
- Upravičenec je dne 8. 12. 2018 vložil dopolnitev vloge, s katero je zahteval vračilo 48 % blagovnih znamk Radenska, odškodnino za 48 % pravice do brezplačne uporabe za vodo – termalno in mineralno in 48 % nepremičnin, ki jih je specifikiral v posebnem dodatku k vlogi. Dne 7. 1. 2019 je upravičenec upravnemu organu predložil dokumente – identifikacije parcel, vključno s seznamami nepremičnin, z zahtevanimi oblikami vračila in zavezanci, s katero je specifikiral zahtevek za vračilo nepremičnin v naravi, ki smo mu v celoti nasprotovali.
- Upravna enota je dne 8. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-760, s katero je odločila, da je upravičenec do denacionalizacije za delež do 48 % podržavljenega podjetja dr. Rudolf Hoehn Šarič, zavezanec za vračilo SDH, d.d., pa mora upravičencu za denarno vrednost podržavljenega podjetja izročiti obveznice SDH, d.d., v vrednosti 1.255.389,19 EUR; odškodnina je odmerjena za 48 % vrednosti neto aktive podjetja brez nepremičnin, blagovnih znamk in pravice črpanja mineralne vode. Zoper odločbo je družba Radenska d.o.o. vložila pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-7 z dne 10. 11. 2020 zavrnilo. Upravni spor zoper odločbo je tekkel pri zunanjem oddelku Upravnega sodišča v Mariboru pod opr. št. II U 13/2021. Odločba je postala pravnomočna dne 14. 6. 2023.
- Upravna enota je dne 10. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-762, s katero je zavrnila del zahtevka upravičenca na vračilo blagovnih znamk v naravi in na vračilo pravice do koriščenja mineralne in termalne vode v obliki odškodnine v obveznicah SDH, d.d., Zoper odločbo je upravičenec vložil pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-8 z dne 13. 11. 2020 zavrnilo. Upravičenec je dne 26. 12. 2020 vložil tožbo v upravnem sporu na odpravo odločb, na katero smo kot stranka z interesom odgovorili dne 1. 4. 2021; upravni spor se vodi pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča RS v Celju pod opr. št. II U 427/2020 (prej zunanji oddelek Upravnega sodišča RS v Mariboru pod isto opr. št.). Upravno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.
- Upravičenec je s pripravljeno vlogo z dne 13. 2. 2021 spremenil svoj zahtevek in sicer tako, da zahteva vračilo odvetnega kapitala podjetja - nepremičnin v obliki odškodnine, podredno pa vračilo nepremičnin v naravi; upravičenec lahko svoj zahtevek ponovno spremeni do konca postopka. Glede na spremenjeni zahtevek je zavezanec za denacionalizacijo vsega premoženja sedaj SDH d.d., ki je že podal svoje stališče, da se z denacionalizacijo odvetnega premoženja v obliki obveznic SDH d.d. strinja.
- Upravni organ je z delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1196 z dne 4. 8. 2021, ki smo jo prejeli 24. 8. 2021, odločil, da se za vse nepremičnine, last podjetja Kuranstalt Sauberbrun Radein Aktiengesellschaft, o katerih še ni bilo odločeno s prej izdanimi delnimi odločbami, izvede denacionalizacija v obliki obveznic SDH, d.d.. Zoper navedeno odločbo je bila vložena pritožba SDH, d.d. z dne 25. 8. 2021, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-7/2021-5 z dne 31. 3. 2022 v celoti zavrnilo. SDH, d.d. je zoper navedeni upravni odločbi sprožil upravni spor, ki se vodi pod opr. št. I U 680/2022 pred Upravnim sodiščem RS. Upravno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.
- Upravni organ je z dopolnilno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1199 z dne 1. 9. 2021 odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja v deležu do 48 % ter naložil zavezancu SDH, d.d., da upravičencu izroči obveznice SDH, d.d. v višini 40,47 EUR, kar predstavlja razliko med 48 % vrednosti čiste aktive podržavljenega podjetja in vrednostjo že vrnjenega premoženja podjetja z delnimi odločbami o denacionalizaciji. Zoper 2. točko izreka odločbe, v kateri je upravni organ odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja, smo dne 21. 9. 2021 vložili pritožbo. Pritožbi zoper navedeno odločbo sta bili vloženi tudi s strani denacionalizacijskega upravičenca dne 17. 9. 2021 in s strani SDH d.d. dne 16. 9.

2021. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je z odločbo št. 490-8/2021-3 z dne 30. 6. 2022 vse navedene pritožbe v celoti zavrnilo. SDH, d.d. je zoper navedeni upravni odločbi sprožil upravni spor, ki se vodi pod opr. št. I U 1189/2022 pred Upravnim sodiščem RS, upravičenec oziroma njegovi pravni nasledniki pa upravni spor, ki se vodi pod opr. št. II U 251/2022 pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča v Celju. Upravno sodišče RS o nobeni od zadev še ni odločilo.

- Denacionalizacijski postopek je na prvi stopnji zaključen, odločbe so po zavrnitvi pritožb postale dokončne, zaradi vloženi tožb v upravnih sporih pa je pravnomočna samo ena odločba.
- Upravno sodišče še ni odločilo v upravnih sporih: opr. št. II U 427/2020 in II U 251/2022 pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča v Celju, opr. št. I U 1189/2022 in I U 680/2022 pred Upravnim sodiščem v Ljubljani.

B. Zahteva za denacionalizacijo – Černič

Denacionalizacijska upravičenka Jožica Č. je pri Občini Piran, Sekretariatu za upravne zadeve, Oddelku za upravno pravne zadeve, dne 7. 12. 1993 vložila zahtevek za vračilo podržavljenega premoženja za parc. št. 2738/1 k.o. Piran II, ki je bila nacionalizirana z odločbo OBLO Piran dne 3. 12. 1959 in odvzeta iz uporabe na podlagi odločb Skupščine občine Piran, Oddelke za finance z dne 12. 11. 1968 in z dne 14. 9. 1970. V tem postopku Sava Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve dela zemljišča parc. št. 1834/6, 1834/5, 1834/4, 1833/14 k.o. Portorož (prej nepremičnina parc. št. 2738/1 k.o. Piran II) v naravi. Skupno gre za 184 m2 zemljišč blizu hotela Roža v Portorožu. Nepremičnine so v zemljiškoknjižni lasti družbe Hoteli Metropol, hotelirstvo in turizem d.o.o., ki pa ima pogodbeno zavezo vrniti te nepremičnine družbi Hoteli Bernardin d.d. (sedaj Sava Turizem d.d.). Z delno odločbo je bilo denacionalizacijskim upravičencem vrnjeno 172 m2 zemljišča v naravi, zoper delno odločbo je bila vložena pritožba. Organ druge stopnje je pritožbi ugodil in zavrnil zahtevek za vrnitev v naravi, tako da bi te nepremičnine ostale zavezancu. Zoper odločbo je bila vložena tožba v upravnem sporu s strani upravičenke. Na tožbo je bil vložen odgovor. Tožbi je bilo ugodeno, tako da je bila odločba razveljavljena zaradi procesnih kršitev in zadeva vrnjena v ponovno odločanje na drugo stopnjo, organ druge stopnje v ponovljenem postopku še ni odločil.

C. Zahteva za denacionalizacijo – Bartole

Pri Upravni enoti Piran sta predlagatelja postopka Maria Rosa B. in Marko F., kot pravna naslednika po razlaščenju pok. Giorgiu Bartoletu, dne 5.1.1993, 8.3.1993 in 9.6.1993 vložila zahtevo za denacionalizacijo podržavljenih nepremičnin s parc. št. 2950/4, 1946, 2943 in 2950/8, vse k.o. Piran II. V tem postopku družba Sava Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve zemljišč v naravi. V obeh postopkih je bilo že večkrat odločeno, vendar so bile vse odločitve razveljavljene tako, da sta sedaj oba postopka ponovno na prvi stopnji, in sicer:

- parc. št. 1828/5, 1828/73, 1828/74, čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji, v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi;
- parc. št. 1828/6 čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji – v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi; lastnik te nepremičnine je Republika Slovenija (ST d.d. ima interes, da se nepremičnina ne vrne v naravi, saj stoji na navedeni nepremični plinohram, HB d.d. pa je v prodajni pogodbi, ob prodaji deleža v družbi Hoteli Metropol d.o.o., kupcu dala zagotovilo, da bosta hotela Lucija in Barbara ostala priklopljen na ta plinohram, v nasprotnem primeru je družba HB d.d., sedaj ST d.d. dolžna kupcu plačati v prodajni pogodbi dogovorjeno odškodnino, ki pa je po pogodbi omejena na 50.000,00 EUR).

2.3.38. Vpliv dogodkov po dnevu bilance stanja na računovodske izkaze Poslovne skupine Sava

Dogodki, nastali po dnevu bilance stanja, niso take narave, da bi vplivali na stanje sredstev in obveznosti, ki so izkazani v računovodskih izkazih Poslovne skupine Sava, ali na predpostavko o časovni neomejenosti delovanja družb Poslovne skupine Sava.

Na 29. skupščini Save Turizem dne 25.1.2024, je bil za člana nadzornega sveta dodatno imenovan gospod Matej Narat za mandatno obdobje 4 leta, dotedanji članici nadzornega sveta gospe Tini Pelcar Burgar je bil mandat podaljšan za novo 4-letno obdobje.

2.4. Izjava uprave za Poslovno skupino Sava

Uprava potrjuje konsolidirane računovodske izkaze Poslovne skupine Sava za leto, končano na dan 31. decembra 2023.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da konsolidirano poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja poslovne skupine in izidov njenega poslovanja za leto 2023.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družb v okviru poslovne skupine ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, ki jih je sprejela Evropska unija.

Ljubljana, 17. 5. 2024

Uprava Save, d.d.,

Dr. Domen Trobec,
predsednik uprave

2.5. Poročilo neodvisnega revizorja za Poslovno skupino Sava

Tel: +386 1 53 00 920
@: info@bdo.si
www.bdo.si

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1
1000 Ljubljana, Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA delničarjem družbe Sava, d.d.

POROČILO O REVIZIJI KONSOLIDIRANIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo konsolidirane računovodske izkaze skupine Sava (»Skupina«), ki vključujejo konsolidirani izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2023, konsolidirani izkaz poslovnega izida, konsolidirani izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala ter konsolidirani izkaz denarnih tokov Skupine za tedaj končano leto, in pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom, vključno s pomembnimi informacijami o računovodskih usmeritvah in pojasnili.

Po našem mnenju priloženi konsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj Skupine na dan 31. decembra 2023 ter njeno finančno uspešnost in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU (MSRP).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (»MSR«) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (»Uredba«). Naša odgovornost na podlagi teh pravil je opisana v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov*. V skladu s Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (»Kodeks IESBA«) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od Skupine in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše mnenje.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so bile po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji konsolidiranih računovodskih izkazov za tekoče poslovno leto. Te zadeve so bile obravnavane v okviru revizije konsolidiranih računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju našega mnenja o njih in ne podajamo ločenega mnenja o teh zadevah.

Prihodki od prodaje

Opis ključne revizijske zadeve

Prihodki od prodaje (prihodki iz pogodb s kupci) so v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2023, znašali 119.781 tisoč EUR (2022: 106.555 tisoč EUR).

Prihodki od prodaje so eden glavnih pokazateljev uspešnosti poslovanja družbe. Zaradi njihove pomembnosti, količine podatkov, ki se obdeluje, kot tudi tveganja v zvezi z ustreznostjo evidentiranja prihodkov, smo to področje opredelili kot ključno revizijsko zadevo. Družba opravi velik obseg posameznih poslov, ki so pretežno manjših vrednosti, zato je zelo pomembno, da je zagotovljena njihova popolnost v obračunskem obdobju in skladnost s ceniki. Evidentiranje tovrstnih poslov, ki jih je številčno veliko, zahteva precejšnjo mero presoje posloводства pri določanju primerne višine in časovne razporeditve prihodkov. Zato smo pripoznanje prihodkov od prodaje določili za ključno revizijsko zadevo.

Na pripoznavanje prihodkov se nanašajo naslednja pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom: 2.3.3 Pomembne informacije o računovodskih usmeritvah, 1) Prihodki ter v točki 2.3.24 Prihodki iz pogodb s kupci.

Naš revizijski pristop

Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:

- Preizkušanje zasnove, implementacije in testiranje učinkovitosti notranjih kontrol v procesu pripoznavanja prihodkov.
- Presojanje računovodske usmeritve skupine v zvezi s pripoznavanjem prihodkov od prodaje, vključno s presojo, ali je usmeritev skladna s SRS.
- Presojanje, kako skupina opredeli sestavine posamezne pogodbe ter pripozna prihodke od prodaje na vzorcu pogodb s kupci.
- Pregledovanje računov izdanih tik pred zaključkom poslovnega leta ter tik po zaključku poslovnega leta z namenom preveritve pripoznavanja prihodkov v pravem obračunskem obdobju.
- Pregledovanje točnosti in obstoja pripoznanih prihodkov od prodaje na vzorcu skladno s podporno dokumentacijo.
- Pregledovanje ročnih knjižb v dnevniku knjiženja s poudarkom na nenaavadnih, enkratnih vnosih na kontih prihodkov in vnosih po datumu bilance stanja.

Presojali smo zadostnost in ustreznost razkritij povezanih s prihodki in odloženimi prihodki glede na zahteve relevantnih računovodskih standardov.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno posloводство. Druge informacije obsegajo informacije v konsolidiranem letnem poročilu Skupine razen konsolidiranih računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo pozneje.

Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene s konsolidiranimi revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja Skupine in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.

Odgovornost posloводства in nadzornega sveta za konsolidirane računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh konsolidiranih računovodskih izkazov v skladu z MSRP in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi konsolidiranih računovodskih izkazov Skupine odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlaga za računovodenje, razen če namerava posloводство Skupino likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzorovanje postopka računovodskega poročanja Skupine.

Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so konsolidirani računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR-ji in Uredbo, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh konsolidiranih računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR-ji uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bi odkrili pomembno napačne navedbe, ki je posledica prevare, je višje kot tveganje, ki je posledica napake, saj prevara lahko vključuje skrivno dogovarjanje, ponarejanje, namerne opustitve, napačne predstavitve ali izogibanje notranjim kontrolam;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov, z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol Skupine;
- ovrednotimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij, ki jih je pripravilo posloводство;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost Skupine, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v konsolidiranih računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar pa kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje Skupine kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino konsolidiranih računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je

- dosežena poštena predstavitev;
- pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze o finančnih informacijah družb oziroma poslovnih aktivnostih v Skupini, da bi lahko izrazili mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih. Odgovorni smo za usmerjanje, nadzor in izvedbo revizije Skupine. Revizijsko mnenje je izključno naša odgovornost.

S pristojnimi za upravljanje med drugim razpravljamo o načrtovanem obsegu in časovnem načrtu revidiranja in bistvenih revizijskih ugotovitvah vključno z bistvenimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih ugotovili med revizijo.

Revizijski komisiji tudi zagotovimo izjavo, da smo izpolnili ustrezne etične zahteve glede neodvisnosti in z njimi razpravljamo o vseh razmerjih in drugih zahtevah, za katere se lahko upravičeno domneva, da vplivajo na našo neodvisnost, in kadar je to primerno, o ukrepih, sprejetih za odpravo nevarnosti ali uporabljenih varovalih.

Izmed vseh zadev, o katerih smo razpravljali s pristojnimi za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile pri reviziji konsolidiranih računovodskih izkazov v tekočem obdobju najpomembnejše in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v revizorjevem poročilu, razen če zakon ali predpis preperečujeta javno razkritje teh zadev, ali kadar se v izjemno redkih okoliščinah odločimo, da zadev ne sporočimo v poročilu, ker utemeljeno pričakujemo, da bi bile škodljive posledice takega ravnanja večje od javne koristi takšnega sporočanja.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATORNIH ZAHTEVAH

Poročilo o zahtevah Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta EU (Uredba 537/2014)

Podrži revizijski komisiji

Potrjujemo, da je revizorjevo mnenje, vključeno v to revizorjevo poročilo, skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji.

Prepovedane storitve

Potrjujemo, da za Skupino Sava nismo izvajali storitev iz prvega odstavka 5. člena Uredbe, revizijska družba pa je izpolnjevala zahteve po neodvisnosti pri revidiranju.

Druge storitve revizijske družbe

Revizijska družba za družbo Sava, d.d. in njene odvisne družbe poleg revidiranja računovodskih izkazov ni opravljala nobenih drugih storitev, razen tistih, ki so razkrite v letnem poročilu.

Imenovanje revizarja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Skupščina delničarjev družbe nas je dne 25. maja 2021 imenovala za zakonitega revizorja za poslovna leta 2021-2023, predsednik nadzornega sveta pa je pogodbo o revidiranju podpisal dne 2. 8. 2021. Obvezno revizijo računovodskih izkazov družbe opravljamo že nepretrgoma od 2. 8. 2021.

V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno revizijo odgovorna pooblaščen revizorka Mateja Vrankar.

Ljubljana, 17. maj 2024

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Mateja Vrankar
Pooblaščen revizorka
Direktorica

Osebe za stike

Predsednik uprave

dr. Domen Trobec
domen.trobec@sava.si
tel: 04 206 55 10

Tajništvo predsednika uprave

Tina Dežela
tina.dezela@sava.si

Sawa